

Integrovaná strategie území MAS Havlíčkův kraj pro období 2014 – 2020

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Realizační tým:

Jaroslava Hájková, Havlíčkův kraj, o.p.s.

Hana Petruželková, Havlíčkův kraj, o.p.s.

Hana Půžová, Havlíčkův kraj, o.p.s.

Olga Kodysová, Havlíčkův kraj, o.p.s.

Metodická podpora:

Jan Binek, GaREP, spol. s r.o.

Roman Chmelař GaREP, spol. s r.o.

Iva Galvasová GaREP, spol. s r.o.

Zdeněk Šilhan GaREP, spol. s r.o.

Lukáš Báča GaREP, spol. s r.o.

OBSAH

ÚVOD	4
1. POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU.....	6
1.1 Základní informace o MAS	6
1.1.1 <i>Fungování MAS</i>	6
1.1.2 <i>Vymezení území MAS</i>	11
1.1.3 <i>Důvody výběru daného území</i>	13
1.2 Historie a zkušenosti MAS	14
1.3 Vyhodnocení minulých rozvojových aktivit	15
2. ANALYTICKÁ ČÁST	18
2.1 Socioekonomická analýza	18
2.1.1 <i>Obyvatelstvo</i>	18
2.1.2 <i>Život v obcích</i>	29
2.1.3 <i>Občanská vybavenost a služby</i>	35
2.1.4 <i>Ekonomika a trh práce</i>	56
2.1.5 <i>Cestovní ruch</i>	70
2.1.6 <i>Technická infrastruktura</i>	86
2.1.7 <i>Doprava</i>	90
2.1.8 <i>Životní prostředí</i>	97
2.1.9 <i>Veřejná správa</i>	107
2.1.10 <i>Bezpečnost</i>	109
2.2 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území.....	115
2.2.1 <i>Spolupráce v rámci území a vnější vztahy</i>	117
2.2.2 <i>Rozvojová území</i>	119
2.2.3 <i>Rozvojové kapacity</i>	120
2.3 Analýza problémů a potřeb.....	120
2.4 SWOT analýza.....	126
2.4.1 <i>SWOT analýza – PRIORITY 1: Zaměstnanost a podnikání</i>	126
2.4.2 <i>SWOT analýza – PRIORITY 2: Živá a bezpečná obec</i>	127
2.4.3 <i>SWOT analýza – PRIORITY 3: Rodina a dostupné služby</i>	129
2.4.4 <i>SWOT analýza – PRIORITY 4: Krajina kolem nás</i>	130
2.4.5 <i>SWOT analýza – PRIORITY 5: Partnerství, informovanost a rozvoj v území MAS</i>	131
2.4.6 <i>SWOT analýza celková</i>	132
3. STRATEGICKÁ ČÁST	134

3.1 Vize, mise a strategické cíle	134
3.2 Priority, specifické cíle a opatření	137
3.3 Vazby na horizontální témata	151
3.4 Vazby na jiné strategické dokumenty	155
3.5 Akční plán.....	158
3.5.1 Programový rámec IROP	162
3.5.2 Programový rámec PRV	175
3.5.3 Programový rámec OP ZAM.....	201
3.5.4 Programový rámec OP ŽP	214
4. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	217
4.1 Popis implementačního procesu.....	217
4.2 Animace a komunikace v území.....	224
4.3 Popis spolupráce MAS.....	227
4.4 Popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci	234
4.5 Popis opatření pro řízení a sledování strategie.....	234
PŘÍLOHY	238

ÚVOD

Integrovaná strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Havlíčkův kraj pro období 2014–2020 (dále jen „SCLLD“) je hlavním nástrojem pro podporu rozvoje území Místní akční skupiny Havlíčkův kraj (dále „MAS Havlíčkův kraj“) v daném programovém období EU a pro uplatnění komunitně vedeného místního rozvoje (dále jen „CLLD“).

SCLLD má čtyři základní části:

- 1) **Popis území a zdůvodnění výběru** – základní rámec fungování MAS
- 2) **Analytická část** – zachycení situace v území
- 3) **Strategická část** – stanovení směřování rozvoje a způsobů naplňování rozvoje
- 4) **Implementační část** – stanovení mechanismů a podpory naplňování SCLLD a vazeb mezi programovými rámci

Tvorbě SCLLD předcházelo informování aktérů v území o přípravě strategie v obecních zpravodajích, na webových stránkách MAS a na akcích pořádaných MAS (Dny MAS, prezentační akce v území). Zpracování strategie probíhalo na základě komunikace s obyvateli, neziskovými organizacemi a spolky, podnikateli, školami a obcemi v regionu. Strategie obsahuje kompletní problematiku území s definováním všech rozvojových směrů a je vytvářena na základě poptávky komunity bez ohledu na zdroje financování.

Předkládaná strategie byla vytvářena podle zásad komunitního plánování – při sběru problémů z území MAS bylo provedeno nejprve dotazníkové šetření. Protože se však území působnosti MAS od roku 2012 rychle rozrůstalo, pořádali jsme v každé nové obci komunitní setkání, na kterém byli přítomní informováni o existenci MAS a jejím fungování. V rámci těchto uskutečněných setkání (seminářů) jsme cítili nutnost rozdělení území na několik oblastí, aby byly ve strategii lépe rozpoznatelné zájmy a potřeby.

V roce 2013 jsme v každém zájmovém území pod vedením zkušeného facilitátora uskutečnili komunitní workshopy (tzv. kulaté stoly). Při kulatých stolech měli všichni přítomní možnost označit nejdůležitější témata, kterými se bude strategie zabývat. Vybraná témata byla rozčleněna a následně byly navrženy priority, které chce MAS ve svém území řešit. V rámci kulatých stolů byla také vytvořena SWOT analýza. Další intenzivní průzkum území proběhl koncem roku 2013 a pokračoval v roce 2014 a 2015. V tomto období manažeři MAS vedli řízené rozhovory s představiteli obcí, pomocí elektronické pošty byli také osloveni ředitelé škol, zemědělci, podnikatelé, současně byla získána i databáze potenciálních projektových záměrů. Zpracování takto získaných podnětů a informací do integrované strategie bylo v jednotlivých fázích přípravy prováděno ve spolupráci a za přispění pracovních skupin vytvořených z členů MAS, dalších aktérů z území, manažerů MAS a zejména členů orgánů MAS.

Osobou zodpovědnou za zpracování SCLLD byla ředitelka Havlíčkův kraj, o.p.s. Jaroslava Hájková, manažerky SCLLD Mgr. Hana Petruželková a Ing. Hana Půžová. Strategie vznikla pod metodickým vedením a některé výstupy pomáhal zpracovat poradenský tým firmy GaREP, spol. s r. o.

Analytická část SCLLD vychází z jednotlivých strategií svazků obcí, které jsou v územní působnosti MAS Havlíčkův kraj (zejména Strategie rozvoje DSO Subregion Velké Dářko a Sdružení obcí mikroregionu obcí Hlinecko), místních šetření, statistických a jiných údajů. Strategie navazuje na další strategické dokumenty ČR (národní, krajské i lokální).

Dokument byl zpracován v rámci projektu „Podpora absorpční kapacity“

(číslo projektu: CZ.1.08/3.2.00/14.00259),

jehož nositelem je Ministerstvo pro místní rozvoj.

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

1. POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU

1.1 Základní informace o MAS

Místní akční skupina je společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejného moci), které spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU a z národních programů pro svůj region, a to metodou LEADER. Z principu je neziskovou organizací nezávislou na politickém rozhodování. Občanská společnost a partneři ze soukromého sektoru by měli mít minimálně 50 % rozhodovací právo a žádná zájmová skupina nesmí mít více než 49 % hlasů. Základním cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Jedním z nástrojů je také aktivní získávání a rozdělování dotačních prostředků. Místní akční skupina navrhuje a provádí strategii místního rozvoje v souladu s čl. 30 návrhu Nařízení o obecných ustanoveních.

1.1.1 Fungování MAS

Název organizace:	Havlíčkův kraj, o. p. s.
Sídlo organizace:	Školní 500, 582 63 Ždírec nad Doubravou
Adresa kanceláře:	Havlíčková ulice 67, 582 23 Havlíčkova Borová
Webové stránky:	www.havlickuvkraj.cz
Telefon:	+420 561 116 138
IČ:	27493245
Právní forma:	obecně prospěšná společnost
Registrační číslo PRV:	07/002/41100/561/000097
Číslo bankovního účtu:	1471996339/0800
Datum vzniku:	10. 4. 2006
webové stránky:	www.havlickuvkraj.cz

Obecně prospěšná společnost Havlíčkův kraj, o.p.s. byla zřízena na principech místního partnerství dne 8. 3. 2006 na dobu neurčitou. Její organizační složkou je Místní akční skupina Havlíčkův kraj (MAS Havlíčkův kraj), která má k 30. 11. 2015 105 partnerů, z toho 28 partnerů ze soukromého sektoru, 33 partnerů z neziskového sektoru a 44 partnerů ze sektoru veřejného.

Do fungování obecně prospěšné společnosti se může zapojit každý aktivní subjekt či osoba působící v zájmovém území. Společnost poskytuje obecně prospěšné služby, jejichž cílem je rozvoj regionu Havlíčkův kraj („regionem Havlíčkův kraj“ se rozumí katastrální území obcí, městysů a měst, které jsou partnery v místní akční skupině).

Mezi základní formy činnosti společnosti patří:

- Koordinace rozvoje regionu ve všech oblastech
- Rozvoj a propagace regionu a jeho turistického potenciálu
- Vytváření nových forem a možností ekonomického a turistického využití krajiny
- Ochrana obrazu krajiny, sídel a jejich hodnot jako jediného základního prostředku pro rozvoj turistického ruchu
- Podpora multifunkčního zemědělství a ochrana životního prostředí
- Služby při financování projektů k rozvoji regionu
- Posouzení projektů k rozvoji regionu
- Koordinace projektů a produktů zaměřených k rozvoji regionu
- Tvorba informační databanky ke shromáždění informací prospěšných k rozvoji regionu
- Součinnost se zahraničními subjekty mající vztah k regionu
- Příprava informačních a metodických materiálů a školních pomůcek
- Výchova, vzdělávání a informování dětí a mládeže
- Spolupráce na rozvoji lidských zdrojů
- Zajišťování osvěty a vzdělanosti lidského potenciálu kraje
- Provoz IC - koordinace a rozvoj
- Komunikace s orgány státní správy a samosprávy při spolupráci na rozvoji regionu
- Poradenská činnost
- Činnosti spojené se spoluprací s orgány Evropské unie v rámci rozvoje regionu

Tyto formy činnosti slouží k zajištění základních cílů společnosti, kterými jsou zlepšování kvality života, životní úrovně a životního prostředí v regionu MAS Havlíčkův kraj.

Organizační struktura Havlíčkův kraj, o. p. s.

Organizační struktura společnosti včetně organizační složky MAS je znázorněna v Příloze č. 2. Jmenné seznamy členů jednotlivých orgánů společnosti Havlíčkův kraj, o.p.s. a MAS Havlíčkův kraj jsou uvedeny v Příloze č. 1.

Orgány společnosti:

- Zakladatelé
- Správní rada
- Dozorčí rada
- Ředitel

Zakladatelé

Zakladatelé činí své zákonem dané povinnosti vůči Společnosti na společné schůzi zakladatelů společnosti Havlíčkův kraj, o.p.s. Tu tvoří všichni zakladatelé společnosti. Schází se minimálně jedenkrát ročně. Mezi pravomoci zakladatelů patří zejména:

- jmenování a odvolání členů Správní a Dozorčí rady
- schvalování priorit fungování společnosti

Správní rada

Správní rada je nejvyšším výkonným orgánem společnosti Havlíčkův kraj, o.p.s. V působnosti správní rady společnosti je:

- schvalovat:

- a) rozpočet společnosti, řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu společnosti
- b) Statut společnosti v souladu se Zakládací listinou, vnitřní organizační předpisy a jejich změny, strategické a koncepční dokumenty společnosti
- d) jmenování ředitele o.p.s.; stanovit pravidla pro odměňování zaměstnanců společnosti

- rozhodovat o:

- a) zrušení Společnosti podle ust. §13 odst. 3a) zákona 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, a o určení obecně prospěšné společnosti, na kterou se převede likvidační zůstatek,
- b) předmětu a rozsahu doplňkových činností této Společnosti nad rámec vymezený v Zakládací listině,
- c) dalších otázkách, které ze Zakládací listiny a ze Statutu jsou svěřeny do působnosti správní rady, zejména: stanovení termínu ke zveřejnění výroční zprávy o činnosti a hospodaření Společnosti, rozhodnutí o ucházení se této Společnosti o poskytnutí veřejné podpory, rozhodnutí o zřízení a zrušení místního partnerství jako organizační složky a další rozhodnutí vyplývající ze Statutu společnosti.

Dozorčí rada

Dozorčí rada je kontrolním orgánem společnosti Havlíčkův kraj, o.p.s.

Dozorčí rada je **povinna**:

- a) přezkoumat řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu Společnosti,
- b) nejméně jedenkrát ročně podat řediteli, správní radě a nejvyššímu orgánu MAS zprávu o kontrolní činnosti,
- c) dohlížet na to, aby Společnost vyvíjela činnost v souladu se zákony České republiky a se Zakládací listinou,
- d) upozornit ředitele a správní radu na porušení zákonů, ustanovení Zakládací listiny nebo Statutu a dalších vnitřních předpisů, na nevhodné postupy nebo další nedostatky v činnosti této Společnosti; plnit další povinnosti, které jí ukládá Zakládací listina společnosti nebo Statut společnosti

Havlíčkův kraj o. p. s.

Dozorčí rada je **oprávněna**:

- a) nahlížet do účetních knih a jiných dokladů a kontrolovat v nich obsažené údaje,
- b) svolat mimořádné jednání správní rady vyžadují-li to zájmy společnosti z důvodu nebezpečí z prodlení; podat správní radě návrh na odvolání ředitele.

Ředitel

Ředitel je statutárním orgánem obecně prospěšné společnosti, řídí její běžnou činnost a jedná jménem Společnosti v souladu se zákonem, Zakládací listinou a se Statutem. Je jmenován správní radou. Ředitelem Společnosti je Jaroslava Hájková. Náplní práce ředitele je především: zastupování společnosti navenek, koordinace aktivit, vedení kanceláře společnosti, zajišťování koordinace mezi jednotlivými orgány, úkolování zaměstnanců atd.

Orgány MAS Havlíčkův kraj

MAS je organizační složkou Společnosti a představuje místní partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem, které působí na regionálním území, pro něž navrhuje a provádí SCLLD. Místní akční skupina Havlíčkův kraj má k 30. 11. 2015 105 partnerů, z toho 28 partnerů ze soukromého sektoru, 33 partnerů z neziskového sektoru a 44 partnerů ze sektoru veřejného. Místní partnerství je vázáno ke Společnosti partnerskými smlouvami.

- Valná hromada
- Programový výbor
- Kontrolní a monitorovací výbor
- Výběrová komise
- Vedoucí manažer pro SCLLD

Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem MAS (místního partnerství), je tvořena všemi členy místního partnerství. Valná hromada nese zodpovědnost za distribuci veřejných prostředků a provádění SCLLD v území působnosti MAS.

Do působnosti Valné hromady náleží:

- a) schválení Jednacího řádu Valné hromady, zřízení povinných orgánů MAS
- b) rozhodování ve věcech orgánů MAS: o počtu členů v orgánech MAS, o působnosti a pravomoci orgánů MAS, volba a odvolání členů orgánů MAS a rozhodování způsobu jednání těchto orgánů, podávání podnětů orgánům MAS

- c) schvalování výroční zprávy o činnosti a hospodaření a její předložení SR k zpracování do výroční zprávy Společnosti,
- d) rozhodování o fúzi nebo zrušení MAS jen se souhlasem SR Společnosti,
- e) schvalování SCLLD a jiných strategických dokumentů.

Programový výbor

Programový výbor (PV) je rozhodovacím orgánem místního partnerství. Do kompetence PV patří zejména tyto činnosti:

- a) schvaluje svůj Jednací řád a další vnitřní předpisy MAS,
- b) rozhoduje o přijetí nebo vyloučení partnera MAS (delegovaná pravomoc Valné hromady),
- c) schvaluje způsob hodnocení a výběru projektů, zejména výběrová kritéria pro výběr projektů, schvaluje rozpočet MAS (delegovaná pravomoc Valné hromady),
- d) schvaluje uzavření a ukončení pracovněprávního vztahu s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD,
- e) schvaluje výzvy k podávání žádostí, schvaluje monitorovací ukazatele, vybírá projekty k realizaci a stanovuje výši alokace na projekty na základě doporučení Výběrové komise,
- f) vymezení zájmových skupin,
- g) svolává minimálně 1x ročně Valnou hromadu, může vytvářet pracovní skupiny, uzná-li to za potřebné.

Kontrolní a monitorovací výbor

Kontrolní a monitorovací výbor (KMV) je kontrolní orgán místního partnerství. Do kompetence KMV patří:

- a) projednání výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS,
- b) dohlíží na to, zda MAS vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD,
- c) nahlížení do účetních knih a jiných dokladů společnosti týkajících se činnosti MAS,
- d) svolávat mimořádné jednání Valné hromady a Programového výboru
- e) zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD, připravuje monitorovací ukazatele strategie.
- f) navrhuje a předkládá rozhodovacímu orgánu ke schválení: plán vyhodnocování, návrh postupů vyhodnocování, návrh zajištění evaluace, způsob zveřejňování výsledků naplňování strategie a vyhodnocování, indikátorový a evaluační plán SCLLD, kontroluje metodiku způsobu výběru projektů MAS a její dodržování, atd.
- g) je povinen minimálně jedenkrát ročně podat zprávu o výsledcích své kontrolní činnosti Valné hromadě MAS.

Výběrová komise

Výběrová komise (VK) je výkonným orgánem pro hodnocení projektů. VK zodpovídá za proces předvýběru a hodnocení projektů doručených na MAS a navrhuje jejich pořadí. VK provádí na základě preferenčních kritérií bodové hodnocení projektových žádostí v rámci realizace strategie, navrhuje jejich pořadí dle předpokládaného přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD.

Vedoucí manažer pro SCLLD

Vedoucí manažer pro SCLLD je vybírán členy Programového výboru. Na vedoucího manažera jsou delegovány kompetence a povinnosti související s realizací SCLLD a fungováním MAS. Zajišťuje koordinaci mezi orgány MAS a ředitelem o.p.s.

V roce 2006 byly hlavním komunikačním médiem s veřejností obecní zpravodaje. Z nich se obyvatelé dozvídali o založení MAS včetně jejích prvních projektů. Od poloviny roku 2006 fungují vlastní webové stránky www.havlickuvkraj.cz. Postupně lze na základě statistik sledovat nárůst návštěvnosti těchto stránek.

Pracovní skupiny MAS

Pracovní skupiny MAS jsou „volná“ seskupení místních aktérů. Jsou zřizovány programovým výborem MAS, vždy pro aktuální řešení problémů v regionu. Mění se tedy dle aktuálních potřeb. Na přípravě SCLLD se podílejí dobrovolníci z místních aktérů, s kterými jsou konzultovány jednotlivé problémy z oblasti zemědělství, školství, volnočasových aktivit (NNO), sociálních služeb, ochrany životního prostředí, místních samospráv aj. Jejich pravomocí je připomínkování částí strategie.

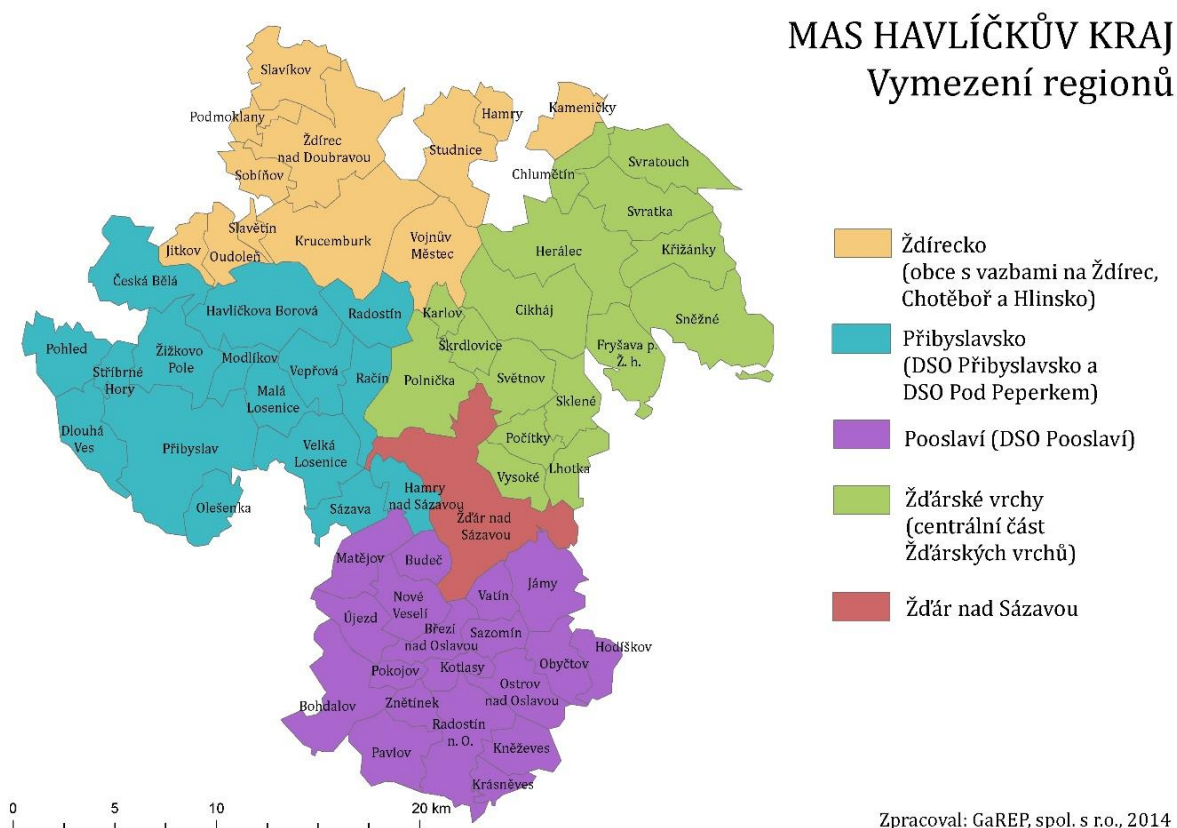
1.1.2 Vymezení území MAS

Území MAS Havlíčkův kraj v sobě zahrnuje 64 samosprávných obcí a malých měst (viz Příloha č. 3). Celková rozloha území je 710,41 km², leží téměř ve středové části České republiky v severní části Kraje Vysočina.

Území MAS přísluší z větší části do Kraje Vysočina (60 obcí) a z menší části do Pardubického kraje (4 obce), žije zde 59 265 obyvatel. Na základě těchto údajů činí hustota obyvatelstva 83,41 obyv./km². MAS Havlíčkův kraj svojí rozlohou zasahuje do území třech okresních měst – 43 obcí (67 % území) leží v okrese Žďár nad Sázavou, 17 obcí (26 % území) v okrese Havlíčkův Brod a 4 obce (6 % území) leží na hranici Kraje Vysočina a Pardubického kraje (okres Chrudim). Obce nacházející se v hraničním území s Pardubickým krajem náleží do Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy.

Přirozenými spádovými městy MAS jsou města Žďár nad Sázavou (21 669 obyvatel), Přibyslav (4002 obyvatel), Ždírec nad Doubravou (3 174 obyvatel) a Svatka (1 416 obyvatel), nacházející se uvnitř regionu. Pro obce nacházející se v severní části MAS je významným spádovým městem Hlinsko v Čechách (9 916 obyvatel). Pro obce na východě je to město Nové Město na Moravě (10 180 obyvatel) a pro obce na západě regionu město Havlíčkův Brod (23 345 obyvatel). Tyto tři posledně jmenovaná města však leží již mimo území MAS Havlíčkův kraj.

Obrázek č. 1 Vymezení území MAS Havlíčkův kraj

Území regionu je poměrně řídko osídleno, což je do značné míry dáno zvlněným reliéfem. Hustota zalidnění oblasti, která je zhruba 83 obyv./ km², řadí celou oblast do venkovských regionů v rámci vnímání pojmu „venkov“ v České republice. Hustota obyvatel MAS je ve srovnání s Krajem Vysočina (75 obyv./ km²) nepatrně vyšší a ve srovnání s Českou republikou (133 obyv./ km²) více než poloviční. Jelikož je Kraj Vysočina charakterizován jako „typicky venkovský region“ (viz „Strategie Kraje Vysočina 2020“), můžeme území MAS Havlíčkův kraj považovat také za venkovský region. Podrobný přehled ukazuje následující tabulka.

Území MAS je poměrně rozlehlé. Pro datová srovnání, komentáře a pro přesnější zacílení vybraných opatření návrhové části bylo proto území na základě přirozených funkčních vazeb a s ohledem na strukturu spolupráce rozděleno na 5 dílčích částí MAS: Ždírecko (obce s vazbami na Ždírec nad

Doubravou, Chotěboř a Hlinsko), Přibyslavsko (Dobrovolný svazek obcí Přibyslavsko a Dobrovolný svazek obcí Pod Peperkem), Pooslaví (Dobrovolný svazek obcí Pooslaví), Ždárské vrchy (centrální část Ždárských vrchů) a Město Ždár nad Sázavou.

Tabulka č. 1 Základní charakteristika území

Region NUTS II	Jihovýchod
Kraj	Kraj Vysočina, Pardubický kraj
Okres	Havlíčkův Brod, Ždár nad Sázavou, Chrudim
Počet obcí	64
Počet obyvatel 2014	59 256
Rozloha (km²)	710,41 km ²
Hustota obyvatel / km²	83,41 obyv./ km ²

Zdroj: ČSÚ 2014

Území MAS Havlíčkův kraj je specifická oblast, kdy některé obce spádují do center, které se nenachází na území MAS. Pomyslná hranice mezi dílčími částmi MAS není příliš jednoznačná. U některých obcí nebylo přiřazení k části jednoznačné. Zařazení obcí do jednotlivých vnitřních celků je zobrazeno na Obrázku č. 1.

1.1.3 Důvody výběru daného území

V roce 2011 se začali o fungování MAS zajímat aktéři z okolního území MAS. V tuto dobu sporadicky fungovala MAS Hlinecko (činnost vyvíjel více Mikroregion Hlinecko) a na Ždársku se začalo uvažovat o vzniku nové MAS „Santiniho Ždár“. Manažerka MAS se zúčastnila několika seminářů pořádaných v sousedních územích a vysvětlovala fungování MAS a metody LEADER v praxi. V březnu 2012 dochází k prvnímu velkému rozšíření MAS Havlíčkův kraj o 15 obcí (plus další subjekty). Mezitím probíhala jednání o založení nové MAS „Santiniho Ždár“, která nevedla k dohodě. V listopadu 2012 se proto Svazek obcí Pooslaví (21 obcí) rozhodl požádat o členství v naší MAS, a společně s ním ještě dalších 5 samostatných obcí z okresu Ždár nad Sázavou (oblast Ždárských vrchů). Další rozšíření územní působnosti MAS proběhlo v březnu 2013, kdy do MAS vstoupily 4 hraniční obce z Pardubického kraje a ještě dvě obce ze Ždárského okresu. Poslední změna v územní působnosti MAS se udála v únoru 2015, kdy do MAS přistoupily obce Polnička, Sazomín a město Ždár nad Sázavou.

S rozšířením územní působnosti MAS vzrostl počet členů MAS na současných 105 členů/partnerů. Z toho 27 % tvoří neziskový, 31 % soukromý sektor a 42 % tvoří sektor veřejný. Noví členové se aktivně zapojili do rozhodovacích procesů orgánů MAS.

Při výběru členů/partnerů byly využity především zkušenosti starostů jednotlivých obcí a jejich zkušenosti s působením subjektů podnikatelské a neziskové sféry na území jejich obcí. Do místního partnerství se tak připojily subjekty, které jsou na obcích „hybnou silou“ a dávají záruku

kvalifikovaného rozhodování v jednotlivých oblastech, jsou aktivní, mají zkušenosti s realizací projektů, jsou ochotni pracovat na rozvoji regionu a dokáží „zdravě“ ovlivnit a získat si svoje okolí.

1.2 Historie a zkušenosti MAS

Myšlenka spolupráce na základě principů LEADER vzešla počátkem roku 2006 od Zemědělské a.s. Krucemburk akciové společnosti, která s tímto cílem oslovila město Ždírec nad Doubravou. Strategický plán LEADER byl v konečné verzi zformulován pracovní skupinou složenou ze zástupců členů MAS veřejného sektoru, zástupců podnikatelů a nestátních neziskových organizací včetně církví a fyzických osob. Pro potřeby tvorby strategie bylo provedeno dotazníkové šetření, bylo uskutečněno několik veřejných setkání se zástupci jednotlivých zainteresovaných skupin formou komunitního plánování. Základním výstupem z těchto veřejných setkání byla vypracována SWOT analýza sledovaného území. V polovině roku 2007 byly zprovozněny webové stránky MAS Havlíčkův kraj na doméně <http://www.havlickuvkraj.cz/>. Odborné poradenství a koordinační pomoc při tvorbě Strategického plánu LEADER zajišťovala společnost GRANT plus s.r.o., Havlíčkův Brod, která byla i zpracovatelem Integrované rozvojové strategie MAS Havlíčkův kraj na roky 2007 – 2013.

O metodě LEADER se v daném regionu příliš nevědělo a v této době na předmětném území pracovaly dva mikroregiony – Příbyslavsko a Podoubraví. Ovšem obce nacházející se v západní části mikroregionu Podoubraví si právě v této době založily svoji vlastní MAS Podhůří Železných hor. Toto byl asi hlavní spouštěcí mechanismus, který v konečném důsledku vedl k založení MAS.

Prvotními zakladateli MAS bylo 12 subjektů: 6 obcí, 1 zemědělský subjekt, 1 subjekt nezemědělský a 4 NNO. Havlíčkův kraj o.p.s. byla zapsána do rejstříku obecně prospěšných společností dne 10. 4. 2006. Ihned po své registraci požádala o dotaci z OP Zemědělství, opatření LEADER, podopatření: Osvojování schopností na vypracování Integrované rozvojové strategie MAS Havlíčkův kraj (2007 – 2008). V rámci realizace tohoto projektu proběhly semináře zaměřené na osvětlení metody LEADER a na rozšíření členské základny MAS. V tomto období bylo přijato za členy/partnery MAS dalších 20 subjektů (celkem tedy místní partnerství tvořilo 32 členů/partnerů MAS) a územní působnost MAS se stabilizovala na katastrální území 14 obcí.

Za důležitý moment ve fungování MAS lze považovat únor roku 2007, kdy MAS Havlíčkův kraj uspěla se svojí žádostí o dotaci v rámci SROP na vydání propagačních materiálů území MAS a na vytvoření webového turistického průvodce <http://www.turistickypruvodce.cz/pruvodce-havlickuvkraj/>, který je dosud spravován a udržován.

Hlavní činnost MAS vyplývá ze Statutu Společnosti. Veškeré činnosti jsou vykonávány s pomocí metody LEADER. V roce 2008 byl Strategický plán LEADER 2007 – 2013 vybrán a podpořen z Ministerstva zemědělství ČR (dále jen „MZe ČR“) a MAS se zařadila mezi 48 vybraných MAS.

1.3 Vyhodnocení minulých rozvojových aktivit

MAS Havlíčkův kraj v období 2007 – 2013 prováděla monitoring a evaluaci tak, jak byly popsány ve schváleném strategickém plánu LEADER „Havlíčkův kraj – region spokojeného života pro všechny“ v kapitolách 10.6 a 10.7.

Zodpovědný orgán za monitorování a dohled nad realizací strategie MAS Havlíčkův kraj je Výkonný monitorovací výbor. Na úrovni příjemce jsou připravovány a sledovány následující monitorovací zprávy:

- zpráva při ukončení realizace projektu (obvykle při podání Žádosti o proplacení)
- zpráva o udržitelnosti projektu (zpráva se podává každoročně v průběhu 5 let od dokončení realizace projektu).

V rámci daného monitoringu jsou stanoveny základní postupy a způsob monitorování, které jsou dále rozpracovány ve vnitřní směrnici „Monitoring a vyhodnocování indikátorů“ pro vyhodnocování indikátorů na úrovni SPL a fichí.

V rámci realizace projektu SPL probíhal monitoring na úrovni projektů a na úrovni SPL.

Na základě výsledků z provedené střednědobé evaluace manažerka MAS následně doporučila Správní radě (= Programovému výboru) provést několik kroků, které by vedly k lepšímu naplnění SPL:

- Ověřit zájem potencionálních žadatelů v oblasti fichí
- Zvýšit propagaci a distribuci informací o možnosti čerpání dotací
- Upravit plán alokace do jednotlivých fichí na rok 2011 a 2012
- Rozšířit území působnosti MAS - zaměřit se na projekty spolupráce
- Provést aktualizaci SPL
- Navrhnout způsob jak motivovat žadatele k vytváření pracovních míst
- Zapojit více mladé lidi do 30 let a ženy do orgánů MAS

Střednědobá evaluační zpráva s návrhy zlepšení byla následně schválena Správní radou dne 15. 12. 2011.

Pozitivním poznatkem ze střednědobého hodnocení je zvýšení povědomí o aktivitách MAS, schopnost pořádání společných propagačních akcí a sportovních a kulturně-společenských akcí. Kladně lze hodnotit práci členů hodnotící (= výběrové) komise a práci členů monitorovacího výboru. Na výborné úrovni je spolupráce s představiteli místních samospráv a se zemědělskými podnikatelskými subjekty.

V roce 2011 rozhodla Správní rada (= Programový výbor) při aktualizaci fichí o zvýšení bodové ohodnocení projektů, které vytvoří pracovní místo, z 10 bodů na 25 bodů. Toto rozhodnutí se ukázalo správné. V současné době bylo realizacemi projektů vytvořeno za MAS Havlíčkův kraj 6,6 pracovních míst.

Tabulka č. 2 Vytvořená pracovní místa v rámci projektů

Žadatel/zaměstnavatel	Počet pracovních míst
APOLY trade s.r.o.	1
Miloslav Švoma	1
Město Ždírec nad Doubravou	2
Město Přibyslav	2,6

Zdroj: Interní materiály MAS Havlíčkův kraj, o. p. s.

Závěrečná monitorovací zpráva bude zpracována po realizaci všech projektů SPL na konci programovacího období, nejpozději do konce roku 2015.

Projekty z PRV, opatření IV. 2.1

MAS Havlíčkův kraj byla koordinační MAS při realizaci projektu spolupráce z PRV, opatření IV. 2.1 - „**Poznejte zelené srdce Česka**“, který se realizoval se sousední MAS Hlinecko, z. s. – projekt se týká propagace území CHKO Žďárské vrchy, je zaměřený na podporu cestovního ruchu. Pro dosažení tohoto cíle jsme zvolili hru „Poznejte zelené srdce Česka“. Do putovní hry mají být zapojeny především rodiny s dětmi. Prostřednictvím pověstí a pohádek jsou návštěvníkům nabídnuta atraktivní zajímavá místa, čímž by se měla zvýšit návštěvnost na mnoha místech v regionu. Součástí projektu je tvorba propagačních materiálů, které soutěžící obdrží v rámci této hry za odměnu. Projektem dosáhneme mimo jiné i vyšší propagace turistických míst nejenom v území Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, ale i do okolí této chráněné oblasti. Do projektu jsou zapojena také Informační centra a ostatní subjekty, které nabízejí služby v oblasti cestovního ruchu. Celkové výdaje projektu 1.595.740,- Kč, podíl MAS Havlíčkův kraj je 766.438,40,- Kč. Společný projekt jsme „odstartovali“ na Svatojiřském jarmarku v Hlinsku, představili jsme jej na Dni pro rodinu ve Sněžném, prezentaci jsme provedli v Havlíčkově Borové při tradiční pouti.

Kromě projektů realizovaných z prostředků Programu rozvoje venkova z MZ ČR realizuje MAS Havlíčkův kraj společné projekty, které vytvářejí (upevňují) povědomí o MAS a podporují sounáležitost obyvatel v regionu.

Od roku 2009 pořádá MAS každoročně putovní vánoční výstavu „**Bez stromečku nejsou Vánoce**“, při které se soutěží o nejkrásnější stromeček Havlíčkova kraje. Při této výstavě se prezentují nejenom šikovní lidé z regionu, ale zároveň dochází k vzájemné výměně zkušeností.

Opakovaně již čtvrtým rokem MAS realizuje prostřednictvím krajského dotačního programu „**JEDNORÁZOVÉ AKCE**“ projekt „**Den MAS aneb není MASka jako maska**“. Jedná se o sportovně zábavné odpoledne plné her, soutěží a hudby, které je zaměřené na širokou veřejnost. Pro tento účel byl zhotoven ve sklárně ve Škrdlovicích putovní pohár, který vždy hostící obec opatruje po dobu jednoho roku.

V prosinci roku 2011 byla navázána spolupráce s Mikroregionem Hlinecko, s Toulouvcovými Maštalemi a se Železnohorským regionem. Výstupem spolupráce byl další rozvoj webového turistického průvodce a společná brožura s mapami turistických cílů „**Za krásami čtyř regionů**“.

V roce 2014 převzala MAS myšlenku a zkušenosti od MAS, které v předchozích letech realizovaly akci **Čistá řeka Sázava**. Jedná se o sesbírání odpadků na řece. Na území MAS se nachází horní tok řeky Sázavy, který není sice atraktivní pro vodáky, ale vytváří významný krajinný prvek. Podařilo se zaktivovat lidi z území. Od Velkého Dářka na konec katastru obce Pohled cca 250 dobrovolníků v jarním období (začátek dubna) čistilo břehy a tok řeky. Velice významná byla pomoc neziskových organizací (převážně dětí a mládeže), místních samospráv, podnikatelů a Povodí Vltavy. Po uskutečnění této akce se manažeré MAS ozvali zájemci z ostatních míst našeho území, že by uvítali rozšíření projektu na další tři významné řeky na území MAS Havlíčkův kraj - Oslavu, Doubravu a Svratku. V letošním roce jsme tedy realizovali další společný **projekt Čistá řeka Oslava**.

Místní agenda 21

MAS je zapojena do podpory naplňování a propagace principů místní Agendy 21 a Zdraví 21 v Kraji Vysočina. V roce 2013 zažádala o grant na projekt „**Začínáme s MA21 v Havlíčkově kraji**“. Díky tomuto projektu se daří zapojovat aktéry z území do měkkých projektů, jako jsou např. společná setkání, kulaté stoly, pořádání společných akcí, pořádání výstav, prezentačních materiálů, podporujeme fair trade na místní úrovni apod. Za uskutečněné aktivity jsme z kategorie „Z“ (ZÁJEMCI) postoupili do kategorie „D“ (START), kterou chceme v letošním roce obhájit.

2. ANALYTICKÁ ČÁST

2.1 Socioekonomická analýza

2.1.1 Obyvatelstvo

Předkládaná strategie je v první řadě zacílena na obyvatelstvo regionu MAS Havlíčkův kraj. Má-li vést k řešení potřeb jeho občanů, musí vycházet ze znalosti stavu a vývojových trendů základních charakteristik týkajících se místního obyvatelstva. Tato kapitola se zaměřuje na dynamiku vývoje klíčových ukazatelů týkajících se populace regionu, jakožto nositele lidského kapitálu (klíčového faktoru místního rozvoje). Jde především o vývoj celkového počtu obyvatel, změny v přirozeném a migračním přírůstku a jejich diferenciaci v území či trendy týkající se věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva.

Na území MAS Havlíčkův kraj žilo k 1. 1. 2014 celkem 59 256 obyvatel. Největší počet obyvatel je soustředěn ve městě Žďár nad Sázavou (21 669 obyvatel), které je zároveň nejpočetnější částí z pěti regionů MAS a největším centrem regionu. Druhým nejpočetnějším z hlediska obyvatelstva je region Přibyslavsko s 16 obcemi a 12 496 obyvateli. Nejméně početným regionem jsou Žďárské vrchy s 16 obcemi a 8 070 obyvateli (i přes skutečnost, že je zde nejvyšší procentuální nárůst počtu obyvatel za období od roku 2004 – 2014). Přehled obyvatel v jednotlivých obcích je uveden v Příloze č. 3 k tomuto dokumentu.

Za posledních deset let (2004 – 2014) má počet obyvatel MAS Havlíčkův kraj mírně klesající tendenci (celkově v MAS ubylo 0,5 % obyvatel). Tento konečný výsledek je však ovlivněn přítomností a výslednými hodnotami z hlediska obyvatelstva města Žďár nad Sázavou, které počtem obyvatel výrazně převyšuje ostatní obce a ovlivňuje tak průměrné hodnoty všech ukazatelů celé MAS. Na úrovni obcí se však projeví výraznější rozdíly. Z celkového počtu 64 obcí se za posledních deset let zvýšil počet obyvatel ve 47 menších obcích a v 17 větších obcích došlo k poklesu obyvatel. V jednotlivých obcích se

nárůst obyvatel za posledních deset let dostává až na hodnotu 73 %, což je velice uspokojující hodnota. K největšímu procentuálnímu **přírůstku** došlo v obcích Lhotka (73 %), Karlov (43,8 %), Vysoké (37 %), Březí nad Oslavou (33,3 %), Polnička (29 %) a Hamry nad Sázavou (22,4 %). Zvýšení počtu obyvatel v těchto obcích však úzce souvisí s příčinou úbytku obyvatel ve Žďáře nad Sázavou. K velmi výraznému úbytku obyvatel ve sledovaném období dochází tedy v regionu Žďár nad Sázavou, kde je patrný razantní úbytek obyvatel o téměř 10 % populace. Tento pokles se navíc stává od roku 2008 kontinuálním. Nejčastějším důvodem postupného snižování počtu obyvatel je stěhování populace do obcí, které jsou situované právě v nejbližším okolí města (během deseti let se počet obyvatel v obcích regionu Žďárské vrchy¹ navýšil o 13 %). Může to být způsobeno mj. současným trendem stěhování lidí do malých sídel v

---

¹ Region Žďárské vrchy je sousedící s regionem Žďár nad Sázavou a je tvořen obcemi, které se nacházejí především v SO ORP Žďár nad Sázavou.

blízkosti měst. Bydlení v těchto sídlech s sebou často přináší možnost vlastního rodinného domu, levnější stavební parcely, lepší životní prostředí a zároveň krátkou dojezdovou vzdálenost do spádových sídel za bohatým občanským vybavením, službami a prací. Tento trend je posílen rostoucí individuální automobilovou dopravou. To zvyšuje nároky na kvalitnější místní komunikace a na přípravu stavebních ploch včetně související infrastruktury v těchto obcích, což má negativní vliv na obecní rozpočty.

Naopak nejrazantnější **úbytek** obyvatel zaznamenaly obce Kotlasy (16,2 %), Kněževy (11,6 %) a Chlumětín (10,7 %). Negativní hodnoty představující úbytek obyvatel se tedy objevují u 13 menších obcí vesnického charakteru, kde se vyskytuje nedostatek pracovních míst, ale často i špatná dopravní dostupnost do spádových center. Výjimkou jsou v tomto případě město Žďár nad Sázavou, město Svatka, městyse Kruceburk a Sněžné, kde došlo také k výraznějšímu poklesu počtu obyvatel, i když se jedná o obce s rozvinutější infrastrukturou, než jsou obce ostatní. Důvodem je jak nedostačující počet pracovních příležitostí v samotných obcích, tak také v obcích okolních.

Na základě hodnot vycházejících z Tabulky 3, je patrné, že konečná hodnota poukazující na úbytek obyvatel celého území MAS, je způsobena především výslednými hodnotami regionu Žďár nad Sázavou (od roku 2004 ubylo ve městě téměř 2 500 obyvatel). Z pohledu jednotlivých regionů, za posledních deset let, došlo tedy k výraznému úbytku obyvatel pouze v regionu Žďár nad Sázavou, a to o 9,8 %, v ostatních čtyřech zbývajících regionech se situace pohybuje v kladných hodnotách (cca 5 – 13 %).

Tabulka č. 3 Vývoj počtu obyvatel na území MAS Havlíčkův kraj v období let 2004 - 2014

Území	Počet obyvatel 2004	Počet obyvatel 2014	Celkový nárůst obyvatel (%)	Celkový nárůst obyvatel (abs.)	Změna (%)
Přibyslavsko	11 627	12 496	7,5	869	107,5
Pooslaví	7 534	8 138	8,0	604	108,0
Žďárské vrchy	7 126	8 070	13,2	944	113,2
Ždírecko	8 425	8 883	5,4	458	105,4
Žďár nad Sázavou	24 030	21 669	-9,8	-2 361	90,2
MAS Havlíčkův kraj	59 576	59 256	-0,5	-320	99,5
Kraj Vysočina	517 511	510 209	-1,4	-7 302	98,6
Pardubický kraj	505 486	515 985	2,1	10 499	102,1
Česká republika	10 211 455	10 512 419	2,9	300 964	102,9

Zdroj: ČSÚ 1. 1. 2004 - 2014

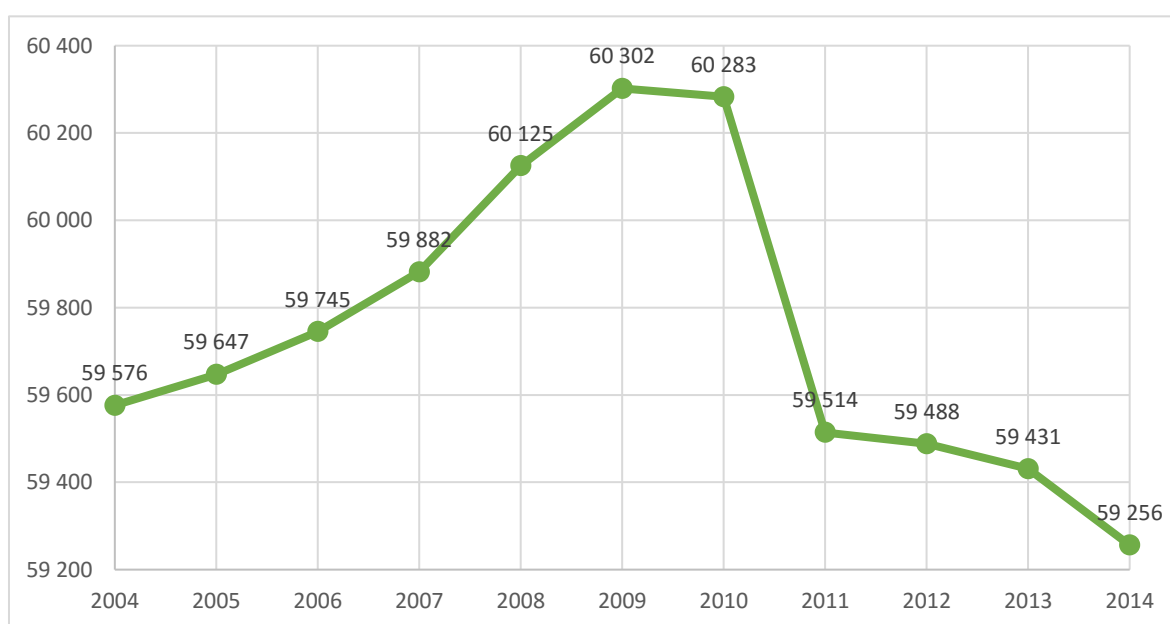
Na základě analýzy (Obrázek č. 2), která zobrazuje trend vývoje počtu obyvatel v MAS Havlíčkův kraj za desetileté období 2004 - 2014, je zřejmé, že v této sledované oblasti počet obyvatel do roku 2009 vzrůstal, ale poté došlo k razantnímu poklesu, který stále přetrvává a počet obyvatel na území MAS Havlíčkův kraj od roku 2010 stále klesá. Tento trend je patrný i v samotném Kraji Vysočina, za těchto posledních deset

let zde došlo ke snížení obyvatel až o 1,4 % (7 302 obyvatel) a celkově se Kraj Vysočina řadí ke krajům s menším počtem obyvatel.

Pokles obyvatel se však netýká kraje Pardubického, který jako celek vykazuje mírný nárůst o 2,1 % (10 499 obyvatel). Tento trend potvrzuje i situace v konkrétních obcích MAS, které k tomuto kraji přináležejí (3 ze 4 obcí zaznamenali nárůst počtu obyvatel).

Celé území MAS se tedy vyznačuje poklesem obyvatel o 0,5 %, což činí -320 obyvatel; velký vliv na vývoj má tedy přítomnost města Žďár nad Sázavou, které počtem obyvatel výrazně převyšuje ostatní obce a ovlivňuje tak průměrné hodnoty všech ukazatelů celé MAS.

Obrázek č. 2 Trend vývoje počtu obyvatel v MAS Havlíčkův kraj v letech 2004 – 2014

Zdroj: ČSÚ 1. 1. 2004 - 2014

Demografické příčiny úbytku celkového počtu obyvatel v regionu od roku 2001 jsou patrné z Tabulky 4. Pokles počtu obyvatel je na území MAS způsoben jak nízkým přirozeným přírůstkem, tak i migračním úbytkem.

Úbytek obyvatelstva na území MAS je ovlivněn nízkým přirozeným přírůstkem (počtem narozených převyšující počet zemřelých), ale na vývoj počtu obyvatel v obcích má v současné době vliv především migrace, neboť migrace za sledované období vykazuje záporné hodnoty. Přirozený přírůstek obyvatel za celé území MAS je v kladných, ale ve velmi nízkých hodnotách. Kladný přirozený přírůstek lze vyzorovat u třech z pěti regionů (z pohledu jednotlivých obcí je kladný přirozený přírůstek pouze u 37 obcí (58 %) a záporný u 27 obcí (42 %), přičemž region Žďár nad Sázavou vzhledem k jeho rozsáhlosti vykazuje velmi nízkou hodnotu. Naopak vliv migrace je oproti přirozenému přírůstku ve výraznějším záporných

hodnotách; za třináctileté období (2001 – 2013) ubylo na území MAS celkem 526 obyvatel; MAS zaznamenává záporné migrační saldo - více lidí se z regionu odstěhuje, než se do něj přistěhuje. Z Tabulky 4 je však patrné, že záporné hodnoty ovlivňuje skutečnost, že město Žďár nad Sázavou je výrazně větší a početnější než ostatní obce v území, tudíž veškeré záporné hodnoty migrace z pohledů všech regionů plynou pouze z tohoto regionu. V ostatních regionech dochází ke kladné migraci, což znamená, že se do těchto obcí lidé během třináctiletého období (2001 – 2013) více přestěhovali, než vystěhovali (což souvisí i se skutečností, že lidé se často vystěhovávají ze samotného Žďaru nad Sázavou do okolních obcí v regionu).

Je pravděpodobné, že vystěhovávání z regionu se týká z větší části obyvatel v produktivním věku a že tento jev bude mít nepříznivý vliv na přirozený přírůstek obyvatel i do budoucna, což je však v posledních letech nejen republikovým, ale i celosvětovým problémem. Největší počet vystěhovalých za třináctileté období (2001 – 2013) zaznamenalo již zmíněné město Žďár nad Sázavou (migrační úbytek 2 238 obyvatel) a město Svatka (migrační úbytek 144 obyvatel). Tuto situaci vystihuje i trend platící pro Kraj Vysočina, podle které si obyvatelstvo starší 50 let kraj migrací získává. Region tedy přitahuje spíše svým zdravým životním prostředím a vlídnou krajinou starší složku populace a díky migraci se tak v Kraji Vysočina, ale i na území MAS urychluje proces stárnutí obyvatelstva.

Tabulka č. 4 Vývoj počtu obyvatel v obcích MAS Havlíčkův kraj (období 1. 1. 2001 - 31. 12. 2013)

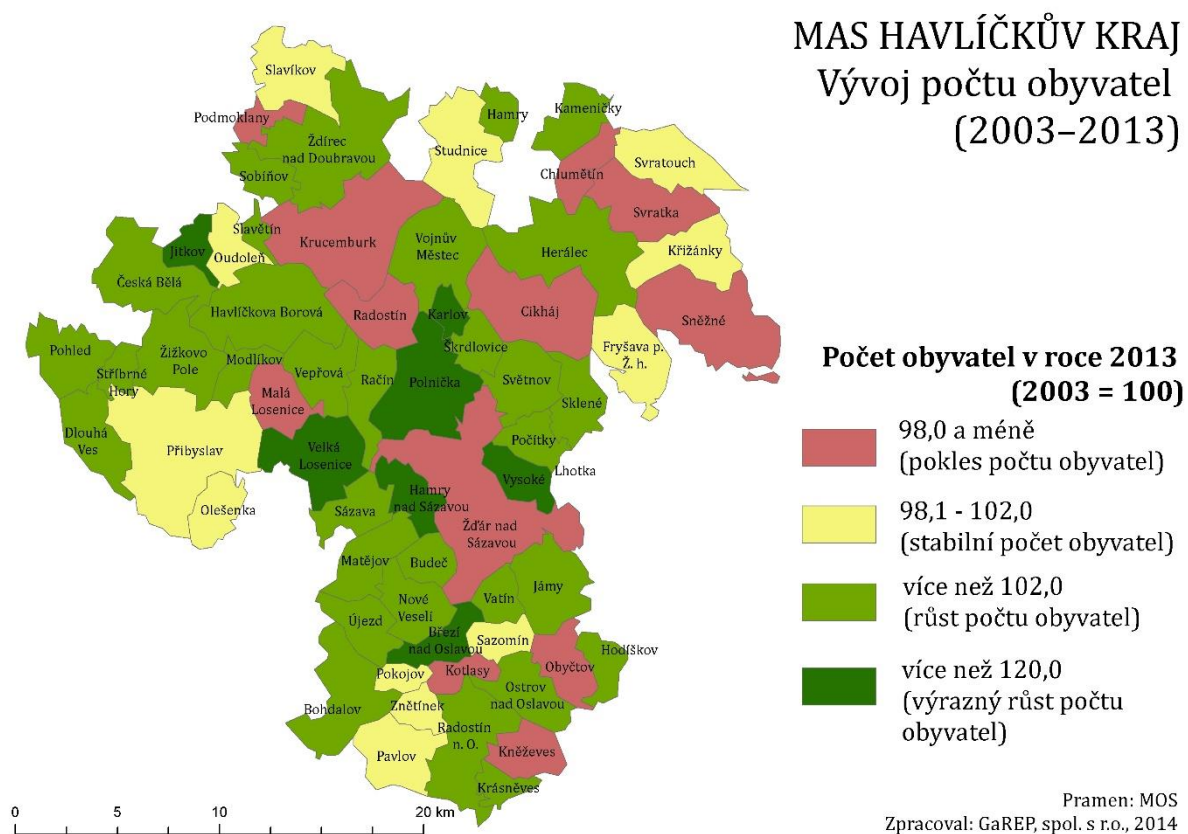
Region	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek
Přibyslavsko	1 742	1 448	3 480	2 831	294	649	943
Pooslaví	1 148	868	1 745	1 666	280	79	359
Žďárské vrchy	1 016	1 063	2 469	2 193	-47	276	229
Ždírecko	1 179	1 186	2 792	2 084	-7	708	701
Žďár nad Sázavou	2 881	2 462	4 032	6 270	419	-2 238	-1 819
MAS Havlíčkův kraj	7 966	7 027	14 518	15 044	939	-526	413

Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických údajů za obce ČR 2001 - 2013, vlastní výpočty

Zatímco největší sídla regionu (město Žďár nad Sázavou a město Svatka) zaznamenávají pokles počtu obyvatel, některé obce v jejich okolí naopak populačně rostou, a to především díky pozitivnímu migračnímu saldu. Tato migrace se týká především mladých rodin. Nárůst obyvatel zaznamenávají především příměstské obce ve výhodných dopravních polohách, se základní vybaveností a s atraktivním rekreačním zázemím, kvalitním životním prostředím a vhodnými podmínkami pro samotné

bydlení. Nejvíce kladná migrace ovlivnila obce Ždírec nad Doubravou (migrační přírůstek 377 obyvatel), Hamry nad Sázavou (migrační přírůstek 263 obyvatel) a Polničku (migrační přírůstek 174 obyvatel). Přirozený přírůstek za sledované období (2001 – 2013) pouze zmírňuje negativní vývoj migračního salda projevující se v poklesu počtu obyvatel na území MAS Havlíčkův kraj.

Obrázek č. 3 Vývoj počtu obyvatel MAS Havlíčkův kraj v letech 2003 -2013

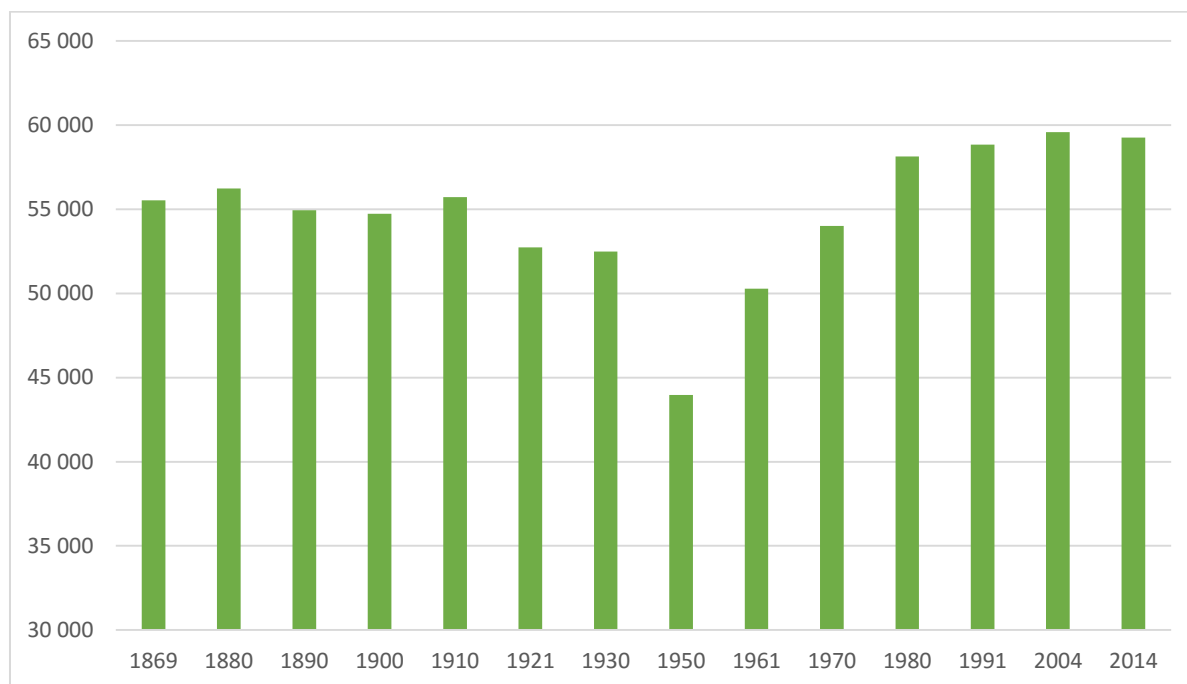
Vývoj populace území MAS Havlíčkův kraj byl v historii (od roku 1869) výrazně ovlivněn vnějšími zásahy – první a druhá světová válka a v rámci větších měst byl významným zásahem i proces socialistické industrializace.

Příčinou početnější populace z historického hlediska byly odlišné socioekonomické podmínky v tehdejší společnosti, kdy byla považována za normální velmi početná rodina, nižší životní nároky a byla velmi nízká mobilita obyvatelstva. Proto se i v poměrně chudých podmínkách zdejšího kraje vytvořila početná společnost obyvatel. Socialistické plánování mělo vliv na rozvoj a rozrůstání se menších měst (především v případě města Žďár nad Sázavou, ze kterého se stalo město střední velikosti).

Na snížení počtu obyvatel se podílelo několik významných událostí. Nejdříve počet obyvatel poklesl po první světové válce, ale velké populační ztráty na počtu obyvatel území MAS se projevily především po skončení druhé světové války společně s celosvětovou hospodářskou krizí na počátku třicátých let. Tyto

události zasáhly do vývoje počtu obyvatel takovým způsobem, že se tento populační deficit dlouhou dobu nepodařilo vyrovnat. Teprve od poloviny 50. let se tato situace začala postupně měnit a dochází k nárůstu obyvatelstva, jak ukazuje následující obrázek.

Obrázek č. 4 Historický vývoj počtu obyvatel v letech 1869 – 2014

Zdroj: ČSÚ 2006 - 2014, Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005

Na zvýšení počtu obyvatel se v 50. až 80. letech dvacátého století významně projevilo již zmíněné socialistické plánování – koncepce střediskového osídlení a budování průmyslových center. Tento jev se projevil především na populaci ve městě Žďár nad Sázavou, kde se počet obyvatel zdvojnásobil, a to především díky rozvoji velkých průmyslových podniků ve městě (výstavba žďárských strojíren a sléváren – Žďas, ale i podniků Tokoz, Sona atp.) a s tím související bytová výstavba (postupně vznikaly celé městské části).

Z historického hlediska (1869 – 2014) lze konstatovat, že populace na území MAS Havlíčkův kraj měla i přes zásahy negativních událostí a situací v posledních letech vzrůstající tendenci.

Hustota zalidnění

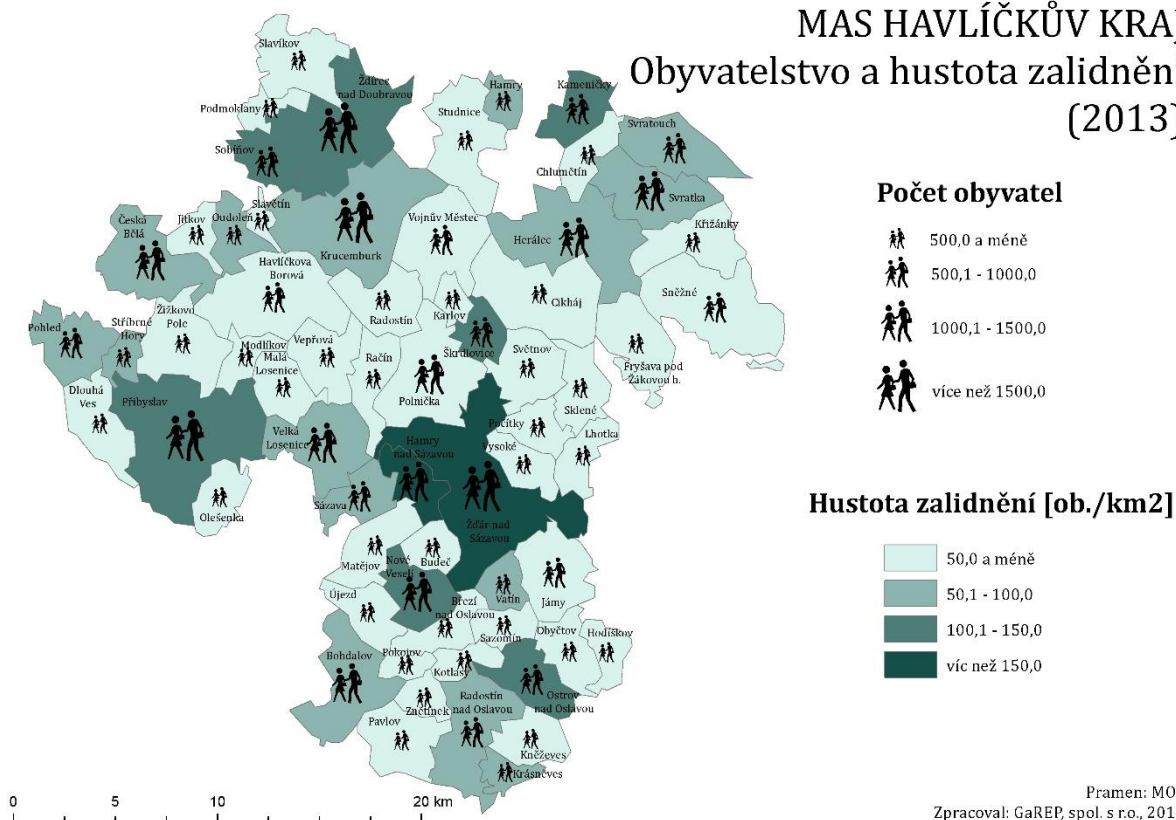
Hustota zalidnění MAS Havlíčkův kraj je poměrně nízká, což je do značné míry dáno zvlněným reliéfem, který má méně příznivé podmínky pro vytvoření vyšší hustoty obyvatelstva. Celková hustota zalidnění oblasti je 83,41 obyvk./km².

Obrázek č. 5 Počet obyvatel a hustota zalidnění

MAS HAVLÍČKŮV KRAJ

Obyvatelstvo a hustota zalidnění (2013)

Hustota obyvatel je nižší oproti průměru celé ČR (133 obyv./km²), ale naopak vyšší než je hustota zalidnění celého Kraje Vysočina (75 obyv./km²). Kraj Vysočina je charakterizován jako „typicky venkovský region“ (viz „Strategie Kraje Vysočina 2020“), takže území MAS Havlíčkův kraj lze považovat za venkovský² region. Z pohledu odborné literatury lze za venkovské obce považovat ty, které mají méně než 2000 obyvatel (některé publikace však čím dál častěji uvádějí hranici 3000 obyvatel) a ty obce, které mají hustotu zalidnění do 150 obyv./km². Pokud bychom vzali v úvahu tyto kritéria, pak lze území MAS Havlíčkův kraj považovat za typický (silně) venkovský region (do 3000 obyvatel je na území MAS 61 obcí; do 150 obyv./km² 62 obcí). V rámci českého Programu rozvoje venkova byl venkovský prostor stanoven podle kritérií OECD a Eurostatu na úrovni jednotek NUTS III (kraje) tak, že za významně nebo převážně venkovské území bylo označeno celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy. Území MAS Havlíčkův kraj je tedy územím venkovského charakteru. Venkovský charakter území narušuje pouze město Žďár nad

² Pojem venkov je neurčitým a do jisté míry abstraktním označením kulturní krajiny se specifickými charakteristikami. Přesné vymezení venkova jako jednoznačně ohraničeného prostoru není v obecné rovině (vzhledem k jeho složitosti a komplexnosti) možné; přístupy k jeho vymezování se odvíjí od účelu vymezení. Přesná definice je nezbytná pouze v jediném případě: pro jasné vymezení příjemců dotací. Jedná se tedy o účelové vymezení pro uplatňování politiky „rozvoje venkova“.

Sázavou, jehož hustota obyvatel je nadprůměrná (584,7 obyv./km²), ale i obec Hamry nad Sázavou (213,6 obyv./km²). Na základě hodnot hustoty zalidnění ve zbylých čtyřech dílčích částech (mimo Žďáru nad Sázavou), kde se hustota obyvatel pohybuje mezi 40 až 65 obyv./km², lze tyto regiony považovat za typické venkovské regiony. Nejnižší hustota obyvatel platí pro region Žďárské vrchy (41,6 obyv./km²), kde se nachází i obec Cikháj s nejnižší hustotou zalidnění (5,01 obyv./km²).

Věková struktura

Migrační a reprodukční trendy mají dopady i na věkovou strukturu obyvatelstva na území MAS Havlíčkův kraj, které jsou patrné z Tabulky 5. V roce 2013 převažovala nejstarší složka obyvatelstva nad nejmladší složkou obyvatelstva; index stáří za MAS (poměr mezi počtem obyvatel ve věku 65 a více let na počet osob ve věku 0–14 let) dosáhl hodnoty 115,4³. Nepatrně vyšší hodnoty se objevují jak v Kraji Vysočina, tak i v Pardubickém kraji a celé České republice; index stáří za Kraj Vysočina dosáhl hodnoty 119,6, za Pardubický kraj 116,1 a za Českou republiku 115,7. Nejnižší hodnotu indexu stáří vykazují obce Velká Losenice (53,2), Jitkov (54,5) a Počátky (56,9).

Tabulka č. 5 Věková struktura obyvatelstva v MAS Havlíčkův kraj v roce 2013

Region	Věková struktura (%)			Index stáří
	<=14	15 - 64	65+	
Přibyslavsko	17,0	67,2	15,8	92,9
Pooslaví	17,0	66,6	16,5	96,8
Žďárské vrchy	14,9	66,3	18,9	126,7
Ždírecko	15,9	66,1	18,0	112,8
Žďár nad Sázavou	13,6	67,8	18,6	137,1
MAS Havlíčkův kraj	15,3	67,0	17,7	115,4
Kraj Vysočina	14,8	67,5	17,7	119,6
Pardubický kraj	15,1	67,4	17,5	116,1
Česká republika	15,0	67,6	17,4	115,7

Zdroj: ČSÚ 31. 12. 2013

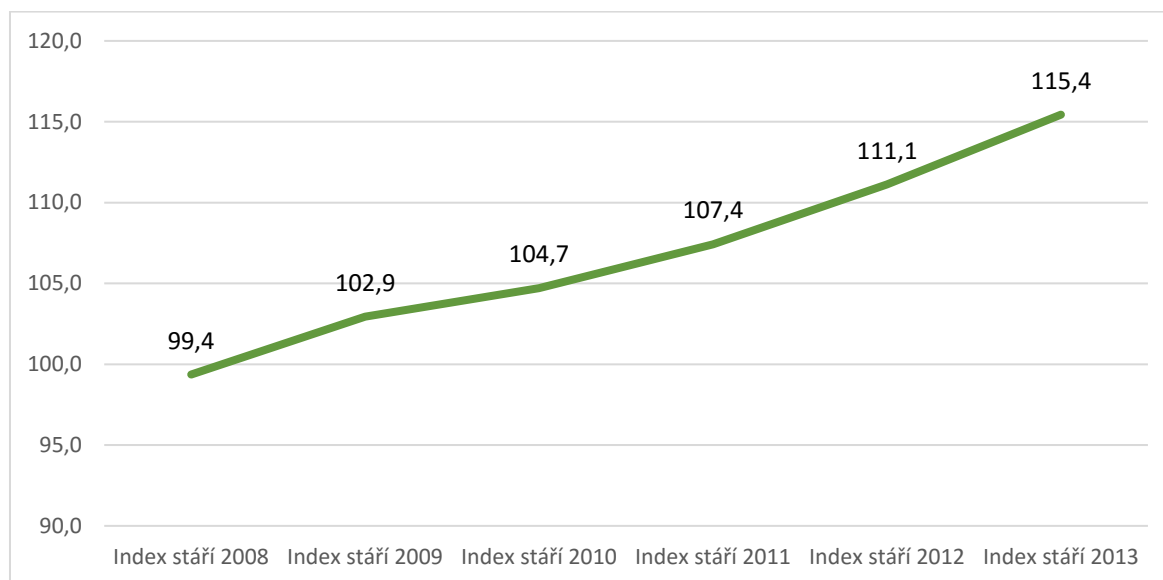
Naopak nejvyšší a zároveň kritickou hodnotu indexu stáří vykazují obce Kněžves (345,5), Radostín (341,7), Chlumětín (255,6) a Slavíkov (208,1). Z hlediska regionů nejvyšší hodnotu indexu stáří vykazuje Žďár nad Sázavou (137,1).

Z dlouhodobého hlediska, jak dokládají hodnoty indexu stáří MAS Havlíčkův kraj za šestileté období (2008-2013) z Obrázku č. 6, je patrné postupné stárnutí populace v celém území MAS Havlíčkův kraj. V tomto období došlo především k výraznému zvýšení podílu starších lidí nad 65 let na celkové populaci z 15 % na

³ Obyvatel ve věku 0 – 14 let bylo tedy méně než obyvatel ve věku 65 a více let.

17,7 %; těmito hodnotami již převyšuje hodnoty Pardubického kraje, ale i celé České republiky; v rámci Kraje Vysočina se jedná o hodnoty totožné. Naopak došlo ke snížení obyvatelstva v produktivním věku od 15 do 64 let z 69,7 % na 67 %.

Obrázek č. 6 Vývoj hodnot indexu stáří v letech 2008 – 2013 na území MAS Havlíčkův kraj

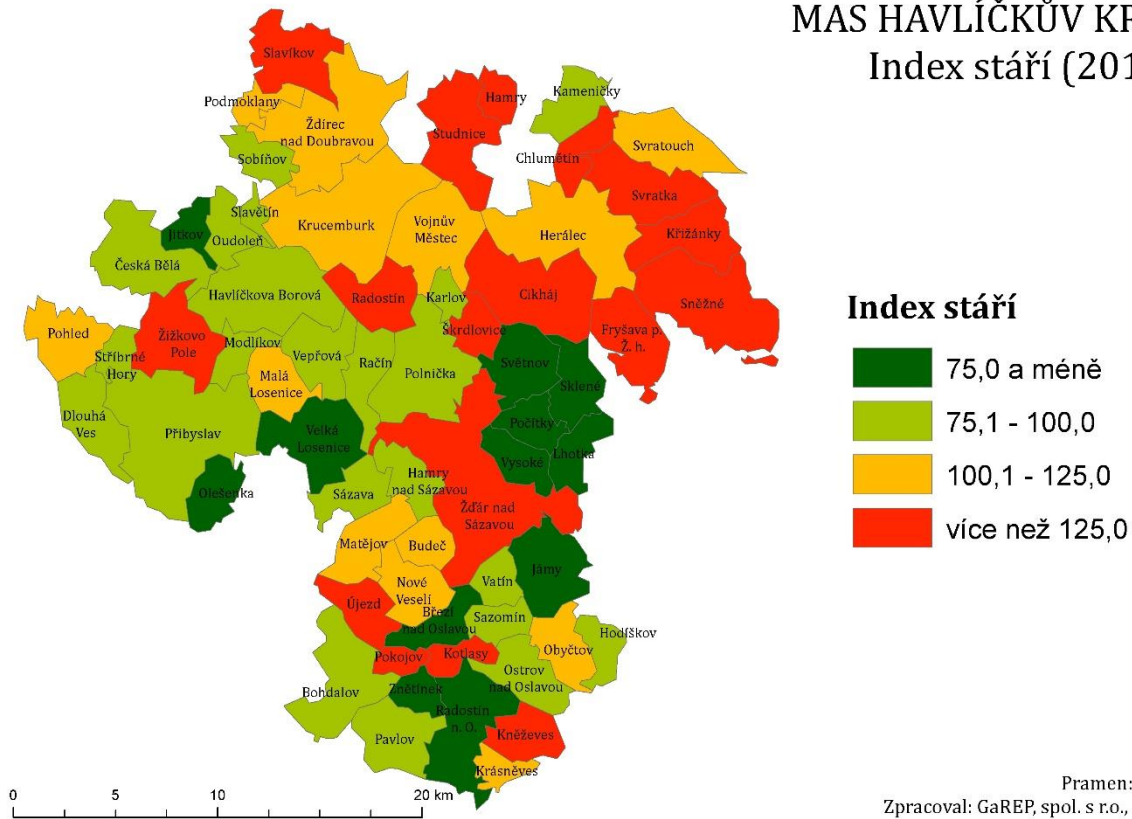

Zdroj: ČSÚ 2008 - 2013, vlastní výpočty

Nejvíce se stárnutí populace projevuje ve Žďáře nad Sázavou, kde se index stáří za toto období zvýšil z hodnoty 108,5 na 137,1. Celkové hodnoty indexu stáří dokládají, že na území MAS se projevuje trend stárnutí populace. Nárůst podílu obyvatelstva v nejvyšší věkové kategorii, tj. od 65 let a více, byl sice v uvedeném šestiletém období jen 2,7 %, ale díky demografickému vývoji v ČR lze očekávat výrazné zrychlení tohoto nárůstu v důsledku přesunu populačně silných ročníků první poloviny 50. let do této věkové kategorie. K tomu dojde právě v letech 2014 - 2020, na něž je připravována tato strategie. Tato skutečnost zvyšuje význam opatření a politik zaměřených na řešení důsledků stárnutí populace (např. rozvoj služeb seniorům apod.). Stárnutí obyvatelstva je trend nejen celé ČR, ale i vyspělých evropských zemí.

Obrázek č. 7 Index stáří

MAS HAVLÍČKŮV KRAJ Index stáří (2013)

Vzdělanostní struktura

Jedním z dalších významných aspektů týkající se obyvatelstva je struktura vzdělání, která vypovídá nejen o stavu společnosti, ale také o potenciálu z hlediska dalšího rozvoje, zejména uplatnitelnosti na trhu práce. Vzdělanostní struktura obyvatel MAS Havlíčkův kraj je na poměrně dobré úrovni. V porovnání s Krajem Vysočina, Pardubickým krajem a celou Českou republikou je situace ve sledovaném území srovnatelná. MAS má pozitivnější hodnoty co se týče podílu obyvatel s úplným středním vzděláním (28 %), nástavbou (2,8 %), vyšším odborným vzděláním a vysokoškolským vzděláním (11,6 %), v těchto oblastech vzdělání se nachází mírně nad úrovní průměru kraje Pardubického a republikového průměru (zde mimo hodnotu VOŠ/VŠ). Za pozitivní hodnotu můžeme považovat i poměrně nízký podíl obyvatel se základním vzděláním včetně neukončeného (17,8 %), který je nižší než podíl obou krajů a vyšší podíl středního vč. vyučení bez maturity (37 %), který je vyšší než podíl kraje Pardubického. Především v hodnotě týkající se obyvatelstva s výučním listem, kdy průměr MAS Havlíčkův kraj je o 4 procentní body vyšší než samotný průměr České republiky. Tento výsledek zřejmě souvisí se situací, že území MAS je venkovským regionem, kde značný význam představuje oblast zemědělství; významné postavení (především ve městech regionu) mají také výrobní odvětví, což rovněž koresponduje s vysokým podílem

vyučených osob bez maturity. V mnoha případech, se jedná o podniky, požadující pouze manuální zručnost.

o podniky, požadující pouze manuální zručnost.

Tabulka č. 6 Vzdělanostní struktura MAS Havlíčkův kraj ve věku 15 a více let v roce 2011 (v %)

Region	Základní včetně neukončeného	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplně střední (s maturitou)	Nástavbové	Vysokoškolské a vyšší odborné vzdělání
Přibyslavsko	19,3	39,5	26,4	2,5	9,9
Pooslaví	19,5	40,4	25,4	2,3	9,9
Žďárské vrchy	19,9	40,3	25,3	2,5	8,8
Ždírecko	19,3	42,4	24,8	2,3	7,9
Žďár nad Sázavou	15,1	31,3	32,0	3,3	15,5
MAS Havlíčkův kraj	17,8	37,0	28,0	2,8	11,6
Kraj Vysočina	18,5	37,5	27,1	2,7	10,8
Pardubický kraj	17,9	36,6	26,9	2,8	11,3
Česká republika	17,6	33,0	27,1	2,8	13,8

Zdroj: SLDB 2011

Nejvyšší vzdělanost na základě hodnot, které vykazuje Tabulka 6, vykazuje region Žďár nad Sázavou. Tyto výsledky ovlivňuje fakt, že v tomto městě je situováno bohaté spektrum vzdělávacích zařízení, které lidem umožňuje i vyšší vzdělání. Skutečnost, že je na území MAS vyšší podíl obyvatel s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním však přináší potíže v regionu najít práci, což je podmíněno i samotnými vysokými školami v České republice, které produkují velké množství absolventů z velkého spektra oborů. Tento enormní počet vysokoškolských absolventů pak nemůže najít uplatnění na trhu práce, neboť region není schopen takového množství volných pracovních míst zajistit.

Za posledních deset let má počet obyvatel MAS Havlíčkův kraj mírně klesající tendenci. Tento pokles je ovlivněn počtem obyvatel města Žďár nad Sázavou, které jako jediná obec v území MAS vykazuje úbytek, ostatní obce vykazují přírůstek obyvatel. Pokles počtu obyvatel je způsoben především migračním úbytkem. Věkovou strukturu obyvatel lze považovat za nepříznivou, neboť dochází na území MAS k postupnému zvyšování podílu obyvatel ve věku 65+. Tento trend negativně ovlivňuje podíl produktivní složky obyvatelstva. Území MAS tedy přitahuje starší složku populace spíše svou atraktivní krajinou a díky migraci se urychluje proces stárnutí obyvatelstva. Pokud nebudou vytvořeny příznivé podmínky pro obyvatele v produktivním věku, lze předpokládat zhoršení situace, tedy, že věková struktura se stane velmi nepříznivou. Vzdělanostní struktura je v porovnání s Krajem Vysočina, Pardubickým krajem a celou Českou republikou srovnatelná.

Pro obce s nižší hodnotou indexu stáří je důležité zaměřením se především na rozvoj volnočasových aktivit pro děti a mladistvé, ale i na podporu zázemí pro maminky s dětmi (př. oprava volejbalového hřiště, oprava fotbalového hřiště, rekonstrukce kulturního domu a dovybavení zázemí pro spolkovou činnost, podpora spolkových činností) a tím předcházet nežádoucím sociopatologickým jevům (např. vandalismus, drogy).

Jako jeden z hlavních důležitých úkolů je pro obce předcházení nezaměstnanosti mladých, která ve všech regionech rychle narůstá. Pro tyto obce je důležitá i podpora zachování tradičního modelu rodiny, která je základem pospolitosti a dobrého fungování obce.

Naopak obce vykazující vysokou hodnotu indexu stáří mají zájem se zaměřit na oblast sociálních služeb a rozvinutí infrastruktury v sociálních službách (výstavba domů s pečovatelskou službou (DPS), podpora spolkové činnosti pro seniory, terénní sociální služby apod.). Zájem těchto obcí je i o otázku propojování těchto dvou skupin obyvatelstva (podpora mezigeneračního setkávání).

2.1.2 Život v obcích

Spolky

V obcích MAS Havlíčkův kraj působí řada spolků, neziskových organizací a klubů (celkem více než 400 neziskových organizací). Činnost těchto organizací je velice bohatá, každé takovéto seskupení výrazně přispívá k oživení samotné obce a tím i celého území MAS Havlíčkův kraj.

Téměř v každé obci či náležíci osadě působí jednotka Sboru dobrovolných hasičů, na území MAS jich je téměř 80. Hasiči jsou spolkem významným z hlediska společenského života obce. Dalším početným spolkem jsou sportovní organizace (Tělovýchovné a tělocvičné jednoty, sportovní kluby, hokejové, fotbalové kluby, basketbalové, volejbalové apod.), na území MAS působí více než 115 těchto organizací zaměřených na sport, přičemž převážně se jedná o fotbalové oddíly. Významnou sportovní organizací na území MAS Havlíčkův kraj je Tělocvičná jednota Sokol Nové Veselí a její oddíly házené, které hrají 1. ligu. Mezi nejvýznamnější a velmi úspěšné sportovní organizace však patří také ty ze Žďáru nad Sázavou, kde se nachází velké spektrum sportovních organizací, ze kterých vzešla i řada známých současných sportovců republikového i světového významu – hokej, basketbal, rychlobruslení, lyžování apod. Mezi nejznámější žďárské sportovce patří olympijská vítězka Martina Sáblíková, hokejový Mistr světa Tomáš Rolinek, Petr Vampola, Petr Koukal a Mistr světa v klasickém lyžování Martin Koukal, reprezentantky České republiky, vicemistryně světa 2010, Evropy a Olympijské reprezentantky z Atén a Pekingu – Markéta Bednářová, Eva Vítečková a další.

Dalšími spolky jsou Myslivecká sdružení, kterých na území MAS působí 44. Následují kluby důchodců, seniorů, maminek s dětmi, jezdeckých klubů, auto-moto-cyklo a dalších různě zaměřených klubů, kterých je přes 70. Četně jsou na území rozšířeny ochotnické divadelní spolky (28), svazy žen či sbory pro občanské záležitosti (17), včelaři, chovatelé a zahrádkáři (25), hudební tělesa – kapely, sbory a chrámové scholy (12), z nichž významný je Břízův chrámový sbor z Kameniček a Schola farnosti sv. Prokopa ve Žďáru nad Sázavou, ale i Smíšený pěvecký sbor Svatopluk ze Žďáru nad Sázavou, který má 160 letou tradici a Smíšený pěvecký sbor Musica Sarensis s 20 letou tradicí. Pro udržení tradic a zvyků v oblasti je významné především Sdružení národopisných tanečních souborů Studánka, dětský folklórní soubor Kamínek a folklórní soubor Rozmarýnek ze Žďáru nad Sázavou. Zastoupeny jsou zde i spolky rybářů (11) a skautů (7). Na území také působí Český červený kříž (ČČK), a to ve Žďáře nad Sázavou, kde působí Oblastní spolek ČČK

Žďár nad Sázavou a v Příbyslavi a Pohledu Místní skupina ČČK. Úplný přehled volnočasových a sportovních organizací, které působí na území MAS Havlíčkův kraj je uveden v Příloze č. 4.

Výše uvedené spolky převážně pracují s dospělými, ale i s dětmi, nabízejí tady volnočasové aktivity pro všechny věkové kategorie obyvatel. Nabídka jejich činností je velice pestrá. Často jsou spoluorganizátory i akcí, které pořádá samotná obec (srazy rodáků, oslavy výročí založení apod.). Bez jejich dobrovolné pomoci a ochoty by se řada akcí nepovedla zorganizovat, neboť jsou zárukou jistého lidského kapitálu.

Na základě šetření vyplývá zájem spolků o finanční podporu na svou činnost, vybavení a hlavně kvalitní a důstojné zázemí. Už v rámci terénního šetření, které proběhlo v jednotlivých obcích MAS Havlíčkův kraj, bylo zjištěno, že jsou organizace, které nemají vlastní prostory pro svou činnost (ve svém vlastnictví či pronájmu). Spolky se tak často scházejí například v zasedacích místnostech obecních úřadů, které slouží zároveň jako klubovny a víceúčelové místnosti. Život a fungování jednotlivých organizací, které jsou pro každou obec velice důležitým článkem, těsně souvisí s jejich dobrou vybaveností a hlavně zázemím, které pokud je, je často nevyhovující (špatný technický stav) a zasloužilo by si obnovu.

Z kulturních zařízení, vzhledem k hojnému rozšíření spolkové činnosti na území MAS, jsou obce nejlépe vybaveny klubovnami a víceúčelovými místnostmi, kterými jsou převážně myšleny zasedací místnosti obecního úřadu, které hlavně na menších obcích slouží spolkovým činnostem. Téměř ve všech obcích funguje kulturní dům, sokolovna či kulturní sál. Tyto objekty slouží obcím již od 50. let minulého století, jedná se o kulturní domy, sokolovny, které umožňují pojmout okolo 300 lidí. V několika obcích (20) však chybí zázemí pro kulturní a společenské akce. Vzhledem k bohatému spolkovému životu a velkému počtu pořádaných kulturních a společenských akcí by byl kulturní sál, kulturní místnost či klubovna potřeba zajistit i v těchto obcích. Z terénního šetření vzešel požadavek obyvatel těchto obcí na zajištění přítomnosti zařízení, kde by se občané mohli společně scházet (především v obcích, kde se nenachází kulturní dům či společenská místnost). Kina či letní kina, galerie a muzea jsou pro většinu území spíše okrajovou záležitostí kromě Žďáru nad Sázavou, kde tyto kulturní instituce tvoří nedílnou součást kulturního a společenského života. Kino se nachází v Příbyslavi, Ždírci nad Doubravou, Krucemburku, Žďáru nad Sázavou a ve Svatce; letní kino pak v Pokojově a Krucemburku. Dvě třetiny obcí mají svou vlastní veřejnou knihovnu (44), která sídlí převážně na místních obecních úřadech, zbytek obcí by o zřízení veřejné knihovny měl zájem, ale v současné době nejsou prostory, kam knihy umístit a kde je půjčovat. Knihovny vytvářejí významné zázemí a aktivity směrem k rozvoji kultury, vzdělanosti a volnočasového zázemí obyvatel, je tedy potřeba podpořit vybavenost knihoven, především těch neprofesionálních. Podrobný přehled kulturních zařízení v jednotlivých obcích MAS je uveden v Příloze č. 8.

Tabulka č. 7 Počet kulturních zařízení v území MAS Havlíčkův kraj

Území	Kulturní dům/sokolovna/sál	Klubovna/víceúčelová místnost	Muzeum/Pamětní/Výstavní síň	Galerie	Kino/Letní kino	Mateřské centrum/klub maminek s dětmi	Knihovna	Informační centrum
Přibyslavsko	14	35	2	1	1	5	17	2
Pooslaví	13	21	1	0	1	1	10	0
Žďárské vrchy	12	26	1	4	1	2	11	3
Ždírecko	11	21	1	2	3	2	10	2
Žďár nad Sázavou	4		2	3	2	8	3	2
MAS Havlíčkův kraj	54	103	7	10	8	18	51	9

Zdroj: vlastní šetření 2014 – 2015

Z hlediska spádovosti obyvatel za kulturním vyžitím je nejvýznamnějším centrem kulturních a společenských zařízení město Žďár nad Sázavou. Samotné město je zřizovatelem několika kulturních institucí se statutem příspěvkových organizací. Jednou z těchto organizací je Knihovna Matěje Josefa Sychry, která je základní knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí (na základě smlouvy s Krajskou knihovnou v Havlíčkově Brodě), pečuje tedy o 94 knihoven v regionu Žďár nad Sázavou. Tuto službu financuje Krajský úřad. Tři pracovnice tvoří výměnné soubory a ty kolují po regionu – obecních knihovnách. V roce 2014 si přišlo půjčit knihu přes 84 000 návštěvníků, kteří si vypůjčili přes 380 000 titulů. Významnou činností je z hlediska spádovosti a spolupráce také i výměnný fond regionálního oddělení Knihovny M. J. Sychry, neboť jen v roce 2014 poskytlo výměnné soubory 99 knihovnám. Nedílnou součástí činnosti knihovny je pořádání řady besed, kulturně vzdělávacích akcí, vzdělávacích kurzů pro veřejnost apod.

Další významnou kulturní příspěvkovou organizací je ve Žďáře nad Sázavou organizace Kultura Žďár, která spravuje velkou a nákladnou budovu Domu kultury, kde se koná značné množství divadelních představení, koncertů, výstav, plesů a zábav. Kultura Žďár nad Sázavou provozuje také Městské divadlo, kde se kromě divadelních představení odehrávají také hudební koncerty.

Kromě městských příspěvkových organizací realizují kulturní aktivity také některé nestátní neziskové organizace. Nejvýznamnější kulturní neziskovou organizací ve Žďáře nad Sázavou je občanské sdružení ERTEPLE & HMLA. Toto sdružení provozuje Kulturní centrum Batyskaf, kde se ročně uskuteční téměř čtyřicet hudebních vystoupení. Kromě koncertů je v Batyskafu uspořádáno kolem osmi výstav regionálních výtvarných umělců. Program doplňují filmová a divadelní představení. Realizuje také venkovní akce (např. multižánrový festival Pod Zelenou horou, Žďárský majáles nebo spoluúčasť na městském projektu Slavnosti jeřabin). Občanské sdružení získává prostředky z městských grantů a krajského Fondu Vysočiny, většinu ale produkuje samo svojí vedlejší hospodářskou činností, tedy provozováním

hostinského zařízení. Na rozvoji kulturního a společenského života se významně podílejí i místní hudební kluby (např. Jazzmine, Chilli), ale i galerie a muzea.

Výdaje na kulturu a kulturní zařízení však zahrnují také nutné investiční výdeje na opravy a rekonstrukce objektů, v nichž je kultura provozována. Pokrýt tuto oblast z rozpočtu obcí a měst bývá velmi složité.

Kostely se nacházejí téměř v polovině obcí MAS (28 obcí). Každé větší sídlo se může pyšnit hodnotnými kostely, ať již jde o kostel sv. Prokopa ve Žďáře nad Sázavou, kostel navštívení Panny Marie v Sopotech, kostel Narození sv. Jana Křtitele v Přibyslavi, kostel sv. Ondřeje v Pohledu, kostel sv. Jakuba ve Velké Losenici, kostel Navštívení Panny Marie v Obyčtově, kostel sv. Václava v Novém Veselí, kostel Nejsvětější Trojice v Kameničkách atd. Hřbitovy se nacházejí ve 30 obcích, kaple a kapličky jsou situovány ve 36 obcích (např. kaple sv. Rosálie v Radostíně, kaple Andělů Strážných v Polničce, kaple sv. Markéty ve Žďáře nad Sázavou, kaple Panny Marie v Chlumětíně, hřbitovní kaple Panny Marie v Pohledu atd.). Velké množství těchto staveb se nachází ve špatném stavu, z tohoto důvodu je nutná jejich rekonstrukce.

Velmi důležitou roli ve všech obcích hraje sport, který přispívá k sociálnímu rozvoji. Různé typy hřišť mají předpoklad pro aktivní trávení volného času dětí a mládeže, což je zároveň jedna z atraktivit pro mladé rodiny s dětmi. V mnoha případech jsou dětská hřiště a hřiště pro sportovní zázemí ve špatném stavu. Obce MAS mají dostatečný počet zázemí pro volnočasové aktivity - dětská hřiště (49 obcí) a sportovní/víceúčelová hřiště (49 obcí). Fotbalové hřiště jsou k dispozici ve 29 obcích a tenisové kurty mohou občané využívat pouze v několika obcích (20). Mimoškolní tělocvična je pro většinu území MAS pouze okrajovou záležitostí - město Přibyslav a městyse Nové Veselí. V Přibyslavi se nachází moderní sportovní hala pro všechny druhy míčových sportů a v Novém Veselí je využívána také sportovní hala pro míčové hry, ale i atletické sporty. V obci Sázava, Stříbrné Hory a Studnice jsou pro sportovní využití využívány prostory místních kulturních domů. Nejvyšší počet sportovních hal a mimoškolních tělocvičen se nachází ve Žďáře nad Sázavou. Město Žďár nad Sázavou je pro celé území MAS Havlíčkův kraj, ale i pro obce mimo území MAS důležitým spádovým centrem, nejen co se týče kulturního využití, ale i sportovního využití, což potvrzuje i vysoký počet klubů, spolků a organizací. Město Žďár nad Sázavou nabízí obyvatelům MAS řadu příležitostí ke sportovním aktivitám – volejbal, nohejbal, fitness, aerobic, bojové sporty, vodní sporty (např. plavání), jezdeckví, fotbal, hokej, tenis, gymnastika, florbal, in-line dráha a rychlobruslařská dráha, basketbal, squash, skateboard hřiště atd. Významným sportovním zázemím města je především sportovní hala (provozuje TJ ŽĎAS), kryté bazény v Relaxačním centru, zimní stadion a rychlobruslařská dráha. Pro sportovní, ale i kulturní využití je ve Žďáře nad Sázavou velmi významný nově zbudovaný sportovně rekreační areál Pilák na pláži Pílské nádrže. Obyvatelům je zde k dispozici minigolf, discgolf, balanční dráha, balanční mikádo, lanová dráha, amfiteátr a multifunkční hřiště. Samotné město Žďár nad Sázavou projevilo zájem o realizaci golfového hřiště na území města.

Na území MAS se také nachází lyžařský svah ve Svatce, golfové hřiště (Svratouch), petangové hřiště (Vojnův Městec), myslivecká střelnice (Podmoklany) a střelnice (Světnov, Studnice, Vojnův Městec, Žďár nad Sázavou), posilovny a bowling v několika obcích a městech. Za méně významná spádová centra z hlediska občanské vybavenosti lze považovat i město Svatka, Přibyslav, Ždírec nad Doubravou a městy Nové Veselí a Ostrov nad Oslavou.

Tabulka č. 8 Vybavenost území MAS Havlíčkův kraj občanskou vybaveností

Region	Dětské hřiště	Fotbalové hřiště	Sportovní/ víceúčelové hřiště	Tenisové kurty	Sportovní hala/ tělocvična (mimo školní)	Kostel	Kaple	Hřbitov
Přibyslavsko	21	10	15	6	3	9	14	9
Pooslaví	21	8	17	5	1	7	12	8
Žďárské vrchy	14	8	11	6	0	7	7	8
Ždírecko	13	5	17	5	0	6	8	7
Žďár nad Sázavou	12	7	17	7	8	4	6	4
MAS Havlíčkův kraj	81	38	77	29	12	33	47	36

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Volnočasové kulturní, společenské a sportovní aktivity se ve venkovském prostoru odehrávají buď venku, na sportovištích, na veřejných prostranstvích (návsi, náměstí, parky), nebo v určených budovách (kulturní domy, sokolovny). Z výsledků šetření vyplývá, že obce jsou relativně dobře vybaveny základními kulturními zařízeními (kulturní domy, sokolovny) a relativně dobře i zázemím pro sport. Uvedená statistika nezohledňuje kvalitu zázemí, ale spíše jeho přítomnost v katastru obce. Z hlediska územního rozložení v rámci MAS odpovídá počet zařízení přibližně populaci obcí, ale jejich rozložení je nerovnoměrné (př. v dílčích částech Žďárské vrchy a Ždírecko se mimo školních tělocvičen nenachází žádná sportovní hala/tělocvična). Z výsledků je patrné, že převážná část zařízení pro sportovní a společenské vyžití je soustředěna do větších center v regionu. V území je tedy relativně mnoho malých obcí, které zcela postrádají základní zázemí pro sport, ale i pro společenský život. Za těmito aktivitami musejí obyvatelé často dojíždět do větších měst v území, ale i mimo území MAS. Jedním z takovýchto spádových center v území je i Žďár nad Sázavou, kde se nachází dostatečné zázemí pro společenské, kulturní, ale i sportovní aktivity. Zajištěním kvalitního a dostupného zázemí v této oblasti dochází i k zajištění spokojeného života obyvatel regionu a zmírňuje jejich vystěhovávání z území. Snahou obcí je tedy zajistit dostatečné množství finančních prostředků na údržbu a provoz sportovních a kulturních zařízení v území MAS Havlíčkův kraj.

Kulturní a společenské akce

Mezi významné kulturní a společenské akce, které se v obcích MAS Havlíčkův kraj během každého roku konají, jsou tradiční hlavně masopustní průvody, stavění a kácení máje. V obcích Studnice a

Hamry si masopustní obchůzka uchovala svoji podobu z 19. století a je chráněna úřadem světového dědictví (UNESCO).

Část akcí je spojená s tradičními zvyky a svátky, ke kterým se vztahují. Obce žijí bohatým společenským životem, pořádá se v nich velké množství akcí, které jsou zaměřeny na různé zájmové skupiny. Velmi častým tématem jsou zvyky a tradice vztažené k jednotlivým ročním obdobím. Ve velikonočním období je to tradiční pomlázka, velikonoční výstavy, dílny, v adventu pak rozsvěcení/rozsvícení vánočního stromku, adventní koncerty, výstavy, jarmarky, živé Betlémy, Mikulášská nadílka (pro děti, pro seniory), průvod Mikuláše, andělů a čertů. Téměř v každé obci MAS Havlíčkův kraj se koná den zaměřený pro děti – Dětský den, Pohádkový les, Dětský karneval apod. Mezi každoroční pravidelné akce se pak řadí poutě, zábavy a plesy (hasičský, myslivecký, obecní, školní, sportovní, farní atd.), pálení čarodějnic, stavění a kácení máje, farní dny, kulturní léta, festivaly a slavnosti. Podrobný přehled je uveden v Příloze č. 5.

Významnými regionálními akcemi na území MAS Havlíčkův kraj je Divadelní Přibyslav, která se každoročně koná v Přibyslavi. Jedná se o přehlídku ochotnických souborů. Dále Dračí lodě na rybníku Řeka a Velké Dářko a Hod polničskou kolejnicí v Polničce. Ve Žďáře nad Sázavou se koná mezinárodní festival 13 měst CONCENTUS MORAVIAE, ale i měsíc trvající festival Slavnosti jeřabin, folkový festival Horácký džbánek, Pohádkový mlejnek (krajská přehlídka amatérských divadel hrajících pro děti a mládež) či Mezinárodní festival tance a pohybového divadla KoresponDance.

Spolková činnost přispívá k upevňování vazeb mezi obyvateli obcí. Relativně vysoký počet těchto organizací a konajících se akcí svědčí o aktivitě místních obyvatel.

Kulturní památky

Území MAS Havlíčkův kraj je velice bohaté na historii. Důkazem toho je řada kulturních a historických památek. Dochované jsou kostely, kaple ale také venkovské usedlosti, křížky a Boží muka. Na území MAS se nacházejí 2 Městské památkové zóny (Havlíčková Borová, Přibyslav), 2 Vesnické památkové rezervace (Krátká, Křížánky) a 1 Národní kulturní památka - Památník Karla Havlíčka Borovského (Havlíčková Borová). Na území se také nachází památka světového významu UNESCO Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře a žďárský zámek (klášter – komplex hospodářských budov a bazilika minor). Bohaté kulturní dědictví dokládá skutečnost, že na území je evidováno přes 300 kulturních památek s rejstříkovým číslem. Seznam těchto památek je přílohou tohoto dokumentu (Příloha č. 10).

Spolkový život na území MAS Havlíčkův kraj je velice bohatý a pestrý, je tedy třeba vyvíjet snahy pro jeho zachování. Na území se koná velké množství různorodých kulturních, společenských a sportovních akcí, z nichž některé mají i nadregionální význam (Dračí lodě, Divadelní Přibyslav, CONCENTUS MORAVIAE, Slavnosti jeřabin). Z hlediska zajištění kvalitního a aktivního života v obci je třeba nepřetržitě podporovat činnost a aktivity spolků, klubů, sdružení i sportovních organizací, pořádání nejrůznějších sportovních i kulturních akcí pro všechny věkové kategorie obyvatelstva, ale i mezisektorovou spolupráci s tím spojenou. Velice významné jsou tradiční masopustní průvody či stavění a kácení máje.

V obcích Studnice a Hamry si masopustní rej uchoval svoji podobu z 19. století a je chráněn úřadem světového dědictví (UNESCO). Vzhledem k silnému zastoupení lidové kultury a tradic v regionu je pro jejich udržení a rozvoj potřeba podporovat konání místních tradičních akcí.

V téměř každé obci fungují dobrovolní hasiči, kteří svou činností obohacují spolkový život v obci. Na území jsou také zastoupeny sportovní organizace (TJ Sokol, SK), z nichž některé slaví republikové, ale i světové úspěchy (TJ Sokol Nové Veselí, oddíl házené; Žďár nad Sázavou – hokej, lyžování, basketbal, rychlobruslení), kluby seniorů, maminek a turistů. Na území jsou dále zastoupeny ochotnické divadelní a ostatní kulturní spolky, které svou činností přispívají k regionálnímu rozvoji celého území MAS. Jednotlivé obce jsou relativně dobře vybaveny kulturními i sportovními zařízeními, ač je jejich stav už po technické stránce zastaralý a špatně plní účel. Pro další rozvoj jsou tedy nezbytné investice do těchto zařízení, ale i do jejich vybavení (např. klubovny, víceúčelová hřiště, dopravní hřiště atd.). Významnou úlohu v obcích představují knihovny, které jsou zdrojem kultury a vzdělanosti, jejichž činnost a vybavenost je potřeba podporovat. Území MAS Havlíčkův kraj se také pyšní kulturním a duchovním bohatstvím (památky UNESCO, městské a vesnické památkové zóny, kostely, kaple, boží muka, kříže apod.), které neustále vyžaduje investice k jejich zachování a hlavně ochraně (záchraně).

2.1.3 Občanská vybavenost a služby

Školní docházka

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích.

Školní docházka je na území MAS Havlíčkův kraj zajištěna uspokojivě. Veškeré instituce – mateřské školy a základní školy zřizují jednotlivé obce, na území není žádná soukromá školka.

Mateřské školy se nachází v polovině území (36 obcí), základní školy jsou ve třetině obcí (28 obcí), přičemž 13 obcí má základní školu jen pro první stupeň (1. – 5. třída), jedná se o tzv. malotřídky. Ve Žďáře nad Sázavou je jedna základní škola pro první stupeň (tzv. Zámecká škola), která se však v roce 2004 stala součástí příspěvkové organizace Základní školy Žďár nad Sázavou, Švermova 4. V případě mateřských škol je za školní rok 2012/2013 kapacita naplněna z 94 %, oproti tomu základní školy jsou naplněny jen z 52 % v případě škol s prvním stupněm a z 62 % v případě škol s prvním i druhým stupněm. Největší počet volných míst v mateřských školách má Přibyslavsko, neboť eviduje nejvyšší počet mateřských škol. Největší počet volných míst v základních školách mají Žďárské vrchy, neboť evidují nejvyšší počet základních škol.

Významným centrem z hlediska školství je město Žďár nad Sázavou, které je také nejlidnatější obcí v regionu. Z hlediska školské infrastruktury se zde nachází největší koncentrace mateřských a základních škol v rámci jedné obce v území MAS. Z celkového počtu mateřských škol sdružuje mateřská škola ve Žďáře nad Sázavou 7 odloučených pracovišť; z hlediska naplněnosti lze situaci hodnotit jako dostatečnou naopak z hlediska volných míst jako nedostatečnou, neboť školní rok 2012/2013 vykazuje pouze 1 volné místo v těchto zařízeních. Tato situace však kopíruje situaci za celou Českou republiku, kde v posledních letech (2012 – 2015) je nedostatečný počet mateřských škol, což přináší komplikace mladým rodinám, které nemají možnost své děti umístit do těchto zařízení a tím pádem rodičům vytváří i špatné podmínky pro

nástup do zaměstnání. Opačná situace se jeví v souvislosti se základními školami, které se ve Žďáře nad Sázavou nacházejí v počtu 4 (z toho ZŠ Žďár nad Sázavou, Švermova má jedno odloučené pracoviště a to Zámeckou školu pouze s 1. stupněm); počet volných míst je zde nejvyšší ze všech dílčích částí území MAS, i přes skutečnost, že se jedná o významné základní školy z hlediska spádovosti pro žáky z příměstských částí a okolních menších obcí.

Tabulka 9: Školství (školní rok 2012/2013)

Region	Mateřská škola				Základní škola						
					Počet	jen první stupeň (1. – 5. ročník)			první i druhý stupeň (1. – 9. ročník)		
	Počet	Kapacita*	Počet dětí	Počet volných míst		Kapacita*	Počet žáků	Počet volných míst	Kapacita*	Počet žáků	Počet volných míst
Ždírecko	6	344	314	30	6	165	75	90	985	663	322
Přibyslavsko	12	587	517	70	8	242	133	109	1465	903	562
Pooslaví	8	363	344	19	4	60	40	20	1000	576	424
Žďárské vrchy	9	311	289	22	9	234	116	118	1220	492	612
Žďár nad Sázavou	7	716	715	1	4	0	0	0	2 824	2 009	815
MAS Havlíčkův kraj	42	2 281	2 139	142	31	701	364	337	7494	4643	2735
Kraj Vysočina	363	-	18 032	-	271	-	24 791	-	-	16 777	-
Pardubický kraj	312	-	18 976	-	281	-	25 314	-	-	16 981	-

* kapacita: nejvyšší povolený počet dětí v MŠ a ZŠ

Zdroj: Výroční zpráva o školství ke 2013 Kraje Vysočina a Pardubického kraje

Základní školy pro první stupeň jsou v 13 obcích, jedná se o obec Křižánky, Ostrov nad Oslavou, Oudoleň, Sázava, Sobiňov, Světnov, Svratouch, Škrdlovice, Vepřová, Vojnův Městec, Hamry nad Sázavou, Fryšava pod Žákovou horou a Dlouhá Ves. Z těchto škol od 6. třídy žáci vyjíždějí do sousedních obcí. Jedná se o denní vyjížďku časově v řádu desítek minut.

Spádových škol je v území MAS Havlíčkův kraj celkem 21, z toho 14 úplných základních škol a 7 neúplných základních škol (tzv. malotřídek). Všechny základní školy mají nevyužitou kapacitu⁴. Tato skutečnost je způsobena tím, že tyto školy byly v předchozích letech devítileté a nyní mají jen první stupeň (1. - 5. ročník) a také nedostatkem žáků oproti předchozím obdobím. V posledních letech byly slabší ročníky a muselo tedy dojít k optimalizaci nákladů na vyučování, tedy ke spojování ročníků. Vzhledem k naplněnosti mateřských škol je předpoklad, že dojde k lepšímu využití kapacit základních škol jako je tomu v případě mateřských.

⁴ Kapacitou je myšlen nejvyšší povolený počet dětí/žáků

V následující Tabulce č. 10 jsou uvedeny počty tříd mateřských a základních škol a k nim připadající počet dětí (žáků), který je srovnatelný s Krajem Vysočina i s Pardubickým krajem.

Tabulka č. 10 Počet tříd a dětí v mateřských a základních školách na území MAS

Území	Mateřská škola			Základní škola					
				Počet tříd				Počet žáků	Počet žáků na 1 třídu
	Počet tříd	Počet dětí	Počet dětí na 1 třídu	1. – 5. ročník	6. – 9. ročník	1. – 9. ročník	CELKEM		
Ždírecko	15	314	20,9	6	0	33	39	738	18,9
Příbravsko	23	517	22,5	8	0	44	52	1036	19,9
Pooslaví	13	344	26,5	3	0	30	33	616	18,7
Žďárské vrchy	12	289	24,1	10	0	29	39	608	15,6
Žďár nad Sázavou	29	715	24,7	5	0	88	93	2 009	21,6
MAS Havlíčkův kraj	92	2 179	23,7	32	0	224	256	5007	19,6
Kraj Vysočina	765	18032	23,6	271	12	1 868	2 151	41568	19,3
Pardubický kraj	760	18976	25,0	320	44	1 792	2 156	42295	19,6

Zdroj: ČSÚ k 31. 12. 2013

ZŠ Komenského 6 ve Žďáře nad Sázavou také zajišťuje výchovu a vzdělávání ve dvou oborech vzdělání: „Základní škola“ a „Základní škola speciální“. Profílce školy v oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se odráží ve vývoji struktury klientů školy. Škola zřizuje přípravnou třídu pro děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího rodinného prostředí. Ve školním roce 2013/2014 byla otevřena 1 přípravná třída. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami bylo zřízeno 7 tříd. Pro všechny individuálně integrované žáky se zdravotním postižením byly zpracovány na základě doporučení Speciálně pedagogického centra a Pedagogicko-psychologické poradny individuální vzdělávací plány, které byly projednány s rodiči handicapovaných žáků.

Na území MAS se nachází i Praktická škola a Speciálně pedagogické centrum Žďár nad Sázavou. Zřizovatelem organizace je Kraj Vysočina. Součástmi uvedenými ve zřizovací listině jsou: „Praktická škola“ a „Speciálně pedagogické centrum“. Praktická škola je dvouletá a připravuje žáky k zvládnutí prací spojených s rodinným životem, výchovou dětí a pro výkon jednoduchých činností. Speciálně pedagogické centrum poskytuje poradenské služby žákům a dětem se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním doma, ve školách a školských zařízeních v rámci skupinové i individuální integrace, dále dětem s hlubokým mentálním postižením a s více vadami.

Dle výročních zpráv se v některých dalších základních školách, v ostatních obcích, integrovali žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (kombinované postižení, smyslové postižení, autismus, vývojové poruchy učení) – pro všechny integrované žáky byly zpracovány též individuální vzdělávací programy a zajištění speciální pedagogové či asistenti pedagogů.

Na území MAS Havlíčkův kraj se také nachází školská zařízení umožňující střední a vyšší odborné vzdělávání; tyto střední školy a vyšší odborné školy jsou soustředěny pouze ve městě Žďár nad Sázavou.

Tabulka č. 11 Střední a vyšší odborné školy – školní rok 2012/2013

Region	Střední škola				Vyšší odborná škola			
	Počet	Kapacita*	Počet žáků	Počet volných míst	Počet	Kapacita*	Počet studentů	Počet volných míst
Žďár nad Sázavou	8	3 970	2 516	1 454	2	434	204	230
Kraj Vysočina	71	-	21 362	-	13	-	911	-
Pardubický kraj	76	-	24 671	-	10	-	1 147	-

Zdroj: Výroční zpráva o školství ke 2013 Kraje Vysočina a Pardubického kraje

Ve Žďáře nad Sázavou se tedy nachází celkem dvě gymnázia, kde je výuka organizována v osmiletém a čtyřletém studijním cyklu. Poskytují kvalitní všeobecné středoškolské vzdělání s důrazem na kvalitní výuku jazyků a s širokou škálou volitelných předmětů. Zřizovatelem Gymnázia Žďár nad Sázavou je Kraj Vysočina a Biskupské gymnázium zřídilo Náboženské společenství Adolpha Kolpinga.

Střední školy se nacházejí pouze ve městě Žďár nad Sázavou, které navštěvují žáci z území MAS, ale i dojíždějící žáci z celé České republiky, kteří zde mají možnost ubytování v Domovech mládeže (internátech). Domov mládeže je součástí Střední školy technické Žďár nad Sázavou a Domov mládeže VOŠ a SPŠ, Žďár nad Sázavou, které nabízejí ubytování svým studentům, studentům ostatních škol ve městě, ale slouží i jako ubytování pro turisty.

Žáci a studenti mají na výběr studium nejrůznějších oborů a zaměření, přičemž si mohou zvolit tříleté střední vzdělání nematuritní či čtyřleté střední vzdělání maturitní. Ve Žďáře nad Sázavou se nachází i jedna soukromá střední škola zaměřená na ekonomiku, cestovní ruch a studium jazyků – vzhledem k dlouhodobému nezájmu studentů o tuto školu a malému počtu studujících dojde v letošním roce (2015) k ukončení její činnosti.

Možnost dalšího vzdělávání nabízejí studentům dvě vyšší odborné školy situované ve Žďáře nad Sázavou, které poskytují absolventům středních škol zakončených maturitní zkouškou možnost dalšího zvyšování kvalifikace. Obory vyššího studia jsou zaměřeny především na praktickou profesní orientaci a trvají zpravidla 3 roky; patří mezi terciární stupeň vzdělání. Studium je zakončeno absolutoriem, které se skládá ze zkoušky z odborných předmětů, zkoušky z cizího jazyka a obhajoby absolventské práce. Naplněnost středních škol a vyšších odborných škol na území MAS je dostačující – střední školy (63 %) a vyšší odborné školy (47 %).

Přehled středních a vyšších odborných škol:

- Gymnázium Žďár nad Sázavou
- Biskupské gymnázium

- Střední škola gastronomická Adolpha Kolpinga
- Střední škola obchodní a služeb SČMSD
- Vyšší odborná a Střední průmyslová škola a Střední škola technická Žďár nad Sázavou
- Střední škola zdravotnická a Vyšší odborná škola zdravotnická
- Škola ekonomiky a cestovního ruchu, soukromá střední odborná škola s.r.o. (letos ukončuje činnost)

Žáci převážně vyjíždějí na střední, vyšší odborné školy a vysoké školy do větších měst mimo území MAS, ale i mimo území Kraje Vysočina (Havlíčkův Brod, Chotěboř, Hlinsko, Pardubice, Hradec Králové, České Budějovice, Brno, Praha apod.).

Na území MAS Havlíčkův kraj se nachází Základní umělecká škola Františka Drdly ve Žďáře nad Sázavou, která se zaměřuje na vyučování čtyř oborů: hudební, výtvarný, taneční a literárně - dramatický. Dále se zde nacházejí 3 pobočky základních uměleckých škol. V městysi Krucemburk a ve Ždírci nad Doubravou je pobočka Základní umělecké školy se sídlem v Chotěboři a v Přibyslavi je pobočka Základní umělecké školy J. V. Stamice se sídlem v Havlíčkově Brodě.

Problémem je často technický stav budov, z nichž některé vyžadují rekonstrukci či dílčí úpravy (zateplení, výměna oken, nízkoenergetické kotle apod.).

Snahou jednotlivých samospráv je školy v obci zachovat a udržet i do budoucnosti, neboť škola přispívá k rozvoji obce a ke společenskému životu v obci. Z tohoto důvodu každá obec vynakládá nemalé peníze ze svého rozpočtu na provoz školy, ač mnohdy dochází ke spojování jednotlivých ročníků. Jejich zrušení snižuje atraktivitu obce pro mladé rodiny, pro něž je často problémem zajistit výuku dětí v sousední obci případně nejbližším městě.

Zařízení školního stravování má 33 obcí; celkový počet jídelen na území MAS je 46, z toho 16 školních jídelen vaří i pro veřejnost. Obědy odebírají jak senioři, tak i maminky na mateřské dovolené. V 11 obcích je pouze výdejna obědů, tedy obědy jsou do těchto zařízení dováženy, a to buď z okolních obcí (např. škol - Radostín nad Oslavou, Žďár nad Sázavou apod., či v rámci dovozu obědu pro seniory (např. v obci Světnov zajišťuje obědy soukromá společnost).

V oblasti vzdělávání sehrává významnou úlohu i existence **Vzdělávacího centra v Křižánkách**, které zde funguje od roku 2007 a **ACTIVE – středisko volného času** ve Žďáře nad Sázavou, které zde funguje od roku 2009. Vzdělávací centrum v Křižánkách bylo zbudováno za finanční podpory ze strukturálních fondů EU a fondu ČR v rámci Společného operačního programu. Cílem projektu je podpora rozvoje lidských zdrojů v regionu obce. Prostory centra jsou využívány především pro vzdělávací kurzy, ale také pro další aktivity místních obyvatel (např. výstavy, komunitní akce, besedy a diskuze s občany). ACTIVE – středisko volného času je školské zařízení působící v oblasti mimoškolní výchovy a v oblasti realizace volného času dětí, mládeže a široké veřejnosti. Toto středisko nabízí jazykové, hudební, výtvarné a estetické kroužky,

přírodovědné a technické kroužky, sportovní kroužky, taneční a pohybové kroužky. Dále provozuje také Klub DEPO, což je klub pro děti a mládež, kde jeho členové mohou ve svém volném čase využít hernu (kulečnick, stolní fotbal, šipky, stolní tenis, společenské hry), klubovnu, internetovou místnost, relaxační přednáškovou místnost a čajovnu.

Zdravotní péče

Zdravotní péče je zajištěna především ve větších obcích. Stálé ordinace praktických i specializovaných lékařů jsou soustředěny do obcí regionu, které plní spádovou funkci se širším zázemím, tj. do Přibyslavi, Ždírci nad Doubravou, Svatky, Sněžného, Nového Veselí, ale především města Žďár nad Sázavou. Zdravotní středisko se nachází i ve Velké Losenici, České Bělé, Radostíně nad Oslavou a Krucemburku. Samostatné nestálé lékařské ordinace (lékař dojíždí z jiné obce či města) jsou v Pohledu, Havlíčkově Borové, České Bělé, Bohdalově, Ostrově nad Oslavou, Obyčtově, Radostíně, Radostíně nad Oslavou, Křižánkách, Herálcí, Škrdlovicích, Svatce, Sněžném, Krucemburku, Kameničkách, Vojnově Městci, Polniče, Pavlově i Ždírci nad Doubravou. Do obce Škrdlovice dojíždí praktický lékař každých 14 dní do Domu s pečovatelskou službou (dále jen DPS) a to především z důvodu péče o klienty DPS. Podrobné rozložení a typ lékařské péče popisuje Tabulka č. 12.

Z hlediska dostupnosti je zdravotní péče praktických lékařů, lékařů pro děti a mladistvé a stomatologů v menších obcích a malých městech MAS relativně dostupná. Pokud služby lékařů nejsou dostupné v samotné obci, tak občané dojíždí za zdravotní péčí. Nedostatečné je rozmístění specializovaných lékařů, kteří jsou soustředěni pouze v několika větších obcích a městech. Tato skutečnost přináší především problém pro starší obyvatelstvo, mladistvé a maminky s malými dětmi, kteří mají často problém se k lékaři dostat z hlediska vyšší dojezdové vzdálenosti, špatné intenzity dopravních spojů (př. obec Sklené, Slavětín), ale především občanům bez možnosti vlastní automobilové dopravy, se zdravotním omezením (převážně senioři) apod. Často je problém s nedostupností sanitního vozu pro takovéto občany jedoucí k lékaři.

Velké spektrum zdravotních služeb zajišťuje samotným obyvatelům města, ale i obyvatelům ze spádových obcí, město Žďár nad Sázavou. Zdravotnické služby občanům poskytuje především Poliklinika ve Žďáře nad Sázavou a Zdravotní středisko ŽĐAS, a.s., ale významné jsou pro občany i privátní ordinace různě specializovaných lékařů.

Nejvýznamnější v poskytování zdravotnických služeb je pro občany města Žďár nad Sázavou, ale i z hlediska spádovosti obyvatel především z východní poloviny regionu – **Poliklinika Žďár nad Sázavou**. Zřizovatelem tohoto zdravotnického zařízení je od roku 1993 město, zařízení je příspěvkovou organizací města. Poliklinika Žďár nad Sázavou poskytuje různě specializované zdravotnické služby; část ordinací pronajímá i soukromým lékařům. Na poliklinice působí odborní lékaři, obvodní lékaři, pediatři a

stomatologové. Jsou zde provozovány i specializované provozovny (ultrazvuk, rentgen, rehabilitace, biochemické laboratoře, neurologické ordinace, AT poradna apod.). Na poliklinice je situováno i detašované pracoviště zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina - Lékařská služba první pomoci (LSPP), která poskytuje v nezbytném rozsahu ambulantní péči občanům, situována je zde i Stomatologická pohotovost a Žurnální služba (neodkladná lékařská pomoc ve zdravotnickém zařízení poskytovaná žurnálním lékařem mimo pracovní dobu, popř. v nepřítomnosti přítomných lékařů).

Od roku 2014 je na Poliklinice Žďár nad Sázavou otevřena i prodejna a výdejna zdravotnických prostředků.

Tabulka č. 12 Lékařská péče v obcích MAS Havlíčkův kraj

Region	Stálá ordinace/ dojíždějící lékař	Lékař pro dospělé	Lékař pro děti a dorost	Stomatolog	Specializovaní lékaři	Spádovost obyvatel k lékaři/ spádovost lékařů do obcí
Přibyslavsko	Stálá ordinace	Přibyslav, Velká Losenice	Přibyslav, Velká Losenice	Česká Bělá, Přibyslav, Velká Losenice	Přibyslav	Havlíčkův Brod, Přibyslav, Velká Losenice, Žďár nad Sázavou
Pooslaví		Radostín nad Oslavou, Nové Veselí	Radostín nad Oslavou, Nové Veselí	Radostín nad Oslavou, Nové veselí	Nové Veselí	Nové Veselí, Žďár nad Sázavou, Radostín nad Oslavou, Bohdalov
Žďárské vrchy		Svratka, Sněžné	Svratka	Sněžné, Svratka	Svratka	Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě, Svratka, Herálec, Hlinsko
Ždírecko		Krucemburk, Ždírec nad Doubravou	Ždírec nad Doubravou	Krucemburk, Ždírec nad Doubravou	x	Hlinsko, Havlíčkova Borová, Chotěboř, Havlíčkův Brod, Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě
Žďár nad Sázavou		Žďár nad Sázavou	Žďár nad Sázavou	Žďár nad Sázavou	Žďár nad Sázavou	Nové Město na Moravě
Přibyslavsko	Nestálá ordinace (Dojíždějící lékař)	Pohled, Havlíčkova Borová, Česká Bělá, Radostín	Havlíčková Borová	Havlíčková Borová	x	Havlíčkův Brod, Ždírec nad Doubravou, Hlinsko, Žďár nad Sázavou
Pooslaví		Bohdalov, Ostrov nad Oslavou, Obyčtov, Pavlov	Bohdalov, Ostrov nad Oslavou, Pavlov	Bohdalov, Ostrov nad Oslavou	Radostín nad Oslavou	Radostín nad Oslavou, Štěpánov nad Svratkou, Nové Veselí, Jihlava
Žďárské vrchy		Křižánky, Herálec, Škrdlovice, Svratka, Polnička	Herálec, Sněžné	Herálec	x	Žďár nad Sázavou, Svratka, Nové Město na Moravě

Ždírecko		Kameničky	Krucemburk, Kameničky, Vojnův Městec	Vojnův Městec	Ždírec nad Doubravou	Hlinsko, Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou, Velká Losenice, Havlíčkův Brod
----------	--	-----------	--	---------------	-------------------------	---

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Město Žďár nad Sázavou je z hlediska zdravotnické péče důležitým spádovým centrem v území MAS Havlíčkův kraj, neboť je zde zajištěné velké spektrum základních i specializovaných zdravotnických služeb, které využívá velké množství obyvatel z obcí v blízkém i vzdálenějším okolí. Obyvatelé kromě lékařské péče na Poliklinice Žďár nad Sázavou a Zdravotním středisku Žďas a.s. mohou využít i lékařskou péči v soukromých ordinacích lékařů; počet soukromých ordinací a zařízení uvádí následující Tabulka č. 13.

Tabulka č. 13 Struktura samostatných lékařských ordinací ve Žďáře nad Sázavou

Žďár nad Sázavou/ oblast lékařské péče	Lékař pro dospělé	Lékař pro děti a dorost	Stomatolog	Gynekolog	Specializovaní lékaři
	18	6	18	5	39

Zdroj: Registr zdravotnických zařízení, 2014 (ÚZIS – Ústav zdravotnických Informací a Statistiky ČR)

Spádovost za zdravotní péči do Žďáru nad Sázavou podporuje také skutečnost, že je zde situováno velké spektrum specializovaných lékařských zařízení, které lidem zajišťují kvalitní pomoc a ošetření.

Ve městě Žďár nad Sázavou působí i Krajská hygienická stanice Kraje Vysočina - územní pracoviště Žďár nad Sázavou. Rovněž zde působí Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě - územní pracoviště Žďár nad Sázavou.

Lékárny jsou občanům k dispozici pouze v 6 větších obcích na území MAS (Krucemburk, Přibyslav, Radostín nad Oslavou, Svatka, Velká Losenice, Ždírec nad Doubravou) a ve městě Žďár nad Sázavou (8 lékáren). Zařízené prostory lékáren jsou i v obci Nové Veselí, která však v současné době není personálně zajištěna – je zde dostatek základní zdravotní péče, avšak pro léky musí pacienti dojíždět jinam.

Tabulka č. 14 Zaměření specializovaných samostatných ordinací lékařů ve Žďáře nad Sázavou

Schéma specializované lékařské péče ve Žďáře nad Sázavou	
Akupunktura, homeopatie	Endokrinologie
Alergologie, imunologie a klinická imunologie	Angiologie

Revmatologie	Gastroenterologie a endoskopie
Ortopedie	Kardiologie a Dětská kardiologická ambulance
Chirurgická ambulance	Klinická onkologie
Interní ambulance	Logopedické centrum
Diabetologie	Psychiatrická ambulance
Neurologie	ORL ambulance
Ortodoncie a stomatologická laboratoř	Léčebná rehabilitace
Oční ambulance	Nefrologická ambulance
Gynekologie	Urologie
Odborná kožní ambulance	Ultrazvuková diagnostika
	Ušní, nosní, krční ambulance

Zdroj: Registr zdravotnických zařízení, 2014 (ÚZIS – Ústav zdravotnických Informací a Statistiky ČR)

Další dostupná zdravotnická zařízení nacházející se mimo území MAS Havlíčkův kraj mohou obyvatelé regionů využívat v Chotěboři, Hlinsku, Havlíčkově Brodě a Novém Městě na Moravě, což jsou přirozená spádová centra pro území MAS Havlíčkův kraj. Na území se nevyskytují zařízení pro ozdravnou péči (klimatické lázně), lázeňskou péči a léčebnou péči zdravotně postižených.

Výjezdová základna rychlé záchranné pomoci na území MAS se nachází pouze v Přibyslavi a Žďáře nad Sázavou; výjezdová základna rychlé lékařské pomoci se nachází pouze ve Žďáře nad Sázavou.

Nejbližší nemocnice se nacházejí v Novém Městě na Moravě, Havlíčkově Brodě, v Poličce a v Chrudimi.

Sociální péče

Z pohledu obcí je zajištění kvalitní sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi rozsáhlá, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji v území MAS Havlíčkův kraj, spíše narůstat.

Téměř všechna sociální zařízení, která jsou v současnosti v regionu MAS provozována, se zaměřují převážně na seniory a zdravotně znevýhodněné. Sociální služby v regionu jsou v současné době nejvýznamněji soustředěny a poskytovány především ve Žďáře nad Sázavou. V oblasti sociální péče ve městě je významná existence a činnost dvou největších poskytovatelů sociálních služeb, do kterých se řadí příspěvková organizace **Sociální služby města Žďár nad Sázavou**, jejímž zřizovatelem je od roku 1992 město Žďár nad Sázavou a **Oblastní charita Žďár nad Sázavou**. Sociální služby města Žďár nad Sázavou zajišťují tyto služby:

- Dům klidného stáří (Domov důchodců)
- Pečovatelská služba (ambulantní i terénní služba, posláním je poskytování pomoci občanům v jejich vlastních bytech na území města Žďár n. S.)
- Denní centrum pro děti

- Denní centrum pro děti – terénní práce (Projekt terénní práce v lokalitě Žďár 3 je realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky a Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Posláním je minimalizovat rizika sociálního vyloučení a předcházet rizikům sociálně negativních jevů, nabízet bezplatné poradenství a pomoc osobám nízkého vzdělání nebo dlouhodobé nezaměstnanosti ohrožení sociálním vyloučením, příp. bezdomovectvím.)
- Denní stacionář pro mentálně postižené osoby – Stacík, Domovinka
- Seniorpenzion FIT

Druhým významným a největším poskytovatelem sociálních služeb je Oblastní charita Žďár nad Sázavou, která vznikla v roce 1993 jako jedna z deseti složek Diecézní charity Brno a jejím zřizovatelem je Biskupství brněnské. Péče je poskytována jak klientům ve Žďáře nad Sázavou a ve většině obcích regionu MAS Havlíčkův kraj, tak také ve Velkém Meziříčí, Novém Městě na Moravě, Bystřici nad Pernštejnem. Oblastní charita Žďár nad Sázavou poskytuje především tyto služby:

- Centrum prevence oblastní charity Žďár nad Sázavou
- Domácí hospicová péče
- Charitní pečovatelská služba (poskytována i ve městě Svatka)
- Klub v 9 - centrum služeb pro podporu duševního zdraví
- Osobní asistence
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- Ponorka - nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (Posláním tohoto zařízení je poskytovat pomoc a podporu dětem a mladým lidem, kteří jsou jakýmkoliv způsobem znevýhodněni či mají problém, který neumějí nebo nemohou sami řešit, a chránit je před sociálním vyloučením.)
- Kopretina - centrum pro rodiče s dětmi
- Kambala - dobrovolnické centrum
- Charitní ošetrovatelská služba
- Služby pro náhradní rodinnou péči
- Půjčovna kompenzačních pomůcek pro veřejnost
- Pedikúra pro veřejnost – terénní služba

Součástí pečovatelské služby ve Žďáře nad Sázavou je: Domácí ošetrovatelská péče, Klub důchodců, Domovinka a Půjčovna zdravotnických a rehabilitačních pomůcek. Velkým problémem v současné společnosti je, že dochází k postupnému stárnutí populace a péče o staré lidi je velice často v rukou samotných příslušníků rodiny, kteří je v pracovní době musejí nechávat doma samotné, kde starým lidem hrozí především zdravotní úraz. Ve Žďáře nad Sázavou funguje v rámci pečovatelské služby Domovinka

tzv. „mateřská školka pro seniory“. Domovinka je ambulantní forma poskytování pečovatelské služby, je zde zajištěna celodenní péče včetně stravy a odpočinku. Vzhledem ke stárnutí populace se obce a další subjekty v regionu stále více zaměřují na požadavek zajištění dostatečné péče seniorů, o které se stará jejich rodina. Jejich zájem se tedy obrací na opatření rodinné politiky, a to především na opatření usnadňující péči o (pra)rodiče, kteří v pokročilém věku mohou vyžadovat zvláštní péči (podpora rodin v případě, že se starají o nemohoucího příslušníka, možnost „klouzavé“ pracovní doby, podpora žádoucích funkcí rodiny včetně podpory služeb pro rodiny apod.).

Velmi důležitým poskytovatel sociální péče je řada dalších subjektů, klubů a spolků, které především ve městě Žďár nad Sázavou představují důležitou složku v oblasti sociálních služeb a péče pro seniory a občany s různými druhy postižení (20 organizací – například: Sociálně pedagogické centrum, Pedagogicko-psychologická poradna, Soukromá etopedická poradna, Klub bechtěreviků, o.p.s., Klub endoprotéz, Liga vozíčkářů, Parkinson klub Žďár nad Sázavou, Sdružení křesťanských seniorů atd.).

Ve Žďáře nad Sázavou je tedy dostatečná a kvalitní infrastruktura v oblasti zajištění a poskytování sociální péče, ale i v oblasti sociálního poradenství (4 - např. AL PASO Vysočina), služeb sociální prevence (12) a dobrovolnické péče. Podrobný přehled těchto služeb je součástí příloh tohoto dokumentu (Příloha č. 7).

Sociální péče v celém regionu MAS je reprezentována devatenácti Domy s pečovatelskou službou (DPS). Na Přibyslavsku je pečovatelská služba zajištěna v obci Přibyslav. V regionu Ždírecko jsou Domy s pečovatelskou službou v obcích Kameničky, Krucemburk, Slavíkov, Ždírec nad Doubravou. Nejpočetnější síť DPS se nachází v dílčí části Žďárské vrchy (6) a to v obcích Herálec, Chlumětín, Sněžné, Svratka, Svratouch, Škrdlovice. Město Žďár nad Sázavou je zřizovatelem čtyř DPS. Na Pooslaví není k dispozici žádné DPS, ale sociální služby jsou poskytovány v obci Nové Veselí, kde se nachází Domov pro seniory. Tato situace je značně ovlivněna skutečností, že zde existuje velmi silná funkce rodiny a velmi silné a pevné rodinné vztahy (péče o děti, (pra)rodiče).

Součástí pečovatelské služby jsou často i Kluby důchodců, které slouží seniorům a uživatelům pečovatelské služby k využití jejich volného času. V obcích, ve kterých sociální péče nemá své zastoupení v podobě DPS a Domů pro seniory, ji zajišťují terénní sociální pracovníci, kteří docházejí za občany do jejich domovů a poskytují jim základní sociální péči. Terénní sociální pracovníky ve svých obcích na území MAS zajišťuje 10 obcí (Přibyslavsko - 3 obce, Pooslaví – žádná obec, Žďárské vrchy – 2 obce, Ždírecko – 4 obce a Žďár nad Sázavou). Nejrozsáhlejší je terénní činnost ve Žďáře nad Sázavou, kde jsou občanům k dispozici terénní programy; terénní služby jsou však zajišťovány i do okolních obcí. Službu terénních sociálních pracovníků by vzhledem k postupnému růstu stárnoucí populace, bylo potřeba podpořit, rozšířit a tudíž zavést i v jiných obcích regionu, i přes pozitivní skutečnost, že v regionu mezi občany stále funguje sousedská výpomoc. Péče v rodinách a sousedská výpomoc je významná pro celý region, ale největší zastoupení má v dílčí části Pooslaví. Období 2008 – 2013 (viz obrázek č. 6), ale i rok 2014 je obdobím postupného

stárnutí populace v regionu MAS, ve kterém však sousedská výpomoc není dostatečná a zachování a rozšíření sítě terénních pracovníků v území je tedy pro obce důležitou aktivitou regionu.

Některé obce svým občanům také zajišťují dovoz obědů, v několika obcích na obědy i finančně přispívají. Dovoz obědů funguje v 17 obcích na území MAS. Celkově je v regionu velmi malé povědomí občanů o sociálních službách.

Významnou péči na území MAS poskytují Azylové domy, nacházející se v obci Hamry a ve městě Žďár nad Sázavou. V obci Hamry působí obecně prospěšná společnost Dlaň životu se sídlem v Ostravě, která nabízí služby azylového domu určeného pro těhotné ženy v tísní. Tento azylový dům poskytuje své služby těhotným ženám a maminkám od roku 2008. Ve Žďáře nad Sázavou působí Občanské sdružení Ječmínek, které poskytuje služby v Domově pro matky (otce) s dětmi; Sociální služby města Žďár nad Sázavou dále poskytují služby Azylového domu pro muže.

Na území MAS Havlíčkův kraj také působí významná nezisková organizace **Kolpingovo dílo České republiky**, která byla založena v roce 1992 a hlásí se k odkazu Jednot katolických tovaryšů, jejichž činnost byla přerušena nejdříve nacisty a následně komunisty. Kolpingovo dílo ČR rozvíjí činnost především v oblasti práce s dětmi a mládeží, sociální, vzdělávací, spolkové a také kulturní. Po organizační stránce je NNO tvořena „Kolpingovými rodinami“, kterých působí v celé ČR asi 35. Ve Žďáře nad Sázavou se nachází hlavní sídlo Kolpingova díla ČR, které provozuje nízkoprahové kontaktní centrum Spektrum.

Na území MAS Havlíčkův kraj působí dále také Okresní správa sociálního zabezpečení Žďár nad Sázavou, Pedagogicko-psychologická poradna Žďár nad Sázavou, Psychocentrum – manželská a rodinná poradna Kraje Vysočina, pracoviště Žďár nad Sázavou, Speciální školy pro mentálně postižené Žďár nad Sázavou. Největší koncentrace sociální péče je tedy soustředěna ve Žďáře nad Sázavou, v ostatních částech regionu MAS z hlediska počtu zařízení je však zastoupení sociální péče dostatečné, ale z hlediska jejich rozmístění po regionu nerovnoměrné. Na území MAS je tedy nerovnoměrné pokrytí sociálními službami, řada občanů z tohoto důvodu využívá terénní sociální služby prostřednictvím Oblastní charity Žďár nad Sázavou, která do jednotlivých obcí na žádost občanů pravidelně zajíždí (cca 23 obcí). Tato skutečnost poukazuje na to, že Žďár nad Sázavou je důležitým spádovým centrem v oblasti sociálních služeb, ale zároveň i terénních sociálních služeb pro obce, kde zajištění sociální péče zcela chybí nebo je nedostačující.

I přes výrazný počet obyvatel v produktivním věku bude do budoucna (dle prognózy na základě zjištěných hodnot věkových skupin v kapitole 2.1.1 Obyvatelstvo) poměrně výrazně stoupat počet obyvatel v poproduktivním věku v souvislosti s prodlužováním průměrné délky života, což bude mít velký vliv na kapacitu a vůbec nabídku sociálních služeb na území MAS Havlíčkův kraj, obce tedy nutně počítají s dalšími investicemi do těchto zařízení. Problémem zařízení sociálních služeb je, že provozovatelé nemají prostředky na moderní kompenzační pomůcky, platy, energie apod. Pro zkvalitnění poskytování sociální péče je významná podpora rozvoje a zvyšování podílu nestátních subjektů v souladu se záměrem Zákona

o sociální péči, a to zejména služeb poskytovaných skupinám obyvatelstva postižených sociální exkluzí či různým tělesným či mentálním postižením. Nespokojenost obyvatel a obcí také souvisí s nedostatečným počtem zaměstnanců, kvalifikovaných pro poskytování sociální péče a znalých této problematiky komplikované neustále se měnící legislativou. Dalším problémem je také finanční nedostupnost některých zařízení pro samotné seniory (např. domovy pro seniory nebo DPS).

V regionu chybí dostatečný počet zařízení typu tzv. sociálního bydlení, resp. bydlení s nízkým nájemem určeným seniorům, event. osobám v krizi, matkám – samoživitelkám apod. Úplný přehled sociálních zařízení v jednotlivých obcích MAS je uveden v Příloze č. 6.

Pokrytí sociálními službami na území MAS je v současné době považováno za dostatečné, ale nerovnoměrně rozložené. V dílčí části Přibyslavsko je možnost umístění v DPS pouze v Přibyslavi a jen ve třech obcích je zajištěn terénní sociální pracovník (Havlíčková Borová, Přibyslav a Hamry nad Sázavou). V části Pooslaví není žádný DPS a ani žádná z obcí nezajišťuje terénní sociální služby. Pouze v obci Nové Veselí slouží seniorům Domov klidného stáří a v obci Radostín nad Oslavou plánují výstavbu Domova pokojného stáří. Naopak početné zastoupení je ve Žďárských vrších, kde se DPS nachází v šesti obcích a v obci Křižánky plánují výstavbu DPS. Terénní sociální pracovník působí ve dvou obcích (Sněžné, Svatouch). Intenzita DPS (4 obce) a síť terénních sociálních služeb (4 obce) je vyšší i na Ždírecku. Obce Jitkov a Krucemburk plánují výstavbu DPS. Žďár nad Sázavou má 4 DPS, Domov seniorů, Denní stacionář, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, ale i sociální poradny a terénní služby sociálních pracovníků. Tato situace poukazuje na relativní dostatek sociálních služeb, ale zároveň na jejich nerovnoměrné rozložení v regionu.

Ve Žďáře nad Sázavou funguje i služba tzv. Senior taxi, která je k dispozici non-stop a je provozována za snížené sazby. Služby jsou určeny pro přepravu seniorů, méně pohyblivých či handicapovaných osob při cestě k lékaři, na úřady, za nákupy apod. Zavedení takovéto služby i v dalších obcích MAS by vedlo ke zkvalitnění služeb pro specifickou skupinu obyvatel a rozšíří mimo jiné možnost uplatnění podnikatelských záměrů v dopravě a sociálním podnikání, ale i vytvoření nových pracovních míst.

Území MAS zasahuje do pěti ORP, z čehož na území 3 ORP (Chotěboř, Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou) je lokalizována tzv. sociálně vyloučená lokalita s počtem obyvatel 0-100.⁵ Pro území MAS představuje problém sociálně vyloučená lokalita nacházející se ve městě Žďár nad Sázavou. Pro tuto lokalitu zpracovává město Žďár nad Sázavou plán přístupu k této lokalitě.

Nedostačující v regionu je podpora sociální integrace znevýhodněných skupin obyvatel a rovné příležitosti – zkvalitnění dostupnosti sociálních služeb a podpora opatření vedoucích ke zvyšování vzdělání znevýhodněných skupin obyvatel, zvyšování zaměstnanosti těchto osob včetně prosazování jejich rovných

---

⁵ Údaj dle výsledků Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR realizovaného z ESI fondů z května 2015.

příležitostí na trhu práce a podpora snadnější slučitelnosti rodinného a profesního života. K sociální integraci přispívá i zajištění vzdělávání. Vzdělávání 3. věku je jednou ze specifických forem celoživotního vzdělávání. Cílem tohoto typu vzdělávání je podpořit vzdělávání znevýhodněných skupin obyvatel, které má vliv především na osobnostní rozvoj těchto občanů, ale i kvalitní naplnění volného času a rozvinutí jejich intenzivnější činnosti. Poskytuje těmto skupinám obyvatel získat nové poznatky, vědomosti a dovednosti. Vzdělávání nabízí znevýhodněným skupinám osob možnost sociálního kontaktu s podobně smýšlejícími a věkově blízkými lidmi, navazování nových přátelství, překonávání pocitu osamělosti, izolovanosti či nepotřebnosti, vědomé zpomalování procesu stárnutí a udržování psychické svěžesti, zkvalitnění uplatnitelnosti na trhu práce apod.

Znevýhodněné skupiny obyvatel a jejich charakteristika:

- ekonomicky, nemusí to být vždy nezaměstnanost, může to být také různá odměna za stejnou práci např. z důvodu gender,
- sociálně (bydlení),
- zdravotně (vrozená nebo získaná vada, invalidita, dlouhodobá nemoc), nejčastěji jsou uváděny jako znevýhodněné skupiny osoby se zdravotním postižením (zrakově a sluchově hendikepovaní, imobilní osoby),
- kulturně (etnicita),
- demograficky (z důvodu věku, vzdělání, pohlaví),
- právně (nedostatečná ochrana zakotvená v právu nebo nedostatečná kontrola uplatňování práva),
- skupiny ohrožené sociální exkluzí (ztráta zaměstnání, dlouhodobá nezaměstnanost, zadlužení a exekuce, návrat z výkonu trestu).
- aj.⁶

Komerční služby

Standardem základní vybavenosti obcí je zajistit obyvatelům možnost uspokojování přímých potřeb. Vybavenost komerčními službami vždy závisí na lidnatosti sídel. V obcích MAS je vybavenost komerčními službami průměrná, ve městě Žďár nad Sázavou je nadprůměrná. Jednou z nejdůležitějších komerčních služeb v obcích je dostupnost potravin či smíšeného zboží, která se však nenachází ve všech obcích.

Tabulka č. 15 Vybavenost komerčními službami za obce

---

⁶ http://www.gle.cz/annual_reports/podnikatelske_poradenstvi_pro_znevychodnene_skupiny_GLE.pdf,
http://www.verejna-politika.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=98:nezamstnanost-uplatnni-na-trhu-prace-vybraneznevyhodne-skupiny&catid=36:nabidky-temat-z-praxe&Itemid=99,
<http://en.wikipedia.org/wiki/Disadvantaged>.

Region	Potraviny/ smíšené zboží	Jiný druh prodejen	Květinářství	Kosmetika/ masáže	Kadeřnictví	Lékárna	Pošta	Jiné služby
Přibyslavsko	25	17	2	8	17	2	5	32
Pooslaví	20	7	1	7	9	1	5	30
Žďárské vrchy	18	22	1	12	14	1	6	26
Ždírecko	16	19	1	6	13	2	7	25
Žďár nad Sázavou	39	189	11	27	32	8	3	110
MAS Havlíčkův kraj	118	254	16	60	85	14	26	223

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Z celkového počtu 64 obcí se nenacházejí v 11 obcích, občané pro potraviny dojíždějí do okolních obcí a do jedné obce (Vysoké) zajíždí pojízdná pekárna, která obyvatelům nabízí i základní potraviny. V 15 obcích funguje více jak jedna provozovna potravin/smíšeného zboží; jedná se především o obce s vyšším počtem obyvatel (Žďár nad Sázavou, Svatka, Přibyslav, Nové Veselí apod). Jiné druhy prodejen (ovoce a zelenina - 5 obcí, maso uzeniny – 8 obcí, drogerie 5 obcí, květinářství – 6 obcí, jiné zboží – 17 obcí) se však v obcích nacházejí jen ojediněle. K zachování a zajištění služeb denní potřeby výrazným způsobem přispívají venkovské prodejny a obchody, které však v řadě obcí postupně zanikají. Větší počet služeb se soustředí ve větších obcích MAS. Vzhledem k velikosti obce a počtu obyvatel nejvíce obchodů a služeb nalezneme ve městě Žďár nad Sázavou, kde se nachází i nákupní zóna s nejrůznějšími druhy obchodů. Nízké zastoupení v obcích mají především ty služby, které občané nevyužívají denně, za těmito službami musejí vyjíždět do větších center (Přibyslav, Nové Veselí, Ždírec nad Doubravou, Svatka a především Žďár nad Sázavou), kde se nacházejí většinou všechny potřebné služby pro život na venkově. Trendem současné společnosti jsou vyjíždky občanů za tzv. většími nákupy do nákupních obchodních center velkých měst; v území MAS je důležitým centrem obchodů a služeb město Žďár nad Sázavou, které obyvatelům nabízí velmi široké spektrum těchto služeb. Obyvatelé MAS vyjíždějí za nákupy a službami i mimo území MAS (Havlíčkův Brod, Chrudim, Pardubice, Jihlava, Praha a Brno). Tento jev vede k tomu, že místním obchodníkům ubývají zákazníci a řada z nich byla nucena své provozovny z důvodu nerentability uzavřít. Velká obchodní centra a nákupní zóny sice poskytují obyvatelům služby na jednom místě a tím jim šetří čas při nakupování, ale naopak menším podnikatelům zde ubírají práci, což vede k jejich nižším ziskům a následnému zrušení jejich činnosti a ztrátě zaměstnání.

Větší zastoupení v obcích mají služby kadeřnictví (29) a kosmetika/masáže (20), které se vyskytují celkově ve 38 obcích. Ze specializovaných služeb se na území MAS Havlíčkův kraj nacházejí jatka, půjčovna koloběžek, pekárny, vinotéky, cukrárny, palírny, moštárny, autoškoly, výuky cizích jazyků, tandemové létání, veterinární ošetření, keramika, autobazary, elektro, textil, drogerie, klenotnictví, papírnictví, apod.

Centrem obchodu a služeb je tedy pro území MAS město Žďár nad Sázavou, kde se nachází několik super či hypermarketů a nákupní zóna. Rovněž se zde ve větším počtu nacházejí banky, pojišťovny a další služby, které je potřeba v území zachovat, ale i rozšířit síť těchto služeb v regionu. Z hlediska velkého spektra prodejen a služeb ve Žďáře nad Sázavou, zde jednotlivé druhy služeb a obchodů nejsou podrobně uvedeny. Pošta se nachází ve 24 obcích.

Tabulka č. 16 Drobní řemeslníci v obcích MAS Havlíčkův kraj

Region	Instalaterství/ topenářství/ elektromontáže	Stavební řemesla	Truhlářská řemesla/dřevovýroba	Zámečnictví/obrábění	Klempířství	Opravný motorových vozidel	Autodoprava	Oblast sklářství	Soukromě hospodařící rolník	Výrobce regionálních produktů
Příbryslavsko	13	21	28	10	2	6	3	1	38	3
Pooslaví	10	29	32	14	8	9	5	1	35	0
Žďárské vrchy	10	29	24	15	2	18	3	2	33	1
Ždírecko	11	19	32	19	2	14	4	1	18	3
Žďár nad Sázavou	185	259	124	209	45	71	158	5	24	2
MAS Havlíčkův kraj	229	357	240	267	59	118	173	10	148	9

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Z nejvíce zastoupených řemeslných profesí se na území nacházejí především stavební řemesla (přes 350 živnostníků ve 46 obcích). Dále jsou zde významně zastoupena řemesla typu zámečnictví/obráběčství (přes 260 živnostníků ve 28 obcích), truhlářská řemesla a dřevovýroba (240 živnostníků v 53 obcích), která jsou na území MAS velmi rozšířená a mají zde významná postavení. Dále jsou zde zastoupeny opravy motorových vozidel (přes 110 živnostníků ve 28 obcích), instalaterství/topenářství a elektromontáže (necelých 230 živnostníků ve 26 obcích). Ve 13 obcích působí klempíři, ve 14 obcích je situována autodoprava, v 6 obcích je zastoupeno sklářství a 223 živnostníků se věnuje dalším řemeslným oblastem. Tyto počty se týkají spíše malých provozoven bez zaměstnanců nebo provozoven s velmi malým počtem zaměstnanců tzv. mikropodniků (do 10 zaměstnanců). Větším zaměstnavatelům a firmám v území se věnuje kapitola Ekonomika a trh práce. Vzhledem k venkovskému charakteru regionu a významnému počtu místních výrobců a tradičních řemeslníků zde působících je v území nízké povědomí o činnosti místních výrobců včetně nízkého počtu pořádaných místních trhů, tak aby se místní výrobky snadněji dostávali ke spotřebiteli a do povědomí místních obyvatel.

Vzhledem k venkovskému charakteru území MAS je zde významná i činnost soukromě hospodařících rolníků, jejichž počet se pohybuje kolem 150.

Bydlení

V obcích MAS Havlíčkův kraj převažují rodinné domy – podle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) z roku 2011 je průměrně 91,6 % domů rodinných. Bytové domy se vyskytují spíše ve větších obcích/městech. Podíl rodinných domů na celkovém fondu MAS (91,6 %) je nižší než podíl Kraje Vysočina (92,5 %), ale naopak převyšuje podíl kraje Pardubického (91 %), ale i podíl samotné České republiky (88,1 %). 62 obcí MAS průměrem přesahuje hranici 90 %, pouze Bohdalov a Žďár nad Sázavou mají podíl rodinných domů kolem 70 %. V 6 menších obcích Kraje Vysočina jsou pouze rodinné domy – Budeč, Kněževy, Kotlasy, Lhotka, Pokojov a Újezd. Domovní fond v roce 2011 dle SLDB tvořilo 12 134 trvale obydlených domů.

Tabulka č. 17 Počet domů a bytů v MAS Havlíčkův kraj

Region	Počet domů		Počet neobydlených domů		Počet bytů			Počet neobydlených bytů
	Celkem	rodinné domy (%)	Celkem	z toho	Celkem	z toho		
				slouží k rekreaci (%)		rodinné domy (%)	bytové domy (%)	
Přibyslavsko	3 982	95,7	789	52,2	4 177	81,1	18,0	1 093
Pooslaví	2 550	93,6	465	53,3	2 574	94,3	4,4	682
Žďárské vrchy	3 333	96,8	1 054	77,5	2 833	88,1	9,3	1 297
Ždírecko	3 214	95,8	864	69,7	3 038	80,2	16,6	1 060
Žďár nad Sázavou	2 474	70,6	149	27,5	8 999	21,2	75,5	691
MAS Havlíčkův kraj	15 553	91,6	3 321	63,8	21 621	56,2	39,0	4 823
Kraj Vysočina	136 766	92,5	28 639	61,2	188 191	59,8	38,7	41 834
Pardubický kraj	128 618	91,0	23 695	54,3	196 288	55,5	43,0	37 510
Česká republika	2 158 119	88,1	356 933	47,3	4 104 635	43,7	55,0	651 937

Zdroj: SLDB 2011, ČSÚ 2011, vlastní výpočty

MAS Havlíčkův kraj lze považovat za venkovský a turisticky poměrně navštěvovaný region, tuto skutečnost potvrzuje i převažující velmi vysoký podíl neobydlených rodinných domů (21,4 %) na celkovém domovním fondu v obcích. Kvalita místního přírodního prostředí má značný vliv na chalupaření v území. Nejčastějším důvodem neobydlenosti je tedy jejich využití jako rekreačního objektu (63,8 %). Další příčinou neobydlenosti dle analýzy údajů ze SLDB 2011 je také jejich špatný technický stav, jsou tedy nezpůsobilé k bydlení (6,7 %). Podíl neobydlených rodinných domů je razantně vyšší opět vůči podílu České republiky (16,5 %), ale i kraji Pardubickému (18,4 %). Samotný podíl neobydlených domů je poměrně vysoký v celém Kraji Vysočina (20,9 %). Nejvyšší podíl neobydlených domů na celkovém domovním fondu představuje obec Křižánky (54,7 %) a Radostín (46 %) zejména z důvodu atraktivity pro druhé bydlení a nejnižší město Žďár nad Sázavou (6 %), ale poté i městy Nové Veselí (9,1 %) a obec Vepřová (12 %).

Tabulka č. 18 Právní důvod užívání bytu

Region	Právní důvod užívání bytu					
	Celkem obydlených bytů	ve vlastním domě		v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní
		počet	%			
Příbryslavsko	4 177	2 861	68,5	301	453	61
Pooslaví	2 574	2 030	78,9	31	127	20
Žďárské vrchy	2 833	2 025	71,5	120	210	41
Ždírecko	3 038	2 048	67,4	187	293	134
Žďár nad Sázavou	8 999	1 656	18,4	2 992	2 006	1 703
MAS Havlíčkův kraj	21 621	10 620	49,1	3 631	3 089	1 959
Kraj Vysočina	188 191	93 478	49,7	32 923	26 964	13 087
Pardubický kraj	196 288	88 567	45,1	35 138	35 193	19 933
Česká republika	4 104 635	1 470 174	35,8	824 076	920 405	385 601

Zdroj: SLDB 2011, vlastní výpočty

Z hlediska cestovního ruchu a ubytování v regionu zde mají významné postavení trvale neobydlené domy, které jsou velmi využívány k rekreaci. Téměř většina neobydlených domů (63,8 %) je využívána k rekreaci, což potvrzuje atraktivnost území z hlediska cestovního ruchu. Vysoký podíl neobydlených domů využívaných k rekreaci je však jev, který se vyskytuje i v celém Kraji Vysočina (61,2 %). V rámci Pardubického kraje a České republiky jsou hodnoty podstatně nižší - v rámci kraje Pardubického je z neobydlených domů využíváno k rekreaci 54,3 %, v rámci ČR dokonce 47,3 %. Ve 46 obcích je k rekreaci využívána více jak polovina neobydlených domů. Největší počet neobydlených domů sloužících k rekreaci je ve Žďárských vrších (77,5 %), kde obec Chlumětín (94,7 %) a obec Fryšava pod Žákovou horou (91,4 %) mají velmi vysoký podíl domů sloužících k rekreaci. Tento fakt poukazuje na vysokou kvalitu místního přírodního bohatství a atraktivit, které jsou lákavé pro chalupaření ve zkoumané oblasti. Velký počet neobydlených domů je však ve špatném technickém stavu, což do budoucna z hlediska bezpečnosti představuje značné ohrožení.

Z hlediska struktury stáří domovního fondu převládají v obcích na území MAS především domy postavené v letech 1920 – 1970 (33,3 %), což je období, po obou světových válkách a dalších významných událostech, které negativně ovlivnily životy lidí. Tento stav v podstatě kopíruje stav za celou Českou republiku (35,6 %). Velké zastoupení na území MAS mají také domy postavené v letech 1971 – 1980, které mají 21,1 % zastoupení, ve srovnání se stavem v České republice (15,4 %), je zde podstatně vyšší podíl domů postavených v tomto období. Výstavbu v sedmdesátých a osmdesátých letech ovlivnila především socialistická industrializace, díky které se budovaly panelové sídliště a vícepodlažní domy převážně ve Žďáře nad Sázavou. Intenzita výstavby domů v letech 1981 – 2000 je 11,8 % a v letech 2001 – 2011 je 13 %. V posledních letech má výstavba domů postupně rostoucí tendenci. Tento

stav v podstatě kopíruje stav za celou Českou republiku (1981 – 2000 = 11,2 % a 2001 – 2011 = 12,5 %).

Výsledkem tohoto trendu je převaha starších domů, které mají negativní vliv na životní prostředí především z hlediska energetické náročnosti objektů, které mají také vysoké provozní náklady, ovlivňují kvalitu ovzduší a celkovou kvalitu bydlení. Nejčastěji obce poukazovaly na potřebu zateplení budov, výměnu oken a dveří za účelem snížení spotřeby energie zlepšením tepelné izolace budov. Z hlediska ekologického některé obce, především bytové domy v těchto obcích, potřebují vyměnit zdroje tepla využívající tuhá či tekutá fosilní paliva za ekologicky šetrnější zdroje.

Tabulka č. 19 Dokončené byty na 1000 obyvatel v letech 2004 – 2013

Region	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Přibyslavsko	2,3	2,7	3,2	4,2	4,2	4,3	3,5	3,8	3,7	2,9
Pooslaví	0,8	2,1	1,3	1,7	3,6	3,8	3,8	3,0	3,0	4,4
Žďárské vrchy	3,2	3,9	2,6	3,3	5,0	2,4	4,3	4,8	3,7	3,8
Ždírecko	2,6	6,2	6,2	3,0	6,0	1,5	4,3	1,9	3,5	1,8
Žďár nad Sázavou	0,4	0,6	0,3	0,3	1,1	0,9	1,1	0,6	0,8	0,2
MAS Havlíčkův kraj	1,5	2,4	2,1	2,2	3,4	2,2	2,8	2,4	2,4	2,1
Kraj Vysočina	3,1	3,1	2,9	3,3	3,4	2,7	3,4	2,6	2,5	2,3
Pardubický kraj	3,1	2,8	3,0	3,7	3,6	3,1	3,2	2,5	2,5	2,0

Zdroj: ČSÚ 2004 - údaj k 30. 6. 2014

MAS Havlíčkův kraj, jak již bylo uvedeno výše, je považována za oblast venkovského charakteru, a tudíž je zde patrný i vyšší počet rodinných domů a s tím souvisí i vyšší počet bytů ve vlastním domě. Ve čtyřech regionech (Přibyslavsko, Pooslaví, Ždírecko a Žďárské vrchy) se podíl počtu bytů ve vlastním domě pohybuje kolem 70 %; celkově nižší procentuální podíl za celé území narušuje hodnota Žďáru nad Sázavou, kde se počet bytů ve vlastním domě pohybuje kolem 18 %. Z celkového počtu domů na území MAS je to tedy 49,1 % bytů ve vlastním domě. Tento stav je přitom vyšší než samotný průměr za Pardubický kraj i celou Českou republiku ke sledovanému datu (Pardubický kraj 45,1 % a v ČR je to 35,8 %). Z hlediska nájemného bydlení je průměr bytů téměř stejný jako průměr bytů v osobním vlastnictví, jedná se pouze o rozdíl necelých 3%. Největší počet nájemného bydlení je v dílčí části Žďár nad Sázavou (22,3 %), kde je také i nejvyšší počet bytů v osobním vlastnictví (33,2 %). Družstevní byty, které jsou typické pro městskou zástavbu, mají ze všech částí regionu nejvýznamnější zastoupení ve Žďáře nad Sázavou (18,9 %) a na Ždírecku (4,4 %) a to především díky samotnému Ždírci nad Doubravou (9,6 %), kde je velké množství bytových družstev. Celkové výsledky v oblasti bydlení jsou ovlivněny skutečností, že v dílčí části

Žďár nad Sázavou jde o městský prostor, kde je velký počet obyvatel koncentrovaný na relativně malé ploše. Tomuto stavu pak odpovídá především typ zástavby, kdy v nejexponovanějších oblastech města převládá velký počet bytových domů, zatímco pro okrajové části a většinu území MAS je typická zástavba rodinnými domy. Některé okrajové části mají, resp. získávají residenční charakter, a to díky rozšiřujícímu se procesu suburbanizace.

Intenzita výstavby v období 2004 - 2013 byla velmi proměnlivá. V těchto letech bylo na území MAS dokončeno 1 402 bytů. Největší intenzita dokončených bytů je především ve větších sídlech území MAS v dílčích částech Ždírecko (322 bytů) a Přibyslavsko (424 bytů). Nejmenší počet dokončených bytů za období 2004 – 2013 má obec Kněžves a Sazomín (shodně po 1 bytě), ale i Cikháj, Hodíškov a Malá Losenice (shodně po 2 bytech). Tato situace vzájemně souvisí i s negativním vývojem počtu obyvatel, kdy v těchto obcích za poslední roky dochází k poklesu počtu obyvatel. Intenzita bytové výstavby v přepočtu na 1 000 obyvatel za obce MAS je dlouhodobě proměnlivá. Intenzita bytové výstavby se však pohybuje pod průměrem intenzity bytové výstavby Kraje Vysočina a Pardubického kraje. Pouze v roce 2008 se hodnota intenzity bytové výstavby vyrovnala hodnotě za Kraj Vysočina a přiblížila hodnotě Pardubického kraje. Za uvedené desetileté období činila intenzita bytové výstavby MAS Havlíčkův kraj 2,3, což je méně než v Kraji Vysočina (2,9) a Pardubickém kraji (2,7).

I přes nízké hodnoty se v letech 2004 - 2013 na území MAS rozvíjela především výstavba nových bytů. Samotná intenzita nové bytové výstavby je mezi jednotlivými obcemi rozdílná, nejvíce je zastoupena ve všech větších centrech MAS (Žďár nad Sázavou, Ždírec nad Doubravou, Přibyslav, Nové Veselí), ale i v menších obcích, které nabízejí zázemí z hlediska dobré dostupnosti ke spádovým obcím, ve kterých v posledních deseti letech vzniká základna pro stavení parcely a nové rodinné domy (př. Hamry nad Sázavou, Velká Losenice, Polnička, Krucemburk, Česká Bělá, Ostrov nad Oslavou, Křižánky, Jámy, Sobiňov, Kameničky, Herálec). Téměř všechny obce se však snaží vytvářet stavební parcely, které nabízejí především mladým rodinám s dětmi, aby si je zde udržely a nedocházelo k jejich odchodu do větších sídel a tím ke stárnutí populace v obci. Pro obce je také důležitá motivace většího výnosu z rozpočtového určení daní. Daňové příjmy hrají rozhodující úlohu na příjmové straně obecních rozpočtů a mají značný vliv na jejich finanční stabilitu. Tento fenomén je však postaven na dalších základních prvcích, které obce musejí obyvatelům, v souvislosti s bydlením, také zajistit - dopravní infrastruktura, služby a občanská vybavenost.

V jednotlivých členských obcích MAS Havlíčkův kraj se nacházejí obecní byty, které jsou nájemní nebo sociální (včetně bytů v DPS). Počet bytů ve vlastnictví obcí, ale především měst byl ovlivněn privatizací bytového fondu. Nejvíce od devadesátých let ovlivnila privatizace bytový fond města Žďár nad Sázavou, kde se v průběhu několika privatizačních vln počet bytů od 90. let z celkového počtu 3 369 bytů snížil až na současný počet 783 bytů. Obecními (nájemními) byty disponuje více jak polovina obcí (38 obcí).

Celkově se na území MAS nachází 1 247 obecních bytů, z toho se tedy 783 bytů nachází ve městě Žďár nad Sázavou a 150 bytů ve městě Přibyslav. Větší počet obecních bytů mají také město Ždírec nad Doubravou (35 bytů), obec Krucemburk (34 bytů), Havlíčkova Borová (31 bytů), Svratouch (28 bytů) a Škrdlovice (27 bytů). Z celkového počtu 1 247 obecních bytů je 830 bytů nájemních a 417 bytů sociálních.

Tabulka č. 20 Obecní byty v obcích MAS Havlíčkův kraj

Region	Obecní byty		
	celkem	nájemní	sociální, byty v DPS
Přibyslavsko	213	134	79
Pooslaví	40	32	8
Žďárské vrchy	117	40	77
Ždírecko	94	54	40
Žďár nad Sázavou	783	570	213
MAS Havlíčkův kraj	1 247	830	417

*DPS = dům s pečovatelskou službou

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Stát od roku 2003 poskytuje obcím dotace na výstavbu bytů pro osoby s nízkými příjmy. Sociální bydlení v České republice, které by mělo začít fungovat od ledna 2017 a se kterým počítá návrh koncepce na ministerstvu práce a sociálních věcí, by mělo mít tři stupně. Lidé v tísní by podle své situace měli mít možnost získat krizové bydlení, sociální byt či dostupný byt. Poskytnout by je měly právě samotné obce. Podle tohoto návrhu tam, kde byty nemají, by si je museli obce pronajímat od soukromníků. Podle návrhu by totiž města mohla mít alespoň pět procent bytů typu sociálních a dostupných. Převedení povinností na obce nicméně vzbuzuje obavy. Sociálními byty na území MAS disponuje pouze 12 obcí (Herálec, Krucemburk, Modlíkov, Nové Veselí, Přibyslav, Sněžné, Svratka, Svratouch, Škrdlovice, Velká Losenice, Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou). Celkový počet sociálních bytů na území MAS je 417 bytů. Největší počet bytů se nachází především ve městech Žďár nad Sázavou (213 bytů), Přibyslav (68 bytů), Ždírec nad Doubravou (30 bytů), Svratka (27 bytů), ale i v obci Svratouch (27 bytů).

Školy a školky hrají v obcích významnou roli při stabilizaci celého osídlení. Mateřské školy tvoří na území hustou síť a jsou kapacitně plně využité, naproti tomu základní školy (převážně malotřídky) řeší problém nízkého počtu žáků spojováním jednotlivých ročníků. Tato skutečnost je způsobena demografickým vývojem. Vzhledem k naplněnosti mateřských škol je předpoklad, že dojde postupně k lepšímu využití kapacit i základních škol. Žáci a studenti mají možnost pokračovat ve studiu i na místních středních a vyšších odborných školách, které zvýší jejich kvalifikaci a tím přispějí k lepší uplatnitelnosti na trhu práce. Problémem je často technický stav budov, z nichž některé vyžadují rekonstrukci či dílčí úpravy (zateplení, výměna oken, nízkoenergetické vytápění apod.) Vzhledem k demografickému vývoji (viz. Tabulka 4, kapitola 2.1.1 Obyvatelstvo) mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Samotný problém představuje i dojíždění, které je palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech lze tedy přeplněnost mateřských škol považovat za trend.

Také vybavení škol a učeben je nedostatečné a značné množství škol vyžaduje rekonstrukci a modernizaci. Rušení venkovských škol, sehrávajících významnou roli při utváření duchovního a společenského klimatu v obci, je rizikem pro budoucí rozvoj jednotlivých obcí. Pro obce a jejich obyvatele je také důležité zachování vyšších typů vzdělávání z hlediska zvyšování vzdělanosti a především kvalifikace pro kvalitnější uplatnění absolventů škol v budoucím zaměstnání.

Zdravotní a sociální služby jsou na území MAS zajištěny celkem dobře. Pouze některé obce mají horší dostupnost, a to díky špatné dopravní infrastruktuře (obslužnosti). Pozitivní je zastoupení základní lékařské péče ve větších městech, které nabízí široké spektrum služeb.

Pro území MAS představuje problém sociálně vyloučená lokalita nacházející se ve městě Žďár nad Sázavou, pro kterou město zpracovává plán přístupu. Na území se nachází nerovnoměrné množství zařízení sociální péče a sociálních bytů. Z hlediska demografického vývoje lze očekávat zvyšující se počet obyvatel v poproduktivním věku, což bude mít velký vliv na kapacitu a vůbec nabídku sociálních služeb na území MAS Havlíčkův kraj. Dle vlastního šetření je většina sociálních zařízení a služeb soustředěna převážně do města Žďár nad Sázavou, kde je významná existence a činnost především dvou největších poskytovatelů sociálních služeb, do kterých se řadí příspěvková organizace Sociální služby města Žďár nad Sázavou a Oblastní charita Žďár nad Sázavou. Pro obce v území je také významný dovoz obědů a zajištění terénních sociálních pracovníků, jejichž počet je však stále nedostačující. Velký význam pro obyvatele má stále fungující sousedská výpomoc (je nutné ji tedy v regionu podporovat), funkce rodiny a silné rodinné vztahy a přítomnost azylových domů. Je tedy potřebné podporovat výstavbu a rekonstrukci domů s pečovatelskou službou, sociálních bytů, ordinací lékařů apod. Rovněž je velmi důležité podporovat sociální integraci, rozšíření služeb terénních pracovníků v regionu a zaměřit se na podporu jejich vzdělávání. Pozitiva přináší zřizování DPS poblíž místa bydliště především pro starší občany, kteří setrvávají co nejdéle v místě svého bydliště a to jednak vzhledem ke „zvyku“, ale také například k tomu, že mohou i nadále udržovat kontakty s rodinou, sousedy apod. V území je nedostačující podpora Domů s pečovatelskou službou, jiných pečovatelských nebo odlehčovacích služeb či dalších forem přizpůsobeného bydlení v obcích, která má synergický efekt v rámci zaměstnanosti v obcích. Rozšíření kapacit v pobytových zařízeních přispívá ke zvýšení kvality života uživatelů, kteří z důvodů vyšší poptávky po službě dlouhodobě čekají na přijetí. Výhodou umístění Domu s pečovatelskou službou v obci je, že se zde setkávají klienti, kteří se navzájem znají, čímž nejsou zpřetrhány sociální vazby s okolím tak, jako když by tito lidé byli anonymně umístěni v obdobném zařízení ve městě. V tomto případě je pro obce přínosná orientace na projekty spolupráce jednotlivých obcí, např. zřizovatelství vs. spádovost (domov pro seniory či DPS zřizuje a financuje jedna obec, ale domov slouží i pro občany spádových obcí). Jako jedna z významných potřeb v oblasti sociálních služeb je také rekonstrukce těchto domů s pečovatelskou službou (DPS).

Z analýz vyplynula nejen další potřeba rozvoje pečovatelské služby a osobní asistence pro seniory, zejména rozšíření do dalších oblastí regionu MAS (nejen Žďár nad Sázavou), ale současně je nutné rozšiřování povědomí o nabídce těchto a dalších služeb a možnostech využívání, aby se staly pro určité kategorie klientů dostupné. Nevědomí, kde a jaká služba se nachází na tomto území, působí nemalé potíže klientům, kteří si nejsou vědomi, jak naložit se stávající situací. V tomto případě v území MAS je nedostatečně zajištěna informovanost, díky které všechny dotčené osoby vědí, na koho se mohou obrátit. Vybavenost komerčními službami je na území MAS různorodá, především v menších obcích tyto služby zcela chybí. Je tedy potřeba tyto služby rozšiřovat a uchovávat. Nedostatečná je vybavenost služeb denní potřeby (hlavně potravin/smíšeného zboží) a za vyššími službami je potřeba dojíždět (ať už do Žďáru nad Sázavou, ale i Havlíčkova Brodu, Brna i Prahy), což je však běžné i v jiných územích ČR.

V území působí významné množství tradičních řemeslníků, jejichž činnost je stále více vyhledávána místními obyvateli a kteří se starají o místní krajinu. Tyto drobné řemeslníky je nutné v jednotlivých obcích podporovat.

2.1.4 Ekonomika a trh práce

Struktura hospodářství

Struktura hospodářství území je ovlivněna historickým vývojem a přírodními podmínkami. Po roce 1989 prošla ekonomika významnými transformačními změnami, které byly spojeny s privatizací a restrukturalizací hospodářství.

Národní hospodářství (NH) můžeme rozdělit na primární sektor zahrnující zemědělství, lesnictví a rybolov, sekundární sektor zahrnující průmysl a stavebnictví, terciární sektor, který zahrnuje služby.

Tabulka č. 21 Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO) podle sektorů NH

Území	Počet zaměstnaných celkem	Počet osob			v %		
		Primární sektor	Sekundární sektor	Terciární sektor	Primární sektor	Sekundární sektor	Terciární sektor
Ždírecko	3 644	253	1 810	1 521	6,9	49,7	41,7
Příbryslavsko	5 301	516	2 470	2 208	9,7	46,6	41,7
Pooslaví	3 369	405	1 413	1 534	12,0	41,9	45,5
Žďárské vrchy	3 338	197	1 465	1 605	5,9	43,9	48,1
Žďár nad Sázavou	10 339	153	4 392	5 520	1,5	42,5	53,4
MAS Havlíčkův kraj	25 991	1 524	11 550	12 388	5,9	44,4	47,7
Pardubický kraj	224 590	8 626	83 815	126 405	3,8	37,3	56,3
Kraj Vysočina	220 743	13 872	88 731	112 954	6,3	40,2	51,2
Česká republika	4 580 714	124 284	1 474 878	2 828 065	2,7	32,2	61,7

Zdroj: Český statistický úřad 2011, Metainformační systém ČSÚ 2011

Primární sektor - zemědělství

Zemědělství je důležitým hospodářským odvětvím na území MAS. Kromě významu pro místní ekonomiku a trh práce je důležitá také jeho role jako odvětví, které má velký vliv na utváření a podobu krajiny. V primárním sektoru pracuje 5,9 % ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO), což je ve srovnání s vyššími samosprávnými územními celky (VSÚC), tedy Krajem Vysočina a Pardubickým krajem, číslo poměrně vysoké (v případě Pardubického kraje až dvakrát vyšší). Mezi nejvýraznější region priméru, tedy primárního sektoru (zemědělské prvovýroby) patří území Pooslaví (12 % všech zaměstnaných osob). Jedná se o oblast, kde jsou situovány zemědělské půdy, které mají nadprůměrnou produkční schopnost (půdy s třídou ochrany převážně II. a III.). Výrazné zastoupení EAO primárního sektoru MAS ve srovnání s VSÚC a ČR je i v dalších regionech MAS. Tato skutečnost je dána tím, že zemědělská výroba stále patří mezi odvětví, které nabízí práci v obci, tedy v místě. Mezi významné zemědělské společnosti sídlící na území MAS patří: Zemědělská a.s. Krucemburk akciová společnost, DVPM Slavíkov, Havlíčkova Borová zemědělská a. s., AGROFARM a.s., Zemědělské družstvo Vojnův Městec, Zemědělské družstvo Sněžné, Zeras a. s., Ostrov nad Oslavou, AGRO Měříň atd. Podstatné postavení má také kategorie samostatně hospodařících rolníků (SHR), která se podílí na celkovém počtu hospodářských subjektů působících v zemědělské výrobě téměř 60 %.

Nejméně vhodná pro zemědělství je oblast Žďárských vrchů, kde je nejchladnější a nejvlhčí klima, málo úrodné půdy a je zde nejnížší procento zornění v Kraji Vysočina. Nejnížší zastoupení zaměstnaných osob

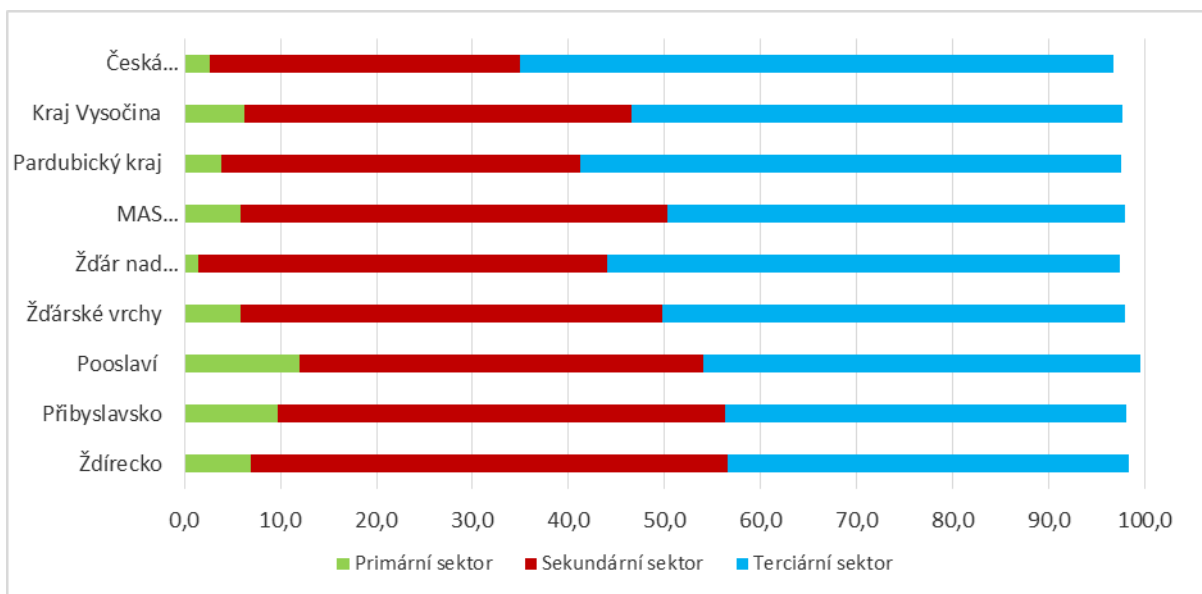
v priméru je v dílčí části Žďár nad Sázavou, což je ovlivněno především skutečností, že se v tomto případě jedná o městský prostor, tudíž je ovlivněna možnost využití místa a prostoru (omezená možnost pro intenzivní zemědělskou činnost). Zemědělství ve Žďáře nad Sázavou je zaměřeno převážně na chov dobytka, ale i pěstování brambor – pěstování brambor je významné pro celé SO ORP Žďár nad Sázavou, což potvrzuje i skutečnost, že většina území Kraje Vysočina spadá do bramborářské zemědělské výrobní oblasti (92 %).

Sekundární sektor – průmysl a stavebnictví

Sekundární sektor má na území MAS druhé nejvyšší zastoupení, zaměstnává 44,4 % EAO, což je ve srovnání s vyššími samosprávnými územními celky hodnota nepatrně vyšší (Kraj Vysočina 40,2 %, Pardubický kraj 32,2 %). Mezi nejvýraznější průmyslové oblasti patří Ždírecko, kde přímo ve Ždírci nad Doubravou sídlí řada dřevozpracujících firem, Žďárské vrchy, kde je průmyslovým centrem hlavně město Svatka (spol. KOVO HB, MARS Svatka apod.) a město Žďár nad Sázavou. Významnou roli mezi průmyslovými odvětvími sehraává na území MAS dřevozpracující a strojírenský průmysl (Ždírec nad Doubravou, Přibyslav, Svatka, Velká Losenice, Žďár nad Sázavou), dále stavebnictví (zastoupeno ve všech regionech MAS), výroba a utváření plastů (Nové Veselí). Významnost dřevozpracujícího průmyslu v regionu charakterizuje i skutečnost, že patří i mezi nejvíce zisková odvětví průmyslu na Vysočině.

Po skončení druhé světové války došlo na Vysočině k enormnímu rozvoji průmyslu, především v oblasti strojírenství. Průmyslové závody byly budovány i v oblastech, které předtím průmysl neměly, např. ve Žďáře nad Sázavou byl vybudován velký strojírenský závod ŽĐAS. Ve městě Žďár nad Sázavou je situována podstatná část průmyslové výroby území MAS. Současná struktura hospodářství města je ovlivněna také procesem socialistické industrializace, v rámci které došlo ve městě k výraznému rozvoji průmyslu. Za nosná a perspektivní odvětví pro nejbližší léta lze považovat strojírenský, automobilový, kovodělný (např. Tokoz a.s.), elektrotechnický (např. DEL a.s.) a dřevozpracující průmysl. Nejvýznamnějšími zaměstnavatelskými subjekty MAS Havlíčkův kraj jsou Žďárské strojírný a slévárny Žďas, které zajišťují práci 3 000 osob a stávají se tak druhým největším podnikem Kraje Vysočina. Ve městě je významný i automobilový průmysl – např. Cooper – Standard Automotive ČR. Pro Žďár nad Sázavou se velmi významnou stala průmyslová zóna na Jamské ulici (průmyslová a zemědělská výroba, výrobní služby, logistika a technické služby), kde vybuodovalo své podniky několik zahraničních investorů, z nichž nejvýznamnější lze považovat americkou firmu Arrow International ČR a.s., která se ve své pobočce ve Žďáře nad Sázavou zabývá výrobou zdravotnické techniky.

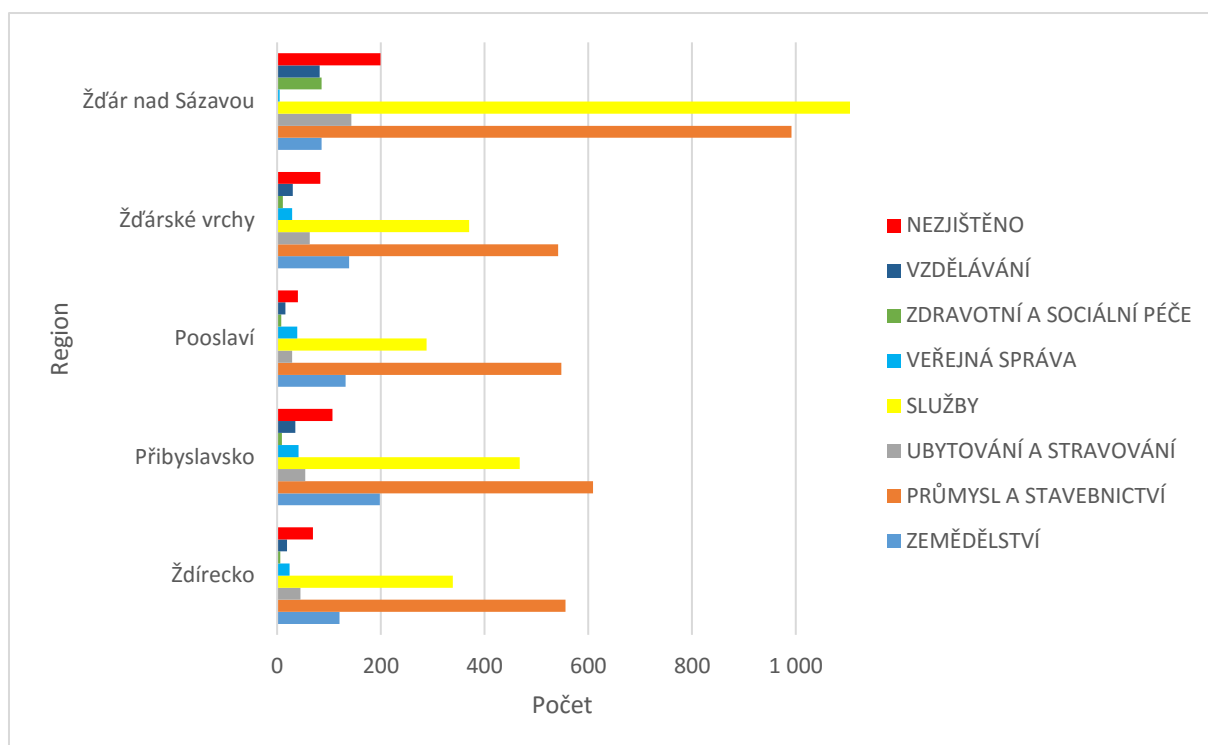
Obrázek č. 8 Přehled EAO MAS Havlíčkův kraj podle sektorů NH (v %)

Zdroj: SLDB 2011

Velmi významnou úlohu na regionálním trhu práce sehrávají společnosti s mezinárodní účastí a zahraniční podnikatelské subjekty, které vytvářejí nová pracovní místa. Mezi nejvýznamnější zahraniční subjekty, které významně ovlivňují trh práce, patří zejména Žďas a.s., Hettich ČR, původem z Německa a Cooper-Standart Automotive s.r.o., původem z Anglie, které sídlí ve Žďáře nad Sázavou. I přes nepříliš příznivou polohu (vzdálenost od dálničních tahů, hranice krajů) působí zahraniční firmy i v dalších částech území MAS, z nichž významná je společnost ACO stavební prvky s.r.o., která má svou provozovnu v Přibyslavi, dále dřevozpracující podniky ve Ždírci nad Doubravou (Stora Enso Wood Products Ždírec, s. r. o.; Czech LANA, s.r.o. Ždírec nad Doubravou). Tyto společnosti mají navíc tendenci expandovat a rozšiřovat výrobu. Hospodářskou krizí byl významně poznamenán průmysl sklářský, který měl na území MAS dlouholetou tradici, a to hlavně díky dostatku surovin potřebných k výrobě skla. Nastalá hospodářská situace v minulých letech však významné sklárny na území MAS přinutila omezit či úplně ukončit svou činnost v tomto odvětví (např. Vojnův Městec, Karlov, Škrdlovice, Sklené, Cikháj, Bohdalov).

Obrázek č. 9 Registrované ekonomické subjekty dle vybraných CZ-NACE na území MAS

Zdroj: ČSÚ k 31. 12. 2013

Terciární sektor – obchod a služby

Ve struktuře hospodářství území má nejvýznamnější postavení sektor služeb. Na území MAS je v terciárním sektoru zaměstnáno 47,7 % osob, což jsou však oproti VSÚC podstatně nižší hodnoty. Vzhledem k počtu zaměstnaných osob v tomto sektoru a počtu ekonomických subjektů je ekonomicky nejvýznamnější v území MAS terciární sektor ve městě Žďár nad Sázavou, který zaměstnává 53,4 % osob, což jsou srovnatelné hodnoty s Krajem Vysočina a Pardubickým krajem. Oproti jiným městům v České republice však hraje sektor služeb ve městě Žďár nad Sázavou menší roli, což je ovlivněno přítomností velkých průmyslových zaměstnavatelů. V sektoru služeb se však převážně jedná o malé podniky bez zaměstnanců, působí zde tedy největší počet drobných podnikatelů. Významným odvětvím je oblast obchodu a oprav spotřebního zboží a motorových vozidel.

Trh práce

Situaci na trhu práce lze charakterizovat z hlediska zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Území bylo před zahájením ekonomické transformace charakteristické nadprůměrným podílem pracovníků působících v zemědělských oborech. Postupem času primární sektor národního hospodářství své pracovníky začal ztrácet a do popředí se dostal sektor sekundární (průmyslové obory), primární sektor MAS však zůstává oproti Pardubickému kraji výrazně nadprůměrný i v posledních letech; hodnota vůči Kraji Vysočina je však díky rozvinuté průmyslové výrobě ve Ždírci nad Doubravou, Přibyslavi a Žďáře nad

Sázavou pod průměrem. Podle ČSÚ byla zaměstnanost v primárním sektoru na území MAS 5,9 %, v Kraji Vysočina 6,3 % a v Pardubickém kraji dokonce 3,8 %. Mezi jednotlivými obcemi MAS stejně jako mezi regiony MAS existují rozdíly – v zemědělství pracuje nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel na Přibyslavsku a Pooslaví (naopak nejméně ve Žďáře nad Sázavou – 1,5 %), v průmyslu pak především na území Ždírecka, Přibyslavska i Žďáru nad Sázavou a ve službách nejvíce ve Žďáře nad Sázavou a Žďárských vrších.

Různorodost podmínek v jednotlivých regionech způsobuje mnohdy významné rozdíly v jejich ekonomické úrovni. Nestejné jsou šance obyvatel také, pokud jde o uplatnění na trhu práce, úroveň a dostupnost veřejných služeb a v jiných oblastech života obyvatel.

Vedle dílčích disparit, týkajících se většinou jednoho faktoru ekonomického rozvoje, existují disparity, které znamenají všeobecnou slabost regionů a neschopnost řešit své rozvojové problémy vlastními silami. Region se snaží reagovat na tyto nerovnosti disparity tak, aby docházelo k postupnému vyrovnávání rozvojových šancí území MAS a to především stálou podporou podnikání (např. vzdělávání a poradenství pro podnikatele, modernizace výroby apod.).

Tabulka č. 22 Přehled podnikatelských subjektů v přepočtu na 1 000 obyvatel

Region	Počet obyvatel k 31. 12. 2013	Počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel
Ždírecko	8883	190
Přibyslavsko	12496	186
Pooslaví	8138	188
Žďárské vrchy	8070	224
Žďár nad Sázavou	21669	121
MAS Havlíčkův kraj	59256	118
Kraj Vysočina	510209	208
Pardubický kraj	515985	260
Česká republika	10512419	259

Zdroj: ČSÚ 2013

Podnikatelskou aktivitu (tj. počet podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel) na území MAS ovlivňuje zejména poloha a velikost obce, přičemž v některých obcích je řada registrovaných podnikatelů, kteří svojí činnost nevykonávají, ale doposud jí nepřerušili. Hodnoty podnikatelské aktivity se v obcích liší. Nejvyšší hodnotu vykazují obce z regionu Žďárské vrchy (224), poté následuje region Ždírecko (190). Naopak nejmenší hodnotu vyazuje region Žďár nad Sázavou (121), Přibyslavsko (182) a Pooslaví (184).

Území MAS dosahuje v průměru 118 podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel, což je ve srovnání s ČR, kde je podnikatelská aktivita 259 podnikatelů na 1 000 osob, hodnota výrazně nižší, ač počet živnostníků roste (počet registrovaných fyzických osob).

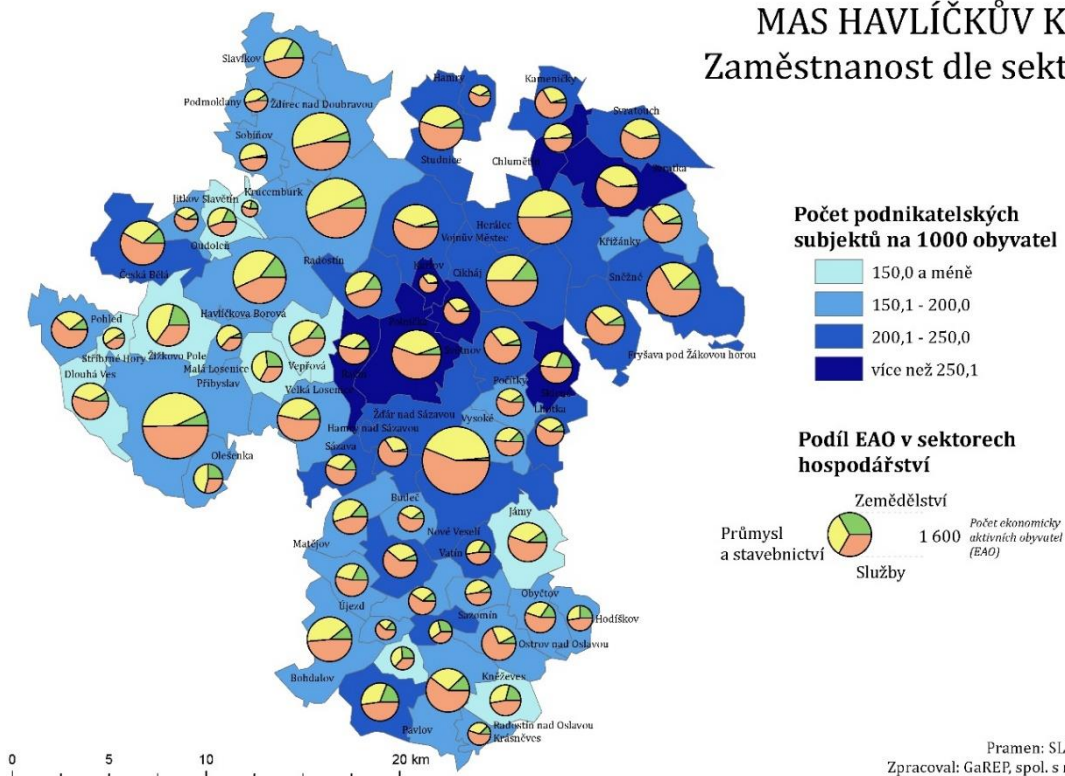
Obce MAS se snaží přilákat podnikatelské subjekty, a tím zvýšit nabídku volných pracovních míst na území a snížit tak nezaměstnanost. Zaměřují se především na budování podnikatelských **průmyslových zón** s dostačující infrastrukturou (železniční doprava, páteřní silnice I., II. a III. třídy apod.). Průmyslové zóny pro investory se nacházejí v obcích: Žďár nad Sázavou, Velká Losenice, Ždírec nad Doubravou, Přibyslav, Nové Veselí, Svratka atd. Jejich podpora je pro území důležitá, neboť ekonomické subjekty podporují ekonomický růst a rozvoj území.

Zaměstnanost

Strukturu zaměstnanosti v území MAS nejvíce ovlivňuje přítomnost města Žďár nad Sázavou, kde mají významné postavení dva sektory, které ovlivňují situaci v celém území MAS, a to sektor služeb (53,4 % podíl na zaměstnanosti) a sektor průmyslu (42,5 % podíl na zaměstnanosti).

Obrázek č. 10 Zaměstnanost dle sektorů

MAS HAVLÍČKŮV KRAJ Zaměstnanost dle sektorů

Nejméně zaměstnaných osob pracuje v činnostech spojených se zemědělskou výrobou. Lidé pracující v zemědělství se podílí na celkové zaměstnanosti ve městě Žďár nad Sázavou pouhými 1,5 %, což je hodnota oproti Kraji Vysočina, Pardubickému kraji i celé České republice podprůměrná. Struktura zaměstnanosti ve městě je významně ovlivněna průmyslem. Index specializace dosahuje, co se týče zaměstnanosti v průmyslu, hodnoty 1,3. Index specializace tak ukazuje na významné postavení sektoru průmyslu v ekonomice města. Ze sektoru služeb je nejvíce obyvatel zaměstnáno v odvětví obchodu a oprav spotřebního zboží a automobilů. V tomto odvětví služeb je zaměstnáno téměř 18,5 % osob, jež pracují ve službách.

Potencionální hrozbou pro obce jsou zchátralé budovy zkrachovalých podniků (např. areál lihovaru, areál lihovaru ve Sněžném). Tyto objekty lze označit za tzv. **brownfields**, tedy pozemky a budovy, které ztratily svoje původní využití a chátrají, přičemž by mohly být revitalizovány pro další využití v podnikání.

Nezaměstnanost

Jedním z negativních sociálních a politických fenoménů, se kterým se musí obce a města vyrovnávat je **nezaměstnanost**. Míra nezaměstnanosti v MAS kopírovala v letech 2008 až 2011 hodnoty v Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji. Zatímco míra nezaměstnanosti v MAS v roce 2008 vykazovala hodnotu 6,3 %, Kraj Vysočina dosahoval hodnoty rovněž 6,3 % a Pardubický kraj dokonce 6 %. V roce 2009 začala míra nezaměstnanosti růst a dostala se v MAS na hodnotu 11,2 %, v Kraji Vysočina na 10,3 %

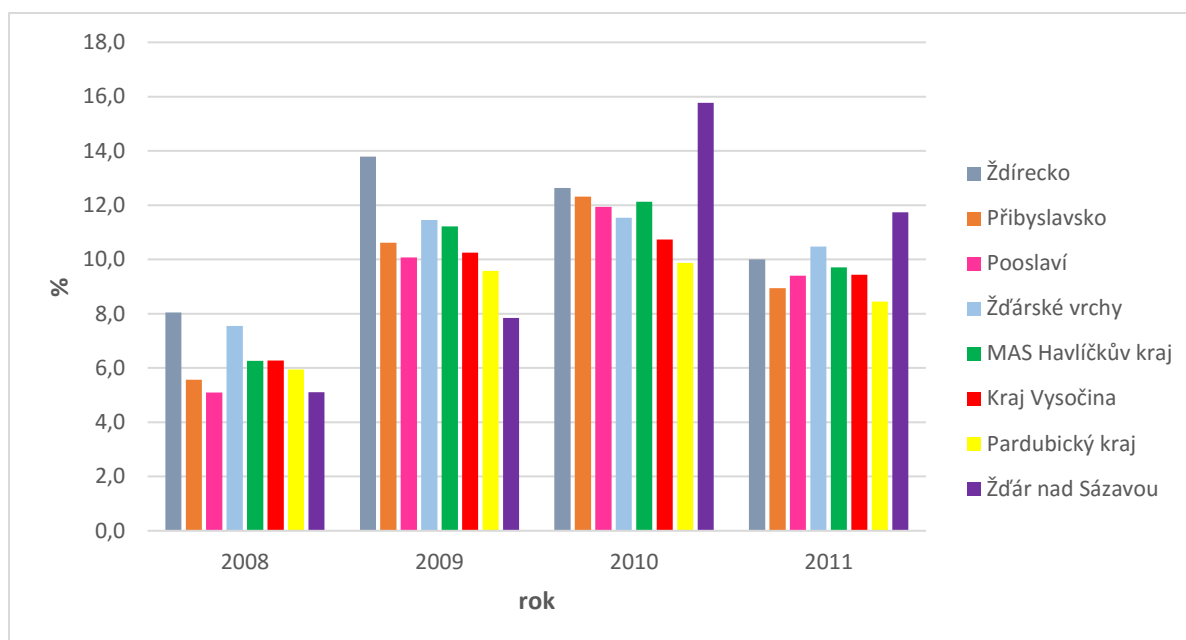

a v Pardubickém kraji 9,6 %. Nárůst byl i v roce 2010. MAS Havlíčkův kraj měl hodnotu míry nezaměstnanosti 12,1 %, Kraj Vysočina 10,7 % a Pardubický kraj 9,9 %. Po oba tyto roky byla zaměstnanost vyšší oproti VÚSC. Tento růst byl způsoben nepříznivou situací na trhu, kdy celorepubliková a zároveň celosvětová krize donutila řadu menších i větších podniků k propouštění svých zaměstnanců, aby se udržely na trhu. V roce 2011 se trend začal postupně obracet pozitivním směrem a míra nezaměstnanosti začala klesat, avšak vývoj nebyl tak příznivý, jako tomu bylo před hospodářskou recesí. Zatímco v roce 2011 činila průměrná míra nezaměstnanosti v MAS 9,7 %, v Kraji Vysočina 9,4 % a v Pardubickém kraji dokonce 8,4 %.

Vývoj nezaměstnanosti v rámci území MAS je ovlivněn vývojem nezaměstnanosti ve městě Žďár nad Sázavou. V roce 2010 zde míra nezaměstnanosti vystoupala až na hodnotu 15,8 %, což byla nejvyšší hodnota v celém území MAS, která razantně převyšovala i hodnoty Kraje Vysočina a Pardubického kraje. Na celkovém počtu nezaměstnaných osob v území MAS se v roce 2013 podílelo město 11,7 %. V roce 2011 však ve městě došlo k výraznému poklesu a situace se pozitivně zlepšila vzhledem k samotnému městu, ale i k celkovým hodnotám za MAS Havlíčkův kraj především díky stabilizované ekonomické situaci u významných místních zaměstnavatelů, a dále díky zájmu investorů o tuto oblast.

Od ledna roku 2013 došlo ke změně výpočtu nezaměstnanosti. U míry nezaměstnanosti je vykazován nový ukazatel, který nahrazuje míru nezaměstnanosti, tzv. podíl nezaměstnaných (podíl dostupných uchazečů o zaměstnání z osob ve věku 15-64 let), který k 31. 5. 2014 dosáhl v MAS hodnoty 6,1 %, v Kraji Vysočina 6,7 %, v Pardubickém kraji 6,3 % a ČR 7,8 %. Ve srovnání s nezaměstnaností vyšších územních samosprávných celků a ČR byla hodnota nezaměstnanosti výrazně nižší. MAS Havlíčkův kraj tedy nyní zůstává pod hodnotami za Krajem Vysočina, Pardubickým krajem i ČR.

Obrázek č. 11 Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2008 - 2011

Zdroj: ČSÚ 2008 - 2011

Na konci května 2014 bylo na území MAS evidováno 2 561 uchazečů o zaměstnání, což odpovídá evidovanému podílu nezaměstnaných obyvatel v hodnotě 6,1 %. Naopak procento nezaměstnaných absolventů škol představuje pozitivně velmi nízké hodnoty (0,5 %).

Tabulka č. 23 Nezaměstnanost k 31. 5. 2014

Region	Počet obyvatel ve věku 15 - 64 let	Počet uchazečů o zaměstnání	Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	Podíl nezaměstnaných obyvatel k 31. 5. 2014
Ždírecko	5 870	381	7,9	6,4
Přibyslavsko	8 392	457	3,5	5,3
Pooslaví	5 416	305	8,5	5,4
Žďárské vrchy	5 347	376	8,8	6,7
Žďár nad Sázavou	14 693	1 042	16,5	6,6
MAS Havlíčkův kraj	39 718	2 561	10,8	6,1
Kraj Vysočina	343 181	23 697	10,7	6,7
Pardubický kraj	347 586	22 545	13,1	6,3
ČR	7 088 537	549 973	11,5	7,8

Zdroj: Úřad práce ČR 31. 5. 2014

V oblasti nezaměstnanosti je situace v jednotlivých obcích velice specifická. Některé obce s velmi nízkou zaměstnaností (např. Oudoleň 2,5 %) sousedí s obcí, která má hodnotu nezaměstnanosti téměř třikrát vyšší (např. Jitkov 8,4 %). Na tuto skutečnost má vliv nejen velikost obyvatel (počet obyvatel), ale také poloha (blízkost silničních tahů, velkých měst apod.). Mezi obce s nejnižší nezaměstnaností patří obce

hlavně na Přibyslavsku, a to i přes to, že mají vyšší počet obyvatel ve věku 15 – 64 let – obec Oudoleň 2,5 %, Slavětín 2,8 %, Vepřová 3,3 %, naopak nejvyšší nezaměstnanost v území MAS je na Žďárských vrších – Fryšava pod Žákovou horou 9,7 %, Sněžné 11,5 %, Vysoké 9,5 % a ve Žďáře nad Sázavou (6,6 %), které má nejvyšší počet obyvatel ve věku 15 – 64 let. Nejvyšší nezaměstnanost je v obcích malých se špatným napojením na pracovní centrum – Žďárské vrchy. Přibyslavsko má nejvyšší vyjíždku za prací (zejména do Havlíčkova Brodu a samotné Přibyslavi).

Výrobní potenciál je dán především existencí průmyslových/strojírenských oborů, z nichž většina je soustředěna ve Žďáře nad Sázavou. Největším průmyslovým zaměstnavatelem je společnost ŽĎAS, a.s. (2500 – 2999 zaměstnanců), dále firma ARROW International ČR a.s. (1000 - 1499 zaměstnanců), TOKOZ, a.s. (500 – 999 zaměstnanců), významným průmyslovým zaměstnavatelem je zde i Hettich ČR k. s. (500 – 999 zaměstnanců) a Cooper - Standard Automative Česká republika s.r.o. (500 – 999 zaměstnanců). Další největší koncentrace (avšak výrazně nižší) hospodářského potenciálu je ve Svatce, Ždírci nad Doubravou a Přibyslavi. Pro sledované území je charakteristický vysoký počet registrovaných podnikatelských subjektů (většinou bez zaměstnanců), které však nevykazují žádnou činnost. V oblasti lesnictví a rybářství je významným zaměstnavatelem firma KINSKÝ Žďár, a.s, v oblasti dřevozpracujícího průmyslu firmy ve Ždírci nad Doubravou a Velké Losenici a v oblasti zemědělství jsou to zemědělská družstva působící v regionu.

Mezi větší podniky zaměstnávající významný počet obyvatel MAS patří ACO Industries k. s. (500 – 999 zaměstnanců), Mars Svatka, a. s. (250 – 499 zaměstnanců), Stora Enso Wood Products Ždírec s. r. o. (250 – 499 zaměstnanců), Pribina – závod Přibyslav (250 – 370 zaměstnanců), ANITA MORAVIA s. r. o. (200 – 249 zaměstnanců), Slévárna a modelárna Nové Ransko, s. r. o. (200 – 249 zaměstnanců), ENPEKA a.s. (250 – 499 zaměstnanců), DEL CZ s.r.o. (250 – 499 zaměstnanců), firmy společnosti PKS a další. Podrobnější výčet firem je přílohou tohoto dokumentu (Příloha č. 9).

Míra registrované nezaměstnanosti v jednotlivých MAS odráží specifické podmínky na trhu práce.

Nárůst zaměstnanosti v regionu MAS Havlíčkův kraj a zlepšování mzdových podmínek obyvatel vnímají jako jeden z hlavních předpokladů dalších oblastí zvyšování kvality života v regionu – pro udržení obyvatelstva, rozvoj a udržení služeb pro občany atd. Většina občanů malých obcí za prací vyjíždí a je zřejmé, že většina pracovních míst nadále bude soustředěna ve větších městech. Udržení alespoň určité části ekonomické aktivity ve venkovských sídlech je však nutné k udržení dalších funkcí, které tato sídla plní (a tedy prevence jejich vylidňování).

Do budoucna problémem zůstává zaměstnávání osob se sníženou pracovní schopností a občanů s těžkým zdravotním postižením. Na území MAS Havlíčkův kraj je nerovnoměrné a nedostatečné množství chráněných dílen a chráněných pracovišť (Budeč, Vojnův Městec, Žďár nad Sázavou). Podnikatelé v oblasti **sociálního podnikání**, kteří hrají v rámci podnikatelské sféry důležitou roli, jsou však na území MAS

zastoupení jen velmi málo. Sociální podnik (dle <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/>) se nachází pouze ve Žďáru nad Sázavou:

Sociální podnik KOVOLES o.p.s. (rok založení – 2011)

Realizuje dva provozy:

1. Lesnický provoz - realizace pomocných lesnických prací, vyžínání zelených ploch a produkce palivového dřeva (5 pracovních míst pro osoby z cílových skupin)
  2. Zámečnická a kovářská dílna – (1 místo)
- KOVOLES zaměstnává dlouhodobě nezaměstnané a osoby se zkušeností s drogovou závislostí.
  - 60 % zaměstnanců podniku spadá do cílových skupin sociálního podnikání.
  - Ve všech provozech je kladen důraz na environmentální kritéria.
  - Zisk je investován zpět do KOVOLESU.⁷

I přes nízké zastoupení sociálního podnikání v území, však vytváří potřebná pracovní místa a rovné příležitosti pro zdravotně postižené osoby nebo osoby s jiným sociálním znevýhodněním a napomáhá i k integraci těchto obyvatel do společnosti.

Pracovní vyjížďka

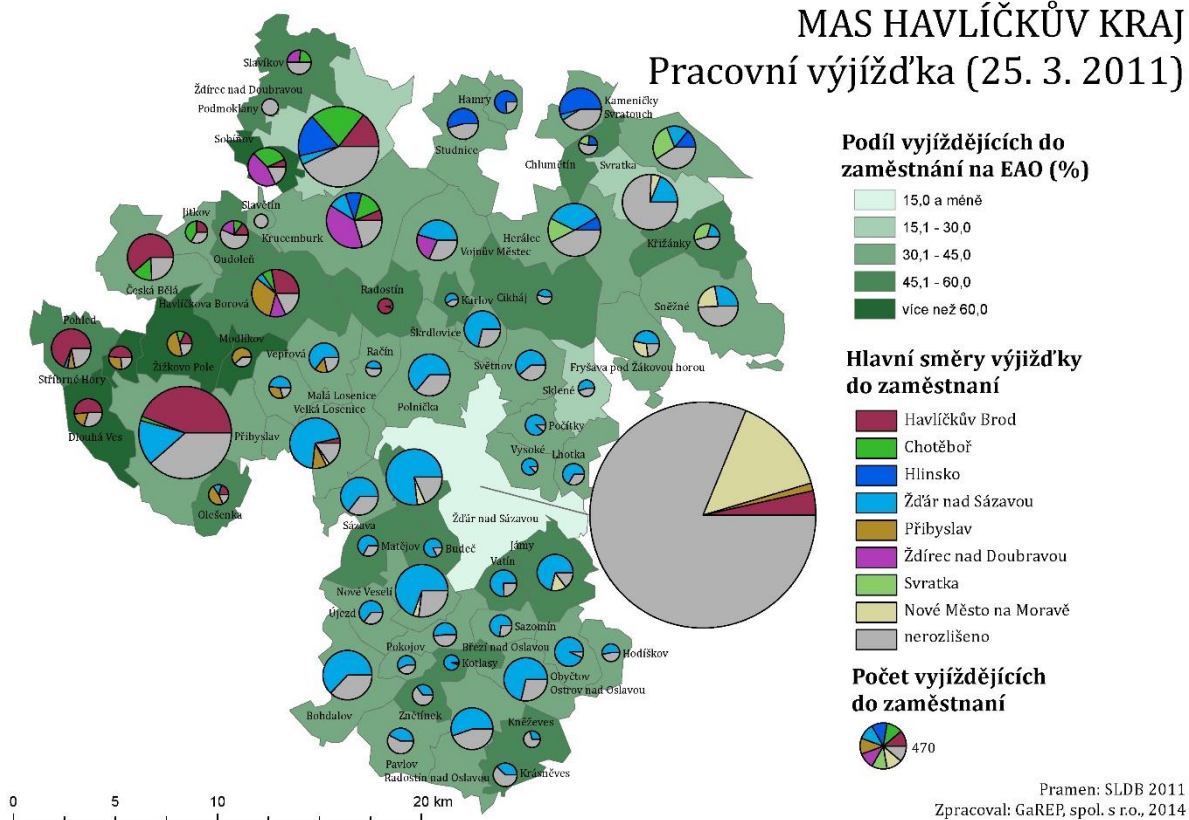
Pracovní vyjížďka je dána relativním nedostatkem pracovních příležitostí v okolí místa bydliště. Vyjížďka může být buď jednodenní, nebo vícedenní. Vícedenní vyjížďka je charakteristická především pro mladé lidi ve věku od 15 do 25 let, kteří převážně zůstávají ve městech jejich středoškolského/vysokoškolského studia, kde také velice často nacházejí lepší uplatnění na trhu práce. V takovémto případě jde především o mladé svobodné bezdětné lidi.

Obrázek č. 12 Pracovní vyjížďka MAS Havlíčkův kraj

---

⁷ <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku/825-socialni-podnik-kovoles-o-p-s>

MAS HAVLÍČKŮV KRAJ Pracovní výjížd'ka (25. 3. 2011)

Převážnou část vyjíždějících obyvatel tvoří obyvatelé vyjíždějící za každodenní práci. Základním spádovým centrem v území MAS, do kterého obyvatelé MAS vyjíždějí za prací, je okresní město Žďár nad Sázavou, do kterého dojíždí 25,8 % všech vyjíždějících obyvatel. 3,5 % obyvatel vyjíždějí do Přibyslavi a 3 % obyvatel vyjíždí za prací do Ždírci nad Doubravou. V menší míře obyvatelé vyjíždějí i do dalších obcí MAS (př. Svratka, Sněžné, Nové Veselí). Vyšší podíl obyvatel za prací vyjíždí mimo území MAS, a to především do města Havlíčkův Brod (10,9 % vyjíždějících obyvatel). Necelé 4 % pracujících vyjíždí do Hlinska, 4,3 % do Nového Města na Moravě, 3,1 % pracujících vyjíždí do Chotěboře. Zbytek obyvatel také vyjíždí do dalších obcí mimo území MAS (Velké Meziříčí, Jihlava, Chrudim, Bystřice nad Pernštejnem apod.). Žďár nad Sázavou je důležitým pracovním spádovým centrem jak pro obyvatele MAS, tak i pro obyvatele mimo území MAS; na základě dat z ČSÚ dojíždí za prací do Žďáru nad Sázavou 64,1 % všech pracovně dojíždějících obyvatel do území MAS. Tento fakt potvrzují i data ze SLDB 2011, jak uvádí kartogram na Obrázku č. 12.

Tabulka č. 24 Největší klíčová centra dojíždky obyvatel do zaměstnání na území MAS Havlíčkův kraj

Region	Obyvatelé vyjíždějící do zaměstnání		Obyvatelé vyjíždějící do školy		Obyvatelé dojíždějící	
	Celkem	Klíčová centra dojížděky	Celkem	Klíčová centra dojížděky	zaměstnání	školy
Příbryslavsko	2 306	HB (654), PŘ (264), ŽnS (655)	885	HB (191), PŘ (128), CH (35), B (28), ŽnS (150), Pr (34), VL (23), J (39), ČBě (16), ČB (11), SnS (10)	715	189
Pooslaví	1 098	ŽnS (828), J (30), VM (68)	604	ŽnS (315), J (30), B (26), NV (22), NMnM (27), RnO (24), VM (68), Pr (8), OnO (9)	318	113
Žďárské vrchy	984	ŽnS (385), NMnM (48), Sv (95), H (62)	569	ŽnS (242), NMnM (29), B (59), HB (2), H (25), Pr (10), Sv (24), He (7)	498	70
Ždírecko	1 382	H (235), CH (239), HB (118), ŽnS (97), ŽnD (232)	674	H (59), CH (100), HB (26), Pa (24), HK (9), Chr (15), Pr (44), ŽnS (62), ŽnD (29), B (24), HBo (8), K (16), J (14)	767	95
Žďár nad Sázavou	1 399	NMnM (265), J (136), HB (60), VM (48), NV (63)	761	B (322), Pr (153), NMnM (30), J (67), HB (12), VM (18), NV (1), BnP (12), Olomouc (30), HK (23)	4 104	1 630
MAS Havlíčkův kraj	7 627	HB (832), PŘ (264), ŽnS (1965), ŽnD (232), CH (239), H (297), VM (116), NMnM (327), Sv (95), J (166)	3 680	HB (231), CH (135), PŘ (128), ŽnD (29), B (435), Pr (249), J (150), VL (23), ŽnS (769), Po (14), SnS (1), O (40), NMnM (134), NV (23), RnO (24), OnO (9), VM (86), Sv (95), H (62), ČBě (16), Chr (15), HBo (18), He (7), K (16), HK (32), ČB (11), BnP (12)	6 402	2 097

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

Pozn.: **HB** – Havlíčkův Brod, **CH** – Chotěboř, **Pr** – Praha, **PŘ** – Příbrav, **B** – Brno, **ŽnD** – Ždírec nad Doubravou, **ŽnS** – Žďár nad Sázavou, **J** – Jihlava, **Po** – Polná, **ČB** – České Budějovice, **ČBě** – Česká Bělá, **SnS** – Světlá nad Sázavou, **Pa** – Pardubice, **Chr** – Chrudim, **O** – Olešnice, **H** – Hlinsko, **HBo** – Havlíčkova Borová, **K** – Kruceburk, **HK** – Hradec Králové, **Sv** – Svatka, **NV** – Nové Veselí, **NMnM** – Nové Město na Moravě, **RnO** – Radostín nad Oslavou, **VM** – Velké Meziříčí, **Bo** – Bohdalov, **VL** – Velká Losenice, **D** – Daňkovice, **S** – Svatouch

Dojížděku lidí za práci lze pojmut jako ukazatel významnosti obce nebo města, které je cílem/centrem dojížděky. Centrem dojížděky se většinou stává město, které má vysokou koncentraci pracovních míst. V měřítku území MAS je centrem dojížděky i obec, kde je lokalizovaná velká firma či podnik, který zaměstnává lidi z okolí. Nejčastěji obyvatelé do zaměstnání dojíždějí denně, ač se mnohdy nejedná o krátké vzdálenosti. Vzhledem k velkému počtu obyvatel vyjíždějících do zaměstnání je zaměření obcí a krajů na kvalitní a dostatečný počet dopravních spojů, které jsou pro cesty do zaměstnání naprosto klíčové velmi nízké včetně zajištění kvality a bezpečnosti obyvatel na komunikacích, po kterých každodenně dojíždějí do zaměstnání.

Území MAS dosahuje v průměru 118 podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel, což je ve srovnání s ČR, kde je podnikatelská aktivita 259 podnikatelů na 1 000 osob, hodnota výrazně nižší, i když počet živnostníků roste (počet registrovaných fyzických osob). Jedná se převážně o živnostníky, kteří nedávají práci jen sobě, ale zaměstnávají ještě jednoho či dva zaměstnance (viz kapitola 2.1.3 Občanská vybavenost – Komerční služby). Nejvyšší zastoupení EAO na území MAS má terciární a sekundární sektor, které zaměstnávají většinu EAO. Podpora podnikatelských subjektů bude hlavním přínosem ve zvýšení výnosů z podnikatelské činnosti, přinese zvýšení produktivity práce a zvýšení konkurenceschopnosti v území (např. podpora vzdělávání a poradenství pro podnikatele, modernizace výroby apod.). Důležitá je podpora podnikatelských zón a propagace území pro nově přichozí podnikatele, které přispějí k ekonomickému růstu a rozvoji v území. Nejnižší, ale výrazné zastoupení oproti VSÚC i ČR, má primární sektor (zemědělství). Zemědělská výroba i přes to stále patří mezi významné odvětví, které nabízí práci lidem v obci.

Míra nezaměstnanosti je oproti vyšším územním samosprávným celkům (Kraj Vysočina, Pardubický kraj) nízká, i přesto je v území MAS přes 2500 obyvatel nezaměstnaných. Převážná část obyvatel dojíždí do práce za hranici své obce. Pro území je také důležitá podpora podnikatelů v oblasti sociálního podnikání, jehož zastoupení v území je velmi nízké.

V souvislosti s výskytem místních brownfieldů je důležitá jejich sanace a likvidace, ale odstranění dalších zátěží, které tyto stavby s sebou přinášejí.

2.1.5 Cestovní ruch

Přestože turistický potenciál jednotlivých obcí regionu MAS Havlíčkův kraj se liší, je zřejmé, že region jako celek má návštěvníkům co nabídnout. Celé území MAS Havlíčkův kraj má dobré předpoklady a potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, jak z hlediska kulturních a přírodních atraktivit, tak i možností rekreačního a sportovního využití. Velký vliv na rozvoj cestovního ruchu v daném území má nejen přítomnost atraktivit a významných turistických cílů (především město Žďár nad Sázavou – Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, který je zapsaný v seznamu kulturního a přírodního dědictví lidstva (UNESCO)⁸), ale také jeho geografická poloha. Region leží v blízkosti významných center, které jsou turisticky velmi navštěvované především díky velkému množství významných kulturních památek, které se zde nacházejí: Hlinsko – Skanzen lidových staveb Vysočina na Veselém kopci a památková rezervace Betlém, Chotěboř – zámek a Údolí Doubravy (Železné hory), Havlíčkův Brod, Nové Město na Moravě – Horácké muzeum, Nasavrky – zámek, Naučná stezka keltského osídlení, Chrudim – středověká struktura centra s památkově významnou zástavbou se starými hradbami, Loutkové divadlo), Polná – městská památková zóna, synagoga a židovský hřbitov, hrad a zámek Polná, Velké Meziříčí – zámek, městské opevnění, stará a nová synagoga, židovský hřbitov, Jimramov – městská památková zóna, muzeum, zámek, Náměšť nad Oslavou – městská památková zóna, Náměštský zámek, Náměštská obora,

---

⁸ Největší koncentrace památek UNESCO v rámci celé ČR, které je možné považovat za součást kultury a historie, se nachází právě v Kraji Vysočina, kde tyto památky vytvářejí prostorový trojúhelník s vrcholy ve Žďáru nad Sázavou, Třebíči a Telči.

rozhledny Babylon a Kramolína, Žižkův dub, Bystřice nad Pernštejnem, Westernové městečko Šiklův mlýn, Dalečín – motokros.

Návštěvnost regionu zvyšuje i poloha území z hlediska přírodních atraktivit; převážná část regionu leží v Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Žďárské vrchy (38 obcí) a sever území zasahuje i do CHKO Železné hory (4 obce). Nachází se zde národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, přírodní památky, národní přírodní památky, evropsky významné lokality v soustavě NATURA 2000, přírodní parky a památné stromy (viz kapitola 2.1.8. Životní prostředí tohoto dokumentu).

Historické památky

Obrovské kulturní a historické bohatství a zároveň stěžejním centrem z hlediska cestovního ruchu pro území MAS Havlíčkův kraj je město Žďár nad Sázavou a jeho okolí, které zároveň patří k nejvýznamnějším destinacím cestovního ruchu v Kraji Vysočina. Město Žďár nad Sázavou je považováno za „bránu Vysočiny“, hojně navštěvovanou pro turistiku a sporty.

Jsou zde situované významné kulturní památky světového významu. Tyto výjimečné kulturní a přírodní podmínky spolu s polohou města v centru České republiky skýtají velmi dobré možnosti k rozvoji turismu na území MAS Havlíčkův kraj.

Ve Žďáře nad Sázavou se nachází jedna z významných religiálních památek Evropy. Jde o **Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře**, který byl v roce 1994 zapsán do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého zároveň představuje vrcholné dílo architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Nedaleko kostela leží bývalý cisterciácký klášter přeměněný v 18. století na zámek. Areál cisterciáckého kláštera (zámku) byl založen v roce 1252. Po zániku v roce 1784 byl areál kláštera změněn na zámek a hospodářské středisko. Areál zámku je v majetku rodu Kinských a sídlí zde Správa hospodářství Dr. Kinského a Správa farnosti. Turisté v těchto prostorách mohou navštívit několik zajímavých expozic a výstav: expozice ze života architekta Jana Santiniho-Aichla, výstava v Galerii Kinských, Barokní výstava a další příležitostné výstavy a kulturní aktivity. Mezi další významné památky patří gotická Tvrz nedaleko náměstí (14. století), barokní most a kaple Sv. Barbory, klasicistní budova radnice či secesní budova hotelu na náměstí. Nejvýznamnějšími památkami jsou však objekty, spojené s místní architektonickou činností Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Kromě Poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře a areálu kláštera (Konventní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Klášterní prelatura, Jízdárna a konírna šlechtické akademie, Studniční kaple, Zvonice, Kašna Panny Marie s Ježíškem, Barokní most) je to ještě tzv. Dolní (morový) hřbitov. Ve městě se nachází mnoho dalších historických památek, jejichž podrobný seznam je uveden v Příloze č. 10.

Na území MAS se také nachází jedna z národních kulturních památek (NKP), jedná se o **Památník Karla Havlíčka Borovského** (rodný dům).

Mezi nejvýznamnější kulturní památky v regionu patří kulturní památky v areálu zámku a v centru města Žďár nad Sázavou, Kostel sv. Anny s křížovou cestou v Pohledu, zámek v Přibyslavi, hrad Ronov nad Sázavou, tvrz Zkamenělý zámek, lovecký zámeček Karlštejn. Území je také bohaté na památky, které žádnou ochranu nemají, ale jejich význam je důležitý z hlediska jejich významu historického a kulturního bohatství území MAS (jde především o církevní stavby, drobné sakrální památky - křížky, boží muka, lidová architektura). Podrobný seznam kulturních památek, drobných sakrálních památek a památek místního významu nacházejících se na území MAS je součástí příloh tohoto dokumentu, konkrétně Příloha č. 11.

Významným kulturním dědictvím na území MAS jsou bezesporu **Vesnické památkové rezervace** (dále jen VPR) Krátká a Křižánky. VPR Křižánky je zároveň i největší vesnickou památkovou rezervací Kraje Vysočina.

Městská památková zóna (MPZ) se nachází v Havlíčkově Borové a Přibyslavi.

Významnou památku představuje i jeden z posledních hrajících orchestrionů v České republice, který se nalézá ve Veselíčku (místní část Žďáru nad Sázavou).

Město Žďár nad Sázavou turistům nabízí mobilního průvodce s názvem „Žďár nad Sázavou město památky UNESCO“. Jedná se o aplikaci mobilního průvodce městem poskytovanou zdarma, která je určena pro mobilní telefony. Tento mobilní průvodce novou moderní a pohodlnou formou představuje zejména památku UNESCO – Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého a další atraktivity cestovního ruchu města Žďár nad Sázavou. Mobilní průvodce obsahuje nejen informace o historii, kulturních a sportovních akcích ve městě, turistických cílech, jako jsou muzea a galerie, naučná stezka, památky a plastiky M. Olšiaka, informace o sportovním vyžití, přehledu ubytovacích zařízení, kontaktech na informační centra, ale jeho součástí je také interaktivní mapa. Průvodce slouží zejména jako praktický nástroj – návštěvníci pomocí něj mohou zavolat na uvedená čísla, spustit odkazy na webové stránky, zjistit otevírací doby a důležité kontakty a orientovat se ve městě pomocí mapy s vyznačenými body zájmu. Mobilní průvodce lze stáhnout na internetových stránkách města Žďár nad Sázavou (www.zdarns.cz). Tento průvodce vznikl za finanční podpory Kraje Vysočina.

V obcích se uchovávají tradiční venkovské zvyky této oblasti, jako je např. masopust. Nemateriální kulturní bohatství představují Vesnické masopustní obchůzky a masky v obci Studnice a Hamry (ležící v Pardubickém kraji), které byly v roce 2010 zapsány na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva organizace UNESCO. Díky tomu patří mezi jedny z nejvíce turisticky navštěvované památky a významné prvky cestovního ruchu v regionu.

Od roku 2005 patří mezi významné a populární prvky, které velmi přitahují turisty do regionu, také mohutné plastiky zvířat i podivných bytostí od Michala Olšiaka, které jsou zhotoveny z betonu či pískovce a jsou začleněny nejen do krajiny Žďárských vrchů, ale i do území celé ČR, Německa a Itálie. Pozitivní charakter soch spočívá v tom, že zvyšují turistickou návštěvnost v méně turisticky

navštěvovaných obcích regionu. Námět a vzhled plastik vždy vychází z nějaké místní tradice nebo názvu obce. Na území MAS Havlíčkův kraj se nacházejí plastiky Michala Olšiaka - viz Tabulka 22.

Za pozitivní prvek lze považovat fakt, že v každé obci MAS jsou zastoupeny různé typy kulturního bohatství, o které se zastupitelé obcí a místní obyvatelé snaží pečovat a snaží se o rekonstrukci a zlepšení jejich stavu. V mnoha případech se většinou jedná o sakrální stavby a další památky místního významu, které jsou podstatné i pro rozvoj turismu a podpory udržitelného rozvoje cestovního ruchu v regionu.

Tabulka č. 25 Seznam plastik Michala Olšiaka nacházející se na území MAS Havlíčkův kraj

Obec	Název plastiky	Rok dokončení
Žďár nad Sázavou (vyhlídka za Starým Dvorem)	Mamlas	2005
Hamry nad Sázavou	Kůň	2006
Hamry nad Sázavou	Mamut	2006
Hamry nad Sázavou	Hamroň	2007
Račín	Rak	2008
Škrdlovice	Hroši	2008
Žďár nad Sázavou	Hraniční kámen	2009
Obyčtov	Želva	2010
Velké Dářko	Rozcestník Dařbucha	2011
Žďár nad Sázavou	Charlie Chaplin	2011
Ronov nad Sázavou (Přibyslav)	Drak	2012
Sázava	Slon	2012
Hluboká (Krucemburk)	Josefina	2012
Slavětín	Jelen	2012
Fryšava pod Žákovou horou	Houby	2013
Pohled	Gryf	2014

Zdroj: <http://www.zdarns.estranky.cz/clanky/sochy-michala-olsiaka.html> 2015

Přírodní potenciál území

Pro rozvoj turismu a cestovního ruchu je velmi zásadní přírodní potenciál území. Z hlediska přírodního potenciálu území zde vévodí Českomoravská vrchovina. Ta, společně se zdejšími příznivými klimatickými podmínkami, turistům nabízí řadu rozvojových příležitostí po celý rok. Oblast je vhodná pro pěší a venkovskou turistiku, cykloturistiku, ale v poslední době se zde začíná rozvíjet i hipoturistika a agroturistika.

V oblasti se již vyskytuje řada subjektů, které nabízejí projížďky na koních po krajině našeho regionu. Mezi známé subjekty patří Jezdecký klub Blatiny, Jezdecký klub Devět skal, Jezdecký klub Ranč 3x/D Sobíňov, Jezdecký klub Džekův Ranč, Jezdecký klub Maštale na pekle v Polničce, Hotel GRUNT, Ranč Na Špici v Podmoklanech, Penzion Na Ranči v Hamrech nad Sázavou, Fryšavský dvorec. Venkovská turistika je stále vyhledávanější formou dovolené, zejména pro rodiny s dětmi. Právě tuto formu cestovního ruchu lze považovat za hlavní příležitost rozvoje venkova, ale i regionu MAS. Agroturistika je zastoupena v obci Vysoké, obci Křižánky, v obci Jitkov a ve Žďáře nad Sázavou.

Celý region má velmi příznivé podmínky pro běžecké lyžování. Z hlediska běžeckého lyžování má velký význam Subregion Velké Dářko, který zajišťuje vedení lyžařských tras na svém území, které označuje jako Ski region Velké Dářko a dále se podílí, na úpravě lyžařských stop vedoucích přes jeho spíše jižní část území spolu s dalšími obcemi spadajícími pod tzv. Ski region Žďársko. Ski region Žďársko spravuje běžkařské tratě (5), sloužící především obyvatelům Žďáru nad Sázavou a přilehlým obcím (Hamry nad Sázavou, Velká Losenice), které se rovněž podílí na úpravě stop o délce 50 km. U Žďáru nad Sázavou je také pro běžkaře zřízen Ski areál Martina Koukala, který je nástupním místem do celého ski regionu. Zimní období rovněž nabízí možnost sjezdového lyžování – na území se nachází lyžařský svah ve Svatce. Turistům jsou také k dispozici lyžařské svahy, které se nacházejí již mimo území MAS – např. Nové Město na Moravě, Hlinsko, Trhová Kamenice, Nový Jimramov, Zubří. V zimním období území nabízí i možnost bruslení na zamrzlých plochách, ale i na zimním stadionu ve Žďáře nad Sázavou. Příznivé podmínky jsou zde i pro **vodní sporty** (Velké Dářko, Pílská vodní nádrž, rybník Řeka, Medlovský rybník), rybaření a myslivost (V Ronově nad Sázavou (místní část města Přibyslav) se nachází soukromý areál zaměřený na myslivost; obora s ovceci a jelení zvěří. Poplatkový lov nabízí akciová společnost KINSKÝ Žďár, která provozuje myslivost ve vlastní režii ve své honitbě na výměře téměř 5.800 ha.).

Pro turisty jsou velmi atraktivní **tematické turistické stezky** zahrnující významné krajinné prvky. Mezi atraktivní turistickou pěší trasu patří červeně značená „Cesta Karla Havlíčka Borovského“, která směřuje z Havlíčkova Brodu přes Stříbrné Hory, Žižkovo Pole, Havlíčkovu Borovou, Krucemburk až do Kameniček a odtud do Kutné Hory. Jedná se o první značenou pěší trasu Klubem českých turistů v roce 1935. Dále se zde nachází modrá turistická trasa tzv. „Cesta partyzánské brigády Mistra Jana Husa“, začínající ve Vojnově Městci, pokračující přes Cikháj, Lhotku do Žďáru nad Sázavou a dále pak až k Evropskému rozvodí Labe - Dunaj. Severní část Českomoravské vrchoviny, Žďárské vrchy, patřily v minulosti k nejdůležitějším oblastem železářské výroby v našich zemích (předurčovala je k tomu řada nalezišť železných rud). Jedním z velmi významných center železářské výroby byla i obec Polnička. Její významnou minulost připomíná i turisticky zajímavá památka: Lesní železnice, která vedla z usedlosti Borky (městecké) na Cikháj. Dnes je na bývalém náspu lesní cesta (modrá turistická značka; již výše zmíněná tzv. „Cesta partyzánské brigády M. J. Husa“, která se pod kopcem Kašovka napojuje a kopíruje bývalou trať až na Cikháj).

Významné jsou také turistické trasy křižující Žďárské vrchy a trasy směřující k prameništím řek. Oblast Žďárských vrchů patří k turisticky nejvyhledávanějším oblastem zasahujících do území MAS. Podrobný seznam turistických tras procházejících přes území MAS Havlíčkův kraj je součástí příloh tohoto dokumentu (Příloha č. 12).

Pro pěší turisty i cyklisty jsou velmi atraktivní i **vycházkové okruhy** procházející územím obcí a seznamující s jejich místním přírodním bohatstvím. V regionu se nachází Hamerský vycházkový okruh (Hamry nad Sázavou – délka 15 km), Sázavský vycházkový okruh (Sázava – délka 12,5 km) a Losenický vycházkový okruh (Velká Losenice). Ve Žďáře nad Sázavou je nově zrealizovaný projekt „Santiniho okruh

za poznáním a aktivním využitím“. Projekt zahrnuje stavbu cesty pro pěší ze severozápadní strany Zelené hory či úpravy kolem kostela svatého Jana Nepomuckého. Cesta je rovnoběžná se silnicí kolem Konventského rybníka a vede ke kostelu svatého Jana Nepomuckého. Součástí tohoto projektu byla i modernizace okolí Pílské nádrže; výsledkem je nově zrekonstruovaný sportovně – relaxační areál „Pilák“ provozovaný městskou příspěvkovou organizací Sportis.

Tabulka č. 26 Dálkové značené cyklotrasy procházející územím MAS Havlíčkův kraj

Název cyklotrasy	Číslo cyklotrasy	Dálkové značené cyklotrasy
EuroVelo 4/Pražská	1	Praha, Kouřim, Kutná Hora, Čáslav, Třemošnice, Hlinsko, Hamry, Herálec, Fryšava pod Žákovou Horou, Sněžné, Bystřice nad Pernštejnem, Tišnov, Brno
Českomoravská	16	Slavonice, Dačice, Telč, Třešť, Jihlava, Polná, Přibyslav, Malá Losenice, Vepřová, Radostín, Vojnův Městec, Krucemburk, Studnice, Hlinsko
Mlynářská cyklotrasa	—	Nové Město na Moravě, Zvole, Bobrová, Radostín nad Oslavou, Ostrov nad Oslavou, Krásnéves, Kněžves
Znojmo - Jeseník	103/104	(103) Třebíč, Měřín, Fryšava pod Žákovou horou, Radostín nad Oslavou, Ostrov nad Oslavou, Obyčtov, Hodíškov , Nové Město na Moravě, Tři Studně (104) Kadov, Sněžné, Jimramov, Sulkovec, Bystré
Posázavská	19	Lísek u Žďáru nad Sázavou, Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou, Hamry nad Sázavou, Sázava, Jámy, Velká Losenice, Přibyslav, Dlouhá Ves , Havlíčkův Brod, Lipnice nad Sázavou, Ledec nad Sázavou, Zruč nad Sázavou, Český Štenberk, Sázava, Týnec nad Sázavou, Jílové u Prahy, Davle
Santiniho	5061	Vojnův Městec, Radostín, Vepřová, Račín, Polníčka, Žďár nad Sázavou, Jámy, Hlinné, Hodíškov, Obyčtov, Ostrov nad Oslavou , Horní Bobrová, Zvole, Bystřice nad Pernštejnem

Zdroj: www.mapy.cz, www.cykloserver.cz 2014 - 2015

Velice významným trendem současné doby je rozmach cykloturistiky, která se značně podílí na rozvoji cestovního ruchu a turistiky na území MAS, která má v cykloturistice velký potenciál. Z hlediska cykloturistiky má velký význam síť tematických **cyklotras a cyklostezek**; pro rozvoj cykloturistiky je také podstatou zajistit kvalitní doprovodnou infrastrukturu podél stávajících cyklistických tras – informační tabule, odpočívadla apod., ale i zajištění kvalitní propagace. Bohatost cyklistických tras v území dokládá Tabulka 26 a Tabulka 27.

Mezi významné turistické a cykloturistické oblasti patří Přibyslavsko a Žďársko, které spadají do oblasti Posázaví. Nejvýznamnější je cyklotrasa č. 19 tzv. „Posázavská cyklotrasa“, jejíž celková délka je 246 km a vede od obce Lísek u Žďáru nad Sázavou, přes Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou, Hamry nad Sázavou, Sázavu, Přibyslav, Dlouhou Ves, Havlíčkův Brod, Světlou nad Sázavou, Ledec nad Sázavou, Zruč nad Sázavou, Sázavu, Týnec nad Sázavou až k soutoku Sázavy s Vltavou (Davle).

Přes území MAS Havlíčkův kraj také prochází cyklotrasa EuroVelo 4 (tzv. Pražská č. 1), která je považována za jednu z klíčových evropských cyklistických tras, protínající celou Evropu od západu až na východ. Počátek této trasy je na francouzském pobřeží, který dále křížuje Evropu na východ o délce 4 000 km; do budoucna je naplánováno její prodloužení přes Ukrajinu až do Kyjeva. Trasa prochází významnými přírodními památkami, ale vede i kolem významných evropských kulturních památek a památek UNESCO.

Trasa EuroVelo 4 prochází na území MAS katastrálním územím těchto obcí: Hamry, Herálec, Fryšava pod Žákovou horou, Sněžné.

Tabulka č. 27 Ostatní značené cyklotrasy procházející územím MAS Havlíčkův kraj

Číslo cyklotrasy	Ostatní značené cyklotrasy
4022	Svitavy, Hradec nad Svitavou, Polička, Pustá Rybná, České Milovy, Sněžné , Kadov
4120	Čachnov, Svratouch, Svratka, Chlumětín, Hamry, Studnice , Hlinsko, Mířetice, Zaječice, Úhřetice, Dašice, Vysoká nad Labem
4122	Přibyslav, Žižkovo Pole, Modlíkov, Havlíčkova Borová, Staré Ransko, Krucemburk, Kameničky , Dědová, Vojtěchov, Studnice, Herálec , Pokřikov, Prosetín, Chrast, Hrochův Týnec, Dašice
4156	Sázava, Velká Losenice, Vepřová, Havlíčkova Borová, Oudoleň, Jitkov, Střížov
4157	Rušínov, Horní Lhotka, Jeníkovec, Chotěboř, Dobkov, Počátky, Česká Bělá , Jilemník, Ždírec, Břevnice, Havlíčkův Brod, Vysoká, Šlapanov, Věžnice, Polná
4180	Herálec, Svratka, Svratouch , Rychnov, Proseč, Bor u Skutče, Nové Hradky
4183	Vortová, Zalíbené - Košínov (Studnice) , Chlum, Vitanov, Stan, Rváčov, Petrkov, Bystřice
4184	Zelená křižovatka (Koudelka), Svratouch, České Milovy (Křižánky)
4187	Dřevíkov, Možděnice, Slavíkov , Křemenice
4335	Dobronín, Kamenná, Šlapanov, Šachotín, Přibyslav
4337	Brušovec, Křižánky , turistické rozcestí Plaňkova
4338	Sněžné , Daňkovice, Kučerův mlýn
4340	Krátká - Milovy (Sněžné)
4341	Sněžné , Koníkov
4346	Fryšava pod Žákovou horou , Tři Studně, Sýkovec
5127	Radostín, Krucemburk, Horní Studenec - Nový Studenec (Ždírec nad Doubravou), Ždírec nad Doubravou, Podmoklany , Libice nad Doubravou, Maleč, Vilémov, Golčův Jeníkov

Zdroj: www.mapy.cz, www.cykloserver.cz 2014 - 2015

Velmi zajímavým projektem na území MAS je vytvoření tzv. Mlýnářské stezky dovršené v roce 2006. Mlýnářská stezka je tematicky zaměřená nadregionální cyklistická trasa, jejímž hlavním úkolem je seznámení turistů s historií mlýnů a mlynářství v oblasti. Trasa prochází Krajem Vysočina (30 mlýnů) a Jihomoravským krajem (18 mlýnů). Na území MAS prochází obcemi Ostrov nad Oslavou, Radostín nad Oslavou, Kněževy a Krásněves.

Celé území MAS je bohatě protkané cyklistickými trasami, nejméně se jich nachází v jižní části MAS (jižní část Mikroregionu Pooslaví).

Významná je také nově zrealizovaná naučná cyklostezka Žďárskými vrchy křížem krázem se 3 okruhy (Žďárský okruh, Svratecko-hlinecký okruh, Novoměstský okruh) s celkem 22 zastávkami v místech s přírodními a kulturními zajímavostmi, kterou zrealizovala Správa CHKO Žďárské vrchy. Výchozím bodem Novoměstského okruhu je Vysočina aréna, Žďárského okruhu odpočinkový areál u Pílské nádrže a Svratecko-hlineckého okruhu náměstí 9. května ve Svratce nebo Betlém v Hlinsku.

Velmi významné i z hlediska bezpečnosti jsou, pro turisty i samotné obyvatele obcí, cyklostezky, které často propojují jednotlivé obce mezi sebou. Síť cyklostezek je významná především z hlediska

bezpečnosti, kdy se cyklisté pohybují mimo frekventované silniční tahy, ale také snadnější dopravy obyvatel do zaměstnání. Cyklostezky zajišťují bezpečnost nejen cyklistům, ale i chodcům a in-line bruslařům.

Pro turisty, ale i obyvatele regionu je jednou z významných cyklostezek Příbryslav – Sázava. Cyklostezka byla otevřená v roce 2011; vede po tělese staré zrušené železniční trati. Cyklostezka je dlouhá přes 9 km a je vhodná pro cyklisty i in-line bruslaře. Významná je i nově vybudovaná cyklostezka ze Žďáru nad Sázavou do Polničky, která vede po břehu řeky Sázavy až k Pilské nádrži a po jejím břehu až do obce Polnička (délka 5,2 km). Svůj význam mají i další cyklostezky ve Žďáře nad Sázavou a Žďirci nad Doubravou.

Naučné stezky

Pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu mají velký význam i venkovní značené turistické trasy, které seznamují turisty s přírodovědnými a kulturními zajímavostmi okolí – naučné stezky. Naučné stezky na území MAS seznamují turisty s místní krajinou, výskytem vzácných a zajímavých rostlinných a živočišných druhů, ale i s významnými stavbami či tradičními řemesly.

Seznam naučných stezek nacházejících se na území MAS Havlíčkův kraj:

- Naučná stezka Romana Podrázského
- Naučná stezka Sobíňov
- Naučná – vlastivědná stezka krajem Chrudimky
- Naučná stezka Dářská rašeliniště
- Naučná stezka Žákova hora
- Naučná stezka Babín
- Naučná stezka „Za pilníkáři na Český kopec“
- Naučná stezka Naše stromy
- Milovská naučná stezka
- Naučná stezka Krátká
- Naučná stezka Přírodním parkem Bohdalovsko
- Naučná stezka kolem Zelené hory
- Naučná stezka Vodní stezka kolem Veseláku (stezka jako součást koncepce EVVO městyse Nové Veselí)

Z hlediska návštěvnosti a turisticky velmi vyhledávanou je Naučná stezka kolem Zelené hory. Tato stezka seznámí návštěvníky s historií, přírodou i zajímavými osobnostmi spojené s poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře a stavbami architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla. Stezku tvoří dva

okruhy, jejichž součástí jsou informační tabule, vyhlídková místa, zastřešená odpočinková místa. Stezka se vyznačuje i svou bezbariérovostí.

Naučná stezka „Za pilníkáři na Český kopec“, dokládá skutečnost, že na území regionu bylo velmi tradičním řemeslem pilníkářství. V 19. století došlo ke zrušení cechů a tím stoupl i počet pilníkářských živností na území obce Křižánek. Pilníkářské řemeslo dávalo lidem obživu a dokázalo udržet lidi v obci (na rozdíl od jiných obcí té doby, ze kterých lidé odcházeli za prací do měst) až do 2. světové války, kdy vlivem společenských i technologických vlivů zcela zaniklo. V obci však stále žijí lidé, kteří se pilníkářstvím vyučili.

Na území MAS Havlíčkův kraj má velkou tradici sklářství (Vojnův Městec – Nová Huť, Cikháj – pozůstatky sklářské hutě ze 17. st., Škrdlovice – bývalá sklárna Emanuela Beránka, Sklené – samotný název obce vypovídá o sklářské minulosti, hutě ve Fryšavě pod Žákovou horou, Svratouchu, Herálci a Milovech. Na slávu a dlouholetou tradici nejvýznamnější sklárny na Vysočině 19. století poukazuje Milovská naučná stezka v Křižánkách. Stezka návštěvníka seznamuje se změnami, kterými krajina Křižánek prošla za posledních 200 let. Seznamuje se zaniklým sklářstvím, sklářskými rody, továrnou a jejich výrobci, historií Českých Milov, přírodní rezervací Čtyři Palice, ale i s místní faunou a flórou. Tato stezka je dokladem, že zde sklářská výroba měla nemalé postavení a zajišťovala práci velkému množství sklářů a řemeslníků, kteří s jejím úpadkem byli nuceni Křižánky opustit a odejít za řemeslem jinam.

Na budování naučných stezek se podílí také Lesy České republiky, které se zaměřují na budování lesnických naučných stezek určených pro žáky základních a středních škol. Cílem těchto lesnických stezek je vysvětlit žákům co je to les, jaký je jeho význam pro člověka a naši společnost, problematiku lesního hospodářství a ekologii. Jedna z těchto stezek se nachází i ve zkoumané oblasti. Lesní stezka nacházející se na území MAS Havlíčkův kraj, se jmenuje Naučná stezka borovice lánská. Stezka se nachází jeden kilometr jižně od obce Kameničky a obce Chlumětín, při silnici II/343 u osady Krejcar. Začátek stezky je u silnice Svratka-Kameničky. Hlavním tématem stezky je borovice lesní – ekotyp borovice lánská. Dalším tématem stezky je trvale udržitelné hospodaření v lesích Vysočiny a informace o CHKO Žďárské vrchy. Stezka je vhodná i pro cyklisty.

Muzea a galerie

Muzea a galerie kromě výchovně – vzdělávací a estetické funkce mají také turistický potenciál a přispívají k rozvoji cestovního ruchu v regionu. Jejich význam v regionu spočívá především v tom, že vystavují, shromažďují a uchovávají sbírky předmětů zachycujících historicky významné události. Jedná se o prvky typické pro region, které uchovávají jejich hodnotu v povědomí místních obyvatel a přibližují ji návštěvníkům zvenčí.

Tabulka č. 28 Přehled muzeí, galerií a výstavních sání na území MAS Havlíčkův kraj

Obec	Název muzea/galerie
Přibyslav	Centrum hasičského hnutí - Hasičské muzeum
Přibyslav	Městské muzeum Přibyslav
Kameničky	Galerie Antonína Slavička
Krucemburk	Pamětní síň Jana Zrzavého
Hamry nad Sázavou	Šlakhamr
Havlíčková Borová	Rodný dům Karla Havlíčka Borovského - Památník Karla Havlíčka Borovského
Nové Veselí	Výstavní síň Julia Pelikána
Svratka	Městské muzeum Svratka
Žďár nad Sázavou	Regionální muzeum – Moučkův dům, Žďár nad Sázavou
Žďár nad Sázavou	Modelové království Vysočiny (Modelové království Žďár o. s.)
Žďár nad Sázavou	Expozice Jana Blažeje Santiniho a Umění baroka ze sbírek Národní galerie
Žďár nad Sázavou	Galerie Kinských
Žďár nad Sázavou	Výstavní síň Staré Radnice
Žďár nad Sázavou	Muzeum nové generace
Svratka	Galerie malířů Vysočiny Svratka
Sněžné	Galerie Sněžné
Sněžné	Galerie Zemědělského družstva Sněžné
Ždírec nad Doubravou	Galerie Doubravka
Karlov	GLASS GALERIE SVOBODA

Zdroj: internetové stránky obcí, vlastní šetření 2014 - 2015

Muzea, galerie a výstavní síně seznamují návštěvníky s významnými osobnostmi (uměleckými a historickými), s jejich činností, uměleckou tvorbou či působností v regionu. Na území MAS Havlíčkův kraj soustředilo svojí činnost mnoho významných osobností. Mezi nejvýznamnější patří básník, novinář a politik Karel Havlíček Borovský, který je zároveň i samotným symbolem MAS Havlíčkův kraj. Dalšími významnými osobnostmi působícími v regionu jsou například: spisovatel Josef Věromír Pleva, architekt Jan Blažej Santini - Aichel, malíř Antonín Slaviček, spisovatel Karel Václav Rais, malíř a grafik Jan Zrzavý, architekt Josef Gočár, nakladatel Jan Otto atd. Podrobný seznam je uveden v Příloze č. 13 tohoto dokumentu.

V našem regionu se vyskytují i nové teprve vznikající muzejní prostory a výstavní prostory pro různé expozice, které však vyžadují investiční podporu. Obec Svratouch již realizuje a dokončuje generální úpravy historické budovy presbyterny, ve které by chtěla zřídit muzeum venkovských řemesel – v současné době obci chybí finanční podpora na dokončení interiéru budovy. Záchrana historické stavby (dochovaný palác tvrze a barokní dostavba) probíhá i v obci Kněžves. Tato historická stavba je v soukromém vlastnictví, skrze které jsou realizované veškeré rekonstrukce a výstavby v duchu klasického řemesla. Zrekonstruovaná budova bude představovat multifunkční stavbu, ve které bude soustředěno muzeum věnované tématu kolonizace a následného vývoje tamějšího regionu, dále zde bude situována knihovna, depozitář, archiv, odborná pracovna. Stavba by také měla podpořit rozvoj vzdělávacího,

sociálního a společenského zázemí pro obyvatele obce a návštěvníky – zřízení víceúčelového sálu pro vzdělávání, přednášky a společenská setkání. Cílem projektu je vliv nejen na rozvoj turistického potenciálu regionu, ale i pro rozvoj vzdělávání, sociální a společenské oblasti života obyvatel, ale i návštěvníků regionu.

Rozhledny - Rozhledna Rosička

Turisticky významným prvkem regionu je i velmi zajímavá rozhledna Rosička, která byla postavena v rámci výstavby telekomunikačního stožáru pro Český Mobil na katastru obce Sázava na vrcholu kopce Rosička (645 m n. m.). Kdysi zde stával maják, který byl kvůli silné korozi za války zlikvidován. Poté zde dočasně turistům sloužila rozhledna dřevěná. Dnešní přístupná věž je vysoká 42 m, přičemž vyhlídkový ochoz se nachází ve výšce 24 metrů. Okolo rozhledny vede dálková cyklistická trasa a cesta k rozhledně je značena i pro pěší turisty. Provozovatelem rozhledny je obec Sázava. Na Rosičském kopci se ještě za starých časů dřevěné rozhledny pořádaly výlety a taneční zábavy. Dokonce tam vznikla i jedna lidová písnička: „Na Rosičském kopci chtěla kobyly, Nížkováci, pojďte, bude hostina. A Nížkováci přišli a kobyly snědli i s kostma.“

Volnočasové atraktivity

V letní sezóně jsou návštěvníky regionu využívána různá koupaliště, ale i přírodní koupaliště (ve 14 obcích). Významnou atraktivitou ke koupání je přírodní koupání republikového významu v rybníce Velké Dářko, které je jedním z turisticky nejnavštěvovanějších přírodních koupališť v regionu. Velké Dářko je největším rybníkem Českomoravské vrchoviny (206 ha) a zároveň největším rybníkem Kraje Vysočina, založeným v roce 1480 a sloužícím k pohonu hamrů (ještě s dalšími rybníky). Zde se nachází i loděnice Velké Dářko (možnost půjčení loděk, jachting, windsurfing). Mezi další významné možnosti přírodního koupání patří rybník Řeka (největší vodní nádrž v povodí Doubravy), dále Medlovský rybník, Milovský rybník. Významnou příležitost ke koupání nabízí i Vodní nádrž Pilská (57 ha), která slouží především jako rekreační oblast, ale i pro rybolov nebo jako ochrana před povodněmi. Zajímavostí nádrže je, že skrze ni prochází historická zemská hranice Čech a Moravy. Tyto vodní plochy slouží také jako rekreační střediska a jsou vhodné i pro využití vodních sportů a rybaření.

Ve městě Žďár nad Sázavou se nachází Relaxační centrum, jehož součástí je 5 různě zaměřených bazénů (plavecký (300 m²), zábavný (128 m²), cvičný (38 m²), venkovní (66 m²) a dětské (36 m²). Na území MAS Havlíčkův kraj se také nacházejí kryté bazény, které jsou součástí základní školy ve Žďáře nad Sázavou, ale i hotelů (např. Hotel FIT ve Žďáře nad Sázavou, Hotel Svatka ve Svatce). V obci Přibyslav se nachází větší veřejné koupaliště s atrakcemi, skládá se z víceúčelového bazénu (vodní plocha 340 m²) a dětského bazénu (vodní plocha 36 m²). V obci Svatka se nachází umělá nádrž o rozměrech 50x12,5 metrů, která slouží jako koupaliště. Menší koupaliště se nacházejí také v obci Podmoklany, Slavětín, Slavíkov.

Jednou ze zajímavých rekreačních atraktivit pro turisty je bezesporu hojně navštěvovaný tzv. Salón Expres. Tento zábavný přírodní dětský areál se nachází na okraji obce Polnička. Salón Expres je vyhledáván turisty a cykloturisty, kterým nabízí zahradní železnici apod. Pro tyto návštěvníky je výborně dostupný na frekventované cykloturistické trase, která kopíruje červenou turistickou značku vedoucí z obce Polnička na hráz Velkého Dářka.

V 8 obcích (Krucemburk, Křižánky, Přibyslav, Sněžné, Svatka, Velká Losenice, Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou) jsou také turistickým návštěvníkům k dispozici turistická informační centra, která poskytují turistům informace nejen o své obci a obcích v nedaleké blízkosti, ale také informace o celém regionu. Ve Ždírci nad Doubravou a Přibyslavi jsou turistická informační zařízení součástí Kulturního zařízení města (KZM Ždírec nad Doubravou a KZM Přibyslav). Ve Žďáře nad Sázavou informační turistické centrum provozuje již od roku 1993 cestovní kancelář SANTINI TOUR. Druhé Informační a turistické centrum ve městě Žďár nad Sázavou je umístěno na zámku. Služby návštěvníkům zde, na základě smlouvy s majitelem zámku a státními památkovými orgány, poskytuje firma ŽĐAS. V místní části Krátká u Sněžného se také nachází Ekologické informační centrum provozované CHKO Žďárské vrchy.

Vedle péče o prohlídkové okruhy v Konventním kostele Nanebevzetí Panny Marie a poutním kostele Sv. Jana Nepomuckého, památce zapsané do seznamu světového dědictví UNESCO, nabízí TIC návštěvníkům další expozice v budově klášterního konventu a v nově zřízené Galerii Kinských. Vedle těchto dlouhodobých expozic realizovaných v režii akciové společnosti ŽĐAS jsou také zajišťovány kulturní a společenské programy určené jak pro širokou veřejnost tak také pro smluvní partnery zřizovatelské firmy. Vedle již zmíněných turistických atraktivit se na území MAS Havlíčkův kraj pořádá velké množství kulturních, společenských a sportovních akcí, které také lákají turistické návštěvníky do regionu. Mezi nejvýznamnější akce patří každoroční konání závodů Dračích lodí na Velkém Dářku a rybníce Řeka, Masopustní obchůzky v Hamrech a Studnicích, Concentus Moraviae – mezinárodní hudební festival 13 moravských měst, Festival pod Zelenou Horou ve Žďáře nad Sázavou, Horácký džbánek a Slavnosti jeřabin, Festival dechovky a Pašijové hry ve Žďáře nad Sázavou, Mezinárodní závody koňských stříkaček v Jámách, Český varhanní festival ve Sněžném, Kulturní víkend Sněženska, Léto v Železných horách v Sobíňově, Divadelní Přibyslav, Putování za betlémskou hvězdou v Pohledu, Fiat meeting Svatka, Král Železných hor ve Ždírci nad Doubravou, Ždírecký triangl, ale i žďárská pouť k sv. Janu Nepomuckému, která je druhou největší poutí v České republice.

Za účelem propagace cestovního ruchu byly v ČR vytvořeny turistické regiony a oblasti. Území MAS Havlíčkův kraj spadá do turistického regionu Vysočina, který je totožný s územím Kraje Vysočina. V rámci regionu je vymezeno 5 turistických oblastí, přičemž území MAS spadá do 2 oblastí: Žďárské vrchy⁹ a

---

⁹ Pouze malá část území Žďárských vrchů se nachází v turistickém regionu Východní Čechy (Pardubický kraj).

Vysočina – Havlíčkovobrodsko. V rámci této oblasti je spolupráce a propagace jednotlivých aktérů koordinována.

Významným subjektem, který v oblasti marketingu působí je VYSOČINA TOURISM, která se stala spoluzakladatelem Asociace organizací cestovního ruchu (26. 11. 2010). Dále také Destinační společnost Východní Čechy, Regionální rozvojová agentura Vysočina, Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, ale i samotný Kraj Vysočina a Pardubický kraj.

Postupně se i zde rozvíjí trend podpory a propagace místních produktů. V Kraji Vysočina se od října roku 2007 označují místní výrobky speciálním logem **VYSOČINA – regionální produkt**, který je udělován Zemědělskou ekologickou regionální agenturou, o. s. (ZERA).

Tato značka znamená, že výrobky prošly přísným procesem certifikace, který zákazníkovi garantuje jejich skutečný původ na Vysočině. Značené výrobky musí splňovat přísná kritéria, která zohledňují především původ výrobku v regionu, kvalitu, šetrnost vůči životnímu prostředí a jedinečností ve vztahu k regionu (tradiční technologie, ručně nebo z místních surovin, atd.). Značení místních výrobků je jednou z možností, jak spojit ochranu přírody s hospodařením člověka. Na území MAS Havlíčkův kraj získalo logo Vysočina – regionální produkt 6 výrobců.

Tabulka č. 29 Seznam výrobků s logem VYSOČINA - regionální produkt

Producent	Produkt
Ing. Jan Dvorský, Olešinka – DVORSKÝ STATEK	Výrobky z kozího mléka
Zemědělská a.s. Krucemburk, akciová společnost	Masné výrobky tepelně opracované, Výrobky rostlinné výroby
Taťána Nečasová, Sněžné	Pečené ovocné čaje, ovocné a květové medíky, Medové perníčky z Vysočiny
Lubomír Doležal, Benátky	Benátské těstoviny
Alena Vyčichlová, Kohoutov	Frivolitkovaná krajka
Bibiána Zelníčková - Studio Zefra, Žďár nad Sázavou	Originální skleněný šperk

Zdroj: www.zeraagency.eu 2015

Ministerstvo zemědělství již pátým rokem uděluje značku **Regionální potravina** nejkvalitnějším zemědělským nebo potravinářským výrobkům, které zvítězí v krajských soutěžích. Projekt má za cíl podpořit domácí producenty lokálních potravin a motivovat zákazníky k jejich vyhledávání na pultech obchodů, na farmářských trzích či přímo u výrobců. Tuto značku na území MAS Havlíčkův kraj nesou 3 potraviny od třech různých výrobců.

Tabulka č. 30 Seznam výrobku se značkou Regionální potravina

Producent	Regionální potravina
-----------	----------------------

Vesa Česká Bělá, a. s.	Keřkovské rohlíčky z České Bělé
Valerie Pelikánová, LC - rosa - bylinné čaje	Bylinný čaj Jarní očista
Zemědělská, a. s. Krucemburk	Doubravské párky

Zdroj: www.eagri.cz 2015

Kongresová a konferenční turistika

Na území MAS se v posledních letech postupně rozvíjí kongresová a konferenční turistika. Služby a zázemí pro pořádání kongresů a konferencí nabízí např. Immanuel – konferenční centrum (Slavíkov – Dlouhý), Hotel a restaurace u Hrocha (Škrdlovice, víceúčelový sál - 110 osob), Hotel Přibyslav (přednáškový sál – 130 osob), Hotel Svratka (kongresový sál - 140 osob), OREA Resort Devět skal Vysočina (Sněžné – Milovy, kongresový sál (110 osob), víceúčelový sál (220 osob)), Hotel Račín (konferenční sál – 50 osob). Tento typ turistiky je nejvíce soustředěn ve městě Žďár nad Sázavou. Pořadatelům je zde k dispozici administrativní a kongresové centrum Florián se 160 až 200 místy. Dále je zde také kongresové centrum v Hotelu Jehla. Tvoří jej velký plně vybavený kongresový sál s kapacitou až 199 osob a devět učeben o celkové kapacitě 165 míst pro školení a semináře. Stravování pro účastníky konferencí zajišťuje hotelová restaurace s kapacitou 70 osob. Menší školící zařízení nabízí Penzion V kapli (zasedací místnost o kapacitě 30 osob), Hotel Fit (učebny a klubovny), Hotel Hajčman (školící místnost s 40 – 55 osob), Tálský mlýn (50 osob) a několik dalších zařízení (převážně ubytovacího charakteru). Za výhodu přispívající k rozvoji tohoto typu turistiky lze považovat i polohu území MAS Havlíčkův kraj v centrální části České republiky.

Základní turistická infrastruktura

Kvalitní nabídka ubytovacích a stravovacích kapacit je nedílnou součástí a základním předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu v území. Území MAS Havlíčkův kraj je velmi atraktivní, ale i přesto je zdrojem především pro jednodenní návštěvnost. Snahou regionu by měl být rozvoj cestovního ruchu, tak aby inspiroval návštěvníky k dlouhodobější návštěvě regionu a stal se vyhledávaným destinačním cílem nejen pro tuzemské obyvatelstvo, ale i ro zahraniční turisty. Rozvinutá turistická infrastruktura se sama o sobě v některých případech stává hlavní atraktivitou a důvodem návštěvnosti určité lokality (okolí Velkého Dářka, Milovský rybník, rybník Řeka, Žďár nad Sázavou, apod.). V regionu Žďárských vrchů a jeho okolí je soustředěn největší počet ubytovacích zařízení; nacházejí se zde hotely, penziony, chaty, chalupy, kempy, ubytovny a ubytování v soukromí tzv. priváty. Většina ubytovacích zařízení je soustředěna do obcí blízko rekreačního střediska Velké Dářko, Řeka a Medlovského rybníka. V samotném Žďáru nad Sázavou jsou ubytovací zařízení zastoupeny dostatečně. Další větší počet ubytovacích kapacit se vzhledem k turistickému potenciálu území nachází v okolí města Žďár nad Sázavou.

Celkově lze říci, že region MAS Havlíčkův kraj patří k těm oblastem, které mají dobré turistické zázemí, ať již se jedná o ubytovací či stravovací služby.

Z komunitního šetření v jednotlivých obcích bylo zjištěno, že v 35 obcích MAS se nachází ubytovací zařízení (cca více než polovina). Na základě šetření lze uvést, že ze 156 ubytovacích zařízení je 18 hotelů a 43 penzionů. V regionu se nachází celkem početné zastoupení rekreačních středisek, tábořišť a chatových osad (16) s možností ubytování na pokojích, ale i ve stanech či karavanech. Především v letních měsících k ubytování v regionu také slouží turistické ubytovny (13). V období letních (případně i jarních) prázdnin nabízí ubytování rovněž 2 Domovy mládeže (Střední škola obchodní a služeb SČMSD, VOŠ a SPŠ a Střední škola technická) ve Žďáru nad Sázavou. Ubytování je vhodné především pro sportovní oddíly, soustředění, skupiny i jednotlivce. K dispozici je tělocvična a jiná sportoviště, celodenní stravování ve vlastním stravovacím zařízení.

Obec Cikháj a Fryšava pod Žákovou horou jako ubytovací zařízení uvedly obecní ubytování (Chata Cikháj, Fryšava pod Žákovou horou – apartmány).

Podle kategorií převažují v území nejvíce penziony a ubytování v soukromí, které mají spíše domácí atmosféru. Na území MAS Havlíčkův kraj se celkem nachází cca 4200 lůžek, tento počet se jeví jako dostačující.

Tabulka č. 31 Ubytovací zařízení na území MAS Havlíčkův kraj

Region	Ubytovací zařízení						Domy sloužící k rekreaci
	Hotel	Penzion	Ubytovna	Ubytování v soukromí	Rekreační středisko/Tábořiště	Jiné formy ubytování	
Příbravsko	3	2	2	6	x	x	412
Pooslaví	x	5	x	4	5	x	248
Žďárské vrchy	7	24	8	41	7	2	817
Ždírecko	1	7	2	5	2	x	602
Žďár nad Sázavou	7	5	1	5	2	3	41
MAS Havlíčkův kraj	18	43	13	61	16	5	2 120

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Specifický a velmi významný potenciál v ubytovací turistické infrastruktuře, a s tím spojená návštěvnost, představují objekty individuální rekreace (tzv. druhé bydlení) sloužící k **chataření a chalupaření**. Množství objektů sloužících k rekreaci je na území MAS Havlíčkův kraj evidováno 2 120. Mezi nejoblíbenější obce z hlediska individuální rekreace se podle dat z Českého statistického úřadu řadí Fryšava pod Žákovou horou (37,2 % z celkového počtu domů), Chlumětín (37,5 % z celkového počtu domů) a Křižánky (47,9 % z celkového počtu domů). V České republice je tento typ ubytování velmi oblíbený a také rozvinutý, a to zejména ve venkovských oblastech. Chataři a chalupáři tvoří pro malé obce hlavně v sezónním období významnou skupinu obyvatel. Často se zapojují do života obce, pomáhají

s kulturním vyžitím občanů a v neposlední řadě jsou zákazníky místních obchodů. Pro mnoho chalupářů i chatařů se region stává místem života v postproduktivním věku, stěhují se na své rekreační objekty a hlásí se k trvalému pobytu.

Na území MAS se nacházejí oblasti, u kterých se přirozeně očekává koncentrace ubytovacích kapacit a aktivit cestovního ruchu vůbec. Mezi tyto oblasti z hlediska turistických atraktivit (kulturních a přírodních) patří především dílčí část regionu Žďárské vrchy, Žďár nad Sázavou a Žďárecko.

Nedílnou součástí nabídky cestovního ruchu jsou kvalitní stravovací služby. Výčet stravovacích zařízení v MAS Havlíčkův kraj je v Tabulce 32. V dané oblasti se nachází mnoho stravovacích zařízení různých úrovní. Nachází se zde restaurace, kavárny, cukrárny, bary, kluby, vinárny a hospůdky.

Tabulka č. 32 Stravovací zařízení na území MAS Havlíčkův kraj

Region	Stravovací zařízení				
	Hospoda/ restaurace bez kuchyně	Hospoda/ restaurace s kuchyní	Restaurace součástí ubytovacího zařízení	Cukrárna	Vinárna
Přibyslavsko	8	10	5	4	1
Pooslaví	7	7	3	1	1
Žďárské vrchy	4	12	25	6	1
Žďárecko	15	6	5	2	0
Žďár nad Sázavou	34	37	8	10	4
MAS Havlíčkův kraj	68	72	46	23	7

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Vedle ubytovacích zařízení také bylo na území MAS Havlíčkův kraj v rámci komunitního šetření zjištěno 68 pohostinství (bez kuchyně), 72 restauračních zařízení s kuchyní, 46 restaurací jako součást ubytovacího zařízení, 23 cukráren a 7 vináren, které návštěvníci i místní občané mohou ve svém volném čase využívat. Nejvíce restauračních zařízení je ve Žďáře nad Sázavou a regionu Žďárské vrchy, neboť tyto oblasti jsou často vyhledávanými turistickými cíli. Většina stravovacích zařízení se tedy nachází přímo ve městě Žďár nad Sázavou, kde je soustředěna většina zařízení, která slouží pro zábavu i v nočních hodinách.

Některé restaurace v území jsou součástí programu „**Stezky dědictví**“. "Stezky dědictví" je dlouhodobý program ECEAT¹⁰, jenž propaguje a rozvíjí unikátní kulturní a přírodní dědictví včetně regionální gastronomie pro účely cestovního ruchu. Jedná se celkem o 6 restaurací a to restaurace Tisůvka (Cikháj), Milovská restaurace (Svratka), Hotel Svratka (Svratka), restaurace Hajčman (Žďár nad Sázavou) a Myslivecká restaurace Hubertka (Žďár nad Sázavou).

¹⁰ ECEAT = European Centre for Ecology and Tourism. Hlavním oborem je pro ně udržitelný (šetrný) cestovní ruch. Právní forma občanského sdružení lépe odpovídá cílům ECEAT. Od počátku 90. let byl ECEAT jedinou organizací v ČR, jež se zabývala mj. rozvojem tzv. agroturistiky (cestovní ruch ve spojení s farmami) či ekoagroturistiky (cestovní ruch ve spojení s ekologicky hospodařícími farmami).

Území MAS Havlíčkův kraj se nachází v oblasti bohaté na přírodní i kulturní památky. K rozvoji cestovního ruchu přispívá i přítomnost památky UNESCO. Celé území MAS má tedy dobré předpoklady a potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, jak z hlediska kulturních a přírodních atraktivit, tak i možností rekreačního a sportovního využití. Velice četná je infrastruktura cyklistických a turistických tras a tematických naučných okruhů a v zimních měsících běžeckých tras. Pro seznámení se s územím MAS Havlíčkův kraj turistům pomáhají i typické regionální produkty, které nesou logo VYSOČINA – regionální produkt a Regionální potravina. Vzhledem k venkovskému charakteru území a příznivým přírodním podmínkám je důležitá podpora agroturismu v regionu, který se v posledních letech stává velmi populární a turisticky vyhledávanou oblastí. MAS Havlíčkův kraj může návštěvníkům území nabídnout širokou škálu kulturních a turistických zajímavostí. Nachází se zde velké množství památek, pamětihodností, přírodních zajímavostí a široké možnosti kulturního využití. Krásná příroda je vhodná k pěší a cyklistické turistice.

V území MAS Havlíčkův kraj existují příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu za podmínek vybudování turistické infrastruktury společně s přípravou tvorby turistických produktů, programů, projektů a propagací regionu a také podporou budování základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, zejména v rámci malého a středního podnikání. Poptávka cestovního ruchu je v oblasti realizována především prostřednictvím krátkodobých (jednodenních) pobytů. Snahou regionu je udržení turistů v oblasti prostřednictvím zkvalitnění ubytovacích a doplňkových služeb po dobu delší než jeden či dva dny. MAS Havlíčkův kraj by se tedy měla zaměřit na modernizaci a revitalizaci turistické infrastruktury, která přispěje k vyšší přitažlivosti regionu pro turisty a k tomu, že návštěvníci stráví v regionu více dnů. Jde např. o cyklostezky, terénní cyklotrasy, kvalitní ubytovací zařízení, Informační centra, zázemí pro jezdeckví, sportovní areály, dětské areály. Tato oblast má přesah do dalších témat této strategie, jako je rozvoj zázemí pro občany pro trávení volného času nebo oblast podpory kulturních a sportovních aktivit občanů.

MAS Havlíčkův kraj od roku 2008, kdy na zřízení tohoto průvodce obdržela dotaci od SROP¹¹, spravuje a pravidelně aktualizuje internetového průvodce www.pruvodce-havlickuvkraj.cz. Tato webová aplikace se již od samého začátku těší vysoké návštěvnosti. Je určena nejen všem návštěvníkům Havlíčkova kraje, ale i občanům obcí, které jsou v tomto uskupení sdruženy. Jsou zde obsaženy informace o ubytování, stravování, turistických cílech, sportovních možnostech, přírodě i kultuře včetně různých zajímavostí regionu. Všechny obce mohou být obslouženy touto aplikací podle jejich přání a zájmu. Průvodce má velký potenciál rozvoje, neboť v roce 2014 již disponoval poměrně rozsáhlou datovou základnou. S využitím těchto dat je možné např. vytvářet interaktivní plány obcí, seznamy služeb v obcích, soubory výletů atd. Pro rozvoj využití průvodce je ovšem mimořádně důležitá údržba a obnova dat v databázi. Ke vkládání a opravě dat slouží podpůrné aplikace, které jsou přístupné po zadání loginu a hesla, které správce aplikace zájemcům (obcím) na požádání přidělí. Aplikace je založena na programovacím prostředí PHP (v současné době PHP 5.5) a databázi MySQL.

2.1.6 Technická infrastruktura

Vodovod, kanalizace, plynofikace, odpadové hospodářství

Dostatečná vybavenost venkovského prostoru dopravní, ale i technickou infrastrukturou je základním předpokladem k jeho ekonomickému rozvoji a ke zvyšování kvality života jeho obyvatel. Z přípravy této strategie vyplynulo, že kvalitu infrastruktury občané i samotné obce vnímají jako jednu z hlavních priorit. Kvalitní vybavenost technickou infrastrukturou je tedy jednou ze základních podmínek rozvoje obce a samotného zajištění základu pro kvalitu života v obci. Vybavenost obcí základními sítěmi technické infrastruktury (tj. vodovod, kanalizace, plyn) je poměrně na dobré úrovni, avšak značně rozdílná. Obecně

---

¹¹ SROP = Společný regionální operační program

však lze říci, že se zlepšuje a pokrývá stále větší prostor. Závisí především na velikosti obce, jejím rozpočtu, případně přírodních podmínkách.

Ve všech obcích (62), kromě Křižánek a Jitkova, je dostupná kvalitní pitná voda z veřejného vodovodu. V obci Křižánky využívají občané jako zdroj pitné vody pouze vlastní studny a v obci Jitkov jsou pouze soukromé skupinové vodovody. V mnoha obcích občané jako další zdroj pitné vody využívají i vlastní studny.

Tabulka č. 33 Technická vybavenost obcí

Území	Počet obcí	Vodovod	Kanalizace			ČOV	Plynofikace	Obnovitelné zdroje
			jednotná	oddílná	kombinovaná			
Přibyslavsko	16	16	7	1	7	8	11	5
Pooslaví	19	19	9	2	7	11	17	x
Žďárské vrchy	16	15	7	5	4	11	12	x
Ždírecko	12	11	2	4	3	5	10	2
Žďár nad Sázavou	1	1	x	x	1	1	1	2
MAS Havlíčkův kraj	64	62	25	12	22	36	51	9

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Systém svedení odpadních a dešťových vod je ve sledované oblasti na průměrné úrovni. Většina obcí (59) na území MAS má vybudovanou kanalizaci. V mnoha obcích (25) se jedná o kanalizaci jednotnou, tedy odvádí srážkové vody společně s vodami odpadními. Ostatní obce (12) mají kanalizaci oddílnou. Ve většině obcí (22) mají kanalizaci kombinovanou – tedy část obce (většinou polovina obce nebo pouze území nové zástavby v obci) má kanalizaci oddílnou a část kanalizaci jednotnou. Kanalizace však stále chybí a není vybudována v obcích Žižkovo Pole, Podmoklany, Slavíkov, Kotlasy a Jitkov (v Jitkově jsou soukromé skupinové kanalizace), ale chybí i v některých místních částech obcí. Tato nedostatečná infrastruktura z hlediska chybějící kanalizace je způsobena zejména finanční situací malých obcí a velkou finanční náročností výstavby kanalizace a ČOV. V současné době je však kanalizace i vodovodní potrubí v mnoha obcích značně zastaralé a obce by potřebovaly provést jejich rekonstrukci. Řada obcí se v současné době již projektově připravuje na podání žádostí o dotace na tyto druhy investic (rekonstrukce vodovodu a kanalizace, výstavba splaškové kanalizace a ČOV).

Čistírna odpadních vod (ČOV) je vybudována v 36 obcích, obec Škrdlovice je napojena na ČOV Světnov a obec Hamry nad Sázavou jsou napojeny na ČOV ve Žďáře nad Sázavou. Obec Polnička přečerpává splašky do obce Stržanov s napojením na ČOV Žďár nad Sázavou. Ostatním obcím ČOV chybí. Zbudování ČOV je důležité pro zamezení přímému zaústování odpadních vod do koryt vodních toků a tím zamezit znečištění životního prostředí.

V oblasti plynofikační sítě se situace v posledních letech značně zlepšila. Většina obcí (50) je plynofikována. Ovšem plynofikace stále chybí v několika obcích MAS (Cikháj, Dlouhá Ves, Hodíškov, Chlumětín, Jitkov,

Malá Losenice, Olešenka, Počátky, Podmoklany, Pokojov, Sklené, Vysoké, Račín, Radostín), ale i v některých místních částech větších plynofikovaných obcí (místní části obce Přibyslav - Dvorek, Uhry, Utín, Dolní Jablonná). Obec Cikháj je zařazena mezi obce bez plynofikace, neboť výjimku tvoří tamější rekreační středisko Masarykovy univerzity v Brně, které jako jediné má napojení na dodávku zemního plynu. V obcích bez plynofikace se nejčastěji v domácnostech využívají tuhá paliva, což má negativní vliv na stav ovzduší.

Podrobný přehled technické vybavenosti jednotlivých obcí na území MAS Havlíčkův kraj je přílohou tohoto dokumentu (Příloha č. 14).

Vybavení obcí regionu ostatními inženýrskými sítěmi (zdroje pitné vody, elektrifikace atd.) většinou odpovídá aktuálnímu standardu obvyklému ve venkovských regionech ČR.

Na území MAS se také nachází devět **obnovitelných zdrojů energie**, a to vodní elektrárna v Pohledu, větrná elektrárna v Sázavě, dočasné pevné solární panely na ZPF (Poliklinika Žďár nad Sázavou) a bioplynové stanice (6). Investice do těchto obnovitelných zdrojů energie má značný vliv i na omezení zdrojů znečištění.

Jako velmi pozitivní trend v oblasti životního prostředí se naopak jeví zlepšování hospodaření s komunálním odpadem v posledních cca 10 – 15 letech – tj. rozvoj třídění, zvyšování objemu tříděného odpadu, prevence černých skládek, využívání bioodpadu apod.

Sběrným dvorem odpadů je vybaveno 9 obcí (Česká Bělá, Hamry nad Sázavou, Havlíčkova Borová, Herálec, Krucemburk, Přibyslav, Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou a Žižkovo Pole). Nejvýznamnějším provozovatelem sběrných dvorů na území MAS Havlíčkův kraj je firma Miloslav Odvárka - ODAS. Firma Miloslav Odvárka - ODAS je provozovatelem kapacitně největšího sběrného dvora na území MAS, který se nachází přímo v největším městě MAS tedy ve Žďáře nad Sázavou. Do tohoto sběrného dvora můžou obce svážet různé druhy odpadů. Další tři menší stacionární sběrné dvory provozované firmou ODAS, které také zároveň slouží jako výkupny odpadu, jsou umístěné v severní části území MAS, ve Svatce, Herálci a Ždírci nad Doubravou. V obcích Jitkov a Sněžné je plánována výstavba sběrného dvora. Možnost třídění odpadů základních komodit (papír, plast, sklo) je v každé obci. Přehled sběrných dvorů a kompostáren na území MAS Havlíčkův kraj je znázorněn v příloze tohoto dokumentu (Příloha č. 15).

Pod MAS Havlíčkův kraj spadá město Ždírec nad Doubravou, které se dlouhodobě umísťuje na prvních příčkách v soutěži "My třídíme nejlépe", pořádané Krajem Vysočina a spol. EKO-KOM, a.s. v soutěži v kategorii obcí od 2 do 10 tis. obyvatel.

Nedostatky však jsou v rozsahu přijímaných odpadů (např. bioodpad, stavební suť atd.). Kompostárna se nachází v 9 obcích (Česká Bělá, Hamry nad Sázavou, Havlíčkova Borová, Přibyslav, Sázava, Svatka, Velká Losenice, Ždírec nad Doubravou a Žďár nad Sázavou). Významná je především kompostárna v obci Sázava, kterou v roce 2004 vybudoval a provozuje Svazek obcí Pod Peperkem. Kompostárnu využívají převážně 4

obce, které jsou členy svazku (obce Sázava, Velká Losenice, Hamry nad Sázavou, Nové Dvory), ale mohou ji využívat i okolní obce a firmy.

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v posledních letech většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Ve většině obcí MAS svoz komunálního odpadu zajišťuje firma ODAS Žďár nad Sázavou, v několika obcích zajišťují svoz komunálního odpadu Technické služby Nové Město na Moravě a Technické služby Hlinsko. Jednoznačně největší část území MAS Havlíčkův kraj obsluhuje svozová firma Miloslav Odvárka – ODAS se sídlem ve Žďáře nad Sázavou. Firma sváží směsný komunální odpad (SKO) i separovaný odpad z 57 obcí z celkového počtu 64 obcí regionu MAS. Oblast obsluhovaná touto svozovou firmou přesahuje i hranice MAS Havlíčkův kraj.

V severní části MAS působí společnost Velké Dářko s.r.o. zabývající se mimo jiné svozem odpadu. Společnost byla založena společenskou smlouvou obcemi Vojnův Městec, Škrdlovice, Světnov, Cikháj, Radostín a Karlov. Tato společnost nabízí dopravu, nakládku, vykládku a pronájem velkoobjemových kontejnerů (typ zařízení je mobilní velkoobjemový kontejner). Tyto služby využívají obce, případně firmy i FO dle individuálních potřeb.

Nejvýznamnější zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady na území MAS představují **bioplynové stanice**. Významná je především bioplynová stanice ve Žďáře nad Sázavou vybudovaná v roce 2010. Tato bioplynová stanice vyrábí z trávy, zbytků zeleniny i pečiva teplo a elektřinu. Teplo slouží k vytápění domů ve městě. Žďárskou bioplynovou stanicí postavila a provozuje firma ODAS. Bioplynové stanice zemědělské se nacházejí také ve Ždírci nad Doubravou (Zemědělská a.s. Krucemburk, akciová společnost), v Pohledu (Osiva a.s.), v Keřkově – místní část Přibyslavi (Zemědělská a.s. Lučice), Havlíčkově Borové (Havlíčková Borová zemědělská a.s.) a Slavíkově (Družstvo vlastníků půdy a majetku Slavíkov).

Většina odpadů z řešeného území MAS se ukládá na skládku v Ronově nad Sázavou, což je místní část města Přibyslav, které ji zároveň i provozuje. Skládku v Ronově nad Sázavou je řízená. Jedná se o skládku S-OO, tzn. skládku pro ukládání povolených odpadů kategorie ostatní. Část skládky je už po rekultivaci. Na skládce se nachází i bioplynová stanice soukromé firmy BRÚHA a syn, spol. s r.o., která využívá vznikající plyny ze skládky. Ve společném projektu nakládání s odpady v zájmové oblasti Horní Posázaví se uvažovalo o výstavbě zařízení pro mechanicko-biologickou úpravu směsného zbytkového KO právě v lokalitě skládky Ronov nad Sázavou.

Většina obcí v území MAS Havlíčkův kraj se občas potýká ve větší či menší míře s černými skládkami. Dle skladby odpadu to buď řeší vlastními silami či za pomoci odborné firmy. Město Žďár nad Sázavou menší černé skládky řeší např. přes veřejně prospěšné práce či nově vytvořenou společnost, která zaměstnává "nezaměstnané" z Úřadu práce.

Je však nutné do budoucna předpokládat, že se bude zvyšovat produkce odpadů a černých skládek; potřeba zajištění likvidace černých skládek a odpadu v krajině. Bez zaměření na tuto problematiku způsobí obyvatelům obcí, ale i životnímu prostředí značné množství problémů.

Vybavenost technickou infrastrukturou v rámci území MAS Havlíčkův kraj je značně rozdílná. V několika obcích stále chybí pokrytí kvalitní technickou infrastrukturou. Problematický je především její současný technický stav, který vyžaduje nebo bude vyžadovat v blízké době rekonstrukce. Investice na rozšíření stávající vybavenosti technickou infrastrukturou jsou plánovány především na výstavbu ČOV, kanalizace, vodovodů a plynofikace obcí. Tyto oblasti mají velký dopad na kvalitu životního prostředí a kvalitu života obyvatel obecně. Úroveň pokrytí a dostupnost sběrnými dvory a sběrnými místy je možné považovat za dobrou. Některé obce z okrajových částí MAS mají možnost využít sběrných dvorů v území nebo za hranicemi MAS Havlíčkův kraj. V menších obcích fungují především svozy prostřednictvím umístění kontejnerů soukromých firem, či svoz sborem dobrovolných hasičů. Vybavení včetně zázemí jednotlivých obcí pro ukládání, manipulaci a nakládání s odpady, hlavně s BRKO, není žádné. Čím dál větším problémem jsou jednotlivé odpady (nebezpečné, biologické) a množství kontejnerů a nádob na sběr.

2.1.7 Doprava

Silniční doprava

Dostatečná vybavenost venkovského prostoru dopravní infrastrukturou a inženýrskými sítěmi je základním předpokladem k jeho ekonomickému rozvoji a ke zvyšování kvality života jeho obyvatel. Dopravní poloha území MAS Havlíčkův kraj je relativně dobrá. Území MAS neprotíná žádná z dálnic. Nejbližší je oblasti dálnice D1, která je vzdálená cca 10 km z Pavlova s napojením u Měřína. Napojení na dálnici zajišťuje komunikace II/348. Dálnice je dostupná i z Přibyslavi s napojením u Velkého Beranova. Od Přibyslavi je dálnice D1 vzdálená cca 25 km a napojení zajišťují komunikace II/351 a II/352. Exit na D1 Velký Beranov je dostupný i ze Žďáru nad Sázavou po silnici II/353 (prochází přes Nové Veselí (vzdálenost 22 km) a Bohdalov (vzdálenost 15 km)), od kterého je vzdálený 29 km. Další sjezd/nájezd na dálnici D1 je možný ze Žďáru nad Sázavou, kde je exit ve Velkém Meziříčí (27,5 km). Na dálnici se lze dostat ze Žďáru nad Sázavou i po silnici I/37; ač jde o silnici první třídy, nejde o komfortní propojení. Komunikace prochází řadou menších a větších obcí; plány na obchvaty obcí jsou však v nedohlednu.

Klíčovými vnitřními dopravními osami jsou silnice I/19 (vedoucí ve směru Bystřice nad Perštejnem - Žďár nad Sázavou – Přibyslav – Pohled), silnice I/34 (vedoucí ve směru Svitavy - Ždírec nad Doubravou – Havlíčkův Brod – Humpolec – Pelhřimov) a silnice I/37 (vedoucí ve směru Velká Bíteš - Žďár nad Sázavou – Ždírec nad Doubravou – Pardubice). Silnice I/19 prochází a obsluhuje středovou část regionu, značnou část Přibyslavska, Žďárských vrchů a Žďáru nad Sázavou.

Silnice I/37 obsluhuje severní a východní část území MAS, především Ždírecko, Žďárské vrchy a Žďár nad Sázavou. Ve Ždírci nad Doubravou z ní jižním směrem vybíhá silnice II/345 (vedoucí ve směru Ždírec nad Doubravou – Chotěboř – Golčův Jeníkov). Tato silnice dle Strategie Kraje Vysočina 2020 zahrnuje úsek, který je velmi zatíženým úsekem propojujícím dvě významné koncentrace pracovních míst na severu havlíčkobrodského okresu – Chotěboř a Ždírec nad Doubravou.

Silnice I/34 je důležitou spojnicí procházející celým západním územím MAS a je páteřní komunikací pro Ždírecko a Přibyslavsko. Východní a jižní částí území prochází silnice II/353, která je významná pro obslužnost jak Pooslaví, tak i Žďárských vrchů a Žďáru nad Sázavou. Silniční komunikace II/353 Polička – Žďár nad Sázavou – Jihlava tvoří součást tzv. páteřní sítě Kraje Vysočina. Komunikace ústí do města ze severovýchodu a pokračuje jihozápadním směrem. Je významná nejen z pohledu napojení okresního města Žďár nad Sázavou na dálnici D1, ale i tím, že propojuje okresní město s krajským městem Jihlava.

Silnice I. třídy jsou významnými silničními tahy v oblasti, poněvadž procházejí přes větší města ležící na území MAS, kterými jsou Přibyslav a Ždírec nad Doubravou, ale i okresní město Žďár nad Sázavou. Silnice I. třídy č. 37 představuje jednu z hlavních os dopravní sítě Kraje Vysočina (vede z Trutnova do Velké Bíteše přes Hradec Králové, Pardubice, Chrudim, Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou a Křižanov; ve Velké Bíteši se napojuje na dálnici D1). Komunikace I/37 je rovněž součástí tzv. páteřní sítě Kraje Vysočina. Z těchto páteřních komunikací MAS je pak snadné napojení na silnice II. třídy. Jedná se především o komunikace lokálního významu spojující jednotlivé obce regionu. Mezi významné silnice II. třídy patří silnice II/350, spojující Přibyslav a Herálec, tato komunikace také tvoří páteřní síť silnic Kraje Vysočina.

Žďár nad Sázavou je jedním z důležitých uzlů silniční dopravy v České republice. Městem prochází dvě silniční komunikace I. třídy (I/19, I/37), jedna silniční komunikace II. třídy (II/353), několik silnic III. třídy (nejfrekventovanější silnicí III. třídy je III/35421 Žďár nad Sázavou – Jámy – Hlinné) a řada místních komunikací. Centra řady měst v Kraji Vysočina jsou přetížena tranzitní dopravou a není tomu jinak ani, co se týče města Žďár nad Sázavou (tento problém se týká i řady menších obcí, ležících na velmi zatížených silničních tazích např. Ždírec nad Doubravou, Sazomín, Vatín, Ostrov nad Oslavou apod.). Nové obchvaty se pozitivně projeví i na zvýšení bezpečnosti, na snížení hlukové zátěže a udržení kvality ovzduší v sídlech. Město Žďár nad Sázavou plánuje obchvat přetížené silniční komunikace I/37.

V zásadě lze konstatovat, že dle hodnocení starostů ve sledované oblasti je technický stav významných silnic I. a II. třídy uspokojivý. Pouze technický stav silnice I. třídy č. I/34 ve směru na Pohled není příliš dobrý. Ve velmi špatném technickém stavu jsou silnice III. třídy a především místní komunikace, což má negativní vliv na bezpečnost silničního provozu a omezení dostupnosti jednotlivých obcí regionu. Negativní vliv na zhoršování technického stavu silniční sítě má především velký nárůst automobilové a nákladní dopravy za posledních deset let. Nárůst dopravy má také velmi negativní vliv na životní prostředí. Z šetření vyplynulo, že obce požadují zlepšení stavu silničních a místních komunikací.

Stav místních, účelových komunikací a chodníků v obcích se postupně zlepšuje, nicméně stále nemalé množství z nich vyžaduje rekonstrukci. Některé obce potřebují z hlediska bezpečnosti chodců chodníky podél silnic, přechody pro chodce a celkové odstranění dopravně nebezpečných míst na silnicích, které se v regionu nacházejí. Z šetření vyplynulo, že sami obyvatelé požadují zajištění vyšší bezpečnosti v obci a zavedení bezpečnostních prvků v obci (např. zpomalovací semafor v Horním Studenci (Ždírec nad Doubravou), ale i v České Bělé a instalace radarů v Křižánkách). O silniční přechody na frekventovaných místech přišel na území MAS v minulých letech značný počet obcí, ale i měst. Stavba nových, které by vyhovovaly předpisům, je však pro obecní rozpočty finančně velmi zatěžující; městské a obecní samosprávy by přišla na miliony korun. Obce projeví zájem i o stavbu parkovacích míst v obcích. Vlastníkem silnic I. třídy je stát (správu a údržbu zajišťuje Ředitelství silnic a dálnic), vlastníkem II. a III. třídy jsou kraje (Pardubický kraj, Kraj Vysočina), u nichž správu a údržbu zajišťuje příslušná krajská správa a údržba silnic. Vlastníky místních komunikací jsou ve většině případů samotné obce.

Na území MAS je vybavenost čerpacími stanicemi kompaktní a dostatečná. Čerpací stanice se nachází například ve Ždírci nad Doubravou, Škrdlovicích, v Havlíčkově Borové, Bohdalově, Radostíně nad Oslavou, Svratce, Přibyslavi a Žďáře nad Sázavou.

Železniční doprava

Investice z hlediska dopadů na životní prostředí mají pozitivní environmentální přínos v železniční dopravě.

Územím regionu prochází jedno z významných železničních spojení Českých drah - č. 250 Havlíčkův Brod - Křižanov - Brno - Břeclav. Tato trať je dle Usnesení vlády ČR ze dne 20. prosince 1995 č. 766 zařazena jako celostátní dráha. Jde o důležitou elektrifikovanou tepnu regionu. Tato trať je zařazena do evropského železničního systému a do Transevropské sítě nákladní dopravy = TERFN. Vlakové zastávky na této trati se nacházejí na katastrálním území 9 obcí (Pohled, Stříbrné Hory, Přibyslav, Velká Losenice (zastávka Sázava), Hamry nad Sázavou, Ostrov nad Oslavou a Žďár nad Sázavou) ležícími v jihozápadní a severovýchodní části regionu. Do území MAS také zasahuje železniční trať č. 238 Pardubice – Havlíčkův Brod, trať je v celé své délce součástí celostátní dráhy. Železniční stanice jsou v obcích Sobíňov a Ždírec nad Doubravou ležící v severní části regionu. Železnice procházející územím MAS nabízejí obyvatelům regionu, ale i jeho návštěvníkům rychlé spojení mezi Brnem a Prahou.

Žďár nad Sázavou je jedním z důležitých uzlů železniční dopravy v České republice. Železniční doprava zaujímá významné místo, jelikož městem prochází železniční trať č. 250, která spojuje Prahu s Brnem a železniční trať místního významu č. 251 spojující Žďár nad Sázavou s Novým Městem na Moravě a Tišnovem. Budova železničního i autobusového nádraží prošla v roce 2013 rozsáhlou rekonstrukcí.

Stávající stav obslužnosti železniční dopravy obcím obecně vyhovuje.

Krajským úřadem Kraje Vysočina byl v roce 2008 vypracován dokument Zásady územního rozvoje Kraje Vysočina, ve kterém byla navržena stavba vysokorychlostní tratě (VRT). Od roku 2008 je tento návrh trasy vysokorychlostní tratě v Kraji Vysočina stále projednáván (v roce 2012 proběhla aktualizace č. 1 tohoto dokumentu, při které nedošlo k žádné změně návrhu). Územím Kraje Vysočina by měla procházet část této tratě ve směru od Brna přes Havlíčkův Brod až do Prahy, další změna a projednávání tohoto návrhu v dokumentu Zásady územního rozvoje Kraje Vysočina je plánována na roky 2017 -2018. Takováto stavba by pro obce mohla znamenat vznik ohromných "mrtvých zón". Okolo trati by mohlo být až 600 m široké ochranné pásmo, kde by byly blokovány veškeré investiční akce. Pokud by navržená trať zasahovala do území MAS, pro obce by to znamenalo odliv kapitálu, snížení cen pozemků a spekulace s pozemky, snížení atraktivity místa (pokles rekreace, atd.) a nemluvě o ohromném zásahu do životního prostředí.

Letecká doprava

Na území MAS Havlíčkův kraj se nenachází významné letiště s mezinárodními ani vnitrostátními linkami letecké dopravy.

Nejbližší mezinárodní letiště, které mohou obyvatelé MAS Havlíčkův kraj využít, se nachází v Pardubicích, ale i veřejné mezinárodní letiště s pravidelným letovým provozem Letiště Brno - Tuřany. Za zmínku stojí i zajímavost v podobě veřejného vnitrostátního letiště v Přibyslavi, které umožňuje provoz všeobecného letectví. Na území obce Sazomín se nachází účelové letiště tzv. travnatá nouzová plocha.

Intenzita dopravy

Prostor Českomoravské vrchoviny je z hlediska dopravních linií prostorem tranzitním. Na základě celostátního sčítání dopravy z roku 2010 organizovaného Ředitelstvím silnic a dálnic bylo zjištěno, že zatížení komunikací v regionu je na hlavních silničních tazích na poměrně vysoké.

Největší zatížení a intenzita dopravy je v centru města Žďár nad Sázavou. Zde se počet motorových vozidel vyšplhá až na 15 000 vozidel za den.

Úsek silnice I/37 Ostrov nad Oslavou – Vatín - Žďár nad Sázavou – odbočka Polnička (křižovatka s II/350) patří bezesporu mezi úsek komunikace Kraje Vysočina s větší intenzitou dopravy. Na těchto tazích projede 5 001 až 7 000 voz. /24 h.

Kromě silnic I. třídy bylo počtu vozidel přesahujících 5 001 až 7 000 vozidel za den dosaženo i na některých komunikacích druhé třídy - II/353 v úseku Žďár nad Sázavou - Budeč – Nové Veselí.

Mezi zatíženější úseky patří silnice I/37 ze Ždírcce nad Doubravou do Škrdlovic, I/19 Sázava – Hamry nad Sázavou – Žďár nad Sázavou, ale i silnice II/345 Ždírec nad Doubravou – Sobíňov. Na komunikacích nižších tříd však intenzita dopravy většinou nepřekračuje hodnotu 3 001 voz. /24h.

V souvislosti s velkou intenzitou dopravy v území MAS je proto na místě zaměřen se na bezpečnost nejenom chodců a cyklistů, ale i samotných řidičů vozidel. K zajištění vyšší bezpečnosti, ale i kvalitnějšímu ovzduší a ochraně životního prostředí by přispěla i realizace obchvatů těchto měst a obcí, které mají nejvyšší hodnoty z hlediska intenzity dopravy.

Nejzatíženější úseky jsou uvedeny v příloze č. 16 tohoto dokumentu.

Tabulka č. 34 Nejzatíženější úseky silnic (nad 1001 vozidel za 24 h) na území MAS Havlíčkův kraj

Číslo silnice	Úsek (doplň číslo úseku)	Počet motorových vozidel za 24 h
I/37	centrum města Žďár nad Sázavou	10001 - 15000
II/353	Žďár nad Sázavou – Budeč - Nové Veselí	5001 - 7000
I/37	odbočka Polnička - Žďár nad Sázavou – Vatín - Ostrov nad Oslavou	5001 - 7000
I/37	Ždírec nad Doubravou – Vojnův Městec - Škrdlovice	3001 - 5000
I/19	Sázava – Hamry nad Sázavou – Žďár nad Sázavou	3001 - 5000
II/345	Ždírec nad Doubravou - Sobíňov	3001 - 5000
I/19	Přibyslav – Sázava	1001 - 3000
I/19	Přibyslav – Stříbrné Hory – Pohled	1001 - 3000
II/350	Světňov – Herálec	1001 - 3000
II/343	Herálec - Svatka	1001 - 3000
II/354	Svatka - Svatouch	1001 - 3000
II/354	Svatka – Křižánky - Sněžné	1001 - 3000

Zdroj: Celostátní sčítání dopravy 2010, které provedlo Ředitelství silnic a dálnic ČR

Dopravní obslužnost

Z hlediska dopravní obslužnosti spáduje území MAS především do okresních měst Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod, Chrudim významná spádovost je i do menších měst – Nové Město na Moravě, Hlinsko v Čechách a Chotěboř. V rámci území je spádovost obyvatel směřována především do obcí s rozvinutější občanskou vybaveností a službami, ale i s vyšší možností pracovních příležitostí – Přibyslav, Ždírec nad Doubravou, Svatka a Žďár nad Sázavou. Město Žďár nad Sázavou lze však považovat za hlavní spádové centrum východní a jižní části území MAS, které je důležitým spádovým bodem i pro obce nacházejících se mimo území MAS. Stávající stav dopravní obslužnosti obcím obecně nevyhovuje, což dokládá i fakt, že některé obce si přejí zlepšení autobusového spojení.

Nedostatky jednotlivé obce shledávají převážně v nedostatečném navazování jednotlivých spojů, ať už autobusových ale i vlakových. Z výsledků šetření vyplývá také úplná absence spojů v určitou část dne nebo o víkendu v menších obcích (např. Havlíčkova Borová, Slavětín, Oudoleň, Sklené atd.). Zajištění kvalitní dopravní obslužnosti má negativní dopady na obecní rozpočty, neboť obce často sami přispívají na spoje ze svých vlastních rozpočtů.

Obyvatelé obcí využívají dopravu především k cestě do zaměstnání, k lékaři, do škol a za občanskou infrastrukturou a službami.

Autobusovou dopravou je propojeno všech 64 obcí MAS, rozdílnost však spočívá v četnosti spojů v jednotlivých obcích. Vyšší počet spojů je ve větších obcích a obcích ležících v blízkosti silnic I. a II. třídy. V těchto obcích je dostatečné i množství spojů dálkových. Mezi obce s největším počtem spojů patří Žďár nad Sázavou, Ždírec nad Doubravou, Přibyslav, Svatka, Nové Veselí, Ostrov nad Oslavou, Sněžné, Škrdlovice. Minimální počet místních i dálkových spojů je v malých obcích, které neleží na hlavních silničních spojnicích a také obcích periferně situovaných, jako jsou obce Račín, Radostín, Slavětín. V těchto obcích je problematické i pokrytí víkendovými spoji, kdy u menších obcí chybí jakékoliv dopravní spojení s okolím. Tato skutečnost souvisí se současným problémem spočívajícím ve snižování počtu dopravních spojů především v malých obcích, ale i v těch větších.

V obcích regionu zajišťuje veřejnou autobusovou dopravu především firma ARRIVA Východní Čechy a.s., základní dopravní obslužnost ve spádovém území města Žďár nad Sázavou zajišťuje převážně firma ZDAR, a.s. a ICOM Transport, a.s., ostatní společnosti jsou zastoupeny v menší míře a to pouze u dálkových linek. Jde především o společnosti ČAS-SERVICE a.s. Znojmo, a ČSAD Ústí nad Orlicí, a. s. Z hlediska veřejné dopravy jsou důležité autobusové zastávky a terminály, které vyžadují rekonstrukci (např. Jámy, Počítky, Havlíčkova Borová, Jitkov, Ždírec nad Doubravou atd.).

Významný přestupní uzel veřejné dopravy představuje autobusové nádraží, u kterého se nachází i nádraží vlakové ve Žďáře nad Sázavou. V areálu autobusového nádraží nalezneme stanoviště taxislužby. Ve Žďáře nad Sázavou funguje i tzv. Senior taxi (jedná se o přepravu starších, méně pohyblivých či handicapovaných spoluobčanů k lékaři, na úřady či za nákupy; přeprava je se sníženou sazbou).

Tabulka č. 35 Obslužnost obcí MAS Havlíčkův kraj

Region	Autobusové spojení	Vlakové spojení	Silnice procházející katastrem obce	Spádovost do zaměstnání
Přibyslavsko	16	5	I/34, II/351, III/03422, III/34410, III/3509, II/350, III/03815, III/03810, III/3507, III/3508, III/3511, III/35014, III/35011, III/35211, I/19, I/34, III/03422, II/351, III/35012, II/352, III/3538, III/03421	Havlíčkův Brod, Chotěboř, Přibyslav, Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou, Jihlava, Velká Losenice
Pooslaví	19	1	II/353, II/388, III/35429, II/354, II/3882, III/35421, III/35420, III/35425, III/3538,	Žďár nad Sázavou, Jihlava, Nové Veselí, Velké Meziříčí

			III/35311, I/37, III/3881, III/34826, III/35425, III/3539	
Žďárské vrchy	16	0	II/350, III/3438, III/35317, II/353, I/19, II/343, I/37, II/354, III/35725, III/35313, III/35726, III/3545	Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě, Svatka, Fryšava pod Žakovou horou, Jihlava, Herálec, Hlinsko, Ždírec nad Doubravou
Ždírecko	12	2	II/3438, I/34, III/3508, II/343, III/3439, I/37, III/03713, III/03426, III/3507, III/3509, III/34416, III/34418, II/345, III/35014, III/3436	Hlinsko, Ždírec nad Doubravou, Havlíčkův brod, Žďár nad Sázavou, Chotěboř, Svatka
Žďár nad Sázavou	1	2	I/19, I/37, II/350, II/353, III/35420, III/35421, III/35422, III/35424, III/35016, III/01843	Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě, Velké Meziříčí, Bystřice nad Pernštejnem
MAS Havlíčkův kraj	64	10	—	—

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Důležitá z hlediska dopravní obslužnosti je již zmíněná **železniční doprava**. Na území MAS Havlíčkův kraj je možné využít 11 obcí k železniční dopravě. Tato doprava je však dostupná pouze pro část území. Především obce z regionu Ždírecko, Pooslaví, ale i obce ze Žďárských vrchů (př. Krucemburk, Vojnův Městec, Škrdlovice, Svatka, Nové Veselí) mají k dispozici pouze autobusové spojení a vlastní automobily. Negativum představuje především skutečnost, že železniční infrastruktura pro obyvatele MAS je nedostačující a často i nevýhodná (např. do Žďáru nad Sázavou je železniční doprava možná pouze ze směru Havlíčkův Brod, neboť využití vlakové dopravy pro cestu do Žďáru nad Sázavou, např. ze železniční stanice Ždírec nad Doubravou, představuje cestu nejprve do Havlíčkova Brodu a teprve poté do Žďáru nad Sázavou, přičemž doba přepravy je cca i více než 2 hodiny). Železniční přeprava je tudíž umožněna jen části obcí území MAS Havlíčkův kraj.

Městská hromadná doprava je zavedena pouze ve městě Žďár nad Sázavou (MHD), která ulehčuje dopravní přetíženosti centra. Na území města Žďár nad Sázavou se nachází 37 zastávek MHD Žďár nad Sázavou, kde jezdí celkem 14 autobusových linek MHD – viz následující tabulka.

Hlavní a nejfrekventovanější linka, vede severojižním směrem a spojuje areál TOKOZ se železničním nádražím. Městská hromadná doprava obsluhuje všechny městské části. Dostatečná dopravní obslužnost je zajištěna i o víkendech.

Tabulka č. 36 Seznam linek MHD Žďár nad Sázavou

Linka	Trasa
1A	HETTICH - nádraží - ZR 3 - ZR 5 - TOKOZ a zpět
1B	nádraží - ZR 3 - TOKOZ a zpět
1C	nádraží - Novoměstská - ZR 4 - TOKOZ a zpět
1D	nádraží - pošta - ZR 3 - TOKOZ a zpět
2A	nádraží - náměstí - ZR 5 - Pilská nádrž a zpět
2B	nádraží - ZR 3 - ZR 5 - Pilská nádrž a zpět

3A	nádraží - pošta - ZR 3 - náměstí - ZR 7 a zpět
3B	Brněnská - nádraží - ZR 3 - náměstí - ZR 7 a zpět
3C	nádraží - ZR 3 - ZR 4 - Jamská - nádraží a zpět
4A	nádraží - ZR 4 - Libušín - ZR 3 - nádraží
4B	nádraží - ZR 7 - ZR 4 - Libušín - ZR 3 - nádraží
4C	nádraží - ZR 3 - Libušín - ZR 4 - nádraží
5	nádraží - náměstí - Vejmluvova - Jamská - nádraží
6	nádraží - ZR 3 - náměstí - ZR 7 - ZR 5 - Zelená Hora, hřbitov a zpět

Zdroj: www.idos.cz 2015

Přes území MAS prochází tři silnice I. třídy a několik významných silnic II. třídy, které zajišťují relativně dobré napojení na okolní regiony. Negativní stránkou je vysoké dopravní zatížení řady komunikací a s tím spojená imisní zátěž a zvýšená dopravní nebezpečnost pro řidiče i samotné chodce v obcích. Silnice II. a III. třídy nejsou v dobrém stavu (to je ale problém většiny území ČR). Problematický je také výskyt dopravně nebezpečných míst v obcích (především u silnic I. a II. třídy). Důležitou roli v této oblasti také sehrává návaznost dopravních spojů, která je v současné době nevyhovující. Dopravní obslužnost v obcích je nízká. Nedostatky se objevují z hlediska návaznosti vlakové a autobusové dopravy, dále v oblasti dojížděky do vzdálenějších center v rámci krajského a širšího území, ale především v nedostatku víkendových spojů. V některých obcích přes víkend autobusy vůbec nejezdí. Dostatečně zajištěna je městská hromadná doprava ve Žďáře nad Sázavou, neboť obsluhuje všechny městské části. Výraznou investici vyžadují autobusové zastávky, terminály, které jsou zastaralé. Vlivem zvýšené intenzity dopravy zde chybějí parkovací místa a také chodníky či jiné prvky, které zvyšují bezpečnost chodců. Výstavba obchvatů měst a obcí by měly zásadní pozitivní vliv na řešení opakujících se komplikovaných situací z hlediska dopravní propustnosti. Dále je také z pohledu obcí žádoucí umístění na některých místech měřičů rychlostí.

2.1.8 Životní prostředí

Přírodní podmínky

Celková rozloha území MAS je 71 035 ha. Lesy tvoří 40 % z půdního fondu území, přičemž v ČR tvoří lesy 34 % z půdního fondu. Jedná se především o obce v centrální oblasti Žďárských vrchů, kde v některých tvoří lesy až přes 90 % půdního fondu (př. Cikháj (94), Račín (85), Radostín (73)). Trvale zatravněné plochy jsou zastoupeny 14 %, orná půda 35 % a dále 3 % jsou vodní plochy, 1 % zastavěné plochy, 1 % zahrady a 6 % ostatní plochy.

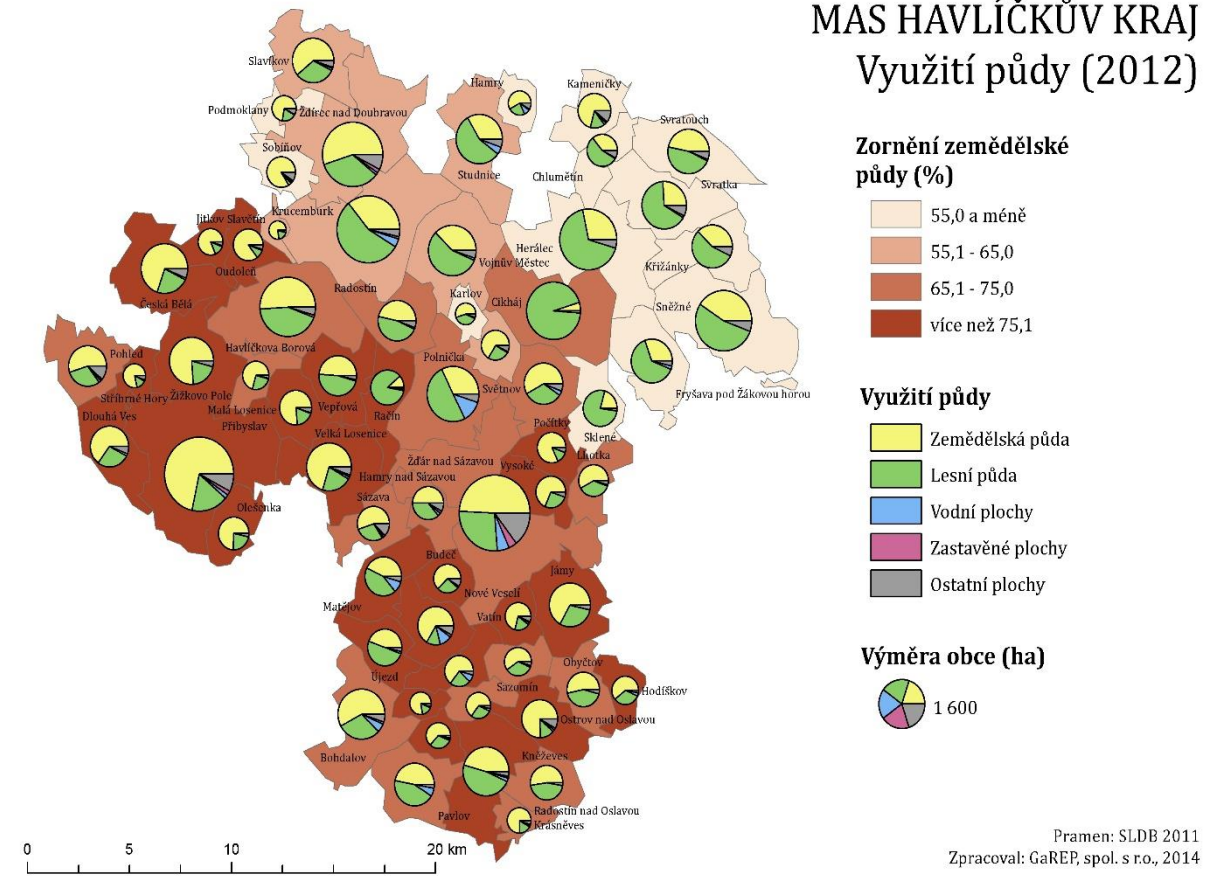
Téměř celé území se nachází v tzv. méně příznivých zemědělských oblastech (LFA). Přesto je poměrně velká část území využívána jako orná půda k intenzivní zemědělské činnosti. Charakter krajiny území MAS byl po staletí významně ovlivňován zemědělskou činností. Zemědělské oblasti se nacházejí hlavně v obcích v okolí řek (Pooslaví, Přibyslavsko, Žďár nad Sázavou). Značná svažitost je základní příčinou vysoké erozní ohroženosti zemědělské půdy, využívané jako půdy orné. Intenzifikace zemědělství, spojená s vytvářením rozsáhlých půdních celků, odvodňováním a rekultivací vlhkých luk a pro dosažení maximálních výnosů, neodpovídajících klimatickým ani půdním podmínkám, byly aplikovány neúměrně vysoké dávky živin a chemických přípravků. Důsledky těchto k přírodě nešetrných postupů se projevily ve zvýšené erozi, zatížením půdy a spodních vod živinami. Avšak v 90. letech postupně docházelo k částečné

nápravě tohoto nepříznivého stavu. Jednak rozmachem soukromého sektoru došlo k rozdělování velkých půdních celků, jednak horší ekonomická situace přinutila subjekty podstatně snížit množství aplikovaných živin i chemických přípravků. Došlo k zatravňování zejména erozně ohrožených ploch - pozemků na svazích a v nivách. Opět se do krajiny vrátil pasoucí se skot a případně ovce.

Celé území MAS je charakterizováno jednoznačně jako zemědělská oblast se vztahem ke dřevozpracujícímu a potravinářskému průmyslu. Lesní ekosystémy patří k nejvýznamnější složce životního prostředí. Mezi nejdůležitější funkce lesa kromě produkce dřevní hmoty patří zajišťování ochrany půdy, vázání CO₂, vytváření ekologicky a esteticky hodnotného přírodního prostředí. Významnou roli v území tedy sehrávají lesy, jsou skutečným pokladem. Na území je veliká rozdrobenost vlastnické struktury lesů. Více jak 68 % obcí disponuje vlastními lesy. Některé obce své lesy navíc pronajímají lesnímu družstvu. Nejvýznamnějším lesním družstvem na území MAS je Lesní družstvo obcí (LDO) Přibyslav, které spravuje lesy 37 obcí z MAS, dále LDO Štoky (1 obec) a LDO Měřín (1 obec). Lesní družstvo obcí Přibyslav vykonává na území MAS práce spojené s obhospodařováním svěřeného lesního majetku, zajištění výkonu odborného lesního hospodáře na privátních majetcích, výkup a dopravu dřeva a zajištění komplexních služeb pro drobné vlastníky lesů v území. LDO Přibyslav příznivě ovlivňuje hospodaření v lesích, podílnické obce vyjádřily svou stoprocentní spokojenost.

Obrázek č. 13 Využití půdy na území MAS Havlíčkův kraj

MAS HAVLÍČKŮV KRAJ Využití půdy (2012)

V rámci lesního hospodářství má velmi významné postavení akciová společnost Kinský Žďár, jejíž lesy se rozkládají na území dvou okresů Kraje Vysočina (větší část v okrese Žďár nad Sázavou, menší v okrese Havlíčkův Brod) a značnou částí zasahují do regionu MAS. Lesní majetek tvoří jeden LHC KINSKÝ Žďár o výměře PUPFL¹² 5 775 ha. Lesní porosty jsou součástí CHKO Žďárské vrchy (nachází se zde 3 Národní přírodní rezervace - Žákova hora, Radostínské rašeliníště a Dářko), také zde pramení 4 významné řeky – Svratka, Oslava, Sázava a Doubrava. Vodohospodářský význam oblasti podtrhuje fakt, že všechny lesní porosty jsou součástí Chráněné oblasti povrchové akumulace vod.

Ráz krajiny na území MAS, díky CHKO Žďárské vrchy, je v rámci České republiky zcela výjimečný. Je to oblast bohatá na lesy, ale také oblast pramenná. Několik českých a moravských řek s četnými rybníčními soustavami vytváří přirozenou akumulaci vod.

Péče o lesy a zemědělskou krajinu je nedílnou součástí ochrany a zajištění kvalitního a zdravého životního prostředí regionu. V souvislosti s lesnickou a zemědělskou infrastrukturou z šetření vyplývá potřeba oprav, rekonstrukce a vznik nových lesních a polních cest.

¹² PUPFL = Pozemek určený k plnění funkcí lesa

Hydrologie

Oblast je významná z vodohospodářského hlediska, neboť na území MAS pramení velké množství vodních toků. Významné jsou zejména Sázava, Chrudimka, Doubrava, Svratka, Fryšávka, Stržský potok a Oslava. Jižní částí katastrálního území Žďáru nad Sázavou (místní části Radonín a Veselíčko) prochází hlavní evropská rozvodnice, která odděluje úmoří Severního a Černého moře. Řeka Svratka a Oslava odtékají do Černého moře a řeka Doubrava, Chrudimka a Sázava do moře Severního. Řeky Chrudimka, Svratka a Oslava jsou vyhlášeny vodárenskými toky, mají tedy zvýšenou ochranu před znečištěním. Z hlediska vodních toků je důležité zaměřit se na zajištění prostupnosti krajiny/břehů řek (př. Sázava, Oslava), zajištění revitalizace břehů s ohledem na pravidla ochrany EVL NATURA 2000, ale i protipovodňová opatření a zvýšení retenčních schopností řek. Na území se nachází také poměrně hustá síť rybníků, z nichž je nejznámější Velké Dářko, které je zároveň největší vodní plochou v území o rozloze 205 ha a objemu 3,56 mil. m³ vody. Dále je velmi významný Veselský a Matějovský rybník, Medlovský rybník nebo Pilská nádrž, přehrada Staviště a Stržská nádrž, které zároveň slouží i jako zdroje pitné vody. Rybníky nacházející se v území MAS mají několik různých funkcí. Jde zejména o tyto funkce: krajinnotvorná (estetická), retenční (akumulace vody v období sucha, povodňová prevence), ekologická (biotop vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů) a rekreační (obecné užívání vod ke koupání a odpočinku). Jednou z dalších a neméně podstatných funkcí místních rybníků je také chov ryb. Akciová společnost Kinský Žďár je nejvýznamnější společností v regionu MAS, která zde na rybnících hospodaří. Společnost hospodaří na 750 ha rybníků, které se nacházejí převážně v podmínkách Českomoravské vysočiny na území čtyř okresů (Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Jihlava); společnost celkově hospodaří na 132 rybnících, z nichž 59 je chovných. Nejvýznamnějším rybníkem, na kterém společnost hospodaří, je rybník Velké Dářko, který je největším rybníkem v regionu MAS, ale i v celém Kraji Vysočina. Významná část rybníků se nachází v CHKO Žďárské vrchy, což určuje i princip výroby ryb, který v první řadě předpokládá využití přirozené produkce rybníků se zaměřením vyprodukovat kvalitní rybu ve zdravém vodním prostředí. Akciová společnost Kinský Žďár se zaměřuje na chov tradičních a místních druhů sladkovodních ryb, jejíž činnost vychází z dlouhodobé rybářské tradice. Hlavní chovanou rybou je kapr, společnost má vlastní chov plemenných linií - **Žďárský šupinatý kapr** a **Žďárský lysý kapr**. Město Žďár nad Sázavou by v následujících letech chtělo zavést Žďárského kapra jako regionální značku.

Ze zdrojů podzemních vod, které jsou využívány k zásobování pitnou vodou, je významná lokalita zejména u Podmoklan. Jedním z dalších významných zdrojů pitné vody je Hamerská nádrž, která byla vybudována na horním toku řeky Chrudimky v letech 1906 – 1912 mezi obcemi Hamry a Studnice. Je to jedna z prvních přehrad v Čechách, která má sypanou hráz. Plocha přehrady je přibližně 60 ha a objem nádrže 2,5 miliónu metrů kubických. Nyní se využívá jako zdroj pitné vody pro Hlinecko, Trhovokamenicko a Havlíčkovobrodsko. Dalším významným zdrojem pitné vody je Stržská nádrž z roku 1954, která má vodní plochu o velikosti 24,1 ha a se zemní hrází vysokou 10,2 m, v koruně dlouhou 308 m o objemu nádrže 0,5 miliónu m³.

V posledních letech docházelo k vylévání vody z koryt toků, poškozování hrází rybníků a rozvodňování bystřin. Na základě toho je ze strany obecních samospráv kladen důraz na radikální řešení této situace formou prohlubování podélného koryta toků, revitalizace toků nebo odstraňování technických překážek v zátopových oblastech, které způsobují vzednutí hladiny a následné zaplavování pozemků. Řadu funkcí plní i rybníky, které následky povodní často značně tlumí, představují nezastupitelný stabilizační a regulační faktor hydrografické sítě. Mezi významná záplavová území patří oblast Stržského potoka, oblast toku Sázavy, Oslavy a Svratky.

Ochrana ovzduší

Kvalita ovzduší na území MAS je nejvíce ovlivňována emisemi z dopravy (nejzatíženější dopravní úseky) a z malých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší. Především ve městě Žďár nad Sázavou je automobilová doprava zdrojem 50 – 70 % imisí oxidu dusíku. Z malých zdrojů se jedná převážně o domácí topeniště na tuhá paliva s nevhodnými parametry. Z komunitního šetření na území MAS Havlíčkův kraj vzešel požadavek na pořízení nízkoemisních a bezemisních vozidel využívajících alternativní zdroje paliv, které mají pozitivní vliv na životní prostředí. Individuální bytová zástavba, včetně živnostníků a malých podniků, má lokálně větší vliv na znečištění ovzduší, a to především v důsledku spalování nekvalitního topného materiálu. Ve městě Žďár nad Sázavou se nachází významná průmyslová zóna, ale i přesto Žďár nad Sázavou patří mezi města, kde nejsou závažnější problémy s čistotou ovzduší. Nebyla zde vyhlášena žádná regulační opatření ani varování před smogovou situací, která by vedla k omezení emisí ze zdrojů znečišťování ovzduší. Velké zdroje znečištění jsou na okraji sídelních útvarů, čímž se působení škodlivin projeví jen při nepříznivém směru větru a špatných rozptylových podmínkách. Vypouštění je prováděno ve větších výškách a velké zdroje mají navíc technické zařízení pro snížení znečištění. K hlavním znečišťovatelům ovzduší patří firmy ŽĎAS a Tokoz.

Na kvalitu ovzduší naopak příznivě působí výskyt lesnatých oblastí, které jsou na území hojně zastoupeny. Aktivně vstřebávají uhlík ze vzduchu a zajišťují tak klimatickou kontrolu.

Hluk

Pozemní doprava (automobilová, železniční) v závislosti na zatížení dopravní liniové stavby je hlavním znečištěním, které se týká především města Žďár nad Sázavou a jeho místních částí. Dotýká se však i menších měst a obcí ležících při dopravně zatížených komunikacích (především I. tříd). Zdrojem hluku jsou ve větších městech s rozšířenou průmyslovou výrobou i místní průmyslové firmy (Ždírec nad Doubravou, Žďár nad Sázavou apod.).

Ochrana životního prostředí

Na území MAS Havlíčkův kraj zasahují dvě velkoplošná chráněná území ČR. Jedná se o Chráněnou krajinnou oblast (CHKO) Žďárské vrchy, která pokrývá největší část území MAS, a o Chráněnou krajinnou oblast (CHKO) Železné hory. Na území MAS zasahuje CHKO Žďárské vrchy do katastrálního území těchto obcí: Budeč, Cikháň, Fryšava pod Žákovou horou, Hamry nad Sázavou, Hamry u Hlinska, Havlíčkova Borová, Herálec, Chlumětín, Kameničky, Karlov, Krucemburk, Křižánky, Lhotka, Malá Losenice, Matějov, Nové Veselí, Oudoleň, Počátky, Polnička, Račín, Radostín, Sazomín, Sázava, Sklené, Slavětín, Slavíkov, Sněžné, Studnice, Světnov, Svatka, Svatouch, Škrdlovice, Vatín, Velká Losenice, Vepřová, Vojnův Městec, Ždírec nad Doubravou a Žďár nad Sázavou. CHKO Železné hory zasahuje do katastrálního území obcí: Podmoklany, Slavíkov, Sobiňov a Ždírec nad Doubravou. Ve Žďáře nad Sázavou se nachází i sídlo Regionálního pracoviště Správy CHKO Žďárské vrchy. Správa CHKO Žďárské vrchy zajišťuje provoz Ekologického informačního centra Krátká u Sněžného a terénní stanice ochrany přírody Babín, sloužící zejména k mimoškolní výchově mládeže.

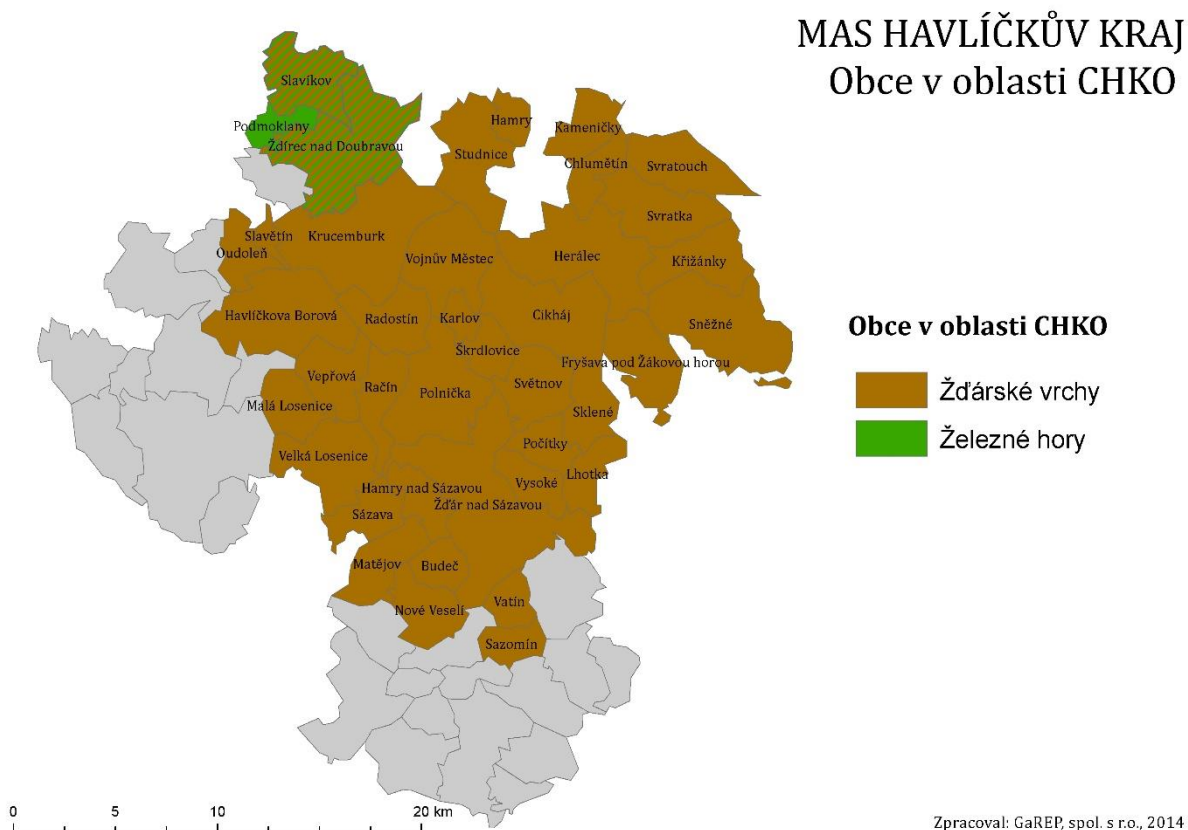
Jelikož převážná část území leží v CHKO, vyplývají z toho určitá omezení. Tato omezení se dotýkají zemědělců, na které jsou kladeny zvýšené ekologické nároky a mnohdy i zvýšené finanční nároky při rekonstrukcích budov apod. Určité omezení vnímají i lidé žijící v CHKO a to především z hlediska stavební činnosti, kdy ze strany CHKO dochází k usměrňování stavebního vývoje (sedlová střecha, sklon střechy atd.). Cílem je zachování celkového obrazu vesnice a venkovského prostoru, který byl po staletí prakticky neměnný a ve vazbách na krajinu a přírodu, a až v posledních letech se radikálně proměnil. Vývoj se odrazil především ve výstavbě a nevhodném situování velkokapacitních zemědělských objektů a výstavba obytných domů městského typu bez respektování života na venkově, které spočívá v rušení či devastování volných návesních porostů (ovocné sady, lipové aleje) a jejich nahrazování městskou zelení (jehličnany, netradiční rostliny, kůrování ploch apod.), v masivní výstavbě chat a rekreačních domků ve volné krajině atd. Řada starostů plánuje ve svých obcích výsadbu a obnovu zeleně.

Území CHKO není od okolní krajiny morfologicky výrazněji odděleno, přechody do jiných morfologických celků jsou plynulé. Na ráz krajiny má vliv i lesní a zemědělské hospodářství, ale problémy ve vztahu ke krajinnému rázu může působit především výstavba, zejména průmyslové objekty a rozšiřování sídel. Značně mohou ovlivnit krajinný ráz výškové stavby, které se vzhledem k charakteru terénu uplatňují i v širších vztazích a dálkových pohledech. Problematické je posuzování drobnějších objektů (např. výstavba rodinných domů, drobných účelových staveb, přestavby a úpravy), které ovlivňují krajinný ráz v konkrétním plošně omezeném prostoru.

Celá oblast byla v průběhu dějin různě formována vlivem zásahu člověka, přesto se zde dochovaly jedinečné přírodní hodnoty. Oblast Žďárských vrchů má své typické a individuální vlastnosti, jedná se o regionální kulturní krajinu. Typickým krajinným prvkem jsou rulové skalní útvary vytvořené na zalesněných hřbetech Žďárských vrchů a mozaika rozptýlené dřevinné vegetace s remízky a kamenicemi v zemědělsky využívané krajině. V krajině se střídají louky, pastviny, pole, lesy a rybníky, je

protkána nepravidelnou sítí mezí, úvozových cest, lesíků či skupin stromů. Zvláště cennými, člověkem nedotčenými místy jsou rozsáhlá rašeliniště a vlhké rašelinné louky, kde se vyskytuje řada chráněných a ohrožených druhů rostlin. Celé území dokresluje typické venkovské osídlení s prvky lidové architektury (centrální část CHKO – Krátká, Křižánky apod.).

Obrázek č. 14 Obce v oblasti CHKO

Na území se rozkládají rozsáhlé přírodní komplexy, jedná se o maloplošná chráněná území (MZCHÚ), která zahrnují přírodní památky (PP Bílá skála, PP Brožova skála, PP Černá skála, PP Devět skal, PP Díly u Lhotky, PP Drátenická skála, PP Louky u Černého lesa, PP Louky v Jeníkově, PP Malinská skála, PP Milovské perničky, PP Mlýnský potok a uhlíčky, PP Peperek, PP Rozštípená skála, PP Sklenské louky, PP Suché kopce, PP Světnovské údolí, PP Šafrance, PP Tisůvka, PP U Tučkovy hájenky, PP Utopenec), přírodní rezervace (PR Branty, PR Čtyři palice, PR Olšina u Skleného, PR Pod Kamenným vrchem, PR Ranská jezírka, PR Řeka, PR Štíří důl, PR Volákův kopec, PR Mokřadlo, PR Maršálka, PR Zlatá louka) a národní přírodní rezervace (NPR Dářko, NPR Radostínské rašeliniště, NPR Ransko, NPR Žákova hora).

Na území MAS se nachází 8 evropsky významných lokalit (EVL), zařazených do národního seznamu dle nařízení vlády č. 132/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, jedná se o: Dářská rašeliniště (390,4 ha), Štíří důl – Řeka (92,6 ha), Žákova hora (39 ha), Pod kamenným vrchem (12,1), Ransko (263,9 ha), Louky u Černého lesa (19,1 ha), Žďár nad Sázavou – garáže (0,02 ha), Vatín (45,1 ha), Dívka (27,8 ha), Staviště (3,4

ha), Údolí Chrudimky (3,4 ha), Babínský rybník (39,1 ha). Části lokalit Dářská rašeliniště, Louky u Černého lesa, Pod Kamenným vrchem, Ransko, Štíří důl – Řeka, Žákova hora se nachází v MZCHÚ, jejich ochrana je tak zčásti pokryt plány péče o MZCHÚ.

Významným historickým dokladem vývoje a vztahu našich předků ke stromům jsou některé dochované staré stromy, které byly pro svůj mimořádný význam vyhlášeny jako „památný strom“. Na území MAS je vyhlášeno celkem 29 samostatných památných stromů, 4 skupiny stromů a 4 aleje (Příloha č. 17).

Z pohledu NATURY 2000 se na území nenachází žádná ptačí oblast.

Základním rysem krajiny je celková otevřenost krajinné scény. Významné vyhlídkové body jako referenční místa vnímání obrazu krajiny a chápání krajinné scény oblasti jsou umístěny především do nevýrazných, avšak vyvýšených náhorních poloh. Především jde o vrcholové části kopců: prostor v okolí gotického kostela v Havlíčkově Borové, prostor v okolí Rosičky s rozhlednou, rozhled z přibyslavské věže, kopec nad Cibotínem, prostor u božích muk nad Českou Jablonnou, rozhled od Poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře atd.

Územní systém ekologické stability

Zachování krajinného rázu, zvýšení ekologické stability, zvýšení biodiverzity a snížení erozní ohroženosti jsou nezbytné pro zachování venkovského regionu. Územní systém ekologické stability (ÚSES) je vzájemně propojená soustava menších i větších území s převahou přírodních a přírodě blízkých biotopů. Základními skladebnými částmi ÚSES jsou biocentra a biokoridory, které se na území MAS nacházejí. Tyto prvky svými přirozenými funkcemi a vlastnostmi přispívají ke zvyšování přírodní a estetické hodnoty krajiny. Na území MAS se nacházejí nadregionální, regionální i lokální biocentra a biokoridory (Tabulky č. 37 – 40). Jedná se převážně o nefunkční biotopy, ÚSES navržený ovšem nerealizovaný.

Tabulka č. 37 Nadregionální biocentra na území MAS Havlíčkův kraj

Nadregionální ÚSES	Název	Evidenční číslo	Rozloha
Nadregionální biocentrum	Žákova hora	NRBC 81	2358 ha
Nadregionální biocentrum	Dářko	NRBC 2009	803 ha
Nadregionální biocentrum	Polom	NRBC 60	40 ha
Nadregionální biocentrum	Lichnice	NRBC 59	1126 ha
Nadregionální biocentrum	Údolí Doubravy	NRBC 58	1024 ha
Nadregionální biocentrum	Rasůveň	NRBC 61	20,5 ha

Zdroj: AOPK ČR 2015

Tabulka č. 38 Regionální biokoridory na území MAS Havlíčkův kraj

Regionální ÚSES	Název	Evidenční číslo
Regionální biokoridor	Železné Horky - Ransko (VPO – U223)	RBK 446
Regionální biokoridor	Štíří důl – Dářko (VPO – U220)	RBK 443
Regionální biokoridor	Žákova hora – Dářko (VPO – U221)	RBK 444
Regionální biokoridor	Žákova hora – Hudecká skalka (VPO – U279)	RBK 1371
Regionální biokoridor	Peperek – Ronov (VPO – U226)	RBK 449

Regionální biokoridor	Chlumětín, Svratouch (VPO – U265)	RBK 880
Regionální biokoridor	Čachnov – Milovské perníčky	RBK 1368
Regionální biokoridor	Hudecká skalka – Pasecká skála VPO – U280)	RBK 1372
Regionální biokoridor	Stříbrné Hory – Železné Horky (VPO – U224)	RBK 447

Zdroj: AOPK ČR 2015

Tabulka č. 39 Regionální biocentra na území MAS Havlíčkův kraj

Regionální ÚSES	Název	Evidenční číslo	Rozloha
Regionální biocentrum	Žákovina	RBC 309	119 ha
Regionální biocentrum	Milovské perníčky + Meandry Svratky	RBC 310, 311	219 ha
Regionální biocentrum	Hudecká skalka	RBC 312	65 ha
Regionální biocentrum	Pohledecká skála	RBC 313	65 ha
Regionální biocentrum	Čachnov	RBC 352	90 ha
Regionální biocentrum	Ransko	RBC 372	365 ha
Regionální biocentrum	Devět skal	RBC 393	105 ha
Regionální biocentrum	Štíří důl	RBC 714	21 ha
Regionální biocentrum	Babín	RBC 715	40 ha
Regionální biocentrum	Kladno	RBC 893	77 ha
Regionální biocentrum	Kameničky	RBC 900	407 ha
Regionální biocentrum	Niva Chrudimky u Trhové Kamenice	RBC 901	80 ha
Regionální biocentrum	Barchanec	RBC 902	56 ha
Regionální biocentrum	Peperek	RBC 1565	83 ha
Regionální biocentrum	Kamenný vrch	RBC 1566	65 ha
Regionální biocentrum	Suchý kopec	RBC 1741	43 ha
Regionální biocentrum	Na horách	RBC 703	-
Regionální biocentrum	V bukách	RBC 704	-
Regionální biocentrum	Samotín	RBC 1746	31 ha
Regionální biocentrum	Blatno	RBC 1747	35 ha
Regionální biocentrum	Pasecká skála	RBC 1953	50 ha
Regionální biocentrum	Karlštejn	RBC 9004	320 ha
Regionální biocentrum	Hudeč	RBC 1952	53,3 ha
Regionální biocentrum	Železné Horky	RBC 1568	70 940 ha

Zdroj: AOPK ČR 2015

Tabulka č. 40 Nadregionální biokoridory na území MAS Havlíčkův kraj

Nadregionální ÚSES	Název	Evidenční číslo	Celková délka
Nadregionální biokoridor	Polom - Žákova hora	NRBK 76	12,80 km
Nadregionální biokoridor	K 124 - Žákova hora	NRBK 125	25,2 km
Nadregionální biokoridor	Údolí Doubravy - K 125	NRBK 126	16,2 km
Nadregionální biokoridor	K 82 - K 127	NRBK 83	41 km

Nadregionální biokoridor	Žákova hora - Údolí Hodonínky	NRBK 127	44 km
Nadregionální biokoridor	Špičák - Rasúveň	NRBK 124	21 km

Zdroj: AOPK ČR 2015

Celé území Havlíčkova kraje je velice bohaté na přírodní památky a ochranné prvky. Téměř 40 % území pokrývají lesní komplexy, nachází se zde celá řada typických a chráněných a ohrožených druhů rostlin (Bledule jarní na Ranských jezírkách) a živočichů. Charakter krajiny je rozmanitý, tvořený skalnatými útvary (Přírodní památka Devět skal), či rašelinnými loukami. Rozmanitá skladba je částečně způsobena dřívější těžbou rud v určitých částech tohoto území, díky které v lesních ekosystémech začala přirozeně vznikat mokřadní společenstva.

Ekologická stabilita území (KES¹³) se pohybuje kolem hodnoty 1,92, což vypovídá o krajině vcelku vyvážené, s dochovanými přírodními strukturami, která nevyžaduje vysoké vklady dodatečné energie a nepotřebuje vysoké technické zásahy. Hodnota ekologické stability za území celého Kraje Vysočina je obdobná, pohybuje se okolo čísla 1,08. Z hlediska dnes běžných a převažujících forem hospodaření v krajině je pozornost ochrany přírody věnována zejména jednotlivým vybraným lokalitám nelesního charakteru. Z tohoto pohledu je třeba konstatovat, že situace negativně vyvíjí tlak na výstavbu ve volné krajině, narušující jak krajinný ráz, tak cenné i biotopy. Negativně se též v krajině projevuje přetrvávající snaha o intenzivní produkční využití půdy na zorněných katastrech se všemi nepříznivými důsledky - erozní splachy, zvýšené užívání umělých hnojiv a ochranných chemických přípravků, dále využití ploch pěstováním stejnorodých polních kultur (zejména pěstování kukuřice). Dalším přibývajícím problémem nejen na území MAS je invazní rozšiřování některých druhů rostlin (křídlatka, bolševník, netykavka apod.). Alarmující je přemnožení některých druhů živočichů, především na dolním toku Sázavy se potýkají s výskytem bobra a nutrie.

Stav životního prostředí (celkový stupeň narušenosti krajiny lidskou činností, kvality vody a ovzduší, rozmanitost flory a fauny) je dobrý. Jedná se o území bez výrazných ekologických zátěží. Dobrý stav životního prostředí vyplývá i ze skutečnosti, že se zde nachází dvě zvláště chráněná krajinná území (CHKO Žďárské vrchy, CHKO Železné hory). Přibývajícím problémem je výskyt invazních druhů rostlin a přemnožení některých druhů živočichů. Kvalita ovzduší na území MAS je nejvíce ovlivňována emisemi z dopravy (nejzatíženější dopravní úseky) a z malých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší. Především ve městě Žďár nad Sázavou je automobilová doprava zdrojem 50 – 70 % imisí oxidu dusíku. K omezení zdrojů znečištění přispívají i investice do obnovitelných zdrojů energie, které jsou v území zastoupeny v minimálním počtu. Díky četnějšímu výskytu povodní plní důležitou vodohospodářskou funkci rybníky a nádrže na území MAS, které představují nezastupitelný stabilizační a regulační faktor (řada z nich vyžaduje revitalizaci). Vzhledem k výskytu záplavových oblastí v území, investice obcí směřují do budování a zkvalitňování preventivních protipovodňových opatření. Na současný vzhled krajiny má obrovský vliv lidská činnost – lesní hospodářství a zemědělství, tedy péče o lesy a zemědělskou krajinu. Současný způsob

¹³ Koeficient ekologické stability (KES) = poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních (labilních).

zemědělství způsobený zřejmě špatnou ekonomickou situací (zemědělci = „ekologové z ekonomických důvodů“) způsobuje vodní erozi a kontaminuje chemickými látkami zásoby podzemních a povrchových vod. Z hlediska ochrany přírody a zachování harmonické rozmanitosti kulturní krajiny je tedy úpadek zemědělství jako takového nežádoucí. Důležitá je také rekonstrukce, opravy a zakládání nových lesních a polních cest. K zachování venkovského charakteru jednotlivých obcí přispívají jednotlivé opravy středů obcí. Rozvoj estetické úrovně návsi je důležité zachovat v takové formě, aby nedošlo k narušení typicky venkovského charakteru regionu ani k narušení přírody a krajinného rázu.

2.1.9 Veřejná správa

Správní příslušnost obcí

Území MAS Havlíčkův kraj zasahuje do správní příslušnosti pěti velkých měst. Do správního obvodu obce s rozšířenou působností (ORP) Žďár nad Sázavou spadá 40 obcí (více než polovina všech obcí), do ORP Havlíčkův Brod spadá 9 obcí, do ORP Chotěboř 8 obcí, do ORP Hlinsko 4 obce a 3 obce spadají do ORP Nové Město na Moravě. Vzhledem k populační velikosti obcí nemá většina obecních úřadů matriku. Vlastní matriku má pouze 10 obcí (Bohdalov, Herálec, Krucemburk, Nové Veselí, Přibyslav, Radostín nad Oslavou, Sněžné, Svatka, Ždírec nad Doubravou a Žďár nad Sázavou). Územní pracoviště Finančního úřadu se nachází ve městech Chotěboř, Havlíčkův Brod, Hlinsko a Žďár nad Sázavou – obce spadají pod finanční úřad dle svého ORP, pouze Fryšava pod Žákovou horou, Křižánky a Sněžné spadají finančním úřadem pod Žďár nad Sázavou. Územní pracoviště pro jednotlivé obce se nachází ve Žďáře nad Sázavou (40 obcí), Havlíčkův Brod (2 obce), Nové Město na Moravě (3 obce), Hlinsko (4 obce), Přibyslav (9 obcí) a Ždírec nad Doubravou (6 obcí). Správní příslušnost k jednotlivým institucím dokládá Příloha č. 18.

Město Žďár nad Sázavou má z hlediska veřejné správy nejvýznamnější postavení pro značnou část regionu MAS, neboť služby jednotlivých odborů Městského úřadu jsou k dispozici 40 obcím z území MAS. Městský úřad ve Žďáře nad Sázavou poskytuje služby jednotlivých odborů nejen svým obyvatelům, ale i obcím na území MAS, které leží v ORP Žďár nad Sázavou: odbor dopravy, odbor finanční, odbor komunálních služeb, odbor majetkoprávní, odbor obecný živnostenský úřad, odbor rozvoje a územního plánování, odbor sekretariát tajemníka a vnitřních věcí, odbor sociální, odbor stavební, odbor školství, kultury a sportu, odbor životního prostředí, oddělení finanční kontroly a interního auditu, oddělení informatiky, oddělení projektů a komunikace, organizační složka Technická správa budov a Krizové řízení. Řada obcí vyžaduje rekonstrukci budov úřadů, ale i modernizaci vybavení a informačních technologií.

Obecní rozhlas, zpravodaj/občasník

Pro občany obcí je velmi důležitá dostupnost k informacím o dění v obci. Nejvíce obcí (57) využívá přenos informací prostřednictvím místního rozhlasu. Obecní rozhlas nemají obce Dlouhá Ves, Hamry, Modlíkov, Olešenka, Sklené. V obcích je nejvíce rozšířen drátový rozhlas (33 obcí). V mnoha obcích již obecní rozhlas prošel rekonstrukcí na podobu bezdrátového rozhlasu (20 obcí). Ve Žďáře nad Sázavou je všude veden

rozhlas drátový (rozhlas chybí v místních částech Radonín a Mělkovice), na rok 2015 je však plánovaná jeho rekonstrukce na rozhlas bezdrátový ve městě i jeho místních částech. Ve 4 obcích je využívána kombinovaná forma obecního rozhlasu (Bohdalov, Jitkov, Pohled, Sněžné). Obce postupně začínají využívat informování občanů prostřednictvím informačních rozhlasových SMS zpráv, které rozesílají jednotlivé obecní úřady. Informační rozhlasové SMS zprávy poskytují svým občanům obce Sobíňov, Krucemburk, Hodíškov, Nové Veselí, Malá Losenice, Velká Losenice, Havlíčkova Borová, Sazomín, Světnov, Žižkovo Pole, Ždírec nad Doubravou. Obec Fryšava pod Žákovou horou a Škrdlovice plánují tuto službu v budoucnosti zavést. Obce ve většině případech informace z obce a hlášení místního rozhlasu zveřejňují na internetových stránkách obce.

Tabulka č. 41 Informovanost v jednotlivých obcích MAS Havlíčkův kraj

Území	Obecní rozhlas				Zpravodaj/občasník	Kabelová TV
	Drátový	Bezdrátový	Kombinovaný	SMS		
Přibyslavsko	6	5	1	4	10	1
Pooslaví	13	4	1	3	7	x
Žďárské vrchy	9	5	1	1	6	x
Ždírecko	4	6	1	3	6	x
Žďár nad Sázavou	1	0	0	0	1	1
Mas Havlíčkův kraj	33	20	4	11	30	2

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Informace o dění v obci se k občanům dostávají také v podobě obecního zpravodaje/občasníku, který obce vydávají. Téměř polovina obcí MAS Havlíčkův kraj vydává svůj vlastní zpravodaj (30 obcí). Obce Přibyslav a Svratouch vydávají dva zpravodaje. Čtrnáct obcí nevydává vlastní obecní zpravodaj, ale přispívá do zpravodaje Novinky (vydává redakce týdeník Mlejn, sídlící ve Žďáře nad Sázavou), ve kterém má každá obec k dispozici 2 – 3 strany. Obec Sazomín a Kněževes chtějí pro zvýšení informovanosti svých občanů zavést pravidelné vydávání místního zpravodaje.

Obec Přibyslav má své vlastní kabelové vysílání, které však není dostupné ve všech místních částech obce. Kabelové vysílání lze sledovat i na internetových stránkách. Kabelová televize je provozována i soukromou firmou ve Žďáře nad Sázavou a to s názvem TV Vysočina. Hlavním úkolem tohoto vysílání je podávat účastníkům kabelové televize aktuální informace z kultury, sportu a dění v regionu. Kabelová televize Vysočina vysílá nejen ve městě Žďár nad Sázavou, ale i ve Velké Losenici, Nových Dvorech, Bystřici nad Pernštejnem a Novém Městě na Moravě.

Z hlediska informovanosti veřejnosti o aktuálním dění v obci jsou podstatným informačním zdrojem internetové stránky obcí. Téměř všechny obce mají internetové stránky obce, kromě obce Kotlasy a obce

Jitkov (chybí vlastní internetové stránky obce, ale informace o jejich obci jsou dostupné na internetových stránkách Města a obce online). Celkový přehled informovanosti v jednotlivých obcích je uveden v Příloze č. 19.

O dění v obci jsou obyvatelé informováni v podobě obecních rozhlasů a místních zpravodajů. V posledních letech několik obcí začalo využívat kromě obecních rozhlasů i informační zprávy formou SMS, které vyhovují především starším lidem a pracovním zatíženým občanům. Téměř polovina obcí nemá možnost tyto služby svým občanům nabídnout. Významné jsou z hlediska informovanosti samotné internetové stránky jednotlivých obcí, kde jsou zveřejňovány aktuality a informace.

2.1.10 Bezpečnost

Území MAS Havlíčkův kraj spadá do teritoriální působnosti níže uvedených krajských ředitelství Policie ČR a s tím spojených územních odborů a příslušných obvodních oddělení – viz následující obrázek.

Bezpečnost v území zajišťují městské policie zřízené těmito městy: **Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod, Chotěboř a Hlinsko.**

Na území MAS Havlíčkův kraj má zřízenou městskou policii pouze Město Žďár nad Sázavou. Městská policie Žďáru nad Sázavou zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku na katastrálním území města a plní další úkoly vyplývající zejména ze zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii. U městské policie je zaveden ucelený systém prevence, který se soustřeďuje zejména na prevenci sociálně-patologických jevů u dětí a mládeže. V rámci systému prevence nabízí městská policie přednášky a besedy s jednotlivými třídními kolektivy žáků mateřských, základních a středních škol, SOU a internátů. Přednášky a besedy se uskutečňují podle vybrané problematiky, jako je například: chování na veřejnosti, protiprávní jednání – rozdíl mezi přestupkem a trestným činem, šikana, kontakt s volně se pohybujícími zvířaty, jak správně telefonovat na linky tísňového volání, problematika veřejného pořádku atd. Výkon služby je městskou policií města zabezpečován nepřetržitě (12 hodinové denní a noční služby). Hlídky jsou dvojčlenné a to buď pěší či motorizované.

Obrázek č. 15 Působnost krajských ředitelství Policie ČR a územních odborů a obvodních oddělení

Teritoriální působnost krajských ředitelství Policie ČR a s tím spojených územních odborů a příslušných obvodních oddělení

Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina:

Územní odbor Policie ČR Žďár nad Sázavou:
Obvodní oddělení Policie ČR Žďár nad Sázavou
Obvodní oddělení Policie ČR Nové Město na Moravě

Územní odbor Policie ČR Havlíčkův Brod:

Obvodní oddělení Policie ČR Havlíčkův Brod
Obvodní oddělení Policie ČR Chotěboř

Krajské ředitelství policie Pardubického kraje:

Územní odbor Policie ČR Chrudim:
Obvodní oddělení Policie ČR Hlinsko

Zdroj: www.mvcr.cz, vlastní zpracování 2014

V roce 2004 došlo k zavedení i hlídky na jízdních kolech (tzv. cyklohlídky). Na noční směny jsou převážně používáni i služební psi. Na služebně městské policie je výkon zabezpečen taktéž v nepřetržitém režimu. Stálá služba přijímá oznámení od občanů, předává oznámení hlídkám, vytěžuje kamerový systém, zajišťuje zápisy do registrů městské policie a obsluhuje Pult centralizované ochrany (PCO) sloužící jak k ochraně majetku samotného města, tak i ochraně majetku fyzických a právnických osob. Městská policie mimo jiné zabezpečuje i problematiku odchytu nalezených a opuštěných psů, kteří jsou předáváni do psího útulku nebo pokud je zjištěn majitel psa, majiteli psa.

Tabulka č. 42 Stav kriminality na území MAS Havlíčkův kraj za rok 2014

Název územní jednotky	Počet trestných činů		Index kriminality*	Počet objasněných případů	Objasněnost v %
	celkem	z toho počet násilných trestných činů			
OOP Chotěboř	406	20	137,4	236	58
OOP Havlíčkův Brod	860	60	188,1	442	51
OOP Žďár nad Sázavou	623	52	155	353	57
OOP Hlinsko	230	7	112,2	146	63
OOP Nové Město na Moravě	227	19	100,2	117	52

* Index kriminality, který umožňuje porovnání území, představuje počet trestných činů na 10 000 obyvatel za zvolené období.

Zdroj: www.mapakriminality.cz 2014

Služby městských strážníků zavedlo i Město Ždírec nad Doubravou. Zde vznikl projekt, v rámci kterého je navázána spolupráce mezi městem Ždírec nad Doubravou a městem Chotěboř – městská policie zapůjčí městské strážníky, kteří budou nepravidelně působit ve Ždírci nad Doubravou; činnost městské policie Chotěboř je ve Ždírci nad Doubravou omezená, funguje pouze na základě objednávky ze strany města Ždírec nad Doubravou. Chotěboř a Ždírec nad Doubravou jsou tak jedinými městy na Vysočině, kde taková spolupráce měst na základě veřejnoprávní smlouvy zatím funguje. Ždírec nad Doubravou plánuje napojení městských kamer na pult centrální ochrany městské policie v Chotěboři, což povede k zajištění vyšší bezpečnosti ve městě.

Jedním z nejrizikovějších faktorů, co se týče kriminality, je násilná trestná činnost. Stav této problematiky je znázorněn v tabulkách 37a, b. Uvedené hodnoty se vztahují k sledovanému období roku 2014 a ke struktuře jednotlivých dotčených teritoriálních součástí Policie ČR.

Index kriminality

Index kriminality se v roce 2014 v jednotlivých obvodních částech území MAS pohybovala v rozmezí od 100,2 v OOP Nové Město na Moravě a 188,1 v OOP Havlíčkův Brod (v OOP Havlíčkův Brod byl zaznamenán i nejvyšší počet násilných trestných činů). Jde o hodnoty, které jsou převážně pod průměrem Kraje Vysočina (158,4) a Pardubického kraje (162,4); hodnota OOP Havlíčkův Brod je nad průměrem obou krajů. V porovnání s průměrem České republiky (275,3) se jedná o hodnoty hluboko pod jejím průměrem.

Tabulka 43 Stav kriminality v Kraji Vysočina a Pardubickém kraji za rok 2014

Název územní jednotky	Počet trestných činů		Index kriminality*	Počet objasněných případů	Objasněnost v %
	celkem	z toho počet násilných trestných činů			
Kraj Vysočina	8 107	542	158,4	4 573	56
Pardubický kraj	8 380	499	162,4	4 645	55

* Index kriminality, který umožňuje porovnání území, představuje počet trestných činů na 10 000 obyvatel za zvolené období.

Zdroj: www.mapakriminality.cz 2014

Na území MAS Havlíčkův kraj se nacházejí obce, které jsou začleněny s dalšími obcemi do teritoriálních působností jednotlivých obvodních oddělení, kdy jsou indexy kriminality stanovovány vždy na tato území jako celek. Z tohoto důvodu nelze spolehlivě určit tento index u jednotlivých obcí v působnosti MAS, index je tedy v tabulce uveden za jednotlivá Obvodní oddělení Policie ČR působící na území MAS.

Ve výše tabulce 43 jsou z důvodu orientace a srovnání hodnot za území MAS Havlíčkův kraj a krajů (do kterých území MAS zasahuje), uvedena data stavu kriminality za Kraj Vysočina a Pardubický kraj.

Na území MAS jsou velmi častými přestupky – přestupky proti plynulosti a bezpečnosti silničního provozu, jejichž počet je zvyšován přítomností silnic I/19, I/34, I/37, II/353 a II/345, které přes území MAS procházejí a na základě celostátního sčítání dopravy z roku 2010 organizované Ředitelstvem silnic a dálnic patří k nejvytíženějším komunikacím v regionu. Na těchto silnicích dochází především k překračování povolené rychlosti, která přispívá k vyšší dopravní nehodovosti. Následující tabulka je výčtem nejčastějších dopravních nehod na silnicích I. třídy procházejících skrze území MAS Havlíčkův kraj za období 2010 – 2014. Dopravní nehodovostí je nejvíce zatížená silnice I/37, která svojí délkou zasahuje do území MAS nejvíce. Vyšším počtem dopravních nehod je zatížené i území města Žďár nad Sázavou a města Ždírec nad Doubravou, které se nachází na dopravně významném a vytíženějším silničním uzlu těchto dvou silnic (I/34 a I/37); na tomto uzlu leží křižovatka („U Lázníčků“), která se řadí mezi dopravně nebezpečná místa v MAS Havlíčkův kraj.

Tabulka č. 44 Dopravní nehodovost na úsecích silnic I. třídy procházejících územím MAS

Statistické vyhodnocení nehod na silnicích I. třídy na území MAS Havlíčkův kraj v letech 2010 - 2014						
Silnice I/19	Druh nehody (počet)	2010*	2011*	2012*	2013*	2014*
	Srážka s pevnou překážkou	5	7	7	2	10
	Srážka s jedoucím nekolovým vozidlem	7	7	20	12	12
	Srážka s lesní zvěří/domácím zvířetem	2	5	13	8	6
	Havárie	5	6	3	1	5
	Srážka s chodcem	3	3	1	1	6
	Srážka s vozidlem zaparkovaným, odstaveným	x	x	x	2	1
	jiný druh nehody	x	x	x	x	x
Celkem nehod za daný rok	22	28	44	26	40	
Silnice I/34	Druh nehody (počet)	2010	2011	2012	2013	2014
	Srážka s pevnou překážkou	11	6	8	4	3
	Srážka s jedoucím nekolovým vozidlem	11	5	10	12	2
	Srážka s lesní zvěří/domácím zvířetem	5	9	10	11	9
	Havárie	3	9	3	x	2
	Srážka s chodcem	1	x	2	x	x
	Srážka s vozidlem zaparkovaným, odstaveným	x	1	1	x	x
	jiný druh nehody	x	x	1	3	x
Celkem nehod za daný rok	31	30	35	30	16	
Silnice I/37	Druh nehody (počet)	2010	2011	2012	2013	2014
	Srážka s pevnou překážkou	8	13	22	15	7
	Srážka s jedoucím nekolovým vozidlem	6	20	26	30	23
	Srážka s lesní zvěří/domácím zvířetem	5	7	5	13	17
	Havárie	10	7	4	3	6
	Srážka s chodcem	2	3	3	4	8
	Srážka s vozidlem zaparkovaným, odstaveným	1	x	1	2	3
	jiný druh nehody	3	3	2	3	2
Celkem nehod za daný rok	35	53	63	70	66	
Za sledované období (1. 1. 2010 - 31. 12. 2014) se na těchto silnicích stalo 242 nehod, které měly následek na zdraví osob.						

*Sledované období od 1. 1. do 31. 12. daného roku

Zdroj: Ministerstvo dopravy: <http://www.jdvm.cz/cz/s477/Rozcestnik/c7315> Statistika-nehod-v-mapě

Jednotliví starostové ve svých obcích na území MAS také identifikovali dopravně nebezpečná místa. Jedná se především o obce, ve kterých byly zrušeny přechody pro chodce a v současné době zde chybí, ale i o chybějící chodníky podél nebezpečných silnic, napojení místních komunikací po místa se špatnou viditelností, nebezpečné křižovatky apod. Z hlediska dopravní bezpečnosti je rizikový i technický stav místních komunikací a účelových komunikací v obcích.

Tabulka č. 45 Nejvýznamnější dopravně nebezpečná místa na území MAS Havlíčkův kraj

Obec	Specifikace problémových míst
Česká Bělá	Chybí přechod pro chodce
Křižánky	Chybí přechod pro chodce a radary
Hamry nad Sázavou	Silnice I/19 prochází obcí. Chybí chodníky pro chodce.
Ostrov nad Oslavou	Silnice I/37 prochází obcí. Chybí zde přechody pro chodce.
Sobíňov	Silnice II/345 v severní části obce. Chybí přechod pro chodce, část chodníku.
Škrdlovice	Silnice I/37 od křížení místní komunikace k Velkému Dářku po odbočení na hřbitov.
Vatín	Silnice I/37 procházející obcí. Chybí přechod pro chodce.
Ždírec nad Doubravou	Silnice I/34 a I/37 procházející obcí. Chybí přechody pro chodce. Nebezpečná křižovatka U Lázníčků (křižovatka I/34 a I/37)
Žďár nad Sázavou	Centrum města Žďár nad Sázavou

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Požární ochrana

Požární ochranu zajišťuje Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR), který je základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS), který zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. HZS ČR tvoří krajské hasičské záchranné sbory (14), které jsou dále členěny na územní odbory a stanice. Posláním Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech (živelné pohromy, průmyslové havárie apod.).

Na území MAS Havlíčkův kraj působí **Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina**, který je tvořen 5 územní odbory (Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou) a **Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje**, který je tvořen 4 územními odbory (Chrudim Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí). Jednotlivé územní odbory pak zřizují ještě tzv. stanice (stanice Havlíčkův Brod, Chotěboř či Hlinsko atd.). Ve všech členských obcích MAS Havlíčkův kraj byla zjišťována existence jednotek požární ochrany (JPO), které tvoří základní složku IZS. Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, apod.). Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je „výkonnou“ jednotkou, kterou zřizuje obec podle zákona o požární ochraně a za účelem uvedeným v tomto zákoně.

Členové jsou zpravidla i členy SDH, ale nemusí tomu tak být ve všech případech, tj. členství v SDH nezakládá automaticky nárok na členství v jednotce.

JPO se dle operační hodnoty dělí do šesti kategorií JPO I až JPO VI – viz Tabulka č. 46.

Tabulka č. 46 Kategorie jednotek požární ochrany

Kategorie	Popis jednotky
JPO I	Jednotka Hasičského záchranného sboru ČR zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (1 + 3), družstev (1 + 5) nebo jejich kombinaci. Poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti, v místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO; u početně málo obsazených stanic zpravidla v součinnosti s místní jednotkou SDH obce.
JPO II/1	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000.
JPO II/2	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000.
JPO III/1	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000.
JPO III/2	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000.
JPO IV	Jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou. Poskytuje speciální techniku na výzvu OPS (operační středisko) HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.
JPO V	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu.
JPO VI	Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou. Poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.
Nezařazené	Jednotky PO nezařazené do plošného pokrytí. Nezařazená jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má základní početní stav jako jednotka kategorie JPO V. Nezařazené jednotky PO se zpravidla zařazují do druhého a vyššího stupně poplachu v poplachových plánech.

Zdroj: <http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-kraje-vysocina-menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po-jednotky-po.aspx>, vlastní zpracování, rok 2015

Na základě provedeného šetření v jednotlivých obcích MAS bylo zjištěno, že největší zastoupení jednotek sboru dobrovolných hasičů obce má kategorie JPO V, která se nachází ve více jak polovině obcí (45). Druhou nejvíce zastoupenou kategorií je JPO III, která se nachází v 15 obcích. JPO II se nachází ve městě Přibyslav, Žďár nad Sázavou a Ždírec nad Doubravou. V obci Cikháj se nenachází žádná JPO, v případě krizové situace vyjede jednotka SDH Škrdlovice. Ve Žďáře nad Sázavou je zastoupena kromě JPO II i JPO I, nachází se tady totiž stanice HZS Kraje Vysočina. Podrobný přehled je v Příloze č. 20.

Každý hasič v této jednotce je proškolen nejméně 40 hodinami teoretických i praktických znalostí ročně a dále je musí doplňovat. Musí mít potvrzení od lékaře, že je schopný a zdravotně způsobilý v jednotce působit a každé 2 roky toto potvrzení obnovovat. Zvláště velké nároky jsou kladeny na nositele dýchací techniky a řidiče.

Středisko Stavební obnovy železnic, a. s. Sázava

Středisko Stavební obnovy železnic, a.s. Sázava u Žďáru nad Sázavou je jedno z pětadvaceti středisek Správy státních hmotných rezerv (SSHR). Středisko zajišťuje podporu Kraji Vysočina a Pardubickému kraji, je však možná i vzájemná výpomoc mezi centry jinde. Ve skladech se nacházejí zásoby, které byly vytvořeny na požadavky Ministerstev dopravy, průmyslu a obchodu, zemědělství, vnitra a dopravy. K dispozici tak jsou například cisterny na vodu, elektrocentrály, vyprošťovací technika, zásoby pohonných hmot, kontejnery a další nezbytnosti pro stav nouze.

Bezpečnost na území MAS Havlíčkův kraj odpovídá sociálnímu složení obyvatelstva a existenci větších měst, dále vzdálenosti od velkých aglomerací, velkému tranzitnímu vytížení spojeného s dislokací obou krajů do centrální části České republiky (vysokou úroveň bezpečnosti v obcích dokládá i hodnota indexu kriminality, která je nižší než v Kraji Vysočina, Pardubickém kraji a hluboko pod hodnotou České republiky). Z hlediska bezpečnosti je problém s dopravní nehodovostí především na silnicích I. třídy, které územím procházejí. V území MAS se vyskytuje značné množství dopravně nebezpečných míst, a to zejména v obcích, kde je riziko nehodovosti.

Požární ochranu zajišťují po území MAS jednotky požární ochrany (JPO). Tato jednotka sboru dobrovolných hasičů funguje v každé obci, jedná se o organizaci, která zasahuje v mimořádných situacích, ale která v obci pomáhá také např. při svozu nebezpečných odpadů, kulturních činnostech. Starostové čím dál více dbají na vybavenost a akceschopnost JPO, a to v souvislosti nejen se stále přibývajícím klimatickými změnami.

2.2 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území

Rozvojový potenciál území je těsně spjat s regionálním rozvojem a jeho nástroji. Klíčovým nástrojem rozvoje jsou strategické dokumenty, tedy rozvojové koncepce, programy, územně plánovací dokumentace (dále jen „ÚPD“) apod. Většina obcí na území MAS takovýto strategický dokument nevládní, výjimku tvoří obce, které mají dokument typu Program obnovy vesnice, který je však značně zastaralý (Kameničky, Stříbrné Hory, Svratouch). Většina obcí se řídí rozpočtovým výhledem s rozpisem plánovaných aktivit a projektu na období čtyř let. Jedná se tak o dokument, jehož obsah a využití, je velice stručné. Úplný přehled strategických dokumentů jednotlivých obcí MAS a v rámci členství v dobrovolném svazku obcí (dále jen „DSO“) je přílohou tohoto dokumentu (Příloha č. 21).

Hlavním dokumentem všech obcí je územní plán obce, který mají všechny obce na území MAS. Stav územního plánování je velice dobrý. Většina obcí má územní plán nový či po změně dle nového stavebního zákona č. 183/2006 Sb.

Tabulka č. 47 Přehled strategických dokumentů včetně ÚPD

Region	Počet obcí	Program obnovy vesnice	ÚPD	Vlastní strategický dokument obce	Strategický dokument v rámci členství v DSO
Ždírecko	12	1	12	2	5
Přibyslavsko	16	1	16	2	14
Pooslaví	19	1	19	7	0
Žďárské vrchy	16	1	16	4	7
Žďár nad Sázavou	1	0	1	1	1
MAS Havlíčkův kraj	64	4	64	16	27

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Jedním z klíčových faktorů pro rozvoj venkova jsou komplexní pozemkové úpravy (dále jen „KPÚ“), které představují komplexní řešení stavu krajiny a životního prostředí.

Komplexní pozemkové úpravy (dále také „KPÚ“) má zpracováno 6 obcí (10 %) a v dalších 11 obcích jsou KPÚ zahájeno. Převážná část obcí (47 obcí, tj. 73 %) však komplexní pozemkové úpravy vůbec nemá. Jedná se hlavně o obce ve Žďárských vrších, kde KPÚ nemá žádná obec. Podrobnosti ke stavu KPÚ jsou uvedeny v Příloze č. 22.

Tabulka č. 48 Stav realizace KPÚ na území MAS Havlíčkův kraj

Území	Počet obcí			
	celkem	KPÚ	Zahájené KPÚ	bez KPÚ
Ždírecko	12	1	2	9
Přibyslavsko	16	2	5	9
Pooslaví	19	3	2	14
Žďárské vrchy	16	0	2	14
Žďár nad Sázavou	1	0	0	1
MAS Havlíčkův kraj	64	6	11	47

Zdroj: Portál eAGRI.cz 2015

Realizace společných zařízení v rámci komplexních pozemkových úprav a samotné provedení komplexních pozemkových úprav patří mezi priority obcí MAS, neboť pozemkové úpravy jsou v podstatě jediným nástrojem k obnovení a ujednání krajiny. Významně zvyšují trvale udržitelný rozvoj území.

2.2.1 Spolupráce v rámci území a vnější vztahy

Na území MAS působí čtrnáct dobrovolných obecních svazků, které sdružují 61 obcí, přičemž některé obce jsou členy více svazků a některé nespadají ani do jednoho ze svazků (3 obce).

Na území MAS Havlíčkův kraj pracují tyto svazky:

- Svazek obcí Pooslaví,
- Svazek obcí Přibyslavska
- Svazek obcí Pod Peperkem
- DSO Subregion Velké Dářko
- Svazek obcí, plynofikace obcí Borovsko
- Svazek obcí Podoubraví
- Mikroregion Novoměstsko
- Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko
- Svazek obcí Studnice, Hamry, Vortová
- Svaz obcí STRŽ
- České dědictví UNESCO
- Svazek obecních lesů Přibyslav
- Svaz vodovodů Bohdalov
- Svaz vodovodů a kanalizací Žďársko

Přehled svazků včetně popisu jejich činnosti je uveden v Příloze č. 23 tohoto dokumentu.

Spolupráce svazků je mnohdy jen čistě účelová (často monoúčelová), vzniká z potřeby realizovat určitý záměr. Jedná se převážně o spolupráci ohledně ČOV, vodovodů a kanalizací, či plynofikace.

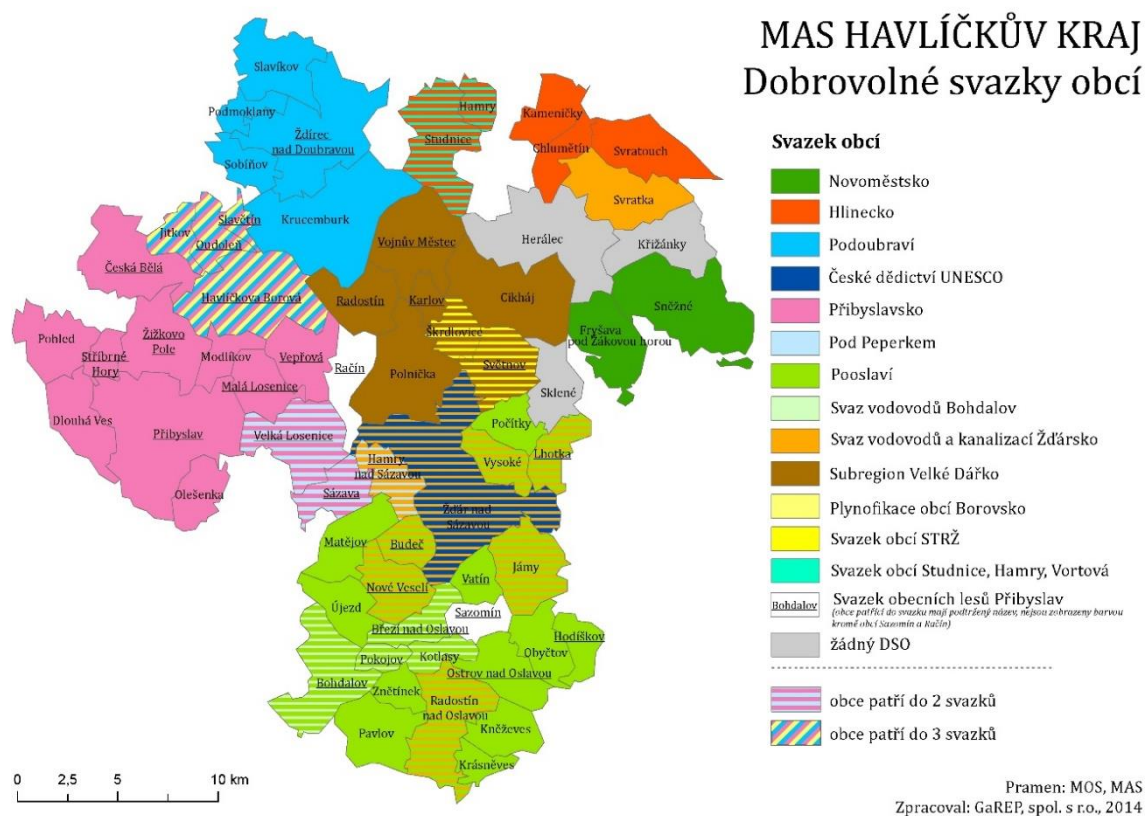
Na území působí svazek České dědictví UNESCO, který sdružuje obce s významnou památkou zapsanou do seznamu UNESCO. Toto sdružení je zaměřeno na popularizaci a propagaci světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO a jeho členem je Město Žďár nad Sázavou. Mezi neaktivnější svazky v území MAS patří zejména DSO Subregion Velké Dářko a Sdružení obcí mikroregionu obcí Hlinecko.

Třetina obecních svazků působících na území MAS Havlíčkův kraj má zpracovaný svůj strategický dokument, z převážné části se však jedná o strategické dokumenty, které jsou zastaralé. Nejaktuálnější dokument má DSO Subregion Velké Dářko, a to z roku 2013. Více viz Příloha č. 23.

Svazky obcí hrají v území MAS klíčovou roli. Je to výborná forma spolupráce, která má význam pro více obcí, protože záměry obcí přesahují území jedné obce. Obce často vstupují do svazků hlavně z finančních důvodů, neboť malé obce nemají dostatek finančních prostředků, aby mohly dostát svým povinnostem, které jim ukládá zákon. Jedná se hlavně o povinnosti zabezpečit veřejné statky a služby pro své obyvatele. Na realizaci řady záměrů (plynofikace, kanalizace, sběrné dvory a kompostárny apod.) tak obce efektivně spolupracují formou meziobecní spolupráce.

Spolupráce je významným vztahem ve všech oblastech lidské společnosti. Umožňuje snadněji a účinněji dosáhnout potřebných výsledků a v řadě případů není možné cíle bez spolupráce dosáhnout vůbec. Regionální politika, která usiluje o snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony a zabezpečuje jejich harmonický rozvoj, vyžaduje i nutnost spolupráce obcí. Fenomén spolupráce obcí se tak stává důležitým faktorem rozvoje a většinou se předpokládá, že k rozvoji přispívá taková spolupráce, která je účelná a efektivní a má pozitivní dopad na rozvoj daného území. Jde o hledání vhodných zdrojů vnitřních i vnějších. Nejvíce chybí vlastní zdroje, a to jak personální, tak i materiální a zejména finanční.

Obrázek č. 16 Dobrovolné svazky obcí na území MAS Havlíčkův kraj

Zdroj: vlastní šetření, zpracoval GaREP, spol. s r.o.

MAS Havlíčkův kraj sousedí se 7 dalšími místními akčními skupinami (Příloha č. 24). Na severu s Místní akční skupinou Hlinecko o. s., na západě s MAS Podhůří Železných hor o. p. s. a Královskou stezkou o. p. s., na jihu s MAS Českomoravské Pomezí o. p. s. a MAS MOST Vysočiny, o. p. s. a na východě s MAS Zubří země, o. p. s. a MAS Sdružení pro rozvoj Poličska, o. s.

Obrázek č. 17 Místní akční skupiny sousedící s MAS Havlíčkův kraj (stav k 28. 2. 2015)

Zdroj: Mapa území NS MAS ČR – výřez, originál v příloze č. 24, vlastní zpracování 2015

2.2.2 Rozvojová území

Region MAS Havlíčkův kraj lze označit za perspektivní území s významným rozvojovým potenciálem. Pro území je podstatná přítomnost okresního města Žďár nad Sázavou, ale i blízkost dalších měst Havlíčkův Brod, Chrudim i relativní blízkost krajských měst Pardubice a Jihlava, které mají vliv na zaměstnanost, příliv a odliv obyvatelstva, dostupnost služeb (chybějících na území MAS). Mezi silné stránky regionu, které je potřeba zachovat a dále rozvíjet, patří dobrá nabídka mateřských, základních škol, ale i středních škol, dostupnost základní zdravotní péče, bohatý spolkový život a velké množství přírodního a kulturního dědictví. Na území MAS můžeme rozlišit následující kategorie rozvojových území s rozvojovým potenciálem širšího (nadobecního) významu, které vycházejí z analýz a výsledků komunitního projednávání uvedených ve výše popsaných kapitolách.

Území se zvýšeným ekonomickým potenciálem

- rozvojová osa kolem silnice I/37, součástí tzv. páteřní sítě Kraje Vysočina
- rozvojová osa I/34 je důležitou spojnicí procházející celým západním územím MAS a je páteřní komunikací pro Ždírecko a Přibyslavsko, napojení komunikace II/345
- rozvojová osa kolem silnice I/19
- rozvojová osa kolem železniční trati Českých drah - č. 250 Havlíčkův Brod - Křižanov - Brno – Břeclav (prochází 9 obcemi v jihozápadní části regionu) a železniční trať č. 238 Pardubice – Havlíčkův Brod, trať je v celé své délce součástí celostátní dráhy – prochází obcemi v severní části regionu

- zlepšující se napojení na dálnici D1
- průmyslové zóny
- Žďár nad Sázavou a okolí

Území s potenciálem cestovního ruchu

- obce v CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory
- obce s významnými kulturními a přírodními památkami a chráněnými objekty
- památkové zóny v jednotlivých obcích
- obce s tradiční masopustní obchůzkou – památka UNESCO
- město Žďár nad Sázavou – památka UNESCO
- rekreační oblasti (př. Velké Dářko, Pilská nádrž)

2.2.3 Rozvojové kapacity

- Lidský potenciál pro činnost MAS – zhodnocení zájmu členů MAS a dalších osob o zapojení do činnosti MAS
- Finanční hospodaření MAS – zhodnocení finančních zdrojů v posledních letech (např. zda se daří využívat vícezdrojové financování) a zhodnocení struktury výdajů
- Zhodnocení aktivity NNO a podnikatelů při zapojení se do rozvojových aktivit MAS a při předkládání projektů do výzev MAS

2.3 Analýza problémů a potřeb

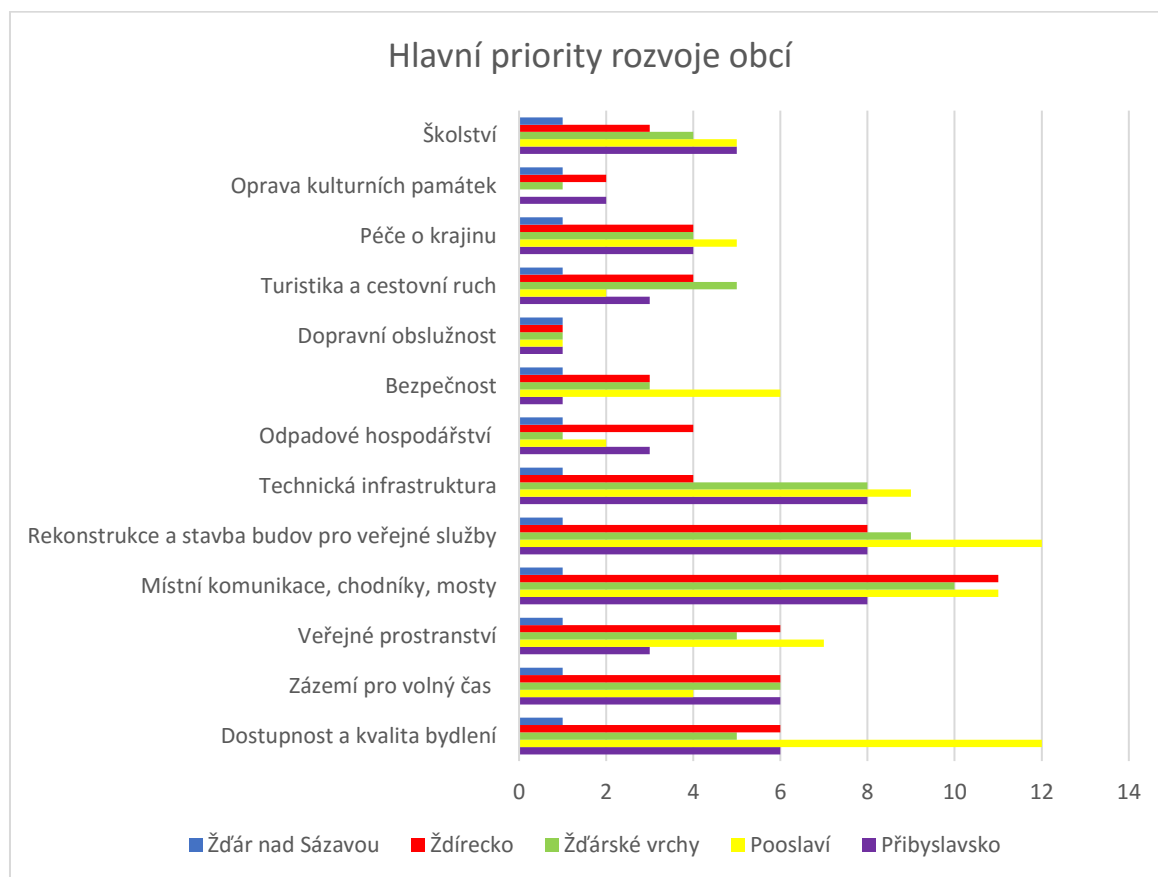
V analýze problémů a potřeb jsou zmíněna jednotlivá témata, problémy i konkrétní potřeby, které je třeba v rámci území MAS řešit. Veškeré uvedené priority rozvoje vycházejí z terénních šetření mezi starosty v jednotlivých obcích, z kulatých stolů, ze společných diskusí, které na území probíhaly, ale i z analýzy statistických dat.

Tato analýza je důležitým podkladem pro část strategickou, neboť mapuje problémy (témata), které jsou aktéři z území ochotni řešit v období 2014 -2020.

Představitelé obcí území MAS Havlíčkův kraj jako hlavní rozvojovou prioritu vidí rekonstrukci místních komunikací, mostů a odstranění dopravně nebezpečných míst zřízením chodníků a přechodů pro chodce v obcích. Dále také prioritu výstavba a rekonstrukce budov sloužících veřejným službám (např. výstavba či přístavba DPS, rekonstrukce obecního úřadu, kulturního domu, knihovny, zdravotního střediska, rekonstrukce hasičské zbrojnice apod.). Mezi další důležité priority pro většinu obcí patří zajištění a zlepšení technické infrastruktury v jednotlivých obcích (př. zbudování ČOV, oprava kanalizace a vodovodu, zajištění dostatečné plynofikace v obcích, rekonstrukce veřejného osvětlení). Obce, v dílčí části Pooslaví, jako jednu z hlavních rozvojových priorit shledávají zajištění a poskytnutí dostupnosti

a kvality bydlení. Jako další podstatné priority obce uvádějí rekonstrukci veřejného prostranství a péči o krajinu (např. odbahnění rybníků), rekonstrukce školských zařízení, výstavby a rekonstrukce zázemí pro volnočasové aktivity.

Obrázek č. 18 Priority rozvoje obcí na území MAS Havlíčkův kraj dle názoru představitelů

Zdroj: vlastní šetření 2014 - 2015

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že největším požadavkem na realizaci rozvojových projektů disponuje především dílčí část Pooslaví.

Představitelé obcí jako hlavní bariéru v rozvoji obcí vidí nedostatek pracovních příležitostí a nedostatek dopravních spojů. Jako jednu z významných bariér v rozvoji obce zdůraznily i špatnou finanční situaci obcí. Rozvojové priority města Žďár nad Sázavou se odrážejí od neustálého vývoje města a jeho okolí, ale i od snahy být atraktivním, moderním a kulturním městem nabízejícím kvalitní život všem věkovým kategoriím obyvatelstva. Díky této vizi jsou rozvojové záměry města součástí všech rozvojových priorit, jak je patrné na výše uvedeném grafu. Za nejdůležitější cíle lze však označit tyto rozvojové oblasti: Kvalitnější technická a zejména dopravní infrastruktura, ale i veškeré poskytované služby, zajištění a rozšíření kvalitní nabídky bydlení, rozšíření zařízení pro občanskou vybavenost a revitalizace jejich zázemí, ochrana a zkvalitnění životního prostředí, ochrana a revitalizace kulturního dědictví a celkového vzhledu města, podpora

podnikání a zajištění prostoru pro nové podnikatelské subjekty, zajištění dostatečného počtu pracovních příležitostí ve městě, rozvoj cestovního ruchu a samotná propagace města.

Hlavní potřeby/problémy vyplývající ze socioekonomické analýzy:

- Nedostatek prostor a špatný technický stav stávajících zázemí pro spolkovou, kulturní a sportovní činnost
- Nedostatek prostor a zázemí pro pořádání kulturních a společenských akcí
- Nestálost realizovaných akcí
- Nedostatečné investice na uchování a obnovu kulturních památek (státních a místního významu)
- Chybějící prostory a vybavenost knihoven včetně neprofesionálních
- Špatný technický stav budov a prostor občanské vybavenosti
- Nedostatečná a neodpovídající vybavenost mateřských, základních a středních škol
- Nedostatečná kapacita v mateřských školách
- Úbytek žáků na základních, středních a vyšších odborných školách
- Malá nabídka možností vzdělávání a volnočasových aktivit pro dospělé a seniory
- Špatná dostupnost zdravotní péče pro občany s pohybovými problémy a bez vlastního automobilu
- Obtížná dostupnost úřadů a některých základních služeb pro občany bez vlastního automobilu
- Špatné pokrytí základních služeb denní potřeby (obchod s potravinami, lékárna, pošta apod.)
- Nerovnoměrné pokrytí sociálními službami (DPS, terénní služby apod.)
- Nízké povědomí občanů o sociálních službách a jejich nedůvěra/neochota k poskytovatelům těchto služeb, nízký počet sociálních bytů
- Zvyšující se nároky na prevenci sociálně patologických jevů
- Sociální terénní péče zajišťována nekvalifikovanými pracovníky
- Nedostatečná propagace místních výrobců, jejich produktů
- Nedostatečná podpora a propagace drobných tradičních řemeslníků a poskytovatelů služeb
- Úpadek pořádání trhů a jarmarků
- Rozdílné hodnoty v zaměstnanosti malých obcí (často spolu sousedícími obcemi)
- Nízké zastoupení sociálního podnikání
- Nízká podnikatelská aktivita
- Nedostatečná podpora primárního sektoru a konkurenceschopnosti zemědělství (nízké zastoupení zemědělského odvětví v regionu)
- Nešetrné zemědělské postupy (chemie)
- Zastaralé vybavení zemědělských a lesnických podniků
- Nedostatečné zastoupení obnovitelných zdrojů energie

- Špatný technický stav rybníků
- Nedostatečné a nekvalitní protipovodňové opatření
- Nedostatek kvalifikované pracovní síly
- Dlouhá vyjížďka za prací a špatná dopravní obslužnost
- Zchátralé a nevyužité budovy (brownfieldy)
- Vodní eroze a kontaminace podzemních a povrchových vod v důsledku špatného hospodaření na půdě
- Invazivní rozšiřování některých nežádoucích druhů rostlin a živočichů
- Klimatické změny (globální oteplování apod.)
- Rozvoj ekonomické aktivity v průmyslových zónách mimo CHKO Žďárské vrchy a Železné hory
- Nevyhovující stav kulturních a historických památek
- Krátkodobý pobyt turistů a sezónní charakter návštěvnosti (letní sezóna)
- Nevyhovující turistická infrastruktura
- Chybějící a zastaralá technická infrastruktura
- Problematická ukládání nebezpečného odpadu a ukládání BRKO
- Chybějící technika pro sběr a manipulaci s odpady
- Špatný technický stav povrchů komunikací
- Vysoké dopravní zatížení komunikací a nedostatek parkovacích míst v obcích
- Neexistující dopravní obslužnost o víkendech některých obcí
- Nenávaznost dopravních spojů
- Nevyhovující stav zastávek a terminálů
- Nedostatek bezpečnostních prvků v obcích (přechody, chodníky apod.) a dopravně nebezpečná místa
- Nevyhovující vybavení a IT na úřadech
- Chybějící internetová prezentace (www stránky obcí)
- Neprovedené komplexní pozemkové úpravy
- Nízká aktivita spolupráce
- Chybějící strategické dokumenty obcí a svazků
- Nedostatečná informovanost v území

Hlavní rozvojová témata a potřeby obyvatel dle obyvatel venkovských obcí MAS:

- Vyšší aktivita občanů
- Školství

- Zázemí pro volný čas
- Zvýšení bezpečnosti v obcích a ochrana před negativy automobilové (především kamionové) dopravy
- Kvalitnější dopravní obslužnost
- Investice do dopravní a technické infrastruktury (především silnice, kanalizace a ČOV)
- Zlepšení stavu budov pro veřejné služby a samotné posílení veřejných služeb
- Lepší cyklistická infrastruktura
- Služby pro specifické skupiny obyvatel (pro seniory, mladé rodiny apod.)
- Podpora rozvoje cestovního ruchu za využití přírodního a kulturního potenciálu regionu
- Zvyšování kvalifikace pracovních sil a programy celoživotního vzdělávání
- Vznik a udržení pracovních míst
- Úsilí o udržení základních služeb pro občany v regionu (dopravní obslužnost, školství, zdravotnictví, úřady, prodejny se smíšeným zbožím)
- Zlepšení mezilidských vztahů
- Území určená pro další výstavbu
- Efektivní a transparentní veřejná správa

Hlavní rozvojová témata (potřeby) dle obyvatel města Žďár nad Sázavou:

- Nemovitě památky a památka UNESCO
- Aktivita občanů
- Péče o krajinu a vzhled města
- Cestovní ruch (kvalitní turistická infrastruktura, rozšíření nabídek služeb, propagace města, rozšíření spolupráce subjektů v oblasti cestovního ruchu)
- Služby pro specifické skupiny obyvatel (např. sociální služby)
- Životní prostředí a odpadové hospodářství
- Konkurenceschopnost místních podnikatelů a zkvalitnění podnikatelského prostředí (řešení problematiky nezaměstnanosti a integrace znevýhodněných skupin obyvatel)
- Školství
- Zázemí pro volný čas (zvýšení kvality a rozšíření těchto zařízení)
- Dopravní obslužnost a rozvoj cyklodopravy ve městě
- Bezpečnost, prevence kriminality a sociopatologických jevů
- Rozvoj bydlení

Hlavní potřeby neziskových organizací:

- Výstavba a rekonstrukce prostor (zázemí) pro jejich činnost

- Vybavení a zajištění technických pomůcek pro jejich činnost
- Pomoc obcí s jejich propagací a akcemi pořádanými v jednotlivých obcích
- Podpora pravidelných aktivit (akce, nabízené služby)

Hlavní potřeby podnikatelů:

- Zlepšení dopravní obslužnosti, technické a dopravní infrastruktury
- Zajištění většího počtu prostor pro podnikání (průmyslové zóny)
- Modernizace zařízení a technologií
- Zvyšování konkurenceschopnosti místních nezemědělských podnikatelů

Z diskuze občanů a dalších aktérů na 6 kulatých stolech v jednotlivých částech MAS vplynuly následující potřeby a problémy:

- Nedostatečný počet dopravních spojů
- Nedostatek stavebních parcel pro výstavbu rodinných domů
- Nedostatečný počet pracovních příležitostí v místě bydliště
- Nerovnoměrná kapacita pečovatelských domů, chybí domy pokojného stáří, startovací byty, nízký počet sociálních bytů
- Nedostatek veřejných služeb v obcích – potraviny apod.
- Špatný stav místních komunikací a chodníků, nedostatečná síť cyklostezek na území MAS
- Nerovnoměrný počet zařízení pro sportovní a kulturní vyžití
- Problémy stavu krajiny – vodní eroze, monokulturní pěstování rostlin, kontaminace povrchové a podzemní vody chemickými látkami, nedostatek vody
- Nedostatečná podpora mladých rodin s dětmi a seniorů
- Špatný stav obecních budov a veřejného prostranství
- Špatný stav autobusových zastávek
- Špatné mezilidské vztahy
- Špatný stav místních komunikací, chodníků a nebezpečná místa v obcích
- Špatný stav památek kulturního dědictví
- Zvyšování efektivity zemědělské činnosti a její modernizace

2.4 SWOT analýza

Na základě setkání „kulatých stolů“, které po území proběhly, byly sestaveny následující SWOT analýzy, ve kterých jsou definovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby v území MAS Havlíčkův kraj, a to v rámci jednotlivých priorit a na závěr celkově.

2.4.1 SWOT analýza – PRIORITA 1: Zaměstnanost a podnikání

S - SILNÉ STRÁNKY	W - SLABÉ STRÁNKY
Průmyslové zóny zvyšující ekonomiku a nabídku pracovních příležitostí	Relativní nedostatek pracovních příležitostí v místě bydliště
Významně zastoupená fungující průmyslová výroby (dřevozpracující a strojírenský průmysl)	Výrazně rostoucí počet vyjíždějících obyvatel za prací za hranice své obce
Přítomnost větších měst v území (Žďár nad Sázavou, Přibyslav, Ždírec nad Doubravou apod.)	Nízké zastoupení sociálního podnikání
Přítomnost velkých a stabilních firem	Nenávaznost dopravních spojů
O - PŘÍLEŽITOSTI	T - HROZBY
Příchod nových obyvatel do regionu	Pokračující odchod obyvatel z regionu
Podporou podnikání postupně vyrovnávat rozvojové šance území (vzdělávání a poradenství pro podnikatele, modernizace výroby apod.)	Stárnutí populace
Zvýšení ekonomiky a počtu volných pracovních míst prostřednictvím přilákání podnikatelských subjektů do regionu	Omezení či rušení dopravních spojů
Zájem podnikatelů o sociální podnikání	Zvyšování dlouhodobé nezaměstnanosti obyvatel
Efektivní využití produktů místního zemědělství – rozvoj přidružené výroby včetně nárůstu zaměstnanosti v ní, farmářské trhy apod.	Nedostatečná konkurenceschopnost místních podnikatelů
Rozšiřující se nabídka produktů malých farmářů	Vysoká administrativní zátěž i v souvislosti se získáváním národních a evropských finančních prostředků
Regenerace a využití brownfields vč. opuštěných objektů	Nízká podpora státu
	Malá přizpůsobivost dotačních titulů skutečným potřebám

	Legislativní změny a politická rozhodnutí
	Zánik obchodů s potravinami na venkově
	Konkurence větších měst na trhu práce (odliv mladých lidí s vyšším vzděláním do větších měst)

2.4.2 SWOT analýza – PRIORITY 2: Živá a bezpečná obec

S - SILNÉ STRÁNKY	W - SLABÉ STRÁNKY
Bohatý spolkový život v jednotlivých obcích	Nevyhovující a nedostatečné zázemí některých sportovních, společenských a kulturních zařízení
Udržování a obnova původních tradic	Nízká neaktivita a zájem občanů o dění v obci
Významná nabídka naučných, turistických tras, cyklostezek a lyžařských stop	Nedostatek prostor pro činnost neziskových organizací
Tradice charity a mezilidské pomoci	Vysoké náklady na zajištění školství
Významná poloha v rámci národní železniční a silniční sítě	Špatný technický stav budov ZŠ a MŠ
Široká základna spolků a organizací se zaměřením na kulturu, sport a volný čas	Nedostatečné či zastaralé vybavení školských zařízení
Vysoký počet školských zařízení, zejména malotřídek	Nedostatečné kapacity MŠ a školních družin
Dostupné vzdělávání	Nevyhovující prostory pro občanskou vybavenost
Pestrá nabídka kulturních, společenských a sportovních akcí i nadregionálního významu	Nejednotný přístup k propagaci CR
Vysoký turistický potenciál	Špatný stav místních komunikací (silnic)
	Špatný stav či neexistence autobusových a vlakových zastávek
	Nedostatečné zajištění dopravní bezpečnosti v obcích (přechody, osvětlení, zpomalovací pruhy apod.)
	Krátkodobý pobyt turistů a sezónní charakter návštěvnosti
	Špatná propagace
	Neexistence areálu popř. objektů pro volnočasové využití
	Nedokončená síť cyklostezek a jejich doprovodná infrastruktura

O - PŘÍLEŽITOSTI	T - HROZBY
Využití nabídky dotačních prostředků z národních a zejména z evropské úrovně v období 2014 – 2020 zejména pro oživení a rozvoj místních kulturních tradic, k posílení pocitu sounáležitosti místních obyvatel	Omezení dopravních spojů – školních autobusů
Zvýšení zájmu o turistiku a agroturistiku	Nedostatek finančních prostředků z důvodu nevhodného rozpočtového určení daní
Zkvalitňování základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu pro podporu dlouhodobých turistických pobytů v regionu MAS	Nevhodné nastavení dotační politiky
Větší spolupráce aktérů regionálního rozvoje	Postupná ztráta zájmu a povědomí o místních tradicích a lidové kultuře
Ochota obyvatel zapojit se do rozvoje a tvorby aktivit v oblasti trávení volného času	Legislativní změny a politická rozhodnutí
Podpora volnočasových aktivit pro děti, mládež, mladé rodiny s dětmi a znevýhodněné skupiny obyvatel – investice do budoucna, sociální integrace	
Prevence sociopatologických jevů a vandalismu	
Zlepšení dopravní obslužnosti některých malých obcí a místních částí mimo hlavní silniční tahy	
Rozvoj vybavenosti a dostupnosti integrovaného záchranného systému	
Rozvoj cyklistické infrastruktury	

2.4.3 SWOT analýza – PRIORITA 3: Rodina a dostupné služby

S - SILNÉ STRÁNKY	W - SLABÉ STRÁNKY
Zachování tradičního modelu rodiny	Nedostatečné prostory pro knihovny
Dostupná zdravotní a sociální péče	Nedostatečné finanční prostředky na mimoškolní aktivity dětí, mládeže a dospělých
Široká nabídka sociálních služeb	Nízká nabídka vzdělávání pro dospělé a znevýhodněné skupiny obyvatel
Významnost místních knihoven v obcích	Špatný stav knihoven (vybavení, stav budovy)
Spolupráce profesionálních knihoven s neprofesionálními	Nedostatek knihoven
Rozsáhlá muzejní a výstavní činnost	Špatná dostupnost služeb pro občany s pohybovými problémy (zdravotní služby, služby úřadů atd.)
Dostupnost a široká nabídka služeb obecních úřadů	Nerovnoměrnost rozložení sociálních a zdravotních služeb v obcích
	Nevědomost o nabízených sociálních službách
	Rozšiřování patologických jevů (drogy, alkoholismus)
	Existence sociálně vyloučených lokalit a skupin
	Nízký počet registrovaných IC
	Rušení pošt na malých obcích
	Vysoké náklady na zaškolení sociálních pracovníků
O - PŘÍLEŽITOSTI	T - HROZBY
Získání finančních prostředků pro větší propagaci CR	Stárnutí populace v obcích
Investice do sociálních služeb (byty a domy s pečovatelskou službou, sociální bydlení, školky pro seniory apod.)	Opatrovnictví obcí
Dotační možnosti pro lepší využití přirozeného potenciálu území a vybudování kvalitních sociálních služeb	Legislativní změny a politická rozhodnutí
Osvěta v oblasti finanční gramotnosti	Výskyt kriminality a vandalismu
	Přihlašování k trvalému bydlišti na obecní úřady nebo do objektů s evidenčním číslem nevhodných k bydlení

2.4.4 SWOT analýza – PRIORITA 4: Krajina kolem nás

S - SILNÉ STRÁNKY	W - SLABÉ STRÁNKY
Čisté životní prostředí	Výrazná svažitost území (vysoká ohroženost zemědělské/orné půdy)
Turistická atraktivita území	Výskyt záplavových oblastí
Letní atraktivní zázemí pro sport (pěší turistika, cykloturistika aj.)	Nedůstojné prostředí zemědělských podniků
Výjimečný přírodní i kulturní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu	Nedostatečná podpora primárního sektoru a konkurenceschopnosti zemědělství
Vysoké zastoupení lesů, pramenná oblast	Technický stav budov a technické infrastruktury v majetku obcí
Významné řeky, rybníky a vodní nádrže v regionu	Chátrající kulturní/duchovní památky a drobné sakrální stavby
Kvalitní ovzduší	Chybějící kanalizace a ČOV
Široká nabídka přírodních, kulturních a historických památek a objektů	Nízký počet sběrných dvorů, směrných míst a míst na likvidaci biologického odpadu
Fenomén lidové architektury (obnova a zachování lidové architektury)	Ovzduší ovlivňováno emisemi z dopravy a domácnostmi (spalující nekvalitní tuhá paliva)
Přítomnost významné kulturní památky UNESCO	Nerespektování pravidel chování v CHKO ze strany návštěvníků
CHKO/památková zóna (zajímavost území/objektu daná tímto statutem)	Existence CHKO na území MAS – omezení pro obyvatele i turisty
Všechny obce disponují územními plány	Minimální počet zařízení pro využívání obnovitelných zdrojů energie
	Informační a orientační systém pro turisty
O - PŘÍLEŽITOSTI	T - HROZBY
Zvýšení atraktivity pro trvalé bydlení vylepšením základních životních podmínek	Extrémní výkyvy počasí, povodně, ohrožení zemědělské a lesní půdy působením klimatických podmínek a nevhodnou výstavbou
Změna přístupu obyvatel ve vztahu k ŽP	Legislativní změny a politická rozhodnutí
Rozvoj a ochrana kulturního, duchovního a přírodního dědictví	Výskyt černých skládek na území MAS
	Nezájem obyvatel o ochranu krajiny
	Ztráta a narušení venkovského charakteru obcí a celého regionu
	Intenzifikace zemědělství, zvyšování dávek umělých hnojiv a chemických látek pro ochranu rostlin
	Nedostatek finančních zdrojů na reprodukci a rozvoj infrastruktury

2.4.5 SWOT analýza – PRIORITY 5: Partnerství, informovanost a rozvoj v území MAS

S - SILNÉ STRÁNKY	W - SLABÉ STRÁNKY
Působnost značného množství dobrovolných svazků obcí	Chybějící internetové stránky a obecní zpravodaje v některých obcích
Aktivní spolupráce mezi obcemi	Chybějící a špatný technický stav obecních rozhlasů
	Nízký počet strategických a koncepčních dokumentů obcí
	Nízké propojení strategického a územního plánování mezi obcemi navzájem i vertikálně (podnikatel, spolek, obec, ORP atd.)
O - PŘÍLEŽITOSTI	T - HROZBY
Společné projekty (členů MAS, zájmových skupin MAS, mikroregionů)	Ztráta zájmu ke spolupráci mezi obcemi, individuální řešení svých problémů
Využití strategických a koncepčních plánů k celkovému rozvoji území	Nedostatek finančních prostředků
Meziobecní spolupráce v různých oblastech (odpady, sociální služby aj.)	Nezájem měst a obcí o společné projekty
Prohloubení spolupráce veřejné, soukromé a neziskové	

2.4.6 SWOT analýza celková

S - SILNÉ STRÁNKY	W - SLABÉ STRÁNKY
Čisté životní prostředí	Výrazná svažitosť území (vysoká ohroženost zemědělské/orné půdy)
Turistická atraktivita území	Chátrající kulturní/duchovní památky a drobné sakrální stavby
Bohatý spolkový život	Výskyt záplavových oblastí
Vysoká zalesněnost a pramenná oblast	Nízký počet strategických a koncepčních dokumentů obcí
Významné řeky, rybníky a vodní nádrže v regionu	Rušení pošt na malých obcích
Významně zastoupená fungující průmyslová výroba (dřevozpracující a strojírenská průmysl)	Nedostatek prostor a zázemí pro spolkovou, zájmovou, dobrovolnou činnost a NNO
Udržovaný bytový fond	Špatný stav knihoven (vybavení, stav budovy)
Dostupnost základní zdravotní a sociální péče	Stárnutí obyvatel v území
Rozsáhlá muzejní a výstavní činnost	Vysoké náklady na zajištění školství
Fenomén lidové architektury	Špatný stav komunikací (silnic)
Přítomnost významných kulturních památek (UNESCO, NKP)	Nedostatečné zajištění bezpečnosti v obcích (přechody, osvětlení)
Zachování tradičního modelu rodiny	Pokles počtu obyvatel v regionu
Tradice charity a mezilidské pomoci	Nízké zastoupení sociálního podnikání
Přítomnost velkých měst (Žďár nad Sázavou, Ždírec nad Doubravou, Přibyslav aj.)	Nízká nabídka vzdělávání pro dospělé a znevýhodněné skupiny obyvatel
	Špatná propagace cestovního ruchu
O - PŘÍLEŽITOSTI	T - HROZBY
Využití nabídky dotačních prostředků z národních a zejména z evropské úrovně v období 2014 – 2020 zejména pro oživení a rozvoj místních kulturních tradic, k posílení pocitu sounáležitosti místních obyvatel	Extrémní výkyvy počasí, povodně, ohrožení zemědělské a lesní půdy působením klimatických podmínek a nevhodnou výstavbou
Získání finančních prostředků pro větší propagaci CR	Legislativní změny a politická rozhodnutí
Investice do sociálních služeb (byty a domy s pečovatelskou službou, sociální bydlení, školky pro seniory apod.)	Výskyt černých skládek na území MAS
Dotační možnosti pro lepší využití přirozeného potenciálu území a vybudování kvalitních sociálních služeb	Nedostatek finančních prostředků

Osvěta v oblasti finanční gramotnosti	Nezájem měst a obcí o společné projekty
Rozvoj cyklistické infrastruktury	Stárnutí populace v obcích
Meziobecní spolupráce v různých oblastech (odpady, sociální služby aj.)	Opatrovnictví obcí
Prohloubení spolupráce veřejné, soukromé a neziskové	Legislativní změny a politická rozhodnutí
Zkvalitňování základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu pro podporu dlouhodobých turistických pobytů v regionu MAS	Výskyt kriminality a vandalismu
Větší spolupráce aktérů regionálního rozvoje	Omezení dopravních spojů – školních autobusů
Ochota obyvatel zapojit se do rozvoje a tvorby aktivit v oblasti trávení volného času	Nedostatek finančních prostředků z důvodu nevhodného rozpočtového určení daní
Podpora volnočasových aktivit pro děti, mládež, mladé rodiny s dětmi a znevýhodněné skupiny obyvatel – investice do budoucna, sociální integrace	Nevhodné nastavení dotační politiky
Prevence sociopatologických jevů a vandalismu	Postupná ztráta zájmu a povědomí o místních tradicích a lidové kultuře
Zlepšení dopravní obslužnosti některých malých obcí a místních částí mimo hlavní silniční tahy	Omezení či rušení dopravních spojů
Rozvoj vybavenosti a dostupnosti integrovaného záchranného systému	Zvyšování dlouhodobé nezaměstnanosti obyvatel
	Nedostatečná konkurenceschopnost místních podnikatelů
	Vysoká administrativní zátěž i v souvislosti se získáváním národních a evropských finančních prostředků
	Nízká podpora státu

3. STRATEGICKÁ ČÁST

3.1 Vize, mise a strategické cíle

Dlouhodobá vize zachycuje představu o tom, kam by měl rozvoj MAS směřovat, jak by MAS měla v budoucnu vypadat. V úvodní pasáži vize jsou stručně zachyceny pomocí klíčových slov hlavní podstaty vize. Jednotlivé oblasti vize jsou potom rozvinuty do podoby uchopitelné všemi aktéry a především do podoby, z níž logicky vyplývají jednotlivé cíle integrované strategie MAS.

Mise zachycuje poslání MAS, celkovou filozofii činnosti MAS a principy, na nichž bude rozvoj MAS postaven.

Strategické cíle je nutno brát jako „skupinu cílů“, nikoliv jako jednotlivé na sobě nezávislé cíle. To znamená, že jednotlivé strategické cíle jsou řešeny především v rámci jednotlivých prioritních oblastí, ale mohou být částečně naplňovány v rámci více prioritních oblastí.

Vize MAS 2020

„Havlíčkův kraj je rozvíjejícím se regionem partnerství a spolupráce s dostatkem udržitelných pracovních míst a s výjimečným krajinným rázem. Na území existují kvalitní služby a panuje zde čilý komunitní život, díky čemuž zde žijí spokojení občané.“

Rozvíjející se region partnerství a spolupráce

MAS Havlíčkův kraj je dostupný, dosažitelný, transparentní, ochoten se podílet na vytváření hodnot společně s partnery a zainteresovanými stranami. Region propaguje své území směrem navenek pro přilákání návštěvníků, nových obyvatel a podnikatelů. V regionu funguje spolupráce a informovanost mezi aktéry napříč zájmovými skupinami uvnitř regionu. MAS také spolupracuje s okolními MAS a DSO. V regionu funguje řízený rozvoj prostřednictvím programů rozvoje obcí a této SCLLD.

Dostatek udržitelných pracovních míst

V regionu působí silně zakotvené firmy, kterým jsou vytvářeny podmínky pro jejich další rozvoj. Daří se zaměstnávat i znevýhodněné občany. Region podporuje opatření, která lákají nové podnikatele. Jsou nabízeny plochy pro podnikání a umožňuje se snadnější využití bývalých areálů zemědělských družstev, lihovarů a dalších brownfieldů. Prostřednictvím místních trhů a vytváření sítí v území vzkvétají tradiční místní řemesla, produkty a služby.

Výjimečný krajinný ráz

Na území MAS se za minulá staletí podařilo vytvořit kulturní krajinu, která je v harmonii s místními přírodními prvky a osídlením. Malebný krajinný ráz, který do území láká umělce a návštěvníky a

vytváří zázemí pro spokojený život obyvatel, je nutné zachovat. Region vytváří podmínky pro šetrné zemědělství a lesnictví. Pečuje o ochranu přírody a estetičnost místních staveb a památek.

Spokojení občané

V regionu panuje komunitní život, který je podněcován. V regionu je dostatek volnočasových aktivit a příležitostí k setkávání se především pro mladé. V území jsou nabízeny dostatečné služby, aby obyvatelé neměli důvod vyjíždět nebo se stěhovat za hranice regionu.

Havlíčkův kraj – region příležitostí pro spokojený život

Mise MAS

MAS Havlíčkův kraj vznikla za účelem rozvoje svého území, k její myšlence se postupně přidaly další obce. Účelem strategie MAS je všestranně podporovat rozvoj území, definovat hlavní směry rozvoje a konkrétní kroky, které v návrhovém období strategie napomohou k zlepšení socioekonomické situace a trvale udržitelnému rozvoji.

Mísí a posláním Místní akční skupiny Havlíčkův kraj a její strategie, na níž bude rozvoj postaven pro následující roky, je:

„Vytvořit podmínky a příležitosti pro lidi a krajinu, aby mohli vlastními silami uspokojit své potřeby a rozvíjet místo, kde žijí.“

Mise se bude opírat o následující principy rozvoje, naplňování mise a principů rozvoje MAS Havlíčkův kraj přispěje k naplnění vize:

Partnerství a spolupráce

MAS je dostupná, dosažitelná, transparentní, ochotná se podílet na vytváření hodnot společně s partnery a zainteresovanými stranami. **Rozvoj a podpora partnerství** mezi aktéry v území je klíčovým principem. Napomoci tomu má i princip pravidelné **kommunikace** s aktéry a s veřejností, stejně jako jejich **koordinace**.

Kvalita

MAS se snaží naplňovat míru oprávněných očekávání, požadavků a potřeb klientů. **Realizace konkrétních projektů** jednotlivců nebo více subjektů (zejména zprostředkování finančních prostředků ale i další podpora) MAS se snaží **identifikovat rozvojové potřeby** a průběžně je aktualizuje.

Trvale udržitelný rozvoj

MAS respektuje limity území a podporuje takový rozvoj, který není na úkor budoucích generací.

Účelem SCLLD je:

- sladit představy aktérů z území MAS o budoucím rozvoji území,
- stanovit nejvhodnější a nejpotřebnější rozvojové aktivity,
- zkoordinovat rozvojové činnosti jednotlivých aktérů,
- podpořit aktéry při přípravě a realizaci rozvojových projektů,
- zajistit financování rozvojových projektů z operačních programů s vyhrazenými prostředky pro MAS.

Globální cíl a strategické cíle

Globální cíl formuluje obecné změny potřebné k naplnění vize.

Globální cíl:

„Zvýšit zapojení aktérů do dění v regionu pro kvalitní komunitní život, zlepšit situaci na trhu práce, zachovat krajinný ráz prostřednictvím ochrany přírody. Nabízet kvalitnější služby občanům pro spokojenější život v regionu.“

Strategické cíle je nutno brát jako „skupinu cílů“, nikoliv jako jednotlivé na sobě nezávislé cíle. To znamená, že jednotlivé strategické cíle jsou řešeny především v rámci jednotlivých prioritních oblastí, ale mohou být částečně naplňovány v rámci více prioritních oblastí.

Míra dosahování strategických cílů je pravidelně sledována pomocí indikátorů strategických cílů. Jde o indikátory dopadů, které reflektují nejen činnosti MAS a subjektů v rámci CLLD, ale i další rozvojové aktivity směřující ke zlepšení situace v území.

Formulace a obsah strategických cílů jsou přímou odezvou na výsledky analytické části. Zaměření strategických cílů odráží potřeby regionu, obsah a jejich naplnění bylo předmětem diskuzí v rámci komunitního plánování.

Strategické cíle:

Strategický cíl 1: „Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšovat podmínky pro zaměstnanost“

Tento strategický cíl poukazuje na to, že výkonná ekonomika a dostatek pracovních míst je dlouhodobým předpokladem pro přilákání obyvatel do regionu, ale i k jejich udržení v regionu. Zároveň přispívá ke zvyšování kvality života i v dalších oblastech (rozvíjí služby, volnočasové aktivity apod.)

Strategický cíl 2: „Rozvíjet, chránit a podporovat „živou obec“

Strategickým cílem je zajistit kvalitní školství a vzdělávání, ale i celkové podmínky života obyvatel regionu. Cílem je rovněž vytvoření vhodného prostředí pro život, bydlení i trávení volného času prostřednictvím infrastruktury pro volnočasové aktivity, podpory rozvoje obecního života, ale především i v zajištění bezpečnosti obyvatel v regionu.

Strategický cíl 3: „Zajistit obyvatelům dostupné a kvalitní služby“

Cílem strategického cíle je zkvalitnění služeb a podmínek života obyvatel v regionu, a to nejen obecních úřadů, ale také pošt.

Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“

Strategický cíl je zaměřen především na oblast životního prostředí. Jednak je zde řešena problematika zajištění odpovídající infrastruktury, odpadového hospodářství a obnovitelných zdrojů energie a znečištění, ale i oblast ochrany přírody a krajiny, vodního režimu v krajině a prevenci před riziky. Součástí tohoto cíle je také ochrana přírodních a kulturních památek v regionu a zachování venkovského vzhledu obcí při revitalizaci jejich návsi (náměstí), dále realizace společných zařízení, realizace společných zařízení v rámci komplexních pozemkových úprav apod.

Strategický cíl 5: „Posílit regionální identitu, informovanost, soudržnost a řízení v území MAS“

Strategický cíl je zaměřen na podporu a rozvoj spolupráce různých subjektů v regionu, ale i vznik strategických dokumentů obcí. Záměrem je také podpora a rozvoj meziobecní spolupráce a příklady dobré praxe mezi sousedící i ostatní MAS. Cílem je také zvýšení atraktivity regionu. Současně směřuje ke zlepšení propagace regionu a hodnot/atraktivit v něm se nacházejících.

3.2 Priority, specifické cíle a opatření

Priority jsou hlavní **témata rozvoje**, tj. věcné oblasti, které chce MAS rozvíjet.

Specifické cíle následně podrobněji stanoví ve vazbě na vizi a strategický cíl, čeho konkrétně má být v jednotlivých oblastech dosaženo. Každý cíl má u svých opatření stanoveny monitorovací indikátory.

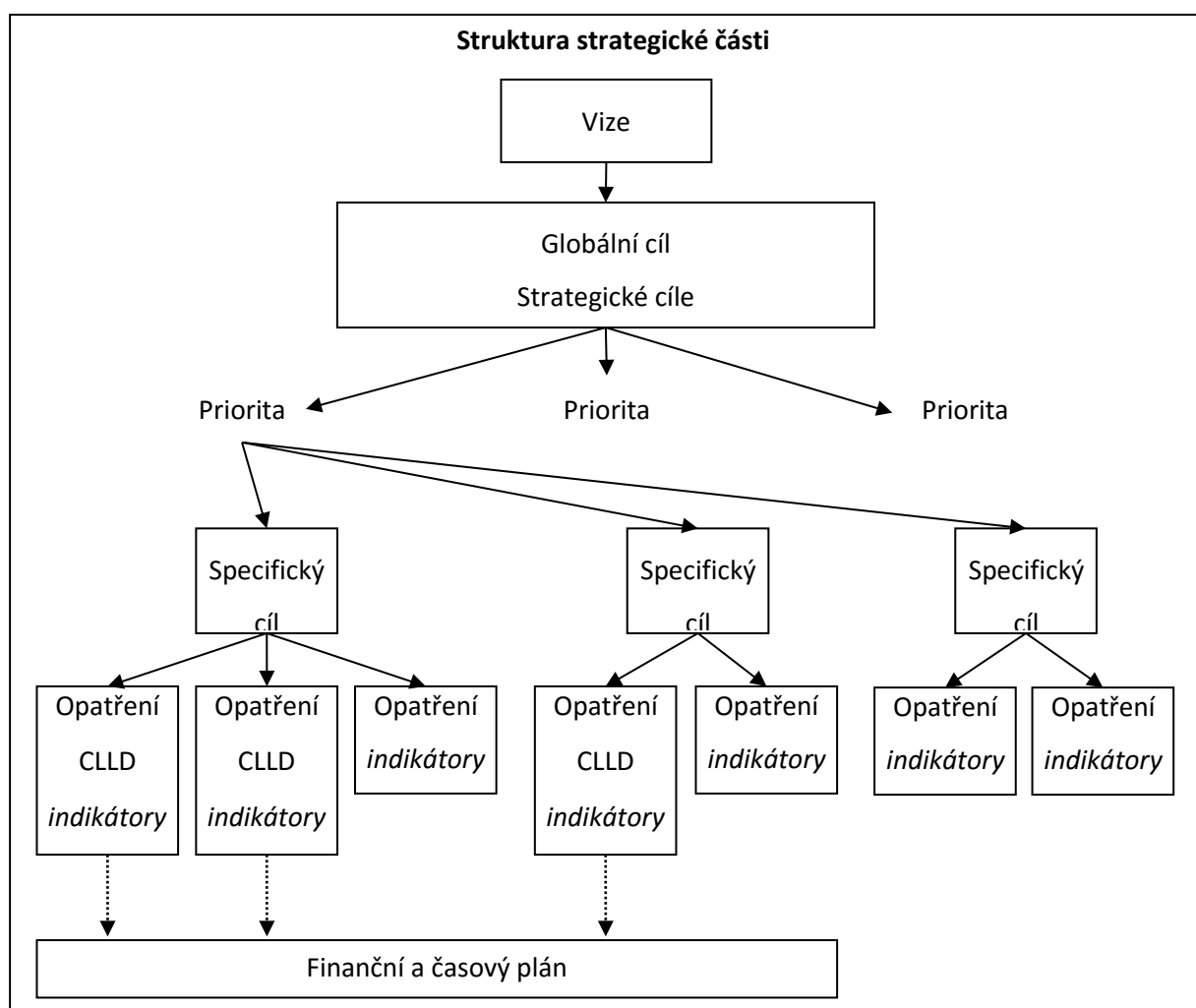
Opatření rozpracovávají způsob dosažení cílů a vycházejí ze znalosti území, jeho problémů a rozvojových předpokladů. S ohledem na roli SCLLD při uplatňování metody CLLD jsou rozlišovány dva typy opatření:

- **Opatření CLLD**, tj. opatření tematicky spadající pod nástroj CLLD a financovatelná z operačních programů pomocí CLLD
- **Opatření ostatní**

Obsahově je tedy strategická část (to, co je v regionu potřebné realizovat za rozvojové činnosti) širší než je okruh témat podporovaných pomocí CLLD. Opatření nespádající do CLLD budou realizována individuálními projekty MAS nebo individuálními projekty a dalšími aktivitami subjektů z území s různou měrou zapojení MAS v souladu s vizí MAS.

U opatření, kde je to relevantní, jsou vysvětleny/zdůrazněny integrační a inovativní prvky. Integračním prvkem se rozumí konkrétní uplatnění integrovaného přístupu, tj. věcná, územní či časová provázanost vybraných opatření. Inovační prvky jsou nové nástroje, přístupy, metody apod. uplatněné při řešení opatření.

Obrázek č. 19 Struktura strategické části

Pozn.: NČI = Národní číselník indikátorů

PRIORITY:

- **Priorita 1: Zaměstnanost a podnikání**
- **Priorita 2: Živá a bezpečná obec**
- **Priorita 3: Rodina a dostupné služby**
- **Priorita 4: Krajina kolem nás**
- **Priorita 5: Partnerství, informovanost a rozvoj v území MAS**

PRIORITA 1

Strategický cíl 1: „Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšit podmínky pro zaměstnanost“	ZAMĚSTNANOST A PODNIKÁNÍ
---	---------------------------------

Specifický cíl 1.1: Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných obyvatel

Opatření 1.1.1 Podpora sociálního podnikání

Podopatření 1.1.1.1 Vznik a modernizace sociálních podniků

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
10000	Počet podniků pobírajících podporu	Výstup	IROP	0/2015	1
10102	Počet podniků pobírajících granty	Výstup	IROP	0/2015	1
10105	Počet nových podniků, které dostávají podporu	Výstup	IROP	0/2015	1
10300	Soukromé investice odpovídající veřejné podpoře podniků (granty)	Výstup	IROP	0/2015	2787 EUR
10400	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích	Výstup	IROP	0/2015	3,8
10403	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny	Výstup	IROP	0/2015	1,3
10411	Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním	Výsledek	IROP	28,5%/ 2012 ČR	22% ČR

Podopatření 1.1.1.2 Vznik a rozvoj nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
10211	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře, které fungují i po skončení podpory	Výsledek	OP ZAM	0/2015	1
10212	Počet podpořených již existujících sociálních podniků	Výstup	OP ZAM	0/2015	0
10213	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře	Výstup	OP ZAM	0/2015	1
60000	Celkový počet účastníků	Výstup	OP ZAM	0/2015	2
62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	Výsledek	OP ZAM	0/2015	2
62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnání, a to i OSVČ	Výsledek	OP ZAM	0/2015	2

Opatření 1.1.2 Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatel

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
60000	Celkový počet účastníků	Výstup	OP ZAM	0/2015	20
50105	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	Výstup	OP ZAM	0/2015	1
62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	Výsledek	OP ZAM	0/2015	16
62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu zdělování/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnání, a to i OSVČ	Výsledek	OP ZAM	0/2015	14
62900	Účastníci zaměstnání 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Výsledek	OP ZAM	0/2015	10
63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnanci 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Výsledek	OP ZAM	0/2015	2
62700	Účastníci zaměstnání po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Výsledek	OP ZAM	0/2015	10
50130	Počet o osob pracujících v rámci flexibilní formy práce	Výsledek	OP ZAM	0/2015	1

Opatření 1.1.3 Propojení profesních a rodinných potřeb

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
50001	Kapacita podpořených zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	výstup	OP ZAM	0/2015	30
60000	Celkový počet účastníků	Výstup	OP ZAM	0/2015	90
50110	Počet osob využívajících zařízení péče o děti předškolního věku	Výsledek	OP ZAM	0/2015	40

Specifický cíl 1.2: Rozvíjet a podporovat drobné podnikání, malé a střední podniky**Opatření 1.2.1 Příprava pozemků pro budoucí podnikatelské zóny a propagace území pro nově přichozí podnikatele**

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Velikost plochy (v ha)				
	Počet nově vytvořených pracovních míst				
	Velikost investice (v Kč)				

Opatření 1.2.2 Podpora venkovských prodejen a obchodů

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
vlastní	Počet podpořených projektů	Výstup	PRV	0/2015	1
vlastní	Počet podpořených prodejen místních produktů	Výsledek	PRV	0/2015	1

Opatření 1.2.3 Vzdělávání a poradenství pro podnikatele

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
92301	Počet účastníků vzdělávání (týká se pouze vzdělávacích akcí, nikoli informačních)	Výstup	PRV	0/2015	10
92030	T3 Celkový počet vyškolených účastníků podle čl. 14 nařízení EU č. 1305/2013 (Vzdělávací akce)	Výsledek	PRV	0/2015	10
vlastní	Počet informačních akcí	Výstup	PRV	0/2015	6
vlastní	Celkový počet účastníků informačních akcí	Výsledek	PRV	0/2015	250

Specifický cíl 1.3: Rozvíjet místní tradiční řemesla, produkty a služby

Opatření 1.3.1 Podpora místních výrobců včetně pořádání místních trhů

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	4
94800	Pracovní místa v rámci podpořených projektů (Leader)	Výsledek	PRV	0/2015	0,5

Opatření 1.3.2 Podpora modernizace výroby

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	2
94800	Pracovní místa v rámci podpořených projektů (Leader)	Výsledek	PRV	0/2015	1,5

Specifický cíl 1.4: Využit místní brownfieldy

Opatření 1.4.1 Sanace a likvidace starých staveb a dalších zátěží souvisejících s místními brownfieldy pro průmyslové využití

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Velikost staré stavby, brownfieldu (v m ³)				
	Ekologický způsob likvidace				
	Záměr investora				
	Upravená plocha v bezprostředním okolí revitalizovaných areálů a objektů brownfields				

PRIORITA 2

Strategický cíl 2: Rozvíjet, chránit a podporovat „živou obec“	ŽIVÁ A BEZPEČNÁ OBEC
---	-----------------------------

Specifický cíl 2.1: Rozvíjet a podporovat školní a předškolní zařízení**Opatření 2.1.1** Rekonstrukce škol a předškolních zařízení

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	Výstup	IROP	0/2015	150
50020	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení	Výsledek	IROP	77,3%/2013 ČR	90,5% ČR

Opatření 2.1.2 Zkvalitnění výuky a služeb škol a předškolních zařízení

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
50000	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	Výstup	IROP	0/2015	10
50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém	Výsledek	IROP	5,4%/2016 ČR	5% ČR

Specifický cíl 2.2: Zlepšovat podmínky pro volnočasové aktivity a setkávání se**Opatření 2.2.1** Podpora aktivit a zázemí NNO a zájmových skupin (klubovny, dopravní hřiště, víceúčelová hřiště apod.)

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Plocha nově vybudovaných objektů pro zájmové a volnočasové aktivity (v m ²)				
	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území pro rozvoj zájmových a volnočasových aktivit				
	Počet podpořených projektů neziskových organizací				
	Plocha nově vybudovaného hřiště				
	Počet uživatelů výstupu projektu				

Opatření 2.2.2 Podpora akcí a mezisektorové spolupráce

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet realizovaných akcí				
	Počet akcí zaměřených na širokou veřejnost				
	Otevřenost akce				

Opatření 2.2.3 Podpora kroužků a sportovních aktivit pro děti a mládež

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet realizovaných akcí				
	Zaměření aktivit na děti a mládež				
	Počet aktivit za rok				

Specifický cíl 2.3: Udržovat a rozvíjet lidové kulturní tradice a hodnoty

Opatření 2.3.1 Podpora místních tradičních akcí

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Otevřenost akce				
	Propagace akce				

Opatření 2.3.2 Pořádání kulturních a sportovních akcí

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet realizovaných akcí				
	Zaměření akce pro širokou veřejnost				

Specifický cíl 2.4: Zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu

Opatření 2.4.1 Podpora agroturismu

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
vlastní	Počet podniků/příjemců, kteří obdrželi podporu na investice do agroturistiky	Výstup	PRV	0/2015	1
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	Výsledek	PRV	0/2015	0,5

Opatření 2.4.2 Naučné stezky po kulturních památkách a památkových rezervacích

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
92702	Počet podpořených operací (akcí)	Výstup	PRV	0/2015	2
93001	Celková plocha	Výstup	PRV	0/2015	2
vlastní	Počet pořízených mobiliářů (informační tabule, koše apod.)	Výsledek	PRV	0/2015	7
vlastní	Celková délka cest/stezek	Výsledek	PRV	0/2015	1

Opatření 2.4.3 Výstavba cyklostezek, cyklotras a singletracků

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
76100	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	Výstup	IROP	0/2015	3
76200	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras	Výstup	IROP	0/2015	2
76401	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	Výstup	IROP	0/2015	5
76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech	Výsledek	IROP	7%/2011 ČR	10% ČR

Opatření 2.4.4 Péče o běžkařské tratě

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Délka běžkařské tratě				
	Počet nových technických zařízení sloužících k péči o trať				

Opatření 2.4.5 Propagace území MAS směrem navenek

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet propagačních akcí				
	Počet propagačních materiálů				

Specifický cíl 2.5: Zvýšit bezpečnost v obcích

Opaření 2.5.1 Rekonstrukce a opravy místních komunikací a chodníků včetně parkovacích ploch

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě (realizace)				
	Délka rekonstruované (opravované) komunikace				
	Délka rekonstruovaného (opravovaného) chodníku				
	Počet parkovacích míst pro ZTP				

Opatření 2.5.2 Budování a rekonstrukce zastávek a terminálů veřejné dopravy

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
75201	Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě	Výstup	IROP	0/2015	1
74001	Počet vytvořených parkovacích míst	Výstup	IROP	0/2015	5
70401	Počet zařízení a služeb pro řízení dopravy	Výstup	IROP	0/2015	1

Opatření 2.5.3 Budování přechodů pro chodce a prvků zvyšujících bezpečnost dopravy

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
75001	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	Výstup	IROP	0/2015	3
75120	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	Výsledek	IROP	30%/2011 ČR	35% ČR

Opatření 2.5.4 Podpora jednotek Sboru dobrovolných hasičů

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
57501	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	Výstup	IROP	0/2015	2

57001	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS	Výstup	IROP	0/2015	1
57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS	Výsledek	IROP	108/2014 ČR	48 ČR

PRIORITA 3

Strategický cíl 3: „Zajistit obyvatelům dostupné a kvalitní služby“	RODINA A DOSTUPNÉ SLUŽBY
--	---------------------------------

Specifický cíl 3.1: Zvýšit dostupnost a úroveň sociálních a zdravotních služeb

Opatření 3.1.1 Výstavba a rekonstrukce domů s pečovatelskou službou, sociálních bytů, ordinací lékařů a ostatních zařízení pro sociální integraci

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
55301	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	Výstup	IROP	0/2015	9
55320	Průměrný počet osob využívající sociální bydlení	Výsledek	IROP	0/2015	20,15
55310	Nárůst kapacity sociálních bytů	Výsledek	IROP	0/2015	22
55402	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	Výstup	IROP	0/2015	3
55401	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	Výstup	IROP	0/2015	3
67510	Kapacita služeb a sociální péče	Výsledek	IROP	0/2015	63

Opatření 3.1.2 Podpora sociální integrace včetně vzdělávání sociálních pracovníků

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
60000	Celkový počet účastníků	Výstup	OP ZAM	0/2015	101
67001	Kapacita podpořených služeb	Výstup	OP ZAM	0/2015	10
62000	Počet projektů, které zcela nebo z části provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace	Výstup	OP ZAM	0/2015	1
67010	Využívání podpořených služeb	Výsledek	OP ZAM	0/2015	30
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	Výsledek	OP ZAM	0/2015	70
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	Výsledek	OP ZAM	0/2015	56

Opatření 3.1.3 Podpora sousedské výpomoci

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet zapojených (podpořených) osob				
	Odborné zajištění projektu (garant projektu)				

Specifický cíl 3.2: Podporovat mimoškolní vzdělávání

Opatření 3.2.1 Rozvoj mimoškolního vzdělávání pro všechny věkové skupiny obyvatel

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
50000	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	Výstup	IROP	0/2015	1
50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	Výstup	IROP	0/2015	10
50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém	Výsledek	IROP	5,4%/2013 ČR	5% ČR

Specifický cíl 3.3: Zvýšit dostupnost a úroveň knihoven a IC

Opatření 3.3.1 Podpora IC a neprofesionálních knihoven v obcích

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet podpořených knihoven				
	Počet podpořených IC				

Opatření 3.3.2 Vybavení knihoven a IC v obcích

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet nových zakoupených vybavení knihoven				
	Počet nových zakoupených vybavení IC				

Specifický cíl 3.4 Zkvalitnit služby úřadů

Opatření 3.4.1 Modernizace vybavení a informační technologie úřadů

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet osob využívajících služby úřadu				
	Počet nových zakoupených vybavení				

Opatření 3.4.2 Zachování a rozšíření služeb (poštovní, bankovní apod.)

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet nabízených služeb				
	Plánovaný počet osob využívající služby				

PRIORITA 4

Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“	KRAJINA KOLEM NÁS
--	--------------------------

Specifický cíl 4.1: Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu**Opatření 4.1.1 Zlepšení technického vybavení v zemědělských a lesnických podnicích****Podopatření 4.1.1.1 Podpora zemědělských podniků**

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	5
94800	Pracovní místa v rámci podpořených projektů (Leader)	Výsledek	PRV	0/2015	5

Podopatření 4.1.1.2 Podpora lesnické technologie a techniky

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	2
94800	Pracovní místa v rámci podpořených projektů (Leader)	Výsledek	PRV	0/2015	0,5

Podopatření 4.1.1.3 Podpora lesnictví

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	2
94302	Celková délka lesních cest (km)	Výsledek	PRV	0/2015	3

Podopatření 4.1.1.4 Podpora zemědělství

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	1
vlastní	Celková délka polních cest (km)	Výsledek	PRV	0/2015	1

Podopatření 4.1.1.5 Spolupráce pro sdílení zařízení a zdrojů subjektů v regionu

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93102	Počet podpořených kooperačních činností	Výstup	PRV	0/2015	1
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	1
vlastní	Počet podpořených projektů	Výsledek	PRV	0/2015	2

Podopatření 4.1.1.6 Spolupráce mezi aktéry krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93102	Počet podpořených kooperačních činností	Výstup	PRV	0/2015	1
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	1
vlastní	Počet podpořených projektů	Výsledek	PRV	0/2015	2

Opatření 4.1.2 Zlepšení technického vybavení v obcích

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Velikost obhospodařované plochy (v ha)				
	Velikost obce, spolupráce v rámci svazku				

Opatření 4.1.3 Výsadba a obnova zeleně

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování	Výstup	OP ŽP	0/2015	4
45 711	Počet lokalit se zvýšenou biodiverzitou	Výsledek	OP ŽP	0/2015	1

Opatření 4.1.4 Krajinářské zásahy a komplexní pozemkové úpravy**Podopatření 4.1.4.1 Pozemkové úpravy**

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	1
94301	Celková délka cest zajišťující zpřístupnění pozemků, zvýšení prostupnosti krajiny a její diverzifikaci (km)	Výsledek	PRV	0/2015	2

Podopatření 4.1.4.2 Ochrana lesních porostů

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
92702	Počet podpořených operací (akcí)	Výstup	PRV	0/2015	2
93001	Celková plocha (ha)	Výstup	PRV	0/2015	0,2
vlastní	Celková délka oplocenky (m)	Výsledek	PRV	0/2015	300

Specifický cíl 4.2: Chránit přírodu a přírodní bohatství**Opatření 4.2.1 Omezení zdrojů znečištění (investice do obnovitelných zdrojů apod.)**

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
74801	Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu	Výstup	IROP	0/2015	1
75120	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	Výsledek	IROP	30%/2011 ČR	35% ČR

Opatření 4.2.2 Budování a zkvalitňování preventivních protipovodňových opatření

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Výstup	PRV	0/2015	2
93001	Celková plocha (ha)	Výstup	PRV	0/2015	0,2
vlastní	Celkový počet realizovaných projektů/opatření v lesích	Výsledek	PRV	0/2015	2

Opatření 4.2.3 Optimalizace nakládání s odpady (podzemní kontejnery, sběrné dvory apod.)

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Celková produkce odpadů				
	Počet akcí konaných na téma „odpady“				

Opatření 4.2.4 Budování a opravy technické infrastruktury obcí (ČOV, vodovody, kanalizace)

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Nové úseky kanalizací (km) a nové ČOV				
	Nové úseky vodovodů (km)				

Specifický cíl 4.3: Obnovit a zachovat kulturní a přírodní památky a venkovský vzhled obcí**Opatření 4.3.1** Oprava a péče o kulturní a přírodní památky

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
90501	Počet revitalizovaných památkových objektů	Výstup	IROP	0/2015	2
91005	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí	Výstup	IROP	0/2015	5500
90601	Počet revitalizací přírodního dědictví	Výstup	IROP	0/2015	1
90801	Počet realizací rozvoje infrastrukturních opatření	Výstup	IROP	0/2015	1
91010	Počet návštěv kulturních památek a pamětových institucí zpřístupněných za vstupné	Výsledek	IROP	26553793/2013 ČR	27500000 ČR

Opatření 4.3.2 Oprava středu obcí a rozvoj estetické úrovně návsi

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet pořízených mobiliářů				
	Plocha opravovaného (obnovovaného) středu obce (návsi)				

PRIORITA 5

Strategický cíl 5: „Posílit regionální identitu, informovanost, soudržnost a řízení v území MAS“	PARTNERSTVÍ, INFORMOVANOST A ROZVOJ V ÚZEMÍ MAS
---	--

Specifický cíl 5.1: Zkvalitnit řízení rozvoje v území MAS**Opatření 5.1.1** Tvorba koncepčních dokumentů obcí a svazků obcí a metodická pomoc

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet uskutečněných setkání v rámci projektu				
	Počet nových koncepčních dokumentů				

Opatření 5.1.2 Koordinace a příprava společných projektů více subjektů v regionu

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet subjektů podílejících se na projektu				
	Společný výstup projektu				

Specifický cíl 5.2: Zlepšit partnerství, spolupráci a informovanost MAS**Opatření 5.2.1** Propagace a osvěta o MAS, dotační možnosti a řízení MAS

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet uskutečněných aktivit				

Opatření 5.2.2 Projekty spolupráce s okolními a ostatními MAS

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2022
92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	PRV	0/2015	69 099

Opatření 5.2.3 Setkávání obcí z MAS

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet zapojených obcí z MAS				
	Počet plánovaných setkání				

Opatření 5.2.4 Rozvoj meziobecní spolupráce

Kód	Indikátor	Typ indikátoru	pramen	výchozí hodnota/rok	cílová hodnota 2023
	Počet zapojených obcí				

3.3 Vazby na horizontální témata

Následující tabulka popisuje jednotlivé vlivy (neutrální/ pozitivní) na horizontální principy v členění na „Rovnost žen a mužů“, „Podpora rovných příležitostí a nediskriminace“ a „Udržitelný rozvoj“.

Tabulka č. 41: Vliv opatření SCLLD MAS Havlíčkův kraj na horizontální témata

	Rovnost žen a mužů	Podpora rovných příležitostí a nediskriminace	Udržitelný rozvoj
Strategický cíl 1: „Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšovat podmínky pro zaměstnanost“			
Priorita 1 Zaměstnanost a podnikání			
SC 1.1 Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných obyvatel			
Opatření 1.1.1 Podpora sociálního podnikání	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – bude snížena energetická náročnost budov
Opatření 1.1.2 Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatel	Pozitivní – pracovní příležitosti bez rozdílu	Pozitivní – pracovní příležitosti bez rozdílu	Neutrální
Opatření 1.1.3 Propojení profesních a rodinných potřeb	Pozitivní – profesní a rodinné propojení pro všechny bez rozdílu	Pozitivní – profesní a rodinné propojení pro všechny bez rozdílu	Neutrální
SC 1.2 Rozvíjet a podporovat drobné podnikání, malé a střední podniky			
Opatření 1.2.1 Příprava pozemků pro budoucí podnikatelské zóny a propagace území pro nově příchozí podnikatele	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – zóny v souladu s požadavky ochrany ŽP
Opatření 1.2.2 Podpora venkovských prodejen a obchodů	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – zvýší se kvalita služeb a její dlouhodobá udržitelnost
Opatření 1.2.3 Vzdělávání a poradenství pro podnikatele	Pozitivní - semináře, kurzy pro všechny bez rozdílu	Pozitivní – semináře, kurzy pro všechny bez rozdílu	Pozitivní – zvýší se „podnikatelská gramotnost“
SC 1.3 Rozvíjet místní tradiční řemesla, produkty a služby			
Opatření 1.3.1 Podpora místních výrobců včetně pořádání místních trhů	Neutrální	Pozitivní	Neutrální
Opatření 1.3.2 Podpora modernizace výroby	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – zvýší se kvalita výroby, způsob technologie (použití inovativních ekolog. materiálů)

SC 1.4: Využít místní brownfieldy			
Opatření 1.4.1 Sanace a likvidace starých staveb a dalších zátěží souvisejících s místními brownfieldy pro průmyslové využití	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – likvidace ekologických zátěží pro znovuvyužití objektů
Strategický cíl 2: „Rozvíjet, chránit a podporovat „živou obec“			
Priorita 2 Živá a bezpečná obec			
SC 2.1 Rozvíjet a podporovat školní a předškolní zařízení			
Opatření 2.1.1 Rekonstrukce škol a předškolních zařízení	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – snížení energetické náročnosti budov, použití nezávadného ekologického materiálu
Opatření 2.1.2 Zkvalitnění výuky a služeb škol a předškolních zařízení	Pozitivní	Pozitivní – zvýší přístup všech skupin obyvatel ke službě	Neutrální
SC 2.2 Zlepšovat podmínky pro volnočasové aktivity a setkávání se			
Opatření 2.2.1 Podpora aktivit a zájemů NNO a zájmových skupin (klubovny, dopravní hřiště, víceúčelová hřiště apod.)	Neutrální	Pozitivní – zvýší se zájem o spolkovou činnost, místní soudržnost	Neutrální
Opatření 2.2.2 Podpora akcí a mezisektorové spolupráce	Neutrální	Pozitivní	Neutrální
Opatření 2.2.3 Podpora kroužků a sportovních aktivit pro děti a mládež	Neutrální	Pozitivní – snížení kriminality, problémy s problémovými skupinami	Neutrální
SC 2.3 Udržovat a rozvíjet lidové kulturní tradice a hodnoty			
Opatření 2.3.1 Podpora místních tradičních akcí	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – zachování dlouhodobé udržitelnosti akcí
Opatření 2.3.2 Pořádání kulturních a sportovních akcí	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – zachování dlouhodobé udržitelnosti akcí
SC 2.4 Zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu			
Opatření 2.4.1 Podpora agroturismu	Neutrální	Neutrální	Pozitivní
Opatření 2.4.2 Naučné stezky po kulturních památkách a památkových rezervacích	Neutrální	Neutrální	Pozitivní
Opatření 2.4.3 Výstavba cyklostezek, cyklotras a singletracků	Neutrální	Neutrální	Pozitivní
Opatření 2.4.4 Péče o běžkařské tratě	Neutrální	Neutrální	Pozitivní
Opatření 2.4.5 Propagace území MAS směrem navenek	Neutrální	Neutrální	Neutrální
SC 2.5 Zvýšit bezpečnost v obcích			
Opatření 2.5.1 Rekonstrukce a opravy místních komunikací a chodníků včetně parkovacích ploch	Neutrální	Neutrální	
Opatření 2.5.2 Budování a rekonstrukce zastávek a terminálů veřejné dopravy	Neutrální	Neutrální	Pozitivní - snižují intenzitu

			automobilového provozu a v návaznosti na to vedou ke snížení hlukové zátěže a znečištění životního prostředí emisemi
Opatření 2.5.3 Budování přechodů pro chodce a prvků zvyšujících bezpečnost dopravy	Neutrální	Neutrální	
Opatření 2.5.4 Podpora jednotek Sboru dobrovolných hasičů	Neutrální	Neutrální	Pozitivní - přispěje k boji s klimatickými změnami
Strategický cíl 3: „Zajistit obyvatelům dostupné a kvalitní služby“			
Priorita 3 Rodina a dostupné služby			
SC 3.1 Zvýšit dostupnost a úroveň sociálních a zdravotních služeb			
Opatření 3.1.1 Výstavba nebo rekonstrukce domů s pečovatelskou službou, sociálních bytů, ordinací lékařů a ostatní zařízení pro sociální integraci	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – snížení energetické náročnosti budov
Opatření 3.1.2 Podpora sociální integrace včetně vzdělávání sociálních pracovníků	Pozitivní – začleňování žen i mužů, seniorů, matek s dětmi	Pozitivní – začleňování ohrožených skupin	Neutrální
Opatření 3.1.3 Podpora sousedské výpomoci	Pozitivní	Pozitivní – zlepšení mezilidských vztahů	Neutrální
SC 3.2 Podporovat mimoškolní vzdělávání			
Opatření 3.2.1 Rozvoj mimoškolního vzdělávání pro všechny věkové skupiny obyvatel	Pozitivní	Pozitivní – pořádání kurzů pro gramotné, negramotné	Neutrální
SC 3.3 Zvýšit dostupnost a úroveň knihoven a IC			
Opatření 3.3.1 Podpora IC a neprofesionálních knihoven v obcích	Neutrální	Pozitivní – zkvalitnění nabídky služeb	Neutrální
Opatření 3.3.2 Vybavení knihoven a IC v obcích	Neutrální	Pozitivní – oslovení a přiblížení služeb všem dětem a mládeži	Pozitivní
SC 3.4 Zkvalitnit služby úřadů			
Opatření 3.4.1 Modernizace vybavení a informační technologie úřadů	Neutrální	Neutrální	Neutrální
Opatření 3.4.2 Zachování a rozšíření služeb (poštovní, bankovní apod.)	Neutrální	Neutrální	Neutrální
Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“			
Priorita 4 Krajina kolem nás			
SC 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu			
Opatření 4.1.1 Zlepšit technické vybavení v zemědělských a lesnických podnicích	Neutrální	Pozitivní - zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců	Pozitivní – šetrnější obhospodařování půdy („šetrné zemědělství“)

Opatření 4.1.2 Zlepšení technického vybavení v obcích	Neutrální	Neutrální	Neutrální
Opatření 4.1.3 Výsadba a obnova zeleně	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – udržení kvalitního životního prostředí
Opatření 4.1.4 Krajinářské zásahy a komplexní pozemkové úpravy	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – vliv na životní prostředí a krajinné uspořádání
SC 4.2 Chránit přírodu a přírodní bohatství			
Opatření 4.2.1 Omezení zdrojů znečištění (investice do obnovitelných zdrojů apod.)	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – zdravé životní prostředí
Opatření 4.2.2 Budování a zkvalitňování preventivních protipovodňových opatření	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – přispěje k boji s klimatickými změnami
Opatření 4.2.3 Optimalizace nakládání s odpady (podzemní kontejnery, sběrné dvory apod.)	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – zdravé životní prostředí
Opatření 4.2.4 Budování a opravy technické infrastruktury obcí (ČOV, vodovody, kanalizace)	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – lepší podmínky pro udržení zdravého životního prostředí
SC 4.3 Obnovit a zachovat kulturní a přírodní památky a venkovský vzhled obcí			
Opatření 4.3.1 Oprava a péče o kulturní a přírodní památky	Neutrální	Neutrální	Pozitivní – přispěje ke zdravému životnímu prostředí
Opatření 4.3.2 Oprava středu obcí a rozvoj estetické úrovně návsi	Neutrální	Neutrální	Pozitivní
Strategický cíl 5: „Posílit regionální identitu, informovanost, soudržnost a řízení v území MAS“			
Priorita 5 Partnerství, informovanost a rozvoj v území MAS			
SC 5.1 Zkvalitnit řízení rozvoje v území MAS			
Opatření 5.1.1 Tvorba koncepčních dokumentů obcí a svazků obcí a metodická pomoc	Neutrální	Neutrální	Pozitivní - územní studie zaměřené na řešení krajiny a tím dojde i k následné ochraně přírody
Opatření 5.1.2 Koordinace a příprava společných projektů více subjektů v regionu	Neutrální	Pozitivní – spolupráce různých skupin obyv. a subjektů v regionu	Neutrální
SC 5.2 Zlepšit partnerství, spolupráci a informovanost MAS			
Opatření 5.2.1 Propagace a osvěta o MAS, dotační možnosti a řízení MAS	Neutrální	Pozitivní – informovanost pro všechny skupiny obyvatel	Neutrální
Opatření 5.2.2 Projekty spolupráce s okolními a ostatními MAS	Neutrální	Neutrální	Neutrální
Opatření 5.2.3 Setkávání obcí z MAS	Neutrální	Neutrální	Neutrální

Opatření 5.2.4 Rozvoj meziobecní spolupráce	Neutrální	Neutrální	Neutrální
---	-----------	-----------	-----------

3.4 Vazby na jiné strategické dokumenty

Pro vhodné nastavení strategické části SCLLD MAS Havlíčkův kraj je důležité, aby byla provázána s dalšími strategickými dokumenty týkajícími se území MAS, a to nejen na lokální úrovni, ale také na krajské, národní či mezinárodní.

V této kapitole jsou uvedeny klíčové národní, krajské dokumenty a existující dokumenty obcí či dobrovolných svazků obcí (DSO), kterým bylo v rámci zpracování analytické a strategické části přihlíženo a s jejichž prioritami je Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Havlíčkův kraj provázána.

Přehled vybraných relevantních strategických dokumentů - strategií, koncepcí, programů, zásad a plánů, které mají dopad na území MAS Havlíčkův kraj a jejichž vazby na SCLLD byly sledovány:

Evropské dokumenty

- Obnovená strategie EU pro udržitelný rozvoj
- Evropa 2020
- Územní agenda Evropské unie 2020

Národní dokumenty

- Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR) 2014–2020
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR
- Dopravní politika ČR pro období 2014-2020 s výhledem do roku 2050
- Dopravní sektorové strategie 2. Fáze (Dopravní strategie)
- Politika územního rozvoje ČR (2008)
- Strategie pro růst – české zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky v EU po roce 2013
- Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011 - 2015
- Strategie vzdělávání 2020
- Koncepce památkové péče v ČR 2011-2016
- Strategie podpory využití potenciálu kulturního dědictví 2014+
- Aktualizace Státní kulturní politiky na léta 2013 – 2014 s výhledem na roky 2015 - 2020
- Státní program ochrany přírody a krajiny ČR 2009 – 2020
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR (2005)
- Státní politika životního prostředí ČR 2012 - 2020
- Koncepce bydlení České republiky do roku 2020

- Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2014–2020
- Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013 - 2020
- Koncepce podpory malých a středních podnikatelů 2014-2020
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2009 - 2015
- Národní inovační strategie ČR 2012 - 2020
- Strategie sociálního začleňování 2014-2020
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
- Strategie celoživotního učení ČR 2007 – 2015
- Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020
- Státní politika v elektronických komunikacích - Digitální Česko v. 2.0
- Zdraví 21 – Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR
- Koncepce řešení problematiky ochrany před povodněmi v ČR s využitím technických a přírodě blízkých opatření (2010)

Krajské dokumenty

- Program rozvoje Pardubického kraje
- Strategie Kraje Vysočina 2020
- Koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina na období 2012 – 2016
- Dopravní politika Kraje Vysočina

Lokální dokumenty

- Rozvojová strategie mikroregionu Borovsko
- Strategie rozvoje Subregionu Velké Dářko
- Koncepce rozvoje mikroregionu Hlinecko

Tabulka č. 42 Vazby vybraných strategických dokumentů na priority a specifické cíle SCLLD MAS Havlíčkův kraj

Priority a specifické cíle	SRR 2014–2020	Strategie Kraje Vysočina 2020	Koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina na období 2012 - 2016	Program rozvoje Pardubického kraje	Strategie rozvoje Subregionu Velké Dářko	Rozvojová strategie mikroregionu Borovsko	Koncepce rozvoje mikroregionu Hlinecko
Strategický cíl 1: „Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšovat podmínky pro zaměstnanost“	X	X		X	X		
Priorita 1 Zaměstnanost a podnikání	X	X		X	X		
SC 1.1 Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných obyvatel	x						
SC 1.2 Rozvíjet a podporovat drobné podnikání, malé a střední podniky		x		x	x		
SC 1.3 Rozvíjet místní tradiční řemesla, produkty a služby							
SC 1.4 Využít místní brownfieldy	x						
Strategický cíl 2: „Rozvíjet, chránit a podporovat „živou obec“	X	X	X	X	X		
Priorita 2 Živá a bezpečná obec	X	X	X	X	X		
SC 2.1 Rozvíjet a podporovat školní a předškolní zařízení			x				
SC 2.2 Zlepšovat podmínky pro volnočasové aktivity a setkávání se	x		x				
SC 2.3 Udržovat a rozvíjet lidové kulturní tradice a hodnoty	x						
SC 2.4 Zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu		x		x	x		
SC 2.5 Zvýšit bezpečnost v obcích		x		x	x		
Strategický cíl 3: „Zajistit obyvatelům dostupné a kvalitní služby“			X	X			X
Priorita 3 Rodina a dostupné služby			X	X			X
SC 3.1 Zvýšit dostupnost a úroveň sociálních a zdravotních služeb			x	x			x
SC 3.2 Podporovat mimoškolní vzdělávání			x				
SC 3.3 Zvýšit dostupnost a úroveň knihoven a IC			x				
SC 3.4 Zkvalitnit služby úřadů		x					
Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“	X	X		X	X	X	X
Priorita 4 Krajina kolem nás	X	X		X	X	X	X
SC 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu		x		x			
SC 4.2 Chránit přírodu a přírodní bohatství	x			x	x	x	x

SC 4.3 Obnovit a zachovat kulturní a přírodní památky a venkovský vzhled obcí	x	x		x	x		
Strategický cíl 5: „Posílit regionální identitu, informovanost, soudržnost a řízení v území MAS“	X			X			
Priorita 5 Partnerství, informovanost a rozvoj v území MAS	X			X			
SC 5.1 Zkvalitnit řízení rozvoje v území MAS	x			x			
SC 5.2 Zlepšit partnerství, spolupráci a informovanost MAS	x						

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

3.5 Akční plán

Pro každý z relevantních dotačních programů podporovaných z fondů EU je v rámci SCLLD MAS Havlíčkův kraj vypracován samostatný programový rámec, který je v souladu s dotačními programy na období 2014 – 2020. V rámci SCLLD MAS Havlíčkův kraj jsou rozpracovány Programové rámce související s uplatňováním metody komunitně vedeného místního rozvoje v implementačním procesu tak, jak je popsán v implementační části této strategie. Jedná se o **Programové rámce Integrovaného regionálního operačního programu, Operačního programu Zaměstnanost, Operační program Životní prostředí a Programu rozvoje venkova**. Jak bylo uvedeno, obsah těchto Programových rámců musí být v souladu s dotačními programy na období 2014 – 2020.

Prioritní oblasti rozvoje území a z nich vzešlé strategické cíle, specifické cíle a opatření, které jsou uvedeny v kapitole strategické části SCLLD, vycházejí ze zjištění podložených analytickou částí SCLLD metodikou komunitně vedeného místního rozvoje.

Prioritní oblasti a specifické cíle

Na základě vyhodnocení analytických materiálů, stanovení vize, strategického cíle a na základě diskusí nad potřebami území bylo stanoveno pro území MAS Havlíčkův kraj následujících 5 prioritních oblastí:

1. *Zaměstnanost a podnikání*
2. *Živá a bezpečná obec*
3. *Rodina a dostupné služby*
4. *Krajina kolem nás*
5. *Partnerství, informovanost a rozvoj v území MAS*

Strategické cíle v těchto 5 prioritních oblastech bude možné naplňovat především za pomoci evropských dotačních programů na období 2014-2020.

1. Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšovat podmínky pro zaměstnanost
2. Rozvíjet, chránit a podporovat „živou obec“
3. Zajistit obyvatelům dostupné a kvalitní služby

4. Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás
5. Posílit regionální identitu, informovanost, soudržnost a řízení v území MAS

Popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) je jedním z nástrojů pro uplatnění integrovaných přístupů realizovaných prostřednictvím fondů ESI (společně s Integrovanými územními investicemi – ITI – a Integrovanými plány rozvoje území - IPRÚ).

CLLD má být podle Dohody o partnerství využito především pro naplňování tematického cíle 9 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě v integraci s tematickými cíli:

- 1) posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací,
- 3) zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků,
- 6) ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů,
- 7) podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách,
- 8) podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil a
- 10) investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení.

Cílovou skupinou jsou obyvatelé venkova, obecným cílem je zlepšení kvality života na venkově. Hlavním cílem využití CLLD je posílení územní soudržnosti venkovského území a zajištění dlouhodobého udržitelného rozvoje území s řešením vztahů mezi obcemi s okrajovou a ustálenou typologií a venkovskými rozvojovými centry. SCLLD mohou kromě jiného napomoci také řešení problémů obyvatel lokalit ohrožených sociálním vyloučením, avšak primárně by se mělo jednat o strategie rozvojové. Strategie CLLD může k naplňování těchto cílů přispívat prostřednictvím vybraných částí těchto čtyř operačních programů - PRV, OP ZAM, OPŽP a IROP.

Dohoda o partnerství vymezuje hlavní úkoly CLLD do 11 oblastí. K nim jsou přiřazeny priority SCLLD, které se na danou tematickou oblast soustřeďují a pomáhají k jejímu naplňování.

Tabulka č. 43 Témata řešená CLLD podle Dohody o partnerství a jejich průmět do priorit SCLLD Havlíčkův kraj

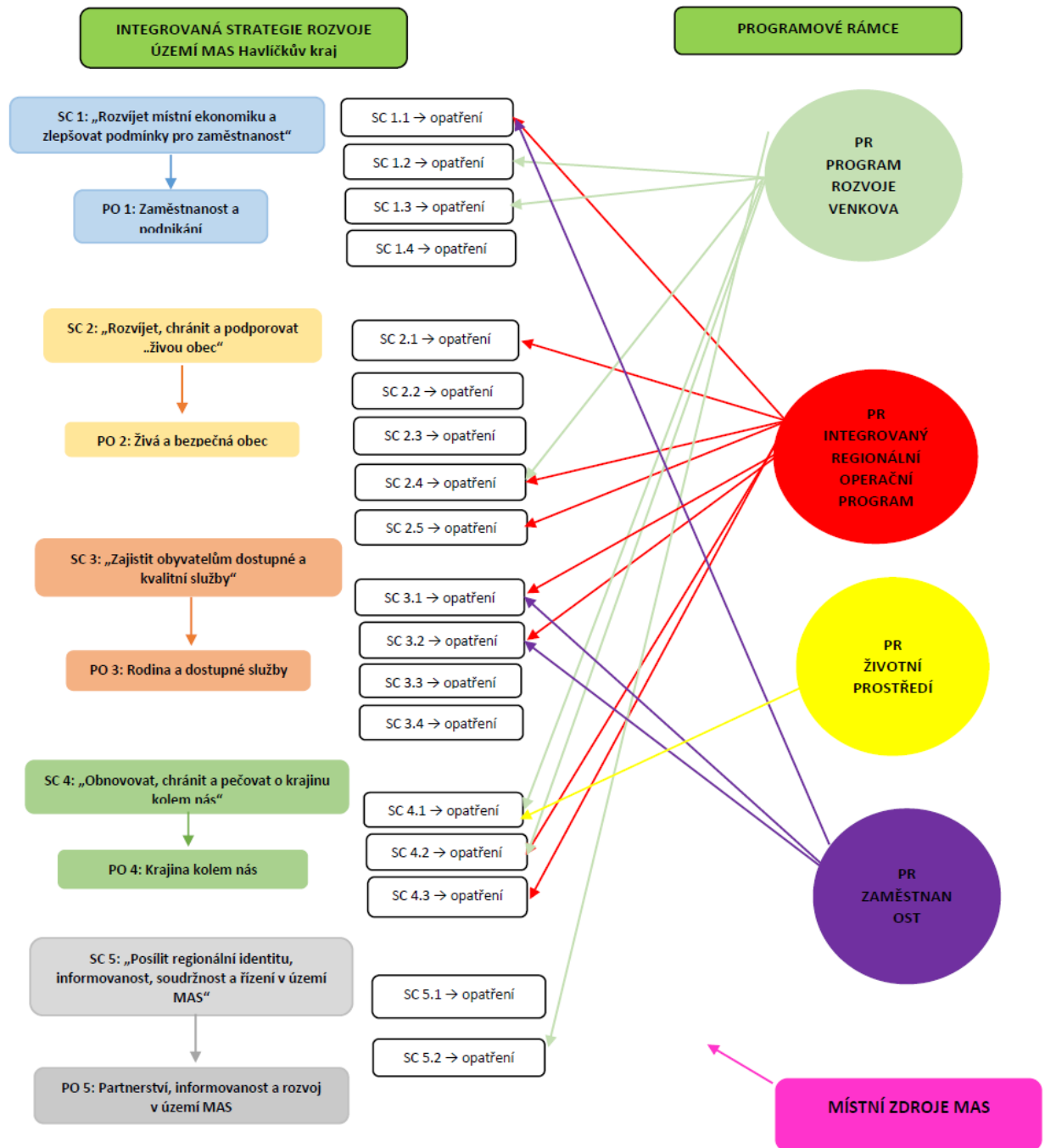
Téma CLLD	Priorita
Řešení vysoké nezaměstnanosti ve venkovských oblastech a zvýšení možnosti uplatnění uchazečů na trhu práce zvýšením počtu pracovních míst na venkově, snížení vnitřní diferenciací trhu práce v rámci místních akčních skupin mezi městem a venkovem zvýšením podílu pracovních míst na venkově.	P1
Stabilizace obyvatelstva zvyšování a změnami jejich kvalifikace a zajištěním pracovních příležitostí ve venkovském prostoru.	P1
Podpora podnikatelských příležitostí, podpora zakládání nových podnikatelských subjektů v součinnosti místních aktérů. Zastavení odlivu kvalifikované a mladé pracovní síly do lukrativnějšího nezemědělského podnikání mimo venkovské oblasti.	P1, P3
Využití rozvojového potenciálu venkova (např. lidský, atraktivita prostředí, alternativní služby, schopnost obyvatel spolupracovat, obnova kulturního dědictví a oživení kulturního života).	P2, P3, P4
Vytváření podmínek pro spolupráci mezi základními a středními školami ve venkovském prostoru.	P2, P5
Zvýšení funkční vybavenosti venkova, vytváření podmínek pro spolupráci při zlepšování kvality a dostupnosti sítí služeb (např. sociálních, zdravotních a návazných).	P2, P3
Podpora rozvoje lokální ekonomiky (vč. sociálních podniků) ve venkovském prostoru, podpora rozvoje vzájemné spolupráce firem a dalších relevantních aktérů, podpora a rozvoj služeb v oblasti zavádění technických i netechnických inovací.	P1, P4
Snížení počtu malých zdrojů znečištění, podpora regenerace brownfieldů, zvyšování podílu znovuvyžití odpadů, recyklace a podpora náhrad prvotních zdrojů za druhotné suroviny.	P1, P4
Realizace pozemkových úprav a současně s tím i realizace dalších opatření zlepšujících biodiverzitu, vodní režim v krajině, snižující erozní ohroženost půdy a zvyšující estetickou hodnotu krajiny.	P4
Realizace projektů pro využití místních potenciálů pro úspory a výroby energie z OZE.	P4
Zachování a obnovení propojenosti a prostupnosti krajiny, posílení retenční schopnosti krajiny včetně ochrany před povodněmi, koordinace agroenvironmentálních opatření pro zlepšení vzhledu krajiny.	P4

Schéma integrovaného přístupu napříč programovými rámci

Programový rámec je dokument definující realizaci části SCLLD prostřednictvím jednoho z programů podporovaných z ESI fondů, tj. Integrovaný regionální operační program, Program rozvoje venkova, Operační program Životní prostředí a Operační program Zaměstnanost.

MAS Havlíčkův kraj bude moci svému území nabídnout dotaci z IROP, PRV, OP Životní prostředí a OP Zaměstnanost. Podporované aktivity vycházejí z obsahu jednotlivých Operačních programů a z analytické a strategické části SCLLD MAS Havlíčkův kraj.

Obrázek č. 20 Schéma integrovaného přístupu napříč programovými rámci

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

3.5.1 Programový rámec IROP

Programový rámec Integrovaného regionálního operačního programu

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) může být realizován v Prioritní ose 4. Tato prioritní osa podporuje aktivity ze specifického cíle 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu z prioritních os 1, 2 a 3, konkrétně ze specifických cílů:

- 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
- 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
- 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi
- 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
- 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví (nevybráno)
- 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
- 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví
- 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje (nevybráno)

Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, umožňuje podpořit prostřednictvím SCLLD projekty konečných žadatelů.

Problematika, kterou řeší IROP, souvisí prakticky se všemi identifikovanými klíčovými oblastmi rozvoje území MAS Havlíčkův kraj. Opatření pro oblast zdravotnictví a územní studie nebyla vytvořena z důvodu malé poptávky po této oblasti z území místní akční skupiny.

Na základě potřeb a problémů v území byly vybrány následující Opatření, která se váží na tyto Specifické cíle IROP.

Tabulka č. 44 Opatření pro Integrovaný regionální operační program pro MAS Havlíčkův kraj

	Název opatření	Specifické cíle IROP
1.	Zlepšení infrastruktury a bezpečnosti udržitelných forem dopravy	1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
2.	Podpora složek IZS k řešení a řízení rizik a katastrof	1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
3.	Podpora sociálních služeb	2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi
4.	Podpora sociálního podnikání	2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
5.	Infrastruktura pro vzdělávání a celoživotní učení	2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
6.	Obnova kulturních památek	3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Identifikace Opatření č. 1

Název opatření	1. Zlepšení infrastruktury a bezpečnosti udržitelných forem dopravy
Specifický cíl strategie:	SC 2.4 Zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu SC 2.5 Zvýšit bezpečnost v obcích SC 4.2 Chránit přírodu a přírodní bohatství
Název opatření/popř. podopatření strategie:	SC 2.4 Zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu O 2.4.3 Výstavba cyklostezek, cyklotras a singletracků SC 2.5 Zvýšit bezpečnost v obcích O 2.5.2 Budování a rekonstrukce zastávek a terminálů veřejné dopravy O 2.5.3 Budování přechodů pro chodce a prvků zvyšujících bezpečnost dopravy SC 4.2 Chránit přírodu a přírodní bohatství O 4.2.1 Omezení zdrojů znečištění (investice do obnovitelných zdrojů apod.)
Vazba na specifický cíl IROP	Prioritní osa č. 4, Investiční priorita 9 d, Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, Specifický cíl IROP 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (str. 47 – 52 IROP)
Popis opatření včetně cíle opatření	Hlavní problémy/potřeby vyplývající z analytické části strategie pro dané opatření: <ul style="list-style-type: none"> • Vysoké dopravní zatížení komunikací a nedostatek parkovacích míst v obcích • Neexistující dopravní obslužnost o víkendech některých obcí • Nenávaznost dopravních spojů • Nevyhovující stav zastávek a terminálů • Nedostatek bezpečnostních prvků v obcích (přechody, chodníky apod.) a dopravně nebezpečná místa • Dlouhá vyjíždka za prací a špatná dopravní obslužnost • Obtížná dostupnost úřadů a některých základních služeb pro občany bez vlastního automobilu • Špatná dostupnost zdravotní péče pro občany s pohybovými problémy a bez vlastního automobilu • Klimatické změny (globální oteplování apod.) <p>Hlavním cílem tohoto opatření je vytvoření funkčních, bezpečných, efektivních a ekonomických podmínek pro přemísťování osob v regionu, které nejsou v rozporu s udržitelnou spotřebou přírodních zdrojů, snižují zátěž na životní prostředí a eliminují negativní vlivy na lidské zdraví.</p> <p>Cílem opatření je tedy snížit využívání automobilové dopravy ve prospěch šetrnějších způsobů přepravy, jakými jsou doprava hromadná, cyklistická či pěší. Jeden z významných negativních prvků v území je vysoké dopravní zatížení řady komunikací a s tím spojená imisní zátěž a zvýšená dopravní nebezpečnost pro řidiče i samotné chodce v obcích. Cílem je podpora hromadné dopravy v regionu, která zvyšuje efektivitu dopravních výkonů v osobní dopravě (šetří náklady a čas cestujících), ale zvýší i dostupnost regionu obyvatelům, kteří nemají svůj vlastní automobil. Cílem je zajistit dobře dostupný region jak po dopravních komunikacích, tak s využitím ostatních dopravních prostředků.</p> <p>Cílem je tedy budování a rekonstrukce infrastruktury pro hromadnou dopravu ve vazbě na další systémy dopravy a urychlit tak dopravu do zaměstnání, za službami a škol.</p> <p>Analytická část: 2.1.7 Doprava (str. 90 – 97)</p> <p>Díky vysoké intenzitě dopravy na komunikacích se zvyšuje i intenzita dopravy v samotných obcích v regionu. Z tohoto důvodu je cílem opatření zvýšit bezpečnost a komfort chodců, cyklistů a dalších účastníků silničního provozu a to prostřednictvím budování a rekonstrukce cyklostezek, cyklotras, chodníků, přechodů pro chodce, bezbariérovosti chodníků a osvětlením přechodů, výstavbou autobusových terminálů, bezbariérového přístupu autobusových zastávek a dalších prvků). Cílem je posílení bezpečnosti chodců, cyklistů a osob využívající prostředky hromadné dopravy při cestě do škol, do zaměstnání a za službami.</p> <p>Analytická část: 2.1.7 Doprava (str. 90 – 97), 2.1.5 Cestovní ruch (str. 70 – 87)</p> <p>Cílem opatření je také pozitivně působit na životní prostředí a soustředit se na jeho neustálé zlepšování nejen podporou cyklistů a pěších, ale i pořízením nízkoemisního či bezemisního vozidla využívající alternativní zdroje paliv pro veřejné služby k přepravě cestujících. Propojení měst a obcí. Součástí dopravní infrastruktury všech druhů dopravy je kvalitní a dostatečné vybavení technologiemi ITS,</p>

	<p>zvyšující pohodlí a bezpečnost dopravy. Z tohoto důvodu je cílem opatření i pořízení nízkoemisního či bezemisního vozidla do regionu, ale i implementace inteligentních dopravních systémů a dopravní telematiky pro MHD a veřejnou dopravu a zlepšení informačního a odbavovacího systému cestujících v regionu.</p> <p>Analytická část: 2.1.8 Životní prostředí (str. 97 – 107)</p>
<p>Typy projektů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Terminály Výstavba a modernizace přestupních terminálů, souvisejících záchytných parkovišť a parkovacích domů v přímé návaznosti na veřejnou hromadnou dopravu (VHD) - systém P+R (parkoviště pro osobní vozy s možností přestupu na VHD), K+R (forma kombinované přepravy s návazností individuální automobilové dopravy na VHD), zázemí pro VHD, výstavba návazných systémů B+R. Doplňková aktivita – zeleň v okolí terminálů, budov a na budovách. Příklady aktivit: výstavba autobusového terminálu • Telematika Výstavba, zavedení, rekonstrukce nebo modernizace inteligentních dopravních systémů (ITS) a dopravní telematiky pro veřejnou dopravu, zavádění nebo modernizace informačních systémů pro cestující, komunikačních systémů řidičů veřejné dopravy s dispečinkem, rezervačních, odbavovacích a platebních systémů pro veřejnou dopravu Příklady aktivit: implementace inteligentních dopravních systémů a dopravní telematiky pro MHD a veřejnou dopravu (preference na křižovatka, hladký průjezd vozidly MHD, informační systém pro cestující přestupních uzlech, odbavovací systém, informační systém pro cestující, komunikační systém s dispečinkem • Bezpečnost Podporovány budou projekty vedoucí k vyšší bezpečnosti dopravy (silniční, železniční, cyklistická, pěší). Příklady aktivit: řešení bezpečného přecházení silnice, odstranění dopravně nebezpečných míst v obci, stavební úpravy (rekonstrukce, modernizace, výstavba) chodníků, výstavba nových bezbariérových chodníků, autobusová zastávka – ostrůvek - vybudování, výstavba a modernizace přechodu pro chodce na horním konci obce (zvýšení bezpečnosti dětí při cestě do ZŠ ze spádových obcí) • Nízkoemisní a bezemisní vozidla Nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, využívajících alternativní zdroje paliv. Vozidla zohledňují specifické potřeby účastníků dopravy se ztíženou možností pohybu a orientace. Podporují se projekty subjektů, které zajišťují dopravní obslužnost v závazku veřejné služby. Příklady aktivit: nákup bezemisního vozidla • Cyklodoprava Výstavba a modernizace cyklostezek v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací, na kterých je vyloučená automobilová doprava. Příklady aktivit: výstavba cyklostezky, propojení obcí cyklostezkami, vybudování cyklochodníku, osvětlení cyklostezky, odpočívadla a dopravní značení (C8 (cyklistická stezka), C9 (stezka pro chodce a cyklisty se společným provozem) a C10 (stezka pro chodce a cyklisty s odděleným provozem))
<p>Příjemci podpory</p>	<p>obce; dobrovolné svazky obcí; organizace zřizované nebo zakládané kraji; organizace zřizované nebo zakládané obcemi; organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí; provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách; dopravci ve veřejné linkové dopravě podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě; subjekty zajišťující dopravní obslužnost, uvedené v § 8 odst. 1 zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, tedy stát,</p>

	kraje a obce, pokud poskytují veřejné služby v přepravě cestujících samy, a dopravci, kteří jsou provozovateli veřejné linkové dopravy podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících	
	Typy příjemců mohou být v jednotlivých výzvách specifikováni dle jednotlivých aktivit.	
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve své výzvě.	
Indikátory výstupů	ID	Název
	75201	Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě
	74001	Počet vytvořených parkovacích míst
	70401	Počet zařízení a služeb pro řízení dopravy
	75001	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě
	74801	Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu
	76100	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras
	76200	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras
	76401	Počet parkovacích míst pro jízdní kola
Indikátory výsledků	ID	Název
	75120	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě
	76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech
Principy pro určení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena až ve výzvě MAS.	

Identifikace Opatření č. 2

Název opatření	2. Podpora složek IZS k řešení a řízení rizik a katastrof	
Specifický cíl strategie	SC 2.5 Zvýšit bezpečnost v obcích	
Název opatření/popř. podopatření strategie	SC 2.5 Zvýšit bezpečnost v obcích O 2.5.4 Podpora jednotek Sboru dobrovolných hasičů	
Vazba na specifický cíl IROP	Prioritní osa č. 4, Investiční priorita 9 d, Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, Specifický cíl IROP 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof (str. 53 – 58 IROP)	
Popis opatření včetně cíle opatření	<p>Hlavní problémy/potřeby vyplývající z analytické části strategie pro dané opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špatný technický stav budov a prostor občanské vybavenosti • Klimatické změny (globální oteplování apod.) <p>Cílem opatření je podpora složek integrovaného záchranného systému a zvýšení jejich připravenosti v krizových situacích v regionu. V souvislosti s probíhající klimatickou změnou, je třeba zajistit patřičné zázemí, vybavení, ale i zvýšení úrovně jednotek SDH, II a III. stupně, které jsou zařazeny do IZS. ORP Hlinsko, ORP Havlíčkův Brod, ORP Chotěboř a ORP Žďár nad Sázavou, ve kterých leží území MAS nebo částečně zasahuje, je na seznamu exponovaných území přílohy 5 Programového dokumentu IROP a taktéž v souladu s dokumentem „Zajištění adekvátní odolnosti a vybavenosti základních složek integrovaného záchranného systému – Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR (včetně JSDH) v území, s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a nových rizikům v období 2014-2020“. Cílem je dosažení vyšší ochrany života, zdraví osob, majetku a hospodářských aktivit ve vazbě na nová rizika zejména v důsledku změn klimatu, sesuvů půdy, rozsáhlých požárů či mimořádných událostí, což je důležitý předpoklad pro rozvoj konkurenceschopnosti v území MAS.</p> <p>Analytická část: 2.1.10 Bezpečnost (str. 109 – 115)</p>	
Typy projektů	<ul style="list-style-type: none"> • Zajištění adekvátní odolnosti s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům <ul style="list-style-type: none"> ➤ stavební úpravy stanice základní složky IZS, pořízení potřebného vybavení a technologií (výstavba garážových prostor – řádné uložení techniky, pořízení elektrocentrál) ➤ vybudování stanice základní složky IZS změnou její dislokace na místo, kde budou vytvořeny podmínky pro rychlý výjezd složek IZS k mimořádné události (realizace stavby, vybavení, úprava vnějších prostor) • Posílení vybavení základních složek IZS (pro potřeby odstraňování následků změn klimatu a novým rizikům – jde o speciální dopravní prostředky a vybavení pro nouzové přežití) <ul style="list-style-type: none"> ➤ nadprůměrné sněhové srážky a masivní námrazy (ORP Hlinsko, ORP Havlíčkův Brod, ORP Chotěboř, ORP Žďár nad Sázavou) ➤ orkány a větrné smrště (ORP Hlinsko, ORP Havlíčkův Brod, ORP Chotěboř, ORP Žďár nad Sázavou) ➤ extrémní sucho (ORP Hlinsko, ORP Havlíčkův Brod, ORP Chotěboř) ➤ havárie spojené s únikem nebezpečných látek (ORP Havlíčkův Brod, ORP Žďár nad Sázavou) 	
Příjemci podpory	<p>Obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) – jednotky sboru dobrovolných hasičů JPO kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně);</p> <p>obce, které zřizují JPO II a III působící v městech a obcích uvedených v příloze SCLLD MAS Havlíčkův kraj: Příloze č. 20 Přehled JPO</p>	
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve své výzvě.	
	ID	Název

Indikátory výstupů	57501	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS
	57001	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS
Indikátory výsledků	ID	Název
	57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS
Principy pro určení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena až ve výzvě MAS.	

Identifikace Opatření č. 3

Název opatření	3. Podpora sociálních služeb
Specifický cíl strategie	SC 3.1 Zvýšit dostupnost a úroveň sociálních a zdravotních služeb
Název opatření/popř. podopatření strategie	SC 3.1 Zvýšit dostupnost a úroveň sociálních a zdravotních služeb O 3.1.1 Výstavba a rekonstrukce domů s pečovatelskou službou, sociálních bytů, ordinací lékařů a ostatních zařízení pro sociální integraci
Vazba na specifický cíl IROP	Prioritní osa č. 4, Investiční priorita 9 d, Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, Specifický cíl IROP 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi (str. 63-69 IROP)
Popis opatření včetně cíle opatření	Hlavní problémy/potřeby vyplývající z analytické části strategie pro dané opatření: <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek prostor a špatný technický stav stávajících zázemí pro spolkovou, kulturní a sportovní činnost • Špatný technický stav budov a prostor občanské vybavenosti • Malá nabídka možností vzdělávání a volnočasových aktivit pro dospělé a seniory • Špatná dostupnost zdravotní péče pro občany s pohybovými problémy a bez vlastního automobilu • Špatné pokrytí základních služeb denní potřeby (obchod s potravinami, lékárna, pošta apod.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Nerovnoměrné pokrytí sociálními službami (DPS, terénní služby apod.) • Nízké povědomí občanů o sociálních službách a jejich nedůvěra/neochota k poskytovatelům těchto služeb, nízký počet sociálních bytů • Zvyšující se nároky na prevenci sociálně patologických jevů • Sociální terénní péče zajišťována nekvalifikovanými pracovníky <p>Cílem opatření je podpora a rozvoj sociálních služeb, boj proti sociálnímu vyloučení a chudobě na území MAS Havlíčkův kraj – prevence před sociální inkluzí. Z tohoto opatření budou podporovány investice pro dostupnost a rozvoj sociálních služeb, zázemí pro ambulantní sociální služby, podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce. Rozvoj a zvýšení dostupnosti sociálních služeb potřebným obyvatelům regionu a rozvoj jejich infrastruktury.</p> <p>Podpořit rozvoj komunitních center a oblast sociálního bydlení. Cílem opatření je tedy zvýšení dostupnosti a kvality služeb vedoucích k sociální inkluzi.</p> <p>Analytická část: 2.1.3 Občanská vybavenost a služby (str. 35 – 57)</p> <p><i>Nelze podpořit – kulturní centra, prostory pro komerční zábavu, aktivity zaměřené výhradně na skupinu seniorů - domovy pro seniory, pečovatelské služby pro seniory.</i></p>								
Typy projektů	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura pro dostupnost a rozvoj sociální služby (zázemí pro terénní služby, včetně vybavení, zdravotně sociální pomoc ve vyloučené lokalitě, ambulantní sociální služby, terapeutická dílna, kontaktní centra, azylové domy) – sociální služby budou poskytovány v souladu se zákonem o sociálních službách č. 108/2006 Sb. • Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce (stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné související úpravy venkovního prostranství (zeleň, parková úprava) za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením – ne pro masovou zábavu) • Sociální bydlení (pořízení bytů, bytových domů a nebytových prostor a jejich přestavba pro sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení, nákup parcel pro stavbu), doplňková aktivita (zeleň v okolí budov a na budovách, hřiště a parky do realizovaných projektů) 								
Příjemci podpory	<p>a) pro sociální služby: nestátní neziskové organizace, organizační složky státu - příspěvkové organizace organizačních složek státu, kraje, organizace zřízené nebo zakládané kraji, obce, organizace zřízené nebo zakládané obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřízené nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace</p> <p>b) pro sociální bydlení: obce, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace</p>								
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve své výzvě.								
Indikátory výstupů	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ID</th> <th>Název</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>55401</td> <td>Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci</td> </tr> <tr> <td>55402</td> <td>Počet poskytovaných druhů sociálních služeb</td> </tr> <tr> <td>55301</td> <td>Počet podpořených bytů pro sociální bydlení</td> </tr> </tbody> </table>	ID	Název	55401	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	55402	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	55301	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení
ID	Název								
55401	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci								
55402	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb								
55301	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení								
Indikátory výsledků	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ID</th> <th>Název</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>67510</td> <td>Kapacita služeb a sociální péče</td> </tr> <tr> <td>55320</td> <td>Průměrný počet osob využívající sociální bydlení</td> </tr> <tr> <td>55310</td> <td>Nárůst kapacity sociálních bytů</td> </tr> </tbody> </table>	ID	Název	67510	Kapacita služeb a sociální péče	55320	Průměrný počet osob využívající sociální bydlení	55310	Nárůst kapacity sociálních bytů
ID	Název								
67510	Kapacita služeb a sociální péče								
55320	Průměrný počet osob využívající sociální bydlení								
55310	Nárůst kapacity sociálních bytů								
Principy pro určení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena až ve výzvě MAS.								

Identifikace Opatření č. 4

Název opatření	4. Podpora sociálního podnikání	
Specifický cíl strategie	SC 1.1 Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných obyvatel	
Název opatření/popř. podopatření strategie	SC 1.1 Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných obyvatel O 1.1.1 Podpora sociálního podnikání PO 1.1.1.1 Vznik a modernizace sociálních podniků	
Vazba na specifický cíl IROP	Prioritní osa č. 4, Investiční priorita 9 d, Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, Specifický cíl IROP 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání (str. 71 - 76 IROP)	
Popis opatření včetně cíle opatření	<p>Hlavní problémy/potřeby vyplývající z analytické části strategie pro dané opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízké zastoupení sociálního podnikání • Nízká aktivita spolupráce <p>Cílem opatření je podpora vzniku a rozvoj sociálních podniků na území MAS Havlíčkův kraj. Cílem je snížení nezaměstnanosti, zvýšení sociálně – integračního potenciálu, podpora podnikatelského prostředí zohledňující potřeby a specifika osob znevýhodněných na trhu práce při jejich začleňování na trh práce a zohledňující potřeby a možnosti v daném území. Jedná se tedy o aktivity, které umožní sociálně vyloučeným osobám a osobám ohroženým sociálním vyloučením vstup na trh práce a do podnikatelského prostředí.</p> <p>Analytická část: 2.1.3 Občanská vybavenost a služby (str. 40 – 48), 2.1.4 Ekonomika a trh práce (str. 67)</p> <p><i>Nelze financovat stávající podnikatelské aktivity ani provozní výdaje žadatele; pouze rozšíření společnosti; vytvoření nových pracovních míst pro osoby ze znevýhodněných cílových skupin; min. 30% zaměstnanců z cílových skupin; zisk pro rozvoj podniku; místní potřeby, místní zdroje, environmentální aspekty).</i></p>	
Typy projektů	<p>Výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků</p> <p>Vznik nového sociálního podniku</p> <p>Rozšíření kapacity podniku</p> <p>Aktivity osob samostatně výdělečně činných v sociálním podnikání - Osoba samostatně výdělečně činná spadá do znevýhodněných cílových skupin a zároveň splňuje principy sociálního podnikání. Realizací projektu vznikne nová podnikatelská aktivita nebo dojde k rozšíření nabízených produktů a služeb.</p> <p>Příklady aktivit: Nákup objektů, zařízení, pořízení vybavení, stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro sociální podnikání, tvorba pracovních míst</p>	
Příjemci podpory	osoby samostatně výdělečně činné, malé a střední podniky, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace	
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve své výzvě.	
Indikátory výstupů	ID	Název
	10000	Počet podniků pobírajících podporu
	10102	Počet podniků pobírajících granty
	10105	Počet nových podniků, které dostávají podporu
	10300	Soukromé investice odpovídající veřejné podpoře podniků (granty)

	10400	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích
	10403	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny
Indikátory výsledků	ID	Název
	10411	Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním
Principy pro určení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena až ve výzvě MAS.	

Identifikace Opatření č. 5

Název opatření	5. Infrastruktura pro vzdělávání a celoživotní učení
Specifický cíl strategie	SC 2.1 Rozvíjet a podporovat školní a předškolní zařízení SC 3.2 Podporovat mimoškolní aktivity
Název opatření/popř. podopatření strategie	SC 2.1 Rozvíjet a podporovat školní a předškolní zařízení O 2.1.1 Rekonstrukce škol a předškolních zařízení O 2.1.2 Zkvalitnění výuky a služeb škol a předškolních zařízení SC 3.2 Podporovat mimoškolní aktivity O 3.2.1 Rozvoj mimoškolního vzdělávání pro všechny věkové skupiny obyvatel
Vazba na specifický cíl IROP	Prioritní osa č. 4, Investiční priorita 9 d, Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, Specifického cíle IROP 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení (str. 85 - 92 IROP)
Popis opatření včetně cíle opatření	Hlavní problémy/potřeby vyplývající z analytické části strategie pro dané opatření: <ul style="list-style-type: none"> • Špatný technický stav budov a prostor občanské vybavenosti • Nedostatečná a neodpovídající vybavenost mateřských, základních a středních škol • Nedostatečná kapacita v mateřských školách • Úbytek žáků na základních, středních a vyšších odborných školách • Malá nabídka možností vzdělávání a volnočasových aktivit pro dospělé a seniory • Nedostatek kvalifikované pracovní síly • Nízká aktivita spolupráce <p>Cílem opatření je podpora předškolního vzdělávání, odborného vzdělávání na základních školách a dalších institucích věnujících se neformálnímu vzdělávání mládeže. Podpora celoživotního vzdělávání ve vazbě na lepší postavení na trhu práce. Rozvoj školství, jeho zachování a kvalita je základním předpokladem pro rozvoj obcí. Cílem je prostřednictvím zajištění kvalitní a dostupné infrastruktury zajistit rovný přístup ke vzdělávání a k získávání klíčových schopností všem věkovým kategoriím obyvatelstva. Cílem je tedy dostupné kvalitní formy vzdělávání v regionu, které svou úroveň služeb a vybavení splňují požadavky obyvatelstva v regionu a vytvoří vhodné podmínky pro spolupráci napříč předškolními zařízeními, školami a dalšími subjekty napříč regionem.</p> <p>Analytická část: 2.1.3 Občanská vybavenost a služby (str. 35 – 40)</p>
Typy projektů	Předškolní vzdělávání (podpora MŠ): stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení - u projektů předškolního vzdělávání musí jít vždy o navýšení kapacity (Součástí projektu na stavbu či stavební úpravy infrastruktury pro předškolní zařízení mohou být úpravy venkovního prostranství (zeleň, herní prvky)); prostřednictvím stavebních úprav budov, učeben a venkovních prostor, pořízení vybavení, kompenzačních pomůcek a kompenzačního vybavení, nezbytných pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání sociálně vyloučeným osobám, zapojení rodičů na trh práce Rozšíření kapacity musí být odůvodněné (vazba na demografický vývoj, atp.). Je nutné zohlednit udržitelnost projektu (5 let), kdy musí objekt sloužit k účelu projektu. Základní vzdělávání v základních školách: stavební úpravy, pořízení vybavení v klíčových kompetencích (přírodní vědy: matematické, geologické, geografické, chemické, biologické, fyzikální, informatika, komunikace v cizích jazycích, technické a řemeslné obory, schopnost práce s digitálními technologiemi), sociální inkluze – stavební úpravy budov a učeben, poradenských pracovišť, pořízení vybavení a kompenzačních pomůcek a vybavení SVP) Rozšíření kapacit ZŠ mimo vazbu na klíčové kompetence je možné pouze na území SO ORP se sociálně vyloučenou lokalitou (možné pouze v území ORP, kde se nachází sociálně vyloučená lokalita – na území MAS se tedy jedná pouze o ORP Žďár nad Sázavou, ORP Havlíčkův Brod a ORP Chotěboř). Zájmové, neformální vzdělávání mládeže a celoživotní vzdělávání: stavební úpravy, pořízení vybavení v klíčových kompetencích (přírodní vědy: matematické, geologické, geografické,

	chemické, biologické, fyzikální, informatika, komunikace v cizích jazycích technické a řemeslné obory); stavební úpravy učebny, pořízení vybavení pro vybudování a zkvalitnění kapacity pro účely dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce)	
	Doplňkově lze podpořit zeleň v okolí budov a na budovách.	
Příjemci podpory	školy a školská zařízení v oblasti předškolního a základního vzdělávání, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace, organizační složky státu, příspěvkové organizace organizačních složek státu	
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve své výzvě.	
Indikátory výstupů	ID	Název
	50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení
	50000	Počet podpořených vzdělávacích zařízení
Indikátory výsledků	ID	Název
	50020	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení
	50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém
Principy pro určení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena až ve výzvě MAS.	

Identifikace Opatření č. 6

Název opatření	6. Obnova kulturních památek	
Specifický cíl strategie	SC 4.3 Obnovit a zachovat kulturní a přírodní památky a venkovský vzhled obcí	
Název opatření/popř. podopatření strategie	SC 4.3 Obnovit a zachovat kulturní a přírodní památky a venkovský vzhled obcí O 4.3.1 Oprava a péče o kulturní a přírodní památky	
Vazba na specifický cíl IROP	Prioritní osa č. 4, Investiční priorita 9 d, Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, Specifický cíl IROP 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví (str. 102 - 107 IROP)	
Popis včtně opatření cíle	<p><u>Hlavní problémy/potřeby vyplývající z analytické části strategie pro dané opatření:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné investice na uchování a obnovu kulturních památek (státních a místního významu) • Nevyhovují stav kulturních a historických památek <p>Území MAS Havlíčkův kraj je bohaté na kulturní a přírodní památky. Pro území MAS Havlíčkův kraj je velice významná památka UNESCO - Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, který byl v roce 1994 zapsán do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. V regionu se také nachází významná národní kulturní památka (NKP) a to Památník Karla Havlíčka Borovského (rodný dům). Cílem je revitalizace a zatraktivnění památek na seznamu Národních kulturních památek a indikativním seznamu, opatření, která povedou ke zpřístupnění, zabezpečení a plnohodnotnému využití těchto památek a jejich okolí. Seznamy NKP a kandidátů na NKP platí k 1. 1. 2014.</p> <p>Analytická část: 2.1.5 Cestovní ruch (str. 70 – 87)</p>	
Typy projektů	<ul style="list-style-type: none"> • revitalizace souboru vybraných památek - revitalizace a zpřístupnění památek UNESCO a NKP vč. památek evidovaných v indikativních seznamech UNESCO a NKP (zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků, odstraňování přístupových bariér, restaurování památek, rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových expozic a depozitářů, obnova parků a zahrad u souborů památek, modernizace, popř. výstavba nezbytných objektů sociálního, technického a technologického zázemí) 	
Příjemci podpory	vlastníci památek, subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí), kromě fyzických osob nepodnikajících	
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů	MAS předpokládá stanovení limitů a bude o nich informovat ve své výzvě.	
Indikátory výstupů	ID	Název
Revitalizace vybraných památek	90501	Počet revitalizovaných památkových objektů
	91005	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí
	90601	Počet revitalizací přírodního dědictví
	90801	Počet realizací rozvoje infrastrukturních opatření
Indikátory výsledků	ID	Název
Revitalizace vybraných památek	91010	Počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné
Principy pro určení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena až ve výzvě MAS.	

Značně převažující zájem je v území o občanskou vybavenost - vzdělávací zařízení (viz kapitola 2.1.3 Občanská vybavenost a služby), ale i o cyklostezky, pro které existuje značné množství připravených projektových záměrů - sloužících i pro dopravu do zaměstnání, škol a za službami (viz. kapitola 2.1.5 Cestovní ruch), v území fungují desítky sborů dobrovolných hasičů i v kategoriích JPO II a JPO III (viz kapitola 2.1.10 Bezpečnost).

Území MAS Havlíčkův kraj je velice bohaté na historii. Důkazem toho je řada kulturních a historických památek. Nachází se zde Národní kulturní památka - Památník Karla Havlíčka Borovského (Havlíčková Borová) a památka světového významu UNESCO Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře a žďárský zámek - klášter – komplex hospodářských budov a bazilika minor (viz kapitola 2.1.5 Cestovní ruch).

Předpokládáme i zájem o podporu a rozvoj komunitních center a sociálních služeb, ale především o výstavbu a rekonstrukce sociálních bytů v obcích (viz kapitola 2.1.3 Občanská vybavenost a služby).

Předpokládáme i zájem o vznik či podporu sociálního podnikání v území MAS - v závislosti na aktuálních podmínkách (viz kapitola 2.1.4 Ekonomika a trh práce).

3.5.2 Programový rámec PRV

Programový rámec Programu rozvoje venkova

Hlavním cílem Programu rozvoje venkova je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Program podporuje diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Podporován je také komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Horizontální prioritou je předávání znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenství a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví.

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Programu rozvoje venkova České republiky v rámci operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci komunitně vedeného místního rozvoje a 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny.

V rámci operace 19.2.1 budou podpořeny aktivity následujících článků:

- článek 14 Předávání znalostí a informační akce
- článek 17, odst. 1., písm. a) Investice do zemědělských podniků
- článek 17, odst. 1., písm. b) Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
- článek 17, odst. 1., písm. c) Lesnická infrastruktura
- článek 17, odst. 1., písm. c) Zemědělská infrastruktura
- článek 17, odst. 1., písm. c) Pozemkové úpravy
- článek 19., odst. 1., písm. b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
- článek 24, odst. 1, písm. a) Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích
- článek 25 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin
- článek 25 Neproduktivní investice v lesích
- článek 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh
- článek 35, odst. 2., písm. c) Sdílení zařízení a zdrojů
- článek 35, odst. 2., písm. d) Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

V rámci operace 19.3.1 budou podpořeny aktivity článku 44 Činnost spolupráce v rámci iniciativy LEADER.

Plánovaná alokace pro období 2016 (2017) – 2022: Celková alokace (předběžný výpočet dle zadaného vzorce): **39 191 800,00** Kč do územíAlokace na projekty spolupráce (předběžný výpočet dle zadaného vzorce): **1 869 000,00** Kč

Tabulka č. 45 Fiche pro Program rozvoje venkova pro MAS Havlíčkův kraj

	Název Fiche	Alokace v Kč	Počet vytvořených míst na Fichi
1.	Odborné vzdělávání a poradenství pro podnikatele	255 000,-	0
2.	Podpora rozvoje zemědělských podniků	15 878 000,-	5
3.	Podpora zpracování a uvádění zemědělských produktů na trh	2 443 000,-	0,5
4.	Lesnická infrastruktura	2 351 000,-	0
5.	Zemědělská infrastruktura	351 000,-	0
6.	Ochrana krajinného rázu, včetně obnovy zeleně a vody v krajině	1 000 000,-	0
7.	Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky	4 969 800,-	2
8.	Preventivní protipovodňová opatření v lesích	1 959 000,-	0
9.	Ochrana lesních porostů	800 000,-	0
10.	Podpora společenských funkcí lesa	2 740 000,-	0
11.	Investice do lesnických technologií a techniky	2 527 000,-	0,5
12.	Podpora spolupráce společného sdílení zařízení a zdrojů	2 351 000,-	0
13.	Podpora spolupráce mezi aktéry v území	1 567 000,-	0
14.	Projekty spolupráce	1 869 000,-	0

Identifikace Fiche č. 1

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	1. Odborné vzdělávání a poradenství pro podnikatele					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 14 Předávání znalostí a informační akce					
<i>Stručný popis Fiche</i>	<p>Podpora zahrnuje činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností a informační akce.</p> <p>Podpora je určena pro osoby pracující v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, uživatele půdy a jiné hospodářské subjekty, jež jsou malými nebo středními podniky působícími ve venkovských oblastech.</p> <p>Podpora přispívá k naplňování Priority 1 Podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 1A Podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech a prioritní oblasti 1C Podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví.</p>					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	<p>Strategický cíl 1: „Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšovat podmínky pro zaměstnanost“</p> <p>Priorita: 1. ZAMĚSTNANOST A PODNIKÁNÍ</p> <p>Specifický cíl: 1.2 Rozvíjet a podporovat drobné podnikání, malé a střední podniky</p> <p>Opatření: 1.2.3 Vzdělávání a poradenství pro podnikatele</p>					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	<p>IRP Opatření č. 5 Infrastruktura pro vzdělávání a celoživotní učení</p> <p>OP ZAM Opatření č. 5 Vzdělávací aktivity pro znevýhodněné skupiny obyvatel</p> <p>PRV Fiche č. 2 Podpora rozvoje zemědělských podniků</p> <p>PRV Fiche č. 3 Podpora zpracování zemědělské produkce a uvádění zemědělských produktů na trh</p> <p>PRV Fiche č. 7 Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky</p> <p>PRV Fiche č. 9 Ochrana lesních porostů</p> <p>PRV Fiche č. 11 Investice do lesnických technologií a techniky</p> <p>PRV Fiche č. 13 Podpora spolupráce mezi aktéry v území</p> <p>PRV Fiche č. 14 Projekty spolupráce</p>					
<i>Oblast podpory</i>	<p>Činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností mohou zahrnovat vzdělávací kurzy a workshopy.</p> <p>Podpora se nevztahuje na vzdělávací kurzy a kurzy odborné přípravy, které tvoří součást běžných vzdělávacích programů nebo systémů středního a vyššího vzdělávání. Subjekty zajišťující předávání znalostí a informační služby musí mít k plnění tohoto úkolu příslušné kapacity v podobě kvalifikovaných zaměstnanců a pravidelné odborné přípravy. Způsobitelnými výdaji mohou být náklady na organizaci a zajištění vzdělávacích akcí (do 15 účastníků) nebo informačních akcí (15 a více účastníků), včetně exkurzí pořádaných v souvislosti s projektem.</p> <p>Témata vzdělávacích a informačních akcí musí být zaměřena na aktivity podporované v rámci PRV, zejména na ty, které MAS hodlá podporovat v Programovém rámci PRV.</p>					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Subjekt zajišťující odborné vzdělávání či jiné předávání znalostí a informační akce.					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Vzdělávací aktivity zaměřené na zpracování zemědělské produkce.				
	2.	Vzdělávací aktivity zaměřené na zpracování lesnické produkce.				
	3.	Vzdělávací aktivity zaměřené na udržitelné hospodaření v krajině.				
	4.	Preferovány budou menší projekty.				
	5.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav

	92301	Počet účastníků vzdělávání (týká se pouze vzdělávacích akcí, nikoli informačních)	účastníci	0	10	10
	vlastní	Počet informačních akcí	akce	0	2	6
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	92030	T3 Celkový počet vyškolených účastníků podle čl. 14 nařízení EU č.1305/2013 (Vzdělávací akce)	účastníci	0	10	10
	vlastní	Celkový počet účastníků informačních akcí	účastníci	0	50	250

Identifikace Fiche č. 2

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	2. Podpora rozvoje zemědělských podniků					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 17, odstavec 1., písmeno a) Investice do zemědělských podniků					
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku. Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“ Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu Opatření: 4.1.1 Zlepšení technického vybavení v zemědělských a lesnických podnicích Podopatření: 4.1.1.1 Podpora zemědělských podniků					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 1 Odborné vzdělávání a poradenství pro podnikatele PRV Fiche č. 3 Podpora zpracování zemědělské produkce a uvádění zemědělských produktů na trh PRV Fiche č. 7 Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky PRV Fiche č. 12 Podpora spolupráce společného sdílení zařízení a zdrojů PRV Fiche č. 13 Podpora spolupráce mezi aktéry v území OP ZAM Opatření č. 2 Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny					
<i>Oblast podpory</i>	Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, je určena na investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci. Podporovány budou též investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku. V rámci této Fiche nelze podpořit investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu. Investice pro rostlinnou výrobu se nesmí týkat obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů. Podpora nemůže být poskytnuta na pořízení kotlů na biomasu.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Zemědělský podnikatel					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Vytvoření trvalého pracovního místa.				
	2.	Využití stávajících zemědělských budov nebo staveb.				
	3.	Preferenze rekonstrukcí a modernizací před novou výstavbou.				
	4.	Využití inovativní metody nebo technologie řešení.				
	5.	Environmentální projekt (snižování energetických nákladů, zvýšení efektivity výroby při zachování spotřeby energie, využití obnovitelných zdrojů energie, snížení produkce odpadů apod.)				
	6.	Žadatelem je začínající mladý zemědělec.				
	7.	Žadatelem je živnostník či malý podnik.				
	8.	Projekt má pozitivní vliv na rovnost příležitosti a zásady nediskriminace.				
	9.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
	10.	Projekty zaměřené na oblasti čelící přírodním omezením LFA				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav

	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Podniky/příjemci	0	3	5
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	1,5	5

Identifikace Fiche č. 3

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova	
<i>Název Fiche</i>	3. Podpora zpracování a uvádění zemědělských produktů na trh	
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 17, odstavec 1., písmeno b) Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	
<i>Stručný popis Fiche</i>	<p>Podpora je zaměřena na investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh nebo vývoje zemědělských produktů uvedených v příloze Smlouvy o fungování EU¹⁴ nebo bavlny, s výjimkou produktů rybolovu, přičemž výstupem procesu produkce může být produkt, na nějž se uvedená příloha nevztahuje.</p> <p>Podpora přispívá k naplňování Priority 3 Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, zejména prioritní oblasti 3A Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobce jejich lepším začleněním do zemědělskopotravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělským produktům a podporou místních trhů a krátkodobých řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových organizací.</p>	
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	<p>Strategický cíl 1: „Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšovat podmínky pro zaměstnanost“ Priorita: 1. ZAMĚSTNANOST A PODNIKÁNÍ Specifický cíl: 1.2 Rozvíjet a podporovat drobné podnikání, malé a střední podniky Opatření: 1.2.2 Podpora venkovských prodejen a obchodů Specifický cíl: 1.3 Rozvíjet místní tradiční řemesla, produkty a služby Opatření: 1.3.1 Podpora místních výrobců včetně pořádání místních trhů</p>	
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	<p>PRV Fiche č. 2 Podpora rozvoje zemědělských podniků PRV Fiche č. 7 Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky PRV Fiche č. 12 Podpora spolupráce společného sdílení zařízení a zdrojů PRV Fiche č. 13 Podpora spolupráce mezi aktéry v území PRV Fiche č. 14 Projekty spolupráce OP ZAM Opatření č. 2 Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny</p>	
<i>Oblast podpory</i>	<p>Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Způsobilé výdaje jsou investice do výstavby a rekonstrukce budov včetně nezbytných manipulačních ploch, pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů, finální úpravu, balení, značení výrobků (včetně technologií souvisejících s dohledatelností produktů) a investic souvisejících se skladováním zpracovávané suroviny, výrobků a druhotných surovin vznikajících při zpracování. Způsobilé jsou rovněž investice vedoucí ke zvyšování a monitorování kvality produktů, investice související s uváděním zemědělských a potravinářských produktů na trh (včetně investic do marketingu) a investice do zařízení na čištění odpadních vod ve zpracovatelském provozu. V rámci této Fiche nelze podpořit investice týkající se zpracování produktů rybolovu a výroby medu a dále v případě zpracování vinných hroznů technologie, které obsahují: dřevěný sud nebo uzavřenou dřevěnou nádobu na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů, speciální kvasnou nádobu s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín nebo cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami.</p>	
<i>Definice příjemce dotace</i>	Zemědělský podnikatel, výrobce potravin, výrobce krmiv nebo jiné subjekty aktivní ve zpracování, uvádění na trh a vývoji zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy o fungování EU jako vstupní produkt.	
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč
	Max.	5 000 000 Kč

¹⁴ Smlouva o fungování včetně Přílohy I je zveřejněna na internetových stránkách <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

Výše podpory	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)	1.	Vytvoření trvalého pracovního místa.				
	2.	Využití stávajících zemědělských budov nebo staveb.				
	3.	Preference rekonstrukcí a modernizací před novou výstavbou.				
	4.	Využití inovativní metody nebo technologie řešení.				
	5.	Environmentální projekt (snižování energetických nákladů, zvýšení efektivity výroby při zachování spotřeby energie, využití obnovitelných zdrojů energie, snížení produkce odpadů apod.).				
	6.	Návaznost na tradici výroby a přímý prodej.				
	7.	Místní produkty.				
	8.	Podíl využívání místních surovin.				
	9.	Projekt má pozitivní vliv na rovnost příležitosti a zásady nediskriminace.				
	10.	Žadatelem je začínající mladý zemědělec.				
	11.	Žadatelem je živnostník či malý podnik.				
	12.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
Indikátory výstupů	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	2	4
	vlastní	Počet podpořených projektů	projekty/operace	0	0	1
Indikátory výsledků	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	0	0,5
	vlastní	Počet prodejen místních produktů	prodejny	0	0	1

Identifikace Fiche č. 4

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	4. Lesnická infrastruktura					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Lesnická infrastruktura					
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se lesnictví, včetně přístupu k lesní půdě. Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“ Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu Opatření: 4.1.1 Zlepšení technického vybavení v zemědělských a lesnických podnicích Podopatření: 4.1.1.3 Podpora lesnictví					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 11 Investice do lesnických technologií a techniky PRV Fiche č. 6 Ochrana krajinného rázu, včetně obnovy zeleně a vody v krajině					
<i>Oblast podpory</i>	Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby lesních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Fyzické a právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Součástí projektu jsou protierozní opatření, opatření k omezení vzniku soustředěného odtoku vody a zvýšení retence.				
	2.	Projekty realizovány v hospodářských lesích.				
	3.	Projekty zaměřené na výstavbu nové cesty.				
	4.	Použití přírodních materiálů (dřeva či kamene) na všechny objekty lesní cesty.				
	5.	Využití inovativní metody nebo technologie řešení.				
	6.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Podniky/příjemci	0	1	2
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	94302	Celková délka lesních cest	km	0	1	3

Identifikace Fiche č. 5

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	5. Zemědělská infrastruktura					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Zemědělská infrastruktura					
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství, včetně přístupu k zemědělské půdě. Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“ Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu Opatření: 4.1.1 Zlepšení technického vybavení v zemědělských a lesnických podnicích Podopatření: 4.1.1.4 Podpora zemědělství					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 2 Podpora rozvoje zemědělských podniků PRV Fiche č. 6 Ochrana krajinného rázu, včetně obnovy zeleně a vody v krajině					
<i>Oblast podpory</i>	Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním zemědělské infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty polních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby polních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení. Polní cesty musí být realizovány na území, kde byly dokončeny pozemkové úpravy, a mimo intravilán obce.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Obec nebo zemědělský podnikatel					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Využití inovativní metody nebo technologie řešení.				
	2.	Projekty zaměřené na výstavbu nové cesty.				
	3.	Zvýhodnění projektů dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
	4.	Preferovány budou projekty řešící havarijní stav.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	1	1
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	vlastní	Celková délka polních cest	km	0	1	1

Identifikace Fiche č. 6

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	6. Ochrana krajinného rázu, včetně obnovy zeleně a vody v krajině					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Pozemkové úpravy					
<i>Stručný popis Fiche</i>	<p>Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství a lesnictví, včetně přístupu k zemědělské a lesní půdě a pozemkových úprav.</p> <p>Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.</p>					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	<p>Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“</p> <p>Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS</p> <p>Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu</p> <p>Opatření: 4.1.4 Krajinářské zásahy a komplexní pozemkové úpravy</p> <p>Podopatření: 4.1.4.1 Pozemkové úpravy</p>					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	<p>PRV Fiche č. 4 Lesnická infrastruktura</p> <p>PRV Fiche č. 5 Zemědělská infrastruktura</p> <p>PRV Fiche č. 8 Preventivní protipovodňová opatření v lesích</p> <p>PRV Fiche č. 9 Ochrana lesních porostů</p>					
<i>Oblast podpory</i>	Podpora zahrnuje realizaci plánů společných zařízení, což je opatření zajišťující zpřístupnění především zemědělských a lesních pozemků, opatření k ochraně životního prostředí a zachování krajinného rázu, zvýšení ekologické stability krajiny, protierozní, protipovodňová opatření pro ochranu půdního fondu a vodohospodářská opatření. Realizace společných zařízení musí být v souladu se schválenými návrhy pozemkových úprav.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Obec nebo zemědělský podnikatel					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Projekty, u kterých je alespoň část realizována v záplavovém území.				
	2.	Projekty na ochranu zemědělské půdy před erozí nebo sídla či území před povodní				
	3.	Pozitivní vliv na životní prostředí.				
	4.	Pozitivní vliv na zlepšení vodního režimu v krajině.				
	5.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Podniky/příjemci	0	0	1
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	94301	Celková délka cest zajišťující zpřístupnění pozemků, zvýšení prostupnosti krajiny a její diverzifikaci	km	0	0	2

Identifikace Fiche č. 7

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova
<i>Název Fiche</i>	7. Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 19, odstavec 1., písmeno b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice na založení a rozvoj nezemědělských činností. Podpora přispívá k naplňování Priority 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 6A Usnadnění diverzifikace, vytváření malých podniků a pracovních míst.
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 1: „Rozvíjet místní ekonomiku a zlepšovat podmínky pro zaměstnanost“ Priorita 1: ZAMĚSTNANOST A PODNIKÁNÍ Specifický cíl: 1.3 Rozvíjet místní tradiční řemesla, produkty a služby Opatření: 1.3.2 Podpora modernizace výroby Strategický cíl 2: „Rozvíjet, chránit a podporovat „živou obec““ Priorita 2. ŽIVÁ A BEZPEČNÁ OBEC Specifický cíl: 2.4 Zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu Opatření: 2.4.1 Podpora agroturismu
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 2 Podpora rozvoje zemědělských podniků PRV Fiche č. 3 Podpora zpracování zemědělské produkce a uvádění zemědělských produktů na trh PRV Fiche č. 10 Podpora společenských funkcí lesa PRV Fiche č. 12 Podpora spolupráce společného sdílení zařízení a zdrojů PRV Fiche č. 13 Podpora spolupráce mezi aktéry v území PRV Fiche č. 14 Projekty spolupráce OP ZAM Opatření č. 2 Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny
<i>Oblast podpory</i>	Podporovány budou investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) ¹⁵ : C (Zpracovatelský průmysl s výjimkou činností v odvětví oceli, v uhelném průmyslu, v odvětví stavby lodí, v odvětví výroby syntetických vláken dle čl. 13 písm. a) NK (EU) č. 651/2014, a dále s výjimkou tříd 12.00 Výroba tabákových výrobků a 25.40 Výroba zbraní a střeliva), F (Stavebnictví s výjimkou skupiny 41.1 Developerská činnost), G (Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel s výjimkou oddílů 46 a skupiny 47.3 Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách), I (Ubytování, stravování a pohostinství), J (Informační a komunikační činnosti s výjimkou oddílů 60 a 61), M (Profesní, vědecké a technické činnosti s výjimkou oddílů 70), N 79 (Činnosti cestovních kanceláří a agentur a ostatní rezervační služby), N 81 (Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny s výjimkou skupiny 81.1), N 82.1 (Administrativní a kancelářské činnosti), N 82.3 (Pořádání konferencí a hospodářských výstav), N 82.92 (Balicí činnosti), P 85.59 (Ostatní vzdělávání j. n.), R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti), S 95 (Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost) a S 96 (Poskytování ostatních osobních služeb). V případě uvádění produktů na trh jsou na trh uváděny produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU, případně v kombinaci s produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU (převažovat musí produkty neuvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU). V případě zpracování produktů jsou výstupem procesu produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU. Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství) mohou být realizovány pouze ve vazbě na venkovskou turistiku a ubytovací kapacitu.
<i>Definice příjemce dotace</i>	Podnikatelské subjekty (FO a PO) – mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, jakož i zemědělci.

¹⁵ Klasifikace ekonomických činností je zveřejněna na internetových stránkách

https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_-cz_nace-

<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Vytvoření trvalého pracovního místa.				
	2.	Využití stávajících budov nebo staveb.				
	3.	Využití obnovitelných zdrojů energie.				
	4.	Inovativnost metody nebo technologie řešení.				
	5.	Návaznost na tradici výroby.				
	6.	Projekt zavádí nebo využívá technologie, které příznivě ovlivňují ovzduší a klima.				
	7.	Podíl využívání místních surovin.				
	8.	Environmentálně šetrný projekt (snižování energetických nákladů, zvýšení efektivity výroby při zachování spotřeby energie, využití obnovitelných zdrojů, snížení produkce odpadů apod.)				
	9.	Velikost podniku (malý nebo střední podnik).				
	10.	Propojení projektu s venkovskou turistikou či ekoturistikou.				
	11.	Projekty, které jsou z finančního hlediska méně náročné.				
	12.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	1	2
	vlastní	Počet podniků/příjemců, kteří obdrželi podporu na investice do agroturistiky	podniky/příjemci	0	0	1
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	0,5	2

Identifikace Fiche č. 8

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova
<i>Název Fiche</i>	8. Preventivní protipovodňová opatření v lesích
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 24, odstavec 1., písmeno a) Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje realizaci preventivních opatření před povodňovými situacemi.

	Podpora přispívá k naplňování Priority 4 Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, zejména prioritní oblasti 4C Předcházení erozí půdy a lepší hospodaření s půdou, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 4B Lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“ Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS Specifický cíl: 4.2 Chránit přírodu a přírodní bohatství Opatření: 4.2.2 Budování a zkvalitňování preventivních protipovodňových opatření					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 6 Ochrana krajinného rázu, včetně obnovy zeleně a vody v krajině					
<i>Oblast podpory</i>	V rámci této fiche jsou podporovány projekty na retenci vody, např. retenční nádrže nebo opatření na zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrzení bystřin nebo stabilizací strží. Podpořena budou též preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích, např. zkapacitnění koryta vodního toku, stabilizace koryta, zabezpečení břehů. Podpora je dále určena na protierozní opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích, např. zábrany sesuvů půdy, sanace erozních rýh. Projekty musí být realizovány na PUPFL včetně vodních toků, popř. jejich částí a vodních útvarů, které se nacházejí v rámci PUPFL. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodáří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy. Projekty musí být v souladu s plánem na ochranu lesů, který vypracují členské státy. U žadatelů s vlastnictvím nad 500 ha je podpora podmíněna předložením informací s rozvedením cílů v oblasti prevence.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Inovativnost metody nebo technologie řešení.				
	2.	Pozitivní vliv na životní prostředí.				
	3.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Podniky/příjemci	0	1	2
	93001	Celková plocha	ha	0	0	0,2
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	vlastní	Celkový počet realizovaných projektů/opatření v lesích	projekty/opatření	0	1	2

Identifikace Fiche č. 9

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	9. Ochrana lesních porostů					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 25 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin					
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice ke zvýšení environmentálních a společenských funkcí lesa podporou ochrany melioračních a zpevňujících dřevin. Podpora přispívá k naplňování Priority 4 Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, zejména prioritní oblasti 4C Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 4B Lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivem a pesticidy a 4A Obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000, oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, i stavu evropské krajiny.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“ Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu Opatření: 4.1.4 Krajinářské zásahy a komplexní pozemkové úpravy Podopatření: 4.1.4.2 Ochrana lesních porostů					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 6 Ochrana krajinného rázu, včetně obnovy zeleně a vody v krajině					
<i>Oblast podpory</i>	Podpora je zaměřena na hromadnou mechanickou ochranu melioračních a zpevňujících dřevin při založení porostu, a to od doby výsadby do stádia zajištění – oplocenky. Projekty lze realizovat na lesních pozemcích. Žadatel na lesních pozemcích, na které žádá o podporu, hospodář podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Přeferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Inovativnost metody nebo technologie řešení.				
	2.	Pozitivní vliv na životní prostředí.				
	3.	Oplocenka ve svazitém terénu a plochách ohrožených erozí v souvislosti se snížením míry erozních procesů.				
	4.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	92702	Počet podpořených operací (akcí)	Operace (akce)	0	0	2
	93001	Celková plocha	ha	0	0	0,2
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	vlastní	Celková délka oplocenky	m	0	0	300

Identifikace Fiche č. 10

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	10. Podpora společenských funkcí lesa					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 25 Neproduktivní investice v lesích					
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice ke zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou činností využívajících společenského potenciálu lesů. Podpora přispívá k naplňování Priority 4 Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, zejména prioritní oblasti 4C Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 4A Obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000, oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, i stavu evropské krajiny.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 2: „Rozvíjet, chránit a podporovat „živou obec“ Priorita: 2. ŽIVÁ A BEZPEČNÁ OBEC Specifický cíl: 2.4 Zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu Opatření: 2.4.2 Naučné stezky po kulturních památkách a památkových rezervacích					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 7 Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky PRV Fiche č. 14 Projekty spolupráce IROP Opatření č. 1 Zlepšení infrastruktury a bezpečnosti udržitelných forem dopravy					
<i>Oblast podpory</i>	Způsobilé pro podporu jsou projekty zaměřené na posílení rekreační funkce lesa, např. značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty (do šíře 2 m), značení významných přírodních prvků, výstavba herních a naučných prvků, fitness prvků. Podporovány budou též aktivity vedoucí k usměrňování návštěvnosti území, např. zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, závor. Realizovat lze také opatření k údržbě lesního prostředí, např. zařízení k odkládání odpadků a opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně. Projekty musí být realizovány na PUPFL s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnova.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Inovativnost metody nebo technologie řešení.				
	2.	Pozitivní vliv na životní prostředí.				
	3.	Vazba na regionální tematiku.				
	4.	Bezbariérovost – přístupnost projektu pro osoby se sníženými pohybovými schopnostmi.				
	5.	Vazba projektu na environmentální a ekologické téma (ochrana životního prostředí).				
	6.	Vazba na venkovskou turistiku či ekoturistiku				
	7.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	92702	Počet podpořených operací (akcí)	Operace (akce)	0	1	2
	93001	Celková plocha	ha	0	1	2
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav

	vlastní	Počet pořízených mobiliářů (informační tabule, koše apod.)	počet prvků	0	3	7
	vlastní	Celková délka cest/stezek	km	0	0,5	1

Identifikace Fiche č. 11

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	11. Investice do lesnických technologií a techniky					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh					
<i>Stručný popis Fiche</i>	Podpora je zaměřena na investice do lesnických technologií a do strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva. Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“ Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu Opatření: 4.1.1 Zlepšení technického vybavení v zemědělských a lesnických podnicích Podopatření: 4.1.1.2 Podpora lesnické technologie a techniky					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 1 Odborné vzdělávání a poradenství pro podnikatele PRV Fiche č. 4 Lesnická infrastruktura PRV Fiche č. 12 Podpora spolupráce společného sdílení zařízení a zdrojů OP ZAM Opatření č. 2 Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny					
<i>Oblast podpory</i>	Podpora je poskytována na pořízení strojů a technologií určených pro hospodaření na lesních pozemcích jako např. stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování, stroje ke zpracování potěžebních zbytků, stroje pro přípravu půdy před zalesněním, stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost. Podpora se může týkat též výstavby či modernizace dřevozpracujících provozoven včetně technologického vybavení. Investice související s používáním dřeva jako suroviny nebo zdroje energie jsou omezeny na všechny pracovní operace před průmyslovým zpracováním; za průmyslové zpracování se nepovažuje mechanické zpracování dřeva na různé polotovary (např. výroba řeziva a jeho základní opracování). Investice související se zvyšováním ekonomické hodnoty lesů musejí být odůvodněné ve vztahu k očekávanému zlepšení lesů v jednom nebo více podnicích a mohou zahrnovat investice do strojů pro lesní těžební práce a postupů těžby, které jsou šetrné k půdě a zdrojům. Žadatel na lesních pozemcích hospodáří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy - nevztahuje se na dřevozpracující provozovny.					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Soukromí držitelé lesů, obce, svazky obcí a malé a střední podniky zaměřené na investice, které zvyšují lesnický potenciál nebo souvisejí se zpracováním, mobilizací lesnických produktů a jejich uváděním na trh.					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Inovativnost metody nebo technologie řešení.				
	2.	Pozitivní vliv na životní prostředí.				
	3.	Velikost investice v závislosti na velikosti obhospodařovaného lesního majetku.				
	4.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
	5.	Vytvoření trvalého pracovního místa.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav

	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Podniky/příjemci	0	1	2
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	0	0,5

Identifikace Fiche č. 12

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova	
<i>Název Fiche</i>	12. Podpora spolupráce společného sdílení zařízení a zdrojů	
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 35, odstavec 2., písmeno c) Sdílení zařízení a zdrojů	
<i>Stručný popis Fiche</i>	<p>Podpora je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů. Cílem spolupráce je efektivní využití zdrojů a dosažení úspor, kterých by při individuálním postupu nemohlo být dosaženo.</p> <p>Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství a 3A Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělským produktům a podporou místních trhů a krátkodobých řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových organizací.</p>	
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	<p>Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“</p> <p>Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS</p> <p>Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu</p> <p>Opatření: 4.1.1 Zlepšení technického vybavení v zemědělských a lesnických podnicích</p> <p>Podopatření: 4.1.1.5 Spolupráce pro sdílení zařízení a zdrojů subjektů v regionu</p>	
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	<p>PRV Fiche č. 2 Podpora rozvoje zemědělských podniků</p> <p>PRV Fiche č. 3 Podpora zpracování zemědělské produkce a uvádění zemědělských produktů na trh</p> <p>PRV Fiche č. 7 Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky</p> <p>PRV Fiche č. 11 Investice do lesnických technologií a techniky</p>	
<i>Oblast podpory</i>	<p>Výsledky spolupráce jsou přínosem do odvětví zemědělství, potravinářství nebo lesnictví nebo směřují do venkovských oblastí. Podporovány budou společné investice, tzn. pořízení konkrétní technologie či stroje k výkonu činnosti spolupracujících subjektů. Modernizace nebo nová výstavba skladovacích a výrobních prostor nebo provedení stavebních prací potřebných k umožnění efektivního využití zdrojů (např. přírodních, energetických či genetických zdrojů). V souvislosti s realizovanou investicí může být podpora poskytnuta též na vznik a koordinaci spolupracujících subjektů, tzn. spolupráce na tvorbě studií a podnikatelského plánu. V případě spolupráce v odvětví zemědělství se projekt týká zemědělské prvovýroby nebo zpracování zemědělských produktů nebo uvádění zemědělských produktů na trh.</p> <p>V rámci této Fiche nelze podpořit investice týkající se zpracování produktů rybolovu a výroby medu a dále v případě zpracování vinných hroznů technologie, které obsahují: dřevěný sud nebo uzavřenou dřevěnou nádobu na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů, speciální kvasnou nádobu s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín nebo cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami.</p>	
<i>Definice příjemce dotace</i>	<p>Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství, v případě lesnictví se jedná o subjekt hospodařící v lesích. Každý subjekt musí splňovat kategorii mikropodniku. Může se jednat o následující subjekty: zemědělský podnikatel, výrobce potravin, subjekt hospodařící v lesích.</p>	
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč
	Max.	5 000 000 Kč
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.	
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Inovativnost metody nebo technologie řešení.
	2.	Pozitivní vliv na životní prostředí.
	3.	Počet spolupracujících subjektů.
	4.	Dlouhodobá povaha spolupráce.

	5.	Preference projektů, u kterých je žadatelem mladý zemědělec do 40 let (včetně).				
	6.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	93102	Počet podpořených kooperačních činností	akce	0	0	1
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	0	1
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	vlastní	Počet podpořených projektů	projekty	0	0	2

Identifikace Fiche č. 13

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	13. Podpora spolupráce mezi aktéry v území					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 35, odstavec 2., písmeno d) Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů					
<i>Stručný popis Fiche</i>	<p>Podpora je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů.</p> <p>Podpora přispívá k naplňování Priority 3 Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, zejména prioritní oblasti 3A Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělským produktům a podporou místních trhů a krátkodobých řetězců, seskupení a organizační producentů a mezioborových organizací, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.</p>					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	<p>Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“</p> <p>Priorita: 4. KRAJINA KOLEM NÁS</p> <p>Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu</p> <p>Opatření: 4.1.1 Zlepšení technického vybavení v zemědělských a lesnických podnicích</p> <p>Podopatření: 4.1.1.6 Spolupráce mezi aktéry krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů</p>					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	<p>PRV Fiche č. 1 Odborné vzdělávání a poradenství pro podnikatele</p> <p>PRV Fiche č. 3 Podpora zpracování zemědělské produkce a uvádění zemědělských produktů na trh</p> <p>PRV Fiche č. 7 Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky</p>					
<i>Oblast podpory</i>	<p>Účelem podpory je začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a posílení jejich konkurenceschopnosti. Podpora je určena pro společné investice na vznik, rozvoj a společnou propagaci KDR nebo místního trhu. Způsobilé jsou aktivity např. společné pořízení strojů, technologie a vybavení, stavební náklady na novou výstavbu nebo modernizaci nemovitého majetku, pořízení počítačového softwaru, propagační činnost, tvorba studií a podnikatelského plánu.</p> <p>Podpora se týká pouze dodavatelských řetězců, které zahrnují nejvýš jednoho zprostředkovatele mezi zemědělcem a spotřebitelem. Podpora se týká trhů splňujících definici místního trhu (viz kapitola 1 Základní pojmy a zkratky).</p>					
<i>Definice příjemce dotace</i>	<p>Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství. Může se jednat o následující subjekty: zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce nebo zpracovatele potravin, obce nebo svazky obcí.</p>					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria (pro účely 19.2.1 se jedná o principy pro stanovení preferenčních kritérií)</i>	1.	Preference projektů, které budou zaměřeny na zvýšení efektivity podnikání, které zvýší příjmy spolupracujících subjektů a posílí konkurenceschopnost.				
	2.	Počet spolupracujících subjektů.				
	3.	Dlouhodobý charakter spolupráce.				
	4.	Velikost spolupracujících podniků (malé či střední podniky).				
	5.	Inovativnost metody nebo technologie řešení.				
	6.	Pozitivní vliv na životní prostředí.				
	7.	Zvýhodnění dosud nepodpořených žadatelů přes MAS Havlíčkův kraj.				
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-	Cílový stav

					term (r. 2018)	
	93102	Počet podpořených kooperačních činností	Akce	0	1	1
	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	Podniky/příjemci	0	1	1
Indikátory výsledků	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	vlastní	Počet podpořených projektů	projekty	0	1	2

Identifikace Fiche č. 14

<i>Fiche pro operační program</i>	Program rozvoje venkova					
<i>Název Fiche</i>	14. Projekty spolupráce					
<i>Vazba na článek Nařízení PRV</i>	Článek 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER					
<i>Stručný popis Fiche</i>	Projekty musí vykazovat hodnotu přidanou spoluprací, tzn., že výstupy projektu by bez této spolupráce v takové podobě nevznikly. MAS může spolupracovat i s jinými partnerstvími, avšak způsobilé pro podporu budou pouze výdaje realizované MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 5: „Posílit regionální identitu, informovanost, soudržnost a řízení v území MAS“ Priorita: 5. PARTNERSTVÍ, INFORMOVANOST A ROZVOJ V ÚZEMÍ MAS Specifický cíl: 5.2 Zlepšit partnerství, spolupráci a informovanost MAS Opatření: 5.2.2 Projekty spolupráce s okolními a ostatními MAS					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	PRV Fiche č. 1 Odborné vzdělávání a poradenství pro podnikatele PRV Fiche č. 3 Podpora zpracování zemědělské produkce a uvádění zemědělských produktů na trh PRV Fiche č. 7 Rozvoj nezemědělské činnosti a agroturistiky PRV Fiche č. 10 Podpora společenských funkcí lesa IROP Opatření č. 5 Infrastruktura pro vzdělávání a celoživotní učení					
<i>Oblast podpory</i>	<p>Oblast podpory bude vymezovat popis témat projektů spolupráce, které musí být v souladu se SCLLD MAS. V rámci projektu lze realizovat měkké akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD daných MAS.</p> <p>Jako hmotné a nehmotné investice včetně stavebních úprav je možné realizovat pouze následující výdaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • investice týkající se zajištění odbytu místní produkce včetně zavedení značení místních výrobků a služeb, • investice související se vzdělávacími aktivitami, <p>Výdaje do investic jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty.</p> <p>Za měkké akce lze považovat především pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů správné praxe, včetně produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.). Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS.</p> <p>Způsobilá pro podporu je i předběžná technická podpora projektů spolupráce, kdy MAS musí prokázat, že plánovala provedení konkrétního projektu. Na předběžnou technickou podporu projektů spolupráce může MAS využít maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce.</p>					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Příjemcem dotace může být pouze MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV. Kromě jiných místních akčních skupin (tzn. MAS, jejíž SCLLD nebyla schválena z PRV či zahraniční MAS) může MAS spolupracovat se: a) skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU či mimo ni; b) skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na jiném než venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU.					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	50 000 Kč				
	Max.	5 000 000 Kč				
<i>Výše podpory</i>	Výše podpory je v souladu s Pravidly.					
<i>Preferenční kritéria</i>	Preferenční kritéria jsou určena Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014 - 2020 pro operaci 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny					
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav

	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	0	0	69 099
--	-------	------------------------	-----	---	---	--------

Území MAS Havlíčkův kraj se vyznačuje významnou zemědělskou oblastí, ale i přítomností významné plochy lesních porostů – z toho důvodu MAS využila možnosti realizace všech článků nařízení PRV.

Lesy jsou významným bohatstvím v území MAS Havlíčkův kraj (tvoří zde 40 % z půdního fondu území), které představují důležitou funkci z hlediska lesního hospodaření, ale i z hlediska ochrany přírody a zdravého prostředí. Kromě toho, že jsou tedy produktem dřevní hmoty, jejich funkce, je tedy také, v zajištění ochrany půdy, vázání CO₂ a vytváření ekologicky a esteticky hodnotného prostředí. V území MAS je značná rozdrobenost vlastnické struktury. Z hlediska této skutečnosti využila MAS Havlíčkův kraj ve svém programovém rámci PRV možnost podpory článků 24 – 26, čl. 35.

Články 17 c) dávají MAS možnost obnovit průchodnost krajiny a síť polních a lesních cest. Vzhledem k tomu, že subjektů, které mohou provádět investice v lesích je značný počet, bude pro operace v lesích využito všech článků týkajících se lesů a lesnictví. (viz kapitola 2.1.8 Životní prostředí)

Celé území MAS je jednoznačně charakterizováno jako zemědělská oblast se vztahem nejen k dřevozpracujícímu, ale i potravinářskému průmyslu a zemědělské činnosti. Problémem je značná svažitost, která je příčinnou erozní ohroženosti orné a zemědělské půdy, ale i využívání a aplikování velkého množství chemických přípravků. (viz kapitola 2.1.8 Životní prostředí) Vzhledem k tomu, že subjektů v zemědělské a potravinářské činnosti, je zde značný počet, bude pro operace v zemědělství a potravinářství využito všech článků zaměřených na tyto oblasti – čl. 17 a), 17 b), 35.

Článek 17 b) nabízí podporu především zpracovatelům zemědělských produktů. V území funguje několik velkých zemědělských podniků a menších soukromníků, kteří část své produkce zpracovávají na výrobky, převážně potravinářské zboží. Vzhledem k tomu, že opatření umožňuje začlenit do uznatelných nákladů také marketing a propagaci výrobků, mohly by jejich konečné výrobky najít uplatnění i mimo blízké okolí farem a podniků.

Článek 19 b) nabízí podporu na nezemědělskou činnost a agroturistiku. V území je značné množství nezemědělských subjektů, ale i značný potenciál pro rozvoj agroturistiky. Podpora s využitím tohoto článku přispěje k celkovému rozvoji v regionu.

Diverzifikace může přinést efekty, mj. prostřednictvím tvorby pracovních příležitostí na venkově a užšího propojení zemědělské výroby a dalšího podnikání na venkově. Jedná se zejména o nabídku služeb agroturistiky, využití zemědělské produkce/odpadů k výrobě obnovitelných zdrojů energie apod.

Pro subjekty pracující v odvětví zemědělství, potravinářství, lesnictví, ale i uživatele půdy a jiné hospodářské subjekty je důležité předávání zkušeností, příkladů praxe a znalostí, díky kterým dojde nejen k zefektivnění jejich činností. Naplňování tohoto cíle umožní článek 14 nařízení PRV.

3.5.3 Programový rámec OP ZAM

Programový rámec Operačního programu Zaměstnanost

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Operačního programu Zaměstnanost (dále jen OP ZAM) může být realizován v investiční prioritě 2.3, specifickém cíli 2.3.1 „Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech“.

V rámci zpracování SCLLD byly na území MAS Havlíčkův kraj identifikovány problematika sociálního začleňování a nezaměstnanosti jako jedny z hlavních oblastí, na které je potřeba se zaměřit. Významná jsou však témata i vzdělávání a zaměstnanosti.

Plánovaná alokace pro období 2017– 2023:

Celková alokace pro SC 2.3 (horní limit alokace): **17 030 000 Kč** do území

Na základě potřeb a možností alokované částky byly vybrány následující Opatření pro OP Z.

Tabulka č. 46 Opatření pro Operační program Zaměstnanost pro MAS Havlíčkův kraj

	Název opatření	Alokace v Kč
1.	Vznik a rozvoj nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání	1 700 000,-
2.	Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatel	8 800 000,-
3.	Propojení profesních a rodinných potřeb	1 500 000,-
4.	Podpora sociální integrace včetně vzdělávání sociálních pracovníků	5 030 000,-

Identifikace Opatření č. 1

<i>Opatření pro operační program</i>	Operační program Zaměstnanost															
<i>1) Specifický cíl SCLLD</i>	1.1. Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných obyvatel															
<i>1.1.) Opatření SCLLD</i>	1.1.1. Podpora sociálního podnikání															
<i>- Podopatření SCLLD</i>	1.1.1.2. Vznik a rozvoj nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání															
<i>A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1. OP ZAM</i>	Opatření přispívá ke zvýšení zaměstnanosti a uplatnění znevýhodněných sociálních skupin na trhu práce a k vyššímu zapojení lokálních aktérů trhu práce do řešení zaměstnanosti sociálně znevýhodněných skupin.															
<i>B) Popis cíle opatření</i>	Cílem opatření, resp. podopatření, je zvýšit uplatnění znevýhodněných sociálních skupin na lokálním trhu práce a zároveň zvýšit vědomí sociální zodpovědnosti lokálních zaměstnavatelů prostřednictvím podpory zakládání či rozvoje činnosti sociálních podniků.															
<i>C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy</i>	Podopatření 1.1.1.2 SCLLD MAS Havlíčkův kraj má vazbu na: - podopatření 1.1.1.1 Podpora sociálního podnikání SCLLD MAS Havlíčkův kraj – podpora hmotných a nehmotných investic do zakládání a rozvoje sociálních podniků, tj. vybudování/výstavba pracovišť a jejich vybavení potřebnými stroji či technologií pro výrobu prováděnou zaměstnancem ze znevýhodněné skupiny obyvatel. Navazující opatření SCLLD 1.1.1.2. Vznik a rozvoj nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání pak prostřednictvím programu OP Zaměstnanost rozšiřuje směrem k zaměstnavatelům další pobídky pro zaměstnání znevýhodněných skupin osob. Jedná se o pobídky k vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni pro zaměstnance ze znevýhodněných skupin, pobídky k dalšímu pracovnímu rozvoji těchto zaměstnanců (mentoring, osobní rozvojový plán apod.) a k sociálnímu chování zaměstnavatele, které respektuje speciální potřeby svých znevýhodněných zaměstnanců a zároveň zaměstnancům umožňuje se sociálně začlenit do společnosti. - OP Zaměstnanost – SC 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech. Dané podopatření SCLLD je propojeno na OP Zaměstnanost SC 2.3.1 podporou vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni pro osoby ze znevýhodněných skupin – regionální firmy generují pracovní příležitosti a zaměstnávají na ně místní lidi. Tím je současně podporováno sociální začleňování dotčených osob do místní komunity. - IROP – SC 4.1. – podpora hmotných a nehmotných investic do zakládání a rozvoje sociálních podniků, čímž vytváří technické zázemí pro plnění podopatření 1.1.1.2 SCLLD. Podopatření 1.1.1.2 SCLLD je zaměřeno na vytváření pracovních příležitostí v sociálních podnicích pro osoby sociálně znevýhodněné, čímž přispívá ke snižování míry nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním a vytváří tak vazbu na opatření SC 4.1. IROP															
<i>D) Priorizace navrhovaných opatření</i>	Navrhovaná opatření v prioritě a) : - vytvoření a zachování pracovních míst pro cílové skupiny - vzdělávání zaměstnanců z cílových skupin a ostatních zaměstnanců sociálního podniku - marketing sociálního podniku - provozování sociálního podnikání - u environmentálního sociálního podniku též environmentální audity a strategie a- zajištění péče o děti a další závislé osoby znevýhodněných pracovníků, zajištění doprav znevýhodněných pracovníků apod. Opatření vedou ke vzniku a rozvoji nových podnikatelských aktivit sociálních podniků (integračních a environmentálních). Navrhovaná opatření v prioritě b) MAS má zájem o případné navýšení 30 % alokace. Navýšení by bylo využito na navrhovaná opatření v prioritě a)															
<i>E) Časový harmonogram ve vazbě na finanční plán</i>	Harmonogram realizace opatření: 9/2017 – 30. 6. 2023 10 % alokace, 1 700 tis. Kč Finanční plán: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč</th> <th>Předpokládané čerpání v tis. Kč</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1 70</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>0</td> <td>850</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>0</td> <td>850</td> </tr> </tbody> </table>	Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč	2016	0	0	2017	1 70	0	2018	0	850	2019	0	850
Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč														
2016	0	0														
2017	1 70	0														
2018	0	850														
2019	0	850														

	2020	0	0
	2021	0	0
	2022	0	0
	2023	0	0
	Předpoklad vyhlášení první výzvy 9/2017, předpoklad prvního vyúčtování zálohové platby 6/2016		
<i>F) Popis možných zaměření projektů</i>	<p>Podpora vzniku a rozvoje nových podnikatelských aktivit sociálních podniků s výjimkou zemědělské prvovýroby a poskytování sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., v platném znění:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora podnikatelských aktivit nově vzniklého subjektu - podpora nových podnikatelských aktivit jako nově zřízené živnosti již existujícího subjektu - rozšíření o nový obor činnost v rámci stávajícího oprávnění k podnikání - rozšíření o nový produkt/službu v rámci stávajícího oprávnění k podnikání - rozšíření o novou provozovnu poskytující stávající službu <p>Výše uvedené podnikatelské aktivity budou podporovány ve dvou typech sociálních podniků – integrační sociální podnik a environmentální sociální podnik. Bližší definice jednotlivých typů podniků budou specifikovány ve výzvě.</p> <p>U integračního sociálního podniku bude podporováno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření a zachování pracovních míst pro cílové skupiny - vzdělávání zaměstnanců z cílových skupin a vzdělávání ostatních zaměstnanců sociálního podniku financovaných z přímých nákladů projektu - marketing sociálního podniku - provozování sociálního podniku <p>U environmentálního o sociálního podniku bude podporováno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření a zachování pracovních míst pro zaměstnance z cílových skupin a pro zaměstnance mimo cílovou skupinu nezbytných pro fungování podniku v souladu s principy sociálního podnikání - vzdělávání zaměstnanců z cílových skupin a vzdělávání ostatních zaměstnanců sociálního podniku financovaných z přímých nákladů projektu - marketing sociálního podniku - provozování sociálního podniku - environmentální audit a strategie - zajištění péče o děti a další závislé osoby znevýhodněných pracovníků, zajištění doprav znevýhodněných pracovníků apod. 		
<i>G) Podporované cílové skupiny</i>	<p>Podporované cílové skupiny u integračního sociálního podniku:</p> <p>Osoby dlouhodobě opakovaně nezaměstnané</p> <p>Osoby se zdravotním postižením</p> <p>Osoby v nebo po výkonu trestu</p> <p>Osoby opouštějící institucionální zařízení</p> <p>Azylanti do 12 měsíců od získání azylu</p> <p>Podporované cílové skupiny u environmentálního sociálního podniku:</p> <p>Osoby nezaměstnané déle než 5 měsíců</p> <p>Osoby se zdravotním postižením</p> <p>Osoby v nebo po výkonu trestu</p> <p>Osoby opouštějící institucionální zařízení</p> <p>Azylanti do 12 měsíců od získání azylu</p> <p>Neaktivní osoby</p> <p>Osoby pečující o malé děti</p> <p>Uchazeči a zájemci o zaměstnání a neaktivní osoby ve věku 50 a více let</p> <p>Lidé mladší 30 let, kteří nejsou v zaměstnání, vzdělání či profesi přípravě</p> <p>Osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené</p> <p>Osoby pečující o jiné závislé osoby</p>		
<i>H) Typy příjemců podpory</i>	<p>Obchodní korporace</p> <p>OSVČ</p> <p>Typy příjemců budou upřesněny dle podmínek příslušné výzvy.</p>		

I) Absorpční kapacita MAS	Typ a počet žadatelů	Počet podaných projektů	Předpokládaný objem uznatelných nákladů v projektech (Kč)
	Sociální podnik	2	2 800 000
	V území nepůsobí žádný sociální podnik, pouze zde jeden sociální podnik má sídlo, ale činnost vyvíjí mimo území MAS. Dle průzkumu mezi potencionálními žadateli, provedeném při získávání dat pro analytickou část strategie CLLD mají minimálně dva subjekty v území zájem o založení sociálního podniku, přičemž tyto podniky hodlají zaměstnat 2 – 3 zaměstnance z cílových skupin. Na základě tohoto zájmu byla odvozena výše alokace, která je stanovena na podporu 1 projektu na vytvoření a financování 2 pracovních míst pro osoby z cílových skupin po dobu 2 let.		
J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP ZAM	<p>Udržitelný rozvoj – neutrální – opatření není cíleně zaměřeno na zlepšování životního prostředí, i když pro činnost sociálních podniků je charakteristické mimo jiné využívání lokálních zdrojů, čímž přispívají k udržitelnému rozvoji. Environmentální sociální podniky jsou navíc svojí činností zaměřeny na řešení nějakého environmentálního problému v území.</p> <p>Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní – opatření je zaměřeno na zlepšování postavení trhu práce a na sociální integraci sociálně znevýhodněných skupin. Opatření vytváří pracovní místa pro osoby z těchto skupin, umožňuje vzdělávání těchto skupin a dává jim příležitost k účasti na směřování podniku.</p> <p>Rovnost žen a mužů – neutrální</p>		
K) Principy pro určení preferenčních kritérií	<p>uplatňování inovačních postupů význam záměru pro integraci komunity přínos projektu pro cílové skupiny přínos projektu pro území podpora zaměstnanosti osob z cílových skupin podpora zaměstnanosti propojení více záměrů, návaznost, synergický efekt podpora záměru ze strany obyvatel environmentální přínos Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS.</p>		
N) Analýza rizik	Riziko	Pravděpodobnost/dopad rizika	Opatření na snížení rizika
	Nedostatek žadatelů	Střední/Vysoký	Osvěta mezi potenciálními žadateli
	Nezájem cílové skupiny	Vysoká/Vysoký	Osvěta v cílové skupině, zapojení ÚP ČR a sociálních organizací a institucí v území do přenosu informací cílové skupině
	Nenaplnění indikátorů	Nízká/Vysoký	Dobrý rozvojový plán podniku, reflektující místní podmínky
	Nedodržování nastavených termínů	Střední/Střední	Dostatečná administrativní kapacita MAS a řídicích orgánů, komunikace MAS a řídicích orgánů, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům
	Chybná administrace projektů ze strany MAS i žadatelů	Nízká/Vysoký	Vzdělávání zaměstnanců MAS a komunikace s řídicími orgány, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům
	Ukončení činnosti příjemce dotace po ukončení dotace	Nízká/Vysoký	Dobrý rozvojový plán podniku, reflektující místní podmínky, výběr kvalitních projektů

Identifikace Opatření č. 2

Opatření pro operační program	Operační program Zaměstnanost																											
1) Specifický cíl SCLLD	1.1. Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných obyvatel																											
1.1.) Opatření SCLLD	1.1.2. Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatel																											
A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1. OP ZAM	Opatření přispívá ke zvýšení zaměstnanosti a zlepšení pozic znevýhodněných sociálních skupin na trhu práce.																											
B) Popis cíle opatření	Cílem opatření je zvýšit zaměstnanost znevýhodněných sociálních skupin na lokálním trhu práce prostřednictvím podpory vytváření vhodných pracovních míst, zvyšováním kvalifikace osob ze znevýhodněných skupin a pomoci těmto osobám s orientací na trhu práce.																											
C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy	Opatření 1.1.2 SCLLD MAS Havlíčkův kraj má vazbu na: - Specifický cíl 1.2 Rozvíjet a podporovat drobné podnikání, malé a střední podniky v SCLLD MAS Havlíčkův kraj – obsahuje řadu opatření zaměřených na rozvoj výroby v území s tvorbou nových pracovních míst, z nichž část bude vhodných i pro osoby ze znevýhodněných sociálních skupin. - Opatření 3.2.1 Podpora mimoškolního vzdělávání v SCLLD MAS Havlíčkův kraj – podpora vytváření výukových prostor pro mimoškolní a celoživotní vzdělávání, které bude možné následně využít pro vzdělávání sociálně znevýhodněných skupin za účelem zvýšení zaměstnanosti osob z těchto skupin. OP PIK – investiční priorita 2 – zaměřena mimo jiné na tvorbu nových pracovních míst, což přináší pro sociálně znevýhodněné skupiny další příležitost k získání zaměstnání.																											
D) Priorizace navrhovaných opatření	Navrhovaná opatření v prioritě a) : - kariérní poradenství, vzdělání osob z cílových skupin, spolupráce aktérů trhu práce a další doprovodná opatření umožňující zvýšení kvalifikace a orientace na trhu práce osobám z cílových skupin, zaměstnání osob z cílových skupin. Navrhovaná opatření v prioritě b) MAS má zájem o případné navýšení 30 % alokace. Navýšení by bylo využito na navrhovaná opatření v prioritě a)																											
E) Časový harmonogram ve vazbě na finanční plán	Harmonogram realizace opatření: 1/2017 – 30. 6. 2023 Cca 51,5 % alokace, 8 800 tis. Kč Finanční plán: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč</th> <th>Předpokládané čerpání v tis. Kč</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>4 000</td> <td>800</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1 000</td> <td>2 000</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>1 000</td> <td>1 500</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>2 800</td> <td>1 600</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>0</td> <td>1 500</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>0</td> <td>1 000</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>0</td> <td>400</td> </tr> </tbody> </table> Předpoklad první výzvy 1/2017, předpoklad prvního vyúčtování zálohové platby 10/2017	Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč	2016	0	0	2017	4 000	800	2018	1 000	2 000	2019	1 000	1 500	2020	2 800	1 600	2021	0	1 500	2022	0	1 000	2023	0	400
Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč																										
2016	0	0																										
2017	4 000	800																										
2018	1 000	2 000																										
2019	1 000	1 500																										
2020	2 800	1 600																										
2021	0	1 500																										
2022	0	1 000																										
2023	0	400																										
F) Popis možných zaměření projektů	Podporovány budou projekty, jejichž výsledkem bude zaměstnání vhodných osob z cílové skupiny na určených pracovních místech. Tato pracovní místa budou nově vzniklá či uvolněná z vlastní vůle stávajícího zaměstnance. Podporovány budou činnosti související s oslovením cílové skupiny, předvýběrem vhodných kandidátů na dané místo, jejich vzděláním před obsazením daného místa, výběrem vhodného potenciálního zaměstnance a jeho následné zaměstnání. Dále budou podporovány projekty zaměřené na profesní vzdělávání a orientaci na trhu práce pro osoby z cílových skupin, motivace k hledání zaměstnání, včetně nezbytných doprovodných opatření: - příprava osob z cílových skupin ke vstupu či návratu na trh práce (motivace a aktivizace cílových skupin k nalezení zaměstnání, rozvoj základních kompetencí, orientace na trhu práce apod.) - zvyšování zaměstnanosti cílových skupin (zprostředkování zaměstnání, podpora vytváření nových pracovních míst, podpora umístění na uvolněná pracovní místa, podpora zahájení podnikatelské činnosti, podpora spolupráce lokálních partnerů na trhu práce)																											

	<p>- podpora udržitelnosti cílových skupin na trhu práce (podpora flexibilních forem zaměstnání, zprostředkování dočasného přidělení zaměstnance jinému zaměstnavateli, podpora zaměstnanců</p> <p>- přístupné zaměstnávání</p>														
<i>G) Podporované cílové skupiny</i>	<p>Podporované cílové skupiny:</p> <p>Zaměstnanci</p> <p>Uchazeči o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence uchazečů o zaměstnání)</p> <p>Zájemci o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence zájemců o zaměstnání)</p> <p>Osoby s kumulací hendikepů na trhu práce</p> <p>Uchazeči a zájemci o zaměstnání a neaktivní osoby mladší 25 let</p> <p>Propuštění zaměstnanci</p> <p>Osoby s nízkou úrovní kvalifikace</p> <p>Osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené</p>														
<i>H) Typy příjemců podpory</i>	<p>Místní akční skupina</p> <p>Obce</p> <p>Dobrovolné svazky obcí</p> <p>Organizace zřizované obcemi</p> <p>Organizace zřizované kraji</p> <p>Příspěvkové organizace</p> <p>Nestátní neziskové organizace</p> <p>Obchodní korporace</p> <p>OSVČ</p> <p>Poradenské a vzdělávací instituce</p> <p>Profesní a podnikatelská sdružení</p> <p>Školy a školská zařízení</p> <p>Typy příjemců budou upřesněny dle podmínek příslušné výzvy.</p>														
<i>I) Absorpční kapacita MAS</i>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Typ a počet žadatelů</th> <th>Počet podaných projektů</th> <th>Předpokládaný objem uznatelných nákladů v projektech (Kč)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Obchodní korporace</td> <td>2</td> <td>4 000 000</td> </tr> <tr> <td>OSVČ</td> <td>2</td> <td>2 000 000</td> </tr> <tr> <td>NNO, poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb.</td> <td>2</td> <td>3 000 000</td> </tr> </tbody> </table>	Typ a počet žadatelů	Počet podaných projektů	Předpokládaný objem uznatelných nákladů v projektech (Kč)	Obchodní korporace	2	4 000 000	OSVČ	2	2 000 000	NNO, poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb.	2	3 000 000	<p>V území MAS je přes 6 900 podnikatelských subjektů a 437 zájmových organizací a spolků, z nichž řada má své zaměstnance. Při průzkumu mezi těmito subjekty byl indikován velký zájem o finanční podporu na vytváření nových pracovních míst a vzdělání nových zaměstnanců. U malých a středních podniků byl zjištěn zájem o vytvoření 1 – 5 pracovních míst, u velkých až o 10 pracovních míst. Na základě tohoto zájmu a množství dostupných financí se předpokládá zaměstnání 10 osob na dobu 2 let, jejich vzdělání a vzdělání dalších 10 osob z cílových skupin za účelem zlepšení jejich pozice na pracovním trhu.</p>	
Typ a počet žadatelů	Počet podaných projektů	Předpokládaný objem uznatelných nákladů v projektech (Kč)													
Obchodní korporace	2	4 000 000													
OSVČ	2	2 000 000													
NNO, poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb.	2	3 000 000													
<i>J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP ZAM</i>	<p>Udržitelný rozvoj – neutrální</p> <p>Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní – opatření je zaměřeno na zlepšování postavení trhu práce sociálně znevýhodněných skupin. Opatření vytváří pracovní místa a nabízí vzdělávání za účelem zvýšení kvalifikace vedoucí k získání zaměstnání pro osoby ze sociálně znevýhodněných skupin.</p> <p>Rovnost žen a mužů – neutrální</p>														
<i>K) Principy pro určení preferenčních kritérií</i>	<p>Uplatňování inovačních postupů</p> <p>Přínos projektu pro cílové skupiny</p> <p>Podpora zaměstnanosti osob z cílových skupin</p> <p>Propojení více záměrů, návaznost, synergický efekt</p> <p>Udržení zaměstnanosti osob z cílové skupiny i po skončení projektu</p> <p>Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS.</p>														
<i>Analýza rizik</i>	Riziko	Pravděpodobnost/dopad rizika	Opatření na snížení rizika												

	Nedostatek žadatelů	Střední/Vysoký	Osvěta mezi potenciálními žadateli
	Nezájem cílové skupiny	Vysoká/Vysoký	Osvěta v cílové skupině, zapojení ÚP ČR a sociálních organizací a institucí v území do přenosu informací cílové skupině
	Nenaplnění indikátorů	Nízká/Vysoký	Zodpovědné vyhodnocení reálnosti projektu a možných rizik (kvalitní plán řízení rizik)
	Nedodržování nastavených termínů	Střední/Střední	Dostatečná administrativní kapacita MAS a řídicích orgánů, komunikace MAS a řídicích orgánů, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům
	Chybná administrace projektů ze strany MAS i žadatelů	Nízká/Vysoký	Vzdělávání zaměstnanců MAS a komunikace s řídicími orgány, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům

Identifikace Opatření č. 3

Opatření pro operační program	Operační program Zaměstnanost																											
1) Specifický cíl SCLLD	1.1 Zlepšit podmínky pro zaměstnanost především znevýhodněných skupin obyvatel																											
1.1.) Opatření SCLLD	1.1.3 Propojení profesních a rodinných potřeb																											
A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1. OP ZAM	Opatření přispívá k sociálnímu začleňování znevýhodněných sociálních skupin obyvatelstva ve venkovských oblastech.																											
B) Popis cíle opatření	Cílem opatření je zlepšit sociální začlenění znevýhodněných skupin obyvatel, kteří pečují o malé děti či jiné závislé osoby, a tato péče jim nedovoluje či je omezuje v uplatnění na pracovním trhu, a to včetně osob, které se vrací na trh práce po návratu z mateřské či rodičovské dovolené. Zlepšení postavení těchto znevýhodněných osob na trhu práce bude v tomto opatření podporováno prostřednictvím zajištění péče o malé děti v době, kdy tuto péči nepokrývají školy a mateřské školy.																											
C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy	Opatření 1.1.3 SCLLD MAS Havlíčkův kraj má vazbu na: - Opatření 3.1.2 Podpora sociální integrace SCLLD MAS Havlíčkův kraj - opatření 1.1.3 SCLLD zvyšováním kapacity služeb zaměřených na péči o děti předškolního věku a mladšího školního k poskytování vytváří provazbu na opatření 3.1.2 SCLLD, které je zaměřeno na vytváření dalších vhodných služeb pro sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Všechny tyto služby pak mají za cíl sociální integraci a uplatnění znevýhodněných skupin osob na trhu práce. - IROP prioritní osa 4.1 - – prostřednictvím této osy lze vytvářet mimo jiné technické zázemí pro poskytování služeb v rámci opatření 1.1.3 SCLLD. - OP VVV prioritní osa 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání – osa 1.1.3 podporuje mimo institucionální formy vzdělávání dětí předškolního a mladšího školního věku, čímž vhodně doplňuje zaměření osy 3 OP VVV, která je zaměřena na zkvalitnění institucionálního školství.																											
D) Priorizace navrhovaných opatření	Navrhovaná opatření v prioritě a) : zařízení péče o děti zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování - příměstské tábory - doprovody na kroužky a zájmové aktivity - společná doprava dětí do/ze školy, dětské skupiny a/nebo příměstského tábora - vzdělávání pečujících osob Navrhovaná opatření v prioritě b) MAS má zájem o případné navýšení 30 % alokace. Navýšení by bylo využito na navrhovaná opatření v prioritě a).																											
E) Časový harmonogram ve vazbě na finanční plán	Harmonogram realizace opatření: 3/2017 – 30. 6. 2023 Cca 9 % alokace, 1 500 tis. Kč Finanční plán: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč</th> <th>Předpokládané čerpání v tis. Kč</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1 500</td> <td>375</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>0</td> <td>750</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>0</td> <td>375</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> Předpoklad první výzvy 3/2017, předpoklad prvního vyúčtování zálohové platby 2/2018	Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč	2016	0	0	2017	1 500	375	2018	0	750	2019	0	375	2020	0	0	2021	0	0	2022	0	0	2023	0	0
Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč																										
2016	0	0																										
2017	1 500	375																										
2018	0	750																										
2019	0	375																										
2020	0	0																										
2021	0	0																										
2022	0	0																										
2023	0	0																										
F) Popis možných zaměření projektů	Podporovány budou projekty: - zařízení péče o děti zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování - příměstské tábory - doprovody na kroužky a zájmové aktivity - společná doprava dětí do/ze školy, dětské skupiny a/nebo příměstského tábora - vzdělávání pečujících osob																											
G) Podporované cílové skupiny	Podporované cílové skupiny: Osoby pečující o malé děti Osoby vracící se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené																											

H) Typy příjemců podpory	Místní akční skupina Obce Dobrovolné svazky obcí Organizace zřizované obcemi Organizace zřizované kraji Příspěvkové organizace Nestátní neziskové organizace Obchodní korporace OSVČ Poradenské a vzdělávací instituce Profesní a podnikatelská sdružení Školy a školská zařízení Typy příjemců budou upřesněny dle podmínek příslušné výzvy.		
I) Absorpční kapacita MAS	Typ a počet žadatelů	Počet podaných projektů	Předpokládaný objem uznatelných nákladů v projektech (Kč)
	NNO	2	1 200 000
	Obec	1	600 000
	O zajištění mimoškolní péče o děti je v území zájem. V území se aktuálně připravují dva projekty na zajištění péče o děti v průběhu celého roku. Každý projekt předpokládá ve školním roce s fungováním klubu s kapacitou 10 – 15 dětí a v době letních prázdnin s příměstskými tábory s kapacitou 25 dětí. Předpokládaná délka trvání projektů jsou 3 roky. Díky dostatečné kapacitě mateřských škol nebyl v území indikován zájem o podporu dětské skupiny, proto ani MAS aktuálně neuvažuje o podpoře dětských skupin.		
J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP ZAM	Udržitelný rozvoj – neutrální Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní opatření je zaměřeno na zlepšování postavení trhu práce a tím i na sociální integraci sociálně znevýhodněných skupin, které jsou znevýhodněné tím, že pečují o malé děti. Opatření je zaměřeno na zajištění péče o děti mimo rodinu, a tak uvolňuje pečující osobu pro trh práce či pro získání kvalifikace za účelem zlepšení postavení pečující osoby na trhu práce. Rovnost žen a mužů – pozitivní – opatření je zaměřeno na vytváření podmínek pro rovnost mužů a žen na pracovním trhu. Opatření je zaměřeno na zajištění péče o děti předškolního a mladšího školního věku v době, kdy tuto péči nezajišťuje škola či mateřská škola. Protože v rodinách je péče o děti zajišťována především ženami a je jedním z významných faktorů, které omezují ženy v uplatnění na pracovním trhu, přispěje zajištění péče o děti mimo rodinu ke snížení diskriminace žen na pracovním trhu.		
K) Principy pro určení preferenčních kritérií	Uplatňování inovačních postupů Přínos projektu pro cílové skupiny Propojení více záměrů, návaznost, synergický efekt		
Analýza rizik	Riziko	Pravděpodobnost/dopad rizika	Opatření na snížení rizika
	Nedostatek žadatelů	Střední/Vysoký	Osvěta mezi potenciálními žadateli
	Nezájem cílové skupiny	Vysoká/Vysoký	Osvěta v cílové skupině, zapojení ÚP ČR a sociálních organizací a institucí v území do přenosu informací cílové skupině
	Nenaplnění indikátorů	Nízká/Vysoký	Zodpovědné vyhodnocení reálnosti projektu a možných rizik (kvalitní plán řízení rizik)
	Nedodržování nastavených termínů	Střední/Střední	Dostatečná administrativní kapacita MAS a řídicích orgánů, komunikace MAS a řídicích orgánů, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům

	Chybná administrace projektů ze strany MAS i žadatelů	Nízká/Vysoký	Vzdělávání zaměstnanců MAS a komunikace s řídicími orgány, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům
--	---	--------------	---

Identifikace Opatření č. 4

Opatření pro operační program	Operační program Zaměstnanost																											
1) Specifický cíl SCLLD	3.1 Zvýšit dostupnost a úroveň sociálních a zdravotních služeb																											
1.1.) Opatření SCLLD	3.1.2 Podpora sociální integrace včetně vzdělávání sociálních pracovníků																											
A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1. OP ZAM	Opatření přispívá k sociálnímu začleňování znevýhodněných sociálních skupin obyvatelstva ve venkovských oblastech.																											
B) Popis cíle opatření	Cílem opatření je zlepšit sociální začlenění znevýhodněných skupin obyvatel formou poskytování sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. a dalších programů a činností sociálního začleňování nad rámec zákona č. 18/2006 Sb. včetně podpory komunitní sociální práce																											
C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy	Opatření 3.1.2 SCLLD MAS Havlíčkův kraj má vazbu na: - Opatření SCLLD 3.1.1 Výstavba a rekonstrukce domů s pečovatelskou službou, sociálních bytů, ordinací lékařů a ostatních zařízení pro sociální integraci – vytváří technické zázemí pro poskytování služeb v rámci opatření 3.1.2 SCLLD, neboť tato zázemí budou sloužit i pro poskytování ambulantních i terénních služeb. - IROP prioritní osa 4.1 vytváří technické zázemí pro poskytování služeb sociální práce, čímž vytváří vazbu na opatření 3.1.2 SCLLD, které podporuje vlastní poskytování služeb sociální práce.																											
D) Priorizace navrhovaných opatření	Navrhovaná opatření v prioritě a) : - poskytování vybraných terénních a ambulantních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. - poskytování pobytové odlehčovací služby a krizové pomoci dle zákona č. 108/2006 Sb. - poskytování dalších programů a činností v rámci sociálního začleňování nad rámec zákona č. 108/2006 Sb. Navrhovaná opatření v prioritě b) MAS má zájem o případné navýšení 30 % alokace. Navýšení by bylo využito na navrhovaná opatření v prioritě a) a na podporu komunitní sociální práce a komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení																											
E) Časový harmonogram ve vazbě na finanční plán	Harmonogram realizace opatření: 11/2017 – 30. 6. 2023 Cca 29,5 % alokace, 5 030 tis. Kč Finanční plán: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč</th> <th>Předpokládané čerpání v tis. Kč</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>2 500</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>0</td> <td>800</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>0</td> <td>900</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>2 530</td> <td>1 600</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>0</td> <td>900</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>0</td> <td>830</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> <p>Předpoklad první výzvy 11/2017, předpoklad prvního vyúčtování zálohové platby 8/2018</p>	Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč	2016	0	0	2017	2 500	0	2018	0	800	2019	0	900	2020	2 530	1 600	2021	0	900	2022	0	830	2023	0	0
Rok	Objem vyhlášené výzvy v tis. Kč	Předpokládané čerpání v tis. Kč																										
2016	0	0																										
2017	2 500	0																										
2018	0	800																										
2019	0	900																										
2020	2 530	1 600																										
2021	0	900																										
2022	0	830																										
2023	0	0																										
F) Popis možných zaměření projektů	Podporovány budou projekty zaměřené na sociální začleňování osob z cílových skupin do společnosti ve dvou základních oblastech služeb: A) Sociální služby poskytované v rámci zákona č. 108/2006 Sb., a to pouze terénní či ambulantní formou. Jako pobytové budou podporovány jen odlehčovací služby dle § 44 a krizová pomoc dle § 60 zákona č. 108/2006 Sb.: - odborné sociální poradenství - terénní programy - sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - raná péče - krizová pomoc - kontaktní centra - nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - sociální rehabilitace - sociálně terapeutické dílny - služby následné péče - podpora samostatného bydlení																											

	<ul style="list-style-type: none"> - osobní asistence - odlehčovací služby <p>B) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec zák. č. 108/2006 Sb.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programy prevence a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách - podpora mladých lidí ze sociálně znevýhodněného prostředí - programy sekundární a terciární prevence pro osoby s chronickým duševním onemocněním a jejich rodinné příslušníky - programy sekundární a terciární prevence pro osoby ohrožené závislostmi - programy pro osoby opouštějící zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, pro osoby ve výkonu trestu a pro osoby s alternativními tresty - motivační programy přispívající k sociálnímu začlenění nebo k prevenci sociálního vyloučení - programy v oblasti sociálně- právní ochrany dětí - aktivity zaměřené na podporu pečujících osob a neformální péče, sdílené péče, domácí paliativní péče - aktivity k předcházení ekonomické nestability - aktivity zaměřené na rozvoj sociálního/dostupného/podporovaného/prostupného bydlení - aktivity podporující mimosoudní způsob řešení konfliktů - aktivity přispívající k boji s diskriminací - aktivity místních samospráv při optimalizaci zajištění činností a výkonu sociální práce na svém území <p>V oblasti služeb A i B bude doplňkově podporováno v maximální rozsahu 24 hodin za kalendářní rok i vzdělávání pracovníků, kteří vykonávají přímou práci s klienty poskytované služby.</p> <p>V případě navýšení prostředků na dané opatření budou dále podporovány tyto činnosti nad rámec zákona č. 108/2006 Sb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunitní sociální práce - sociální práce komunitních center
<p>G) Podporované cílové skupiny</p>	<p><u>Podporované cílové skupiny</u></p> <p>Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené, např.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osoby se zdravotním postižením (včetně duševních onemocnění) - Osoby s kombinovanými diagnózami - Osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi - Oběti trestné činnosti - Osoby ohrožené předlužeností - Osoby ohrožené vícenásobnými riziky - Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách - Osoby opouštějící institucionální zařízení - Bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování - Osoby pečující o jiné závislé osoby - Neformální pečovatelé atd. <p>Dále budou doplňkově podporováni:</p> <p>Sociální pracovníci¹⁾</p> <p>Pracovníci v sociálních službách¹⁾</p> <p>¹⁾ pouze u vzdělávání těchto pracovníků jako doplňkové aktivity projektu (max. 24 hodin/rok)</p>
<p>H) Typy příjemců podpory</p>	<p>Pro projekty ve skupině A), tj. zaměřené na sociální služby poskytované v rámci zákona č. 108/2006 Sb. jsou oprávněnými žadateli pouze poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách;</p> <p>Pro projekty ve skupině B), tj. zaměřené na další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec zákona č. 108/2006 Sb. jsou oprávněnými žadateli:</p> <p>Místní akční skupina Obce Dobrovolné svazky obcí Organizace zřizované obcemi Organizace zřizované kraji Příspěvkové organizace Nestátní neziskové organizace Obchodní korporace OSVČ</p>

	Poradenské a vzdělávací instituce Poskytovatelé sociálních služeb Profesionální a podnikatelská sdružení Školy a školská zařízení Typy příjemců budou upřesněny dle podmínek příslušné výzvy.		
I) Absorpční kapacita MAS	Typ a počet žadatelů	Počet podaných projektů	Předpokládaný objem uznatelných nákladů v projektech (Kč)
	Obce a jimi zřizované organizace	3	4 000 000
	NNO, poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb.	5	4 000 000
	V území působí celkem 10 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, kteří dohromady poskytují 25 druhů sociálních služeb dle zákona o sociálních službách a s nimi jsou v potřebné míře poskytovány i služby nad rámec tohoto zákona. Tyto služby je v území třeba rozšířit do lokalit, kde chybí, popř. zavést nové. Jedná se zejména o terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, odlehčovací službu a sociální poradenství. Ve dvou obcích se připravují projekty na vznik nových center, které budou tyto služby poskytovat. Předpokládaná kapacita v obou centrech je souhrnně 60 osob přičemž obsluha těchto osob by představovala 4 - 5 pracovních úvazků.		
J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP ZAM	Udržitelný rozvoj – neutrální Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní – opatření je zaměřeno na snižování diskriminace a vytváření rovných příležitostí pro osoby sociálně znevýhodněné či ohrožené sociálním vyloučením. Prostřednictvím zkvalitňování nabídky sociálních služeb a dalších opatření v rámci sociálního začleňování sociálně znevýhodněných osob snižuje těmto osobám jejich sociální handicap a dává jim příležitost k uplatnění na trhu práce a zapojení se tak do běžného života. Rovnost žen a mužů – neutrální		
K) Principy pro určení preferenčních kritérií	Uplatňování inovačních postupů Přínos projektu pro cílové skupiny Zahnutí vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních a zdravotnických službách Propojení více záměrů, návaznost, synergický efekt Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS.		
Analýza rizik	Riziko	Pravděpodobnost/dopad rizika	Opatření na snížení rizika
	Nedostatek žadatelů	Střední/Vysoký	Osvěta mezi potenciálními žadateli
	Nezájem cílové skupiny	Vysoká/Vysoký	Osvěta v cílové skupině, zapojení ÚP ČR a sociálních organizací a institucí v území do přenosu informací cílové skupině
	Nenaplnění indikátorů	Nízká/Vysoký	Zodpovědné vyhodnocení reálnosti projektu a možných rizik (kvalitní plán řízení rizik)
	Nedodržování nastavených termínů	Střední/Střední	Dostatečná administrativní kapacita MAS a řídicích orgánů, komunikace MAS a řídicích orgánů, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům
	Chybná administrace projektů ze strany MAS i žadatelů	Nízká/Vysoký	Vzdělávání zaměstnanců MAS a komunikace s řídicími orgány, zvýšená podpora žadatelů/příjemců ze strany MAS při administraci, předávání podnětů ke kontrolám na místě pověřeným kontrolním orgánům

3.5.4 Programový rámec OP ŽP

Programový rámec Operačního programu Životní prostředí

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí (dále jen OP ŽP) může být realizován v rámci prioritní osy 4, specifického cíle 3: Posílit přirozené funkce krajiny

Plánovaná alokace pro období 2017– 2023:

Celková alokace pro: **6 443 837** Kč do území

Na základě potřeb a možností alokované částky byly vybrány následující Opatření pro OP ŽP.

Tabulka č. 47 Opatření pro Operační program Životní prostředí pro MAS Havlíčkův kraj

	Název opatření	Alokace v Kč
1.	Výsadba a obnova zeleně	6 443 000,-

Identifikace Opatření č. 1

<i>Opatření pro operační program</i>	Operační program Životní prostředí					
<i>Název opatření</i>	4.1.3 Výsadba a obnova zeleně					
<i>Vazba na specifický cíl IROP</i>	Prioritní osa 4, specifický cíl 3. Posílit přirozené funkce krajiny					
<i>Vymezení opatření</i>	Cílem opatření je zvýšit ekologickou stabilitu krajiny, zvýšit retenci vody a zpomalit její odtok, zvýšení ekosystémové pestrosti krajiny a vytvoření příznivějších podmínek pro migraci druhů.					
<i>Vazba na cíle SCLLD</i>	Strategický cíl 4: „Obnovovat, chránit a pečovat o krajinu kolem nás“ Priorita: 4. Krajina kolem nás Specifický cíl: 4.1 Pečovat o lesy a zemědělskou krajinu Opatření: 4.1.3 Výsadba a obnova zeleně					
<i>Vazba na ostatní Fiche/Opatření CLLD</i>	Opatření má vazbu na tyto další cíle: - SCLLD MAS Havlíčkův kraj opatření 4.1.1.3 Podpora lesnictví - SCLLD MAS Havlíčkův kraj opatření 4.1.4.1 Pozemkové úpravy - PRV opatření na podporu pozemkových úprav a lesnictví					
<i>Předpokládaná alokace</i>	6 443 000 Kč					
<i>Oblast podpory</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur <ul style="list-style-type: none"> ➤ Výsadba dřevin na nelesní půdě v územích se schválenými plány péče (liniové a skupinové výsadby dřevin) <p>Konkrétní pravidla, která je nutné v rámci podání žádostí, realizace projektů a jejich administrace dodržovat, jsou pro PO 4, SC 4.3 uvedena v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory OPŽP pro období 2014 – 2020.</p>					
<i>Cílové skupiny</i>	Vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků					
<i>Definice příjemce dotace</i>	Kraje Obce Dobrovolné svazky obcí Organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR) Státní podniky Státní organizace Veřejné výzkumné instituce Veřejnoprávní instituce Příspěvkové organizace Vysoké školy, školská zařízení Nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky) Církev, náboženské společnosti a jejich svazy Podnikatelské subjekty Obchodní společnosti a družstva Fyzické osoby podnikající					
<i>Výše způsobilých výdajů</i>	Min.	250 000,- Kč bez DPH				
	Max.	7 580 000,- Kč včetně DPH				
	Výše dotace může být upravena dle podmínek konkrétní výzvy MAS.					
<i>Výše spolufinancování</i>	Všechny druhy žadatelů max. 85 % dotace, 15 % žadatel					
<i>Indikátory výstupů</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem	ha	0	0 (5 628 pro ČR)	4 (14 070 pro ČR)

		zlepšit jejich stav zachování				
<i>Indikátory výsledků</i>	ID	Název	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí stav	Hodnota pro mid-term (r. 2018)	Cílový stav
	45415	Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny	lokalita	0 (2 294 pro ČR)		1 (3 000 pro ČR)
<i>Principy pro určení preferenčních kritérií</i>	<ul style="list-style-type: none"> • přínos ke zlepšení stávajícího stavu území • součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a metody CLLD <p>Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS.</p>					
<i>Horizontální témata</i>	<p>Rovnost žen a mužů - opatření realizované aktivity jsou z hlediska rovných příležitostí neutrální</p> <p>Podpora rovných příležitostí a nediskriminace – realizované aktivity jsou neutrální k rovným příležitostem a nediskriminace</p> <p>Udržitelný rozvoj – realizovaná aktivita má pozitivní vliv na životní prostředí. Opatření přispívá ke zvýšení druhové a biotopové rozmanitosti dané krajiny a zvyšuje tak její ekosystémovou stabilitu.</p>					

4. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

4.1 Popis implementačního procesu

Popis implementačního procesu na úrovni MAS a typy projektů implementace:

Základní organizační struktura místní akční skupiny Havlíčkův kraj vyplývá ze Statutu obecně prospěšné společnosti a z platné legislativy - zákona o obecně prospěšných společnostech, zejména pak dle příslušných ustanovení občanského zákoníku. Rozhodnutím Správní rady společnosti je v rámci obecně prospěšné společnosti zřízena její organizační složka - místní akční skupina (MAS). Příslušnost k místní akční skupině jednotliví členové vyjádřili podpisem tzv. „Rámcové/partnerské smlouvy“. Všechny obce začleněné do MAS zároveň toto své rozhodnutí potvrdily prostřednictvím usnesení na svých zastupitelstvech.

Základní strukturu MAS tvoří:

- Valná hromada
- Programový výbor
- Kontrolní a monitorovací výbor
- Výběrová komise
- Vedoucí manažer pro SCLLD

Vymezení jednotlivých kompetencí výše uvedených orgánů MAS je uvedeno v části „Orgány Místní akční skupiny Havlíčkův kraj“, kapitola 1.1 Základní informace o MAS tohoto dokumentu.

Způsob práce s CLLD

MAS Havlíčkův kraj je partnerstvím, jehož cílem je vymezeném území zajišťovat jeho rozvoj prostřednictvím principu CLLD navazujícího na LEADER. MAS Havlíčkův kraj má za cíl místní rozvoj vést na základě své SCLLD. Rozvoj zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech. MAS principiálně funguje „zdola nahoru“. O budoucnosti regionu rozhodují lidé žijící a pracující v území, znající jeho tradice a potřeby. Členy MAS a členy rozhodovacích orgánů jsou totiž subjekty s trvalým bydlištěm nebo sídlem na území MAS. MAS tak opravdu působí na svém území a rozvoj je díky tomu koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál.

Způsob vyhlášení výzev, hodnocení a výběru projektů, administrace projektů

Postup pro výzvy a hodnocení projektů v rámci SCLLD:

Za koordinaci prací a dodržování harmonogramu a postupů výzvy MAS je zodpovědný vedoucí zaměstnanec – manažer CLLD a jím určení ostatní pracovníci MAS.

1. Řídící orgán (dále jen „ŘO“) vyhlásí průběžnou výzvu (může být i kolová – třikrát do roka s vymezením termínu předkládání projektů na ŘO) na předkládání projektů v rámci SCLLD
  2. Příprava výzvy MAS. Programový výbor MAS určí, zda do se do dané výzvy bude MAS hlásit či nikoliv. V případě, že bude rozhodnuto o vyhlášení výzvy MAS v rámci výzvy ŘO, připraví pracovníci kanceláře MAS výzvu na příjem projektů v rámci své SCLLD, jejíž znění nechají ŘO schválit. V rámci výzvy MAS bude určeno minimálně:
    - název operačního programu a specifického cíle, který je výzvou podporován,
    - název programového rámce/fiche,
    - seznam podporovaných opatření,
    - alokace na jednotlivá opatření vyhlášená v rámci výzvy,
    - doba trvání výzvy,
    - maximální výši dotace na jeden projekt,
    - místo příjmu a způsob podání žádosti,
    - odkaz na www adresu, kde žadatel nalezne další podrobnější informace k výzvě (např. odkaz na elektronické prostředí pro vytvoření žádosti, Pravidla),
    - způsob a termíny poskytování konzultací pro žadatele (termíny školení),
    - kontaktní údaje (adresy) pro konzultace projektů a odkaz na webové stránky
- Ve výzvě MAS či v dalších dokumentech k výzvě MAS budou dále zveřejněny další podrobnosti k procesu podávání a schvalování žádostí dle podmínek každého konkrétního operačního programu a výzvy řídicího orgánu, jako např. seznam příloh, výčet uznatelných a neuznatelných nákladů, režim podpory, přesný popis způsobu výběru projektů a vymezení kritérií výběru (hodnotící kritéria) s důrazem na soulad projektu se strategií komunitně vedeného místního rozvoje. Hodnotící kritéria a též způsob jejich hodnocení budou stanoveny objektivně. Kritéria budou zahrnovat povinná kritéria daná výzvou ŘO a též i kritéria MAS, pokud je MAS stanoví. Úkolem kritérií MAS bude vyhodnotit přínos projektů pro naplňování strategie komunitně vedeného místního rozvoje. Navrhnout kritérium MAS a způsob jeho hodnocení je oprávněn kterýkoliv člen MAS či subjekt, který na území MAS prokazatelně působí či žije. Schvalování kritérií MAS a způsob jejich hodnocení dle z předložených návrhů provádí Programový výbor.
3. Po schválení ŘO vyhlásí MAS výzvu MAS na předkládání individuálních projektů. Oznámení o vyhlášení výzvy MAS bude zveřejněno v některém z regionálních deníků s odkazem, kde čtenáři

najdou porobnosti o výzvě MAS. Celá výzva MAS včetně všech dokumentů bude zveřejněna na webu MAS. Oznámení o vyhlášení výzvy MAS bude rozesláno v elektronické podobě – e-mailem též všem členům MAS a obcím MAS. Obce budou požádány, aby text výzvy MAS zveřejnily na svých obvyklých vývěsních místech (úřední deska a jiné informační desky v obci).

V průběhu doby od vyhlášení výzvy MAS po příjem žádostí, zpravidla na počátku doby trvání výzvy MAS, zrealizuje MAS minimálně jedno školení k dané výzvě pro potenciální žadatele. Školení se předpokládá vlastními zaměstnanci MAS, ale je možné i využití externího školitele. V případě potřeby (očekávání projektů zvláště složitých na přípravu) pak mohou být uskutečněny ještě i informační semináře o připravované výzvě.

Bez ohledu na vypsané výzvy MAS bude MAS dle potřeby a zájmu z území průběžně vzdělávat potencionální žadatele (individuální konzultace, skupinová školení, semináře) v obecných záležitostech tvorby projektů a možností dotací z operačních projektů.

Na každém školení či setkání bude pořízena prezenční listina jako doklad o provedené akci a v případě souhlasu účastníků i fotografie či jiné obrazové a zvukové záznamy.

V průběhu trvání výzvy budou v předem stanovené době poskytovány žadatelům konzultace v sídle kanceláře MAS, po telefonu či bude odpovídáno na dotazy elektronicky. Nejčastější dotazy a odpovědi na ně budou zveřejněny na webu společnosti v dokumentech k výzvě. Při zveřejňování dotazů a odpovědí bude respektována ochrana osobních údajů, citlivých dat a obchodních tajemství.

4. MAS přijímá a posuzuje žádosti o podporu projektu - provádí základní kontrolu obsahu povinných částí žádosti.

Příjem projektů bude probíhat ve lhůtě a způsobem stanoveným ve výzvě MAS. Každý projekt bude elektronicky evidován v příslušném elektronickém systému dle podmínek operačního programu. Přijaté žádosti budou hodnoceny v několika stupních, z nichž prvním je administrativní kontrola skládající se z hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti projektu. Tu provádějí pracovníci MAS, kteří provádějí příjem žádostí MAS. Ti nesmí být ve střetu zájmů s hodnocenou žádostí, což je zajištěno dodržováním etického kodexu MAS (příloha č. 29). Formální hodnocení spočívá v kontrole úplnosti a správnosti předložené žádosti, tj. zda projekt obsahuje všechny povinné přílohy a obsah těchto příloh je správný. Hodnocení přijatelnosti spočívá v posuzování souladu projektu s danou výzvou pro předkládání projektů a s cíli strategie CLLD. Každý projekt musí být v soulad se strategií CLLD, musí tematicky zapadat do specifických cílů, opatření či podopatření strategie CLLD. Projekty, které toto nebudou splňovat, budou vyřazeny. Zahájení administrativní kontroly bude prováděno dle časového harmonogramu administrace výzvy MAS. Je možné zahájení administrativní kontroly ihned po podání projektu na MAS, nebo až po ukončení příjmu žádostí ve výzvě MAS.

V případě, že administrativní kontrolou budou shledány chyby v předložené žádosti, a tyto chyby bude přípustné opravit, bude žadatel písemně vyzván k opravě a stanovena mu přiměřená lhůta ke zjednání nápravy. Tato lhůta bude pro všechny žadatele stejná a předpokládá se, že by neměla být kratší než 3 pracovní dny. V případě, že žadatel požádá z objektivních důvodů o prodloužení stanovené lhůty, může MAS povolit prodloužení lhůty. Prodloužení lze povolit jen v případě, že nenaruší stanovený časový harmonogram administrace výzvy MAS. V předložených žádostech je možné opravovat zřejmé chyby v počtech a psaní a jiné nesprávnosti, které nemají vliv na splnění základních podmínek pro přijatelnost projektu, stanovených v dokumentaci výzvy MAS.

Po uplynutí lhůty pro doplnění žádosti bude ke každé žádosti zpracován písemný protokol o výsledku administrativní kontroly potvrzený osobami, které kontrolu prováděly. Tento protokol bude prokazatelným způsobem zaslán žadateli (elektronicky, poštou). Žádosti, které projdou úspěšně administrativní kontrolou, postoupí do druhého stupně hodnocení, kterým je bodové hodnocení žádostí a výběr projektů k podpoře.

V případě, že žadatel nesouhlasí s výsledky administrativní kontroly, má právo se odvolat na MAS. Podrobnosti k postupu odvolání jsou uvedeny níže.

5. MAS provede výběr projektů a stanoví výši jejich podpory.

Bodové hodnocení provádí Výběrová komise MAS. Před vlastním jednáním komise, na kterém budou projekty bodovány, bude žadatelům dána možnost veřejné obhajoby jejich projektů dle podmínek konkrétního operačního programu/PRV. Členové Výběrové komise se před zasedáním komise, na kterém probíhá bodování projektů, seznámí s obsahem žádostí. Jednání a způsob bodování projektů je stanoveno jednacím řádem Výběrové komise Místní akční skupiny Havlíčkův kraj schváleným dne 24. 3. 2015. Tento jednací řád je k dispozici na webových stránkách společnosti <http://www.havlickuvkraj.cz/upload/hajkova/Admin%20postupy/jednac-d-vk-2015.pdf>

Po provedení bodování projektů předá předseda Výběrové komise výsledky jednání komise v písemné formě vedoucímu zaměstnanci – manažerovi CLLD. Ten zajistí archivaci předaných dokumentů a předá výsledky jednání Výběrové komise předsedovi Programového výboru. Následně Programový výbor rozhodne na svém jednání o výběru projektů k podpoře. Výsledky jednání Programového výboru opět v písemné podobě předá předseda Programového výboru vedoucímu zaměstnanci – manažerovi CLLD. Vedoucí zaměstnanec – manažer CLLD či jím pověřený pracovník vyhotoví ke každé žádosti o výsledku bodování a výběru projektů protokol a zašle jej prokazatelným způsobem žadateli (elektronicky, poštou) a zajistí zanesení výsledků hodnocení do elektronických evidenčních systémů operačních programů/PRV. Žadatel má právo se proti výsledku bodového hodnocení svého projektu a rozhodnutí MAS odvolat.

Proces bodování a výběru projektů musí být zcela nestranný a transparentní. Všichni členové Výběrové komise i Programového výboru se v každé výzvě MAS vyjádří ke své nestrannosti formou podpisu prohlášení o nestrannosti. Členové, kterým hrozí střet zájmů či jiné vlivy na nestrannost jejich rozhodování, jsou toto povinni sdělit předsedovi svého orgánu MAS, a to neprodleně, jakmile to zjistí, vždy však před jednáním, na kterém má být rozhodováno v záležitosti, ve které jsou ve střetu zájmu.

Transparentnost je zajištěna vedle prokazatelného dokladování klíčových úkonů v procesu administrace (popsán u každého úkonu či v části věnované archivaci žádostí) též výběrem osob do Výběrové komise a Programového výboru. Členové těchto orgánů byli zvoleni většinou volbou Valné hromady MAS.

6. Řešení odvolání žadatelů

Žadatelé, kteří nesouhlasí s výsledky administrativní kontroly či výsledky bodového hodnocení a výběru projektů, mají právo se proti rozhodnutí MAS odvolat. Odvolání proti výsledku hodnocení může podat žadatel pouze u svého projektu. Odvolání musí být provedeno způsobem stanoveným ve výzvě. O možnostech odvolání bude žadatel vždy informován, včetně lhůty pro podání odvolání.

Odvolání řeší Kontrolní a monitorovací výbor MAS. Rozhodnutí o odvolání musí kancelář MAS předat stěžovateli prokazatelným způsobem. V případě, že se při řešení odvolání uskuteční i osobní jednání, je třeba o těchto jednáních učinit zápis potvrzený zúčastněnými stranami.

Žadatelé mají právo se odvolat proti procesu administrace výzvy MAS v případě, že budou mít oprávněné pochybnosti o dodržování postupů ze strany MAS při administraci výzvy MAS. I zde platí postupy obdobně jako v procesu odvolání proti hodnocení žádosti.

7. MAS předloží seznam projektů ŘO k závěrečnému ověření způsobilosti před schválením

8. ŘO provádí kontrolu způsobilosti projektů a administrativní kontrolu.

9. V případě zjištění pochybení MAS v oblasti způsobilosti projektu je MAS určena korekce za nesprávnou administrativu.

10. ŘO schválí způsobilé projekty dle seznamu, v pořadí a ve výši podpory schválené MAS k realizaci

11. Je podepsána dohoda mezi žadatelem a ŘO OP

I po předání projektů ŘO zajišťuje MAS prostřednictvím kanceláře MAS nadále komunikaci se žadatelem úspěšných projektů a poskytuje jim potřebné konzultace a pomoc při vyřizování požadavků ŘO.

12. Realizační fáze projektů

V realizační fázi podpořených projektů poskytuje kancelář MAS prostřednictvím svých zaměstnanců žadatelem potřebné konzultace a školení pro úspěšné žadatele. V této fázi se očekávají

konzultace a školení zaměřená na výběrová řízení, vyúčtování projektů a dokladování jejich výsledků, a to napříč všemi operačními programy, do kterých je MAS zapojena.

Zapojení MAS do fáze realizace se bude různit dle požadavků daného operačního programu. Proto MAS nemusí vždy vykonávat veškeré níže definované úkony, ale jen některé z nich, které budou vyžadovány příslušným operačním programem:

- **Monitoring v průběhu realizace** – příjemce bude mít povinnost na předepsaném formuláři podávat ve stanovených intervalech monitorovací zprávy o realizaci svého projektu. Intervaly i obsah zprávy bude stanoven dle podmínek výzvy ŘO. MAS bude provádět dle podmínek příslušného operačního programu i kontroly na místě. Tyto kontroly bude MAS žadateli oznamovat minimálně 2 dny předem (možnost i telefonického oznámení) a jejich obsahem může být jak kontrola fyzické realizace, tak kontrola dokladová. Při této kontrole bude vyžadována spolupráce příjemce a vstup do objektů příjemce za účelem kontroly. Kontroly budou provádět zaměstnanci kanceláře MAS nebo členové Kontrolního a monitorovacího výboru. O výsledcích těchto kontrol bude proveden písemný zápis. K výsledku kontroly je příjemce oprávněn se vyjádřit. Kontrolní pracovníci jsou oprávněni ukládat žadateli v případě zjištění nedostatků nápravná opatření. Zápisy z kontrol, na základě kterých budou zjištěny nedostatky, které zakládají důvod pro udělení sankce, budou předány neprodleně řídicímu orgánu jako podnět ke kontrole. Dle podmínek daného operačního programu MAS bude mít oprávnění podávat podněty ke kontrole na místě a účastnit se společně s řídicím orgánem kontrol na místě.

Vedle toho bude MAS provádět náhodné kontroly bez nutnosti spolupráce příjemce, které budou sloužit pro okrajové informování MAS o stavu naplňování realizace projektů a tím i SCLLD. Tyto kontroly budou zaměřeny pouze na zběžnou vizuální kontrolu stavu realizace projektu a nebude zde vyžadována ani přítomnost žadatele, ani vstup do objektu žadatele. O kontrole bude proveden krátký písemný záznam, který potvrdí kontrolor. V případě, že touto kontrolou bude zjištěn závažný nedostatek, bude se žadatelem zahájena řádná kontrola s oznámením a účastní žadatele, jak je popsáno výše.

- **Příjem žádostí o platbu** – V případě, že žádosti o platbu bude dle příslušných podmínek operačního programu provádět MAS, budou žádosti o platbu přijímat zaměstnanci kanceláře MAS. Žadatel předloží minimálně 5 dní před podáním žádosti o proplacení, tuto žádost s veškerými doklady. Zaměstnanci ve lhůtách stanovených dle podmínek výzvy ŘO provedou kontrolu všech dokladů přiložených k vyúčtování projektu. V případě zjištění nedostatků si vyžádají průkazným způsobem doplnění, případně opravu dokladů a stanoví příjemci lhůtu pro doplnění. Opravy a doplnění jsou přípustné i opakovaně, avšak vždy pouze tak, aby zaměstnanci kanceláře dodrželi lhůtu stanovenou pro kontrolu žádosti o platbu stanovenou pro MAS. Přípustné jsou pouze opravy a doplnění, které nevedou ke zkreslení skutečnosti či zamlčení její

důležité části, která má vliv na posouzení dodržení pravidel pro poskytnutí dotace. Po uběhnutí lhůty pro doplnění dokončí zaměstnanci kontrolu vyúčtování projektu a o této kontrole bude vyhotoven písemný protokol, který bude předán žadateli a případně i ŘO dle podmínek výzvy ŘO.

- **Monitoring v době udržitelnosti** – příjemci bude stanovena povinnost v předem stanovených intervalech po dobu udržitelnosti projektu podávat monitorovací zprávy o stavu svého projektu. Intervaly i obsah zprávy bude stanoven dle podmínek výzvy ŘO. Vedle toho bude MAS provádět i kontroly na místě po ukončení projektu, a to s oznámením či bez oznámení žadateli, jak je popsáno výše. Kontroly budou provádět zaměstnanci MAS nebo členové Kontrolního a monitorovacího výboru. Účelem tohoto monitoringu je sledování naplňování cílů SCLLD. Monitoring v době udržitelnosti bude MAS provádět vždy dle role MAS v daném operačním programu. V případě, že žadatel poskytuje monitorovací zprávy přímo ŘO, je povinen tyto monitorovací zprávy předložit MAS v kopii.

I po předání projektů ŘO zajišťuje MAS prostřednictvím kanceláře MAS nadále komunikaci se žadatelem úspěšných projektů a poskytuje mu potřebné konzultace.

Pro veškerý monitoring opět platí zásada zamezení střetu zájmu. Proto monitoring budou provádět jen ti zaměstnanci MAS či členové Kontrolního a monitorovacího výboru, kteří nebudou s daným projektem ve střetu zájmů. To se bude prokazovat v případě členů Kontrolního a monitorovacího výboru čestným prohlášením, pro zaměstnance MAS je to součástí přijatého etického kodexu.

V případě potřeby může MAS provést monitoring i před zahájením projektu. Platí pro něj stejná pravidla jako pro monitoring v průběhu realizace projektu.

Procesní postupy dále upravují Metodický pokyn pro řízení výzev, hodnocení a výběr projektů v programovém období 2014 – 2020, Metodický pokyn procesů řízení a monitorování ESI fondů v MS2014+ (1. část, 2. část) a Metodický pokyn pro monitorování implementace ESI fondů v ČR v programovém období 2014 – 2020 (1. část, 2. část) a podmínky konkrétní výzvy ŘO.

Vedení složek projektů a jejich archivace

Každá žádost, která bude zaregistrována do výzvy MAS, bude vedena ve své samostatné složce (tzv. spis projektu). Do spisu projektu se budou zakládat veškeré dokumenty vztahující se k danému projektu (žádost o dotaci, žádost o platbu, záznamy o provedených kontrolách, fotodokumentace, monitorovací zprávy apod.). Ke každému spisu bude veden jako součást spisu jeho obsah, tj. záznamový list, na kterém se budou evidovat všechny listiny do spisu vložené a všechny důležité úkony, které se s těmito listinami udály (jako je např. nahlížení do spisu, postoupení části spisu jinému orgánu apod.) včetně

osoby, která konkrétní změnu ve spisu provedla. Spis bude veden od podání žádosti na MAS až do uplynutí lhůty udržitelnosti projektu.

Do spisu projektu budou moci nahlédnout vedle žadatele, jehož projektu se spis týká, též příslušné státní orgány a ostatní orgány či osoby činné v dotačním řízení (dále jen „oprávněné osoby“). O každém nahlédnutí do spisu bude pořízen písemný záznam. Záznam se pořídí i v případě odmítnutí udělení souhlasu s nahlédnutím do spisu. Oprávněné osoby mají právo si z něj pořídit kopie, výpisy či opisy, vždy však v kanceláři MAS a za přítomnosti pracovníka MAS.

Samostatný spis bude veden též ke každé vyhlášené výzvě. Ve spisu výzvy bude text výzvy a všechny oficiální dokumenty k dané výzvě.

Ve spisu projektů a spisu výzev budou archivovány dokumenty v listinné a v elektronické podobě na nosiči dat, který bude splňovat podmínky pro čitelnost po celou dobu archivace. V elektronické podobě se předpokládá uchovávání těch dokumentů, které nevyžadují podpis osoby.

Spisy projektů, spisy vyhlášených výzev a popř. další dokumentace k SCLLD (doklady o schválení strategie CLLD MAS Havlíčkův kraj) budou řádně uchovávány v kanceláři MAS či v jiných, k tomu určených vyhovujících prostorech.

Každému spisu či dokumentu ve spisu bude přidělen jeho skartační znak a lhůta. Přidělená skartační lhůta nesmí být zkrácena, může však být v případě potřeby prodloužena. Odpovědnost za řádné uchovávání, vedení a archivaci jednotlivých spisů projektů ponese vedoucí zaměstnanec – manažer CLLD. Podrobnosti archivace a skartace se řídí zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, v platném znění, a v rámci tohoto zákona určuje podrobnosti vnitřní směrnice, která je uložena v kanceláři MAS.

4.2 Animace a komunikace v území

Veškerá komunikace je založena na znalosti místních poměrů a na partnerském přístupu. Z toho vzešly pro Místní akční skupinu Havlíčkův kraj jako nejúčinnější následující komunikační aktivity: propagace SCLLD, informování o SCLLD a podpora potenciálních příjemců v rozvíjení projektových záměrů a přípravě žádostí směřujících k naplňování SCLLD, společné akce sportovní, společenské, kulturní, ekologické apod. MAS aktivně informuje místní aktéry pomocí webových stránek www.havlickuvkraj.cz. MAS také informuje aktéry a další partnery v území o novinkách a výzvách či o finančních možnostech dotační politiky apod. osobně či emailem. Veškeré informace jsou dostupné na webových stránkách MAS, kde jsou zveřejňovány pozvánky, zápisy, seznamy a další dokumenty pro volný přístup informací. V tomto systému bude MAS pokračovat i nadále pro realizaci SCLLD v období 2014 – 2020.

MAS také využívá různé platformy pro získávání informací a zkušeností (NS MAS, SMS, Evropský venkovský parlament, konference Venkov, LeaderFest, RSK, NSK, ELARD, různá školení, konference, pracovní skupiny apod.)

Místní akční skupina uplatňuje v komunikaci se svými partnery, obcemi, jejich obyvateli, neziskovými organizacemi a podnikateli nejčastěji tyto způsoby:

Webové stránky

Web je aktualizovaný minimálně 1x za 14 dní, při vyhlášení výzvy a při administraci projektů jsou stránky aktualizovány častěji. Zajišťují pravidelný servis pro potencionální žadatele. Obsahují povinné údaje o o.p.s. a místní akční skupině Havlíčkův kraj (výroční zprávy, programové a strategické dokumenty, zápisy z jednání orgánů o.p.s. a orgánů MAS atd.), dále všechny potřebné podklady a formuláře pro žadatele o podporu z administrovaných programů. Mimo tyto dokumenty zveřejňuje MAS na stránkách řadu dalších odkazů užitečných pro partnery a veřejnost (informace o jiných dotačních titulech, zprávy o kulturních, společenských a sportovních akcích v území, je zde prezentováno např. kulturní bohatství nacházející se na území MAS, aj.).

Zpravodaj MAS

Informační občasník, který MAS vydává nepravidelně, většinou 2x až 4x do roka. Je zveřejňován na webových stránkách, tištěnou podobu rozdává MAS svým partnerům na setkáních a při Valné hromadě. Občasník informuje především o činnosti místní akční skupiny, připravovaných výzvách, propaguje úspěšně realizované projekty a prezentuje zajímavosti z území. V posledním zpravodaji v roce 2014 zveřejnila MAS rekapitulaci svého působení v území a výsledky programu PRV/LEADER.

Propagační akce v souvislosti s realizací projektu

V uplynulém období 2007 – 2013 se osvědčilo pořádání propagačních akcí v souvislosti s realizovaným projektem z PRV/LEADER. Těchto akcí se nejvíce uskutečnilo v období 2010 – 2013 (např. 25. 6. 2010 – DVPM Slavíkov – projekt Manipulační plocha Dolní Vestec, 17. a 18. 7. 2010 - TJ Jiskra Vojnův Městec – Přístavba sokolovny, 23. 12. 2011 - Římskokatolická farnost Havlíčkova Borová - Stavební obnova hospodářské budovy v areálu fary, 8. 5. 2014 – Stříbrné Hory – Kulturní dům, 5. a 6. 7. 2015 - Horní Studenec – Nátěr střechy na kostele sv. Václava, atd.). Cílem těchto akcí bylo dostat do podvědomí veřejnosti nejen místní akční skupinu, ale také co nejširší okruh lidí informovat o projektech, které vznikly díky podpoře z EU.

Setkání a společné akce

Pravidelnou předvánoční akcí, kterou MAS pořádá od roku 2009, je vánoční výstava „Bez stromečku nejsou Vánoce“ spojená se soutěží o nejhezčí stromeček Havlíčkova kraje. Soutěže se účastní různí aktéři z území (obce, neziskové organizace, školy, podnikatelé nebo jen volná sdružení občanů, např. korálkářky). Při výstavě se vždy prezentuje MAS Havlíčkův kraj na panelech, kde jsou bližší informace o místním partnerství, o území, používá propagační bannery a rozdává brožury, ve kterých MAS propaguje LEADER a realizované projekty v opatření IV. 1.2 PRV 2007 -2013 za celé období. Do konce roku 2015 proběhlo tedy již sedm ročníků a zájem o tento způsob prezentace rok od roku stoupá.

Jako vhodný způsob setkávání a prezentování MAS se osvědčily prezentační akce MAS při příležitostech různých oslav výročí obcí, jako bylo např. Žehnění obecní vlajky a znaku v Dlouhé Vsi, Sraz rodáků ve Slavětíně, Havlíčkovská slavnost 2011 v Havlíčkově Borové, Mikulášská nadílka v Oudoleni, Výstava betlémů v Modlíkově, velikonoční výstava v Přibyslavi, Pohádkový les v Pohledu, Den otevřených dveří MAS Havlíčkův kraj, Klimatour 2014 ve Ždírci nad Doubravou, prezentační výstava v Radostíně nad Oslavou, šachový turnaj o pohár Havlíčkova kraje v Krucemburku aj.

Animace SCLLD

Cílem animace SCLLD je koordinace aktivit místních aktérů a jejich podpora v rozvíjení projektových záměrů. Tohoto cíle bude dosaženo kvalitní a systematickou propagací SCLLD, MAS a dobře nastavenou komunikací v průběhu realizace SCLLD.

Pro propagaci informací o MAS Havlíčkův kraj, SCLLD Mas Havlíčkův kraj a jejím naplňování budou využívány následující komunikační kanály:

- webové stránky MAS Havlíčkův kraj (www.havlickuvkraj.cz),
- tištěná periodika (místní zpravodaje obcí, regionální tisk),
- zpravodaj MAS Havlíčkův kraj,
- vydávání dílčích propagačních materiálů,
- informační semináře a školení pro potenciální žadatele,
- prezentační akce na území MAS,
- semináře, workshopy, konference a vzdělávací akce,
- individuální konzultace a bezplatné poradenství v kanceláři MAS pro potencionální žadatele,
- setkávání různých platforem se zaměřením na NNO sektor, sociální problematiku, ochranu životního prostředí apod.

Spolupráce s aktéry na území MAS Havlíčkův kraje znamená nejen informační servis pro partnery a získávání poznatků od partnerů, ale také komunikaci s dalšími subjekty, kteří nejsou partnery MAS

Havlíčkův kraj. Jedná se o úzkou spolupráci s mikroregiony na území MAS Havlíčkův kraj, dalšími MAS na území Kraje Vysočina a MAS v ČR. Dalšími významnými aktéry, s nimiž i nadále předpokládáme různou míru spolupráce, jsou školská zařízení, další vzdělávací instituce a neziskové organizace, orgány státní správy, Úřady práce, Kraj Vysočina, Město Žďár nad Sázavou, Město Havlíčkův Brod, Město Chotěboř, Město Nové Město na Moravě a Město Hlinsko (města ORP na území MAS Havlíčkův kraj) a další organizace a podniky působící v regionu. MAS se bude snažit o společnou vzájemnou propagaci služeb a možností využití v regionu. MAS bude také prostřednictvím Regionální státní konference informovat řídicí orgány o postupu implementace SCLLD a tím spojených výstupech a výsledcích.

Další formy animace SCLLD jsou popsány v kapitole 4.1 Popis implementačního procesu. Jedná se především o průběžnou výměnu informací mezi žadatelem, MAS a ŘO IROP/SZIF.

Animace školských zařízení v OP VVV

MAS Havlíčkův kraj bude působit jako metodická podpora při přípravě a realizaci projektů škol v území (MŠ a ZŠ) v rámci podpory regionálního vzdělávání. Tato role MAS bude vycházet ze znalosti místních podmínek a z navázané spolupráce s širokou základnou místních aktérů v území. Za podpory OP VVV (Operační program věda, výzkum, vzdělávání) bude MAS vykonávat tyto činnosti:

- metodická pomoc ZŠ a MŠ s výběrem vhodných šablon,
- školení pro žadatele a příjemce ZŠ a MŠ,
- konzultační činnost při realizaci projektů,
- metodická pomoc ZŠ a MŠ při zpracování zpráv o realizaci a udržitelnosti projektů, zadávání dat do monitorovacího systému, zajištění správnosti předávaných výstupů apod.

4.3 Popis spolupráce MAS

Spolupráce a partnerství je základním kamenem činnosti MAS a realizace komunitně vedeného místního rozvoje založeného na principu LEADER. Spolupráce se prolíná všemi činnostmi MAS, a to jak uvnitř území MAS, tak vně. Projekty spolupráce mají svojí přidanou hodnotou velký význam pro rozvoj spolupracujících regionů a subjektů v nich působících. Protože snahou MAS Havlíčkův kraj je rozvoj regionu, pokusí se využít v rámci spolupráce i dotační tituly, které dosud na rozvoj neuplatňovala a u kterých vidí potenciální podporu regionu v oblastech, které nejsou podporovány v rámci PRV.

Spolupráce s místními aktéry

Spolupráce je založena na společných projektech. Doposud byly společné projekty zaměřeny především na aktivizaci území k řešení společných problémů, ochranu životního prostředí a propagaci území na venek. MAS Havlíčkův kraj realizovala a realizuje ve spolupráci s místními aktéry tyto projekty:

MA21 a Zdravý kraj Vysočina

V roce 2013 zahájila MAS realizaci projektu MA21 v MAS Havlíčkův kraj. Cílem projektu je zvýšení zájmu a informovanosti široké veřejnosti o celkovém dění v území, o MA 21 a o udržitelném rozvoji. Záměrem projektu je i posílit občanskou odpovědnost a zapojit občany do spolurozhodování o své budoucnosti. Oslovujeme veřejnost, neziskový a podnikatelský sektor, veřejnou správu a další. V rámci tohoto projektu pořádáme kulaté stoly, semináře a také kulturně-sportovní setkání s názvem „Den MAS aneb není maska jako MASka“. Jedná se o společné odpoledne pro širokou veřejnost vyplněné sportovními soutěžemi pro děti i dospělé, propagujeme zdravý životní styl, nechybí vědomostní kvíz a dokonce ani putovní pohár (Modlíkov, Křižánky, Radostín nad Oslavou, Polnička).

FAIR TRADE na místní úrovni

Cílem této aktivity je propagace šikovných lidí, žijících v regionu Havlíčkův kraj, kteří dodnes využívají tradiční řemeslné techniky a výrobní postupy, ale také zvýšit sounáležitost obyvatel s regionem a dát podnět pro nejrůznější formy spolupráce v regionu mezi podnikateli, veřejnou správou, ale i neziskovými organizacemi. Účelem je pomoci místním výrobkům a výrobcům s propagací a zároveň usnadnit zákazníkovi lepší orientaci v místní produkci. V roce 2014 a 2015 vydala MAS dvě propagační brožury, na rok 2016 připravuje vydání 3. dílu tohoto tištěného materiálu. Čtenáři zde naleznou také výrobky označené speciální značkou **Regionální potravina Kraje Vysočina** či speciálním logem **VYSOČINA – regionální produkt®**. V listopadu 2013 objasnila a propagovala MAS veřejnosti myšlenku fair trade ve spolupráci s římskokatolickou farností v pastoračním středisku VITUS v Havlíčkově Borové.

Propagace měst a obcí v MAS Havlíčkův kraj – turistický průvodce

Podpořeno ze SROP Kraje Vysočina, Cestovní ruch – GS 4.1.2. – výstupem projektu je webová prezentace a tištěný propagační materiál. Web: <http://www.turistickypruvodce.cz/pruvodce-havlickuvkraj/> je informační systém sloužící návštěvníkům, obyvatelům i podnikatelům v oblasti Žďárských vrchů a Železných hor, do kterých spadají katastry obcí náležejících do MAS Havlíčkův kraj. Webové stránky jsou zpracovány s využitím geodat a databází s možností on-line aktualizace. Stránky obsahují také statistiku návštěv - od spuštění turistického průvodce navštívilo stránky cca 1 mil. 700 tisíc lidí. Na diskusním fóru převažují kladné ohlasy. Tištěný materiál obsahuje popisy vybraných tras jak cyklo, tak i pěších, z různých startovních bodů. Informace o trasách obsahují popis, schéma trasy, podrobný profil, další informace o trase (celkové stoupání, klesání, délka trasy...), služby na trase.

Projekt pomohl zvýšit návštěvnost také podnikatelům podnikajícím v oblasti cestovního ruchu (ubytovny, stravovací zařízení, muzea, galerie atd.).

Ostatní veřejná prezentace MAS Havlíčkův kraj

MAS prezentuje svoji činnost na celostátních výstavách (Země živitelka, Regiontour Brno), velkých společných akcích MAS (Modlitba za domov). Důležitým zdrojem informací pro obyvatele území jsou místní periodika. Vycházejí v různých časových intervalech ve většině obcích a městech území a MAS dává k dispozici pro jejich vydavatele informační články.

Spolupráce MAS na národní úrovni

Místní akční skupina chce i v dalších letech pokračovat v řadě dobrých a úspěšných partnerstvích, které byly navázány v minulosti s různými subjekty.

Členství v institucích

Národní síť MAS České republiky

MAS Havlíčkův kraj je členem Národní sítě MAS. Manažerka MAS Havlíčkův kraj je náhradníkem za MAS Kraje Vysočina ve výboru NS MAS. Členka Výběrové komise MAS Havlíčkův kraj byla členem hodnotitelské komise projektů spolupráce v ose IV. 2.1 PRV 2007 – 2013 při MZe za Národní síť MAS ČR.

Krajské sdružení NS MAS Kraje Vysočina

MAS Havlíčkův kraj vytvořila společně s ostatními MAS na území Kraje Vysočina svoje krajské uskupení. Členské MAS si v něm vzájemně předávají zkušenosti, řeší společné problémy a vzájemně si pomáhají. Za podpory Ministerstva zemědělství ČR a ve spolupráci s Celostátní sítí pro venkov byla v minulém období (2007 – 2013) vydána společná brožura krajského sdružení NS MAS, ve které jsou prezentovány vybrané úspěšné projekty ze všech členských MAS.

Centrum regionálního rozvoje venkova, z. s.

Při přípravě projektu spolupráce IV. 2.1 „Metoda LEADER – budoucnost venkova“ založily Přemyslovské střední Čechy Centrum regionálního rozvoje venkova, z. s. (dále jen „CRRV“), jehož členem je též MAS Havlíčkův kraj. Jednalo se o projekt mezinárodní spolupráce, který měl za cíl vzdělávat český venkov v komunitním rozvoji, plánování, tvorbě strategií i jiných dovednostech, nakonec nebyl vybrán k podpoře. I když projekt realizován nebyl, stále MAS v CRRV dále spolupracují (např. při přípravě nové

strategie na roky 2014-2020). Podklady ke vzdělávacím cyklům původně zamýšleného projektu může MAS využívat k budoucím měkkým projektům v následujícím období.

Projekty národní spolupráce

MAS Havlíčkův kraj spolupracovala a spolupracuje se sousedními místními akčními skupinami v rámci různých projektů, avšak nejen s nimi. Spolupráce MAS je často zahájena díky řešení společných problémů a následně pokračuje a dál se rozvíjí. Projekty spolupráce jsou založeny na předávání znalostí a zkušeností MAS dalším partnerům, což odpovídá principům metody LEADER.

MAS se zapojila do dvou projektů spolupráce v rámci programu PRV 2007 – 2013 osy IV. 2.1 – Uplatňování principů Leaderu na Vysočině a Poznejte Zelené srdce Česka. V obou případech byla koordinační MAS.

„Uplatňování principů Leader na Vysočině“ – Projekt, na němž se podílelo celkem 8 MAS z Kraje Vysočina. Účelem projektu bylo zhodnocení přínosu metody LEADER pro zapojené MAS. Projekt vedle toho vedl k posílení spolupráce MAS mezi sebou a předávání správné praxe a postupů. S využitím zkušeností z období 2007 - 2013 MAS v rámci projektu společně zpracovaly doporučující metodik týkající se výše uvedeného tématu.

„Poznejte zelené srdce Česka“ – Projekt, na kterém spolupracovala MAS Havlíčkův kraj s MAS Hlinecko z.s. Projekt byl zaměřený na podporu cestovního ruchu a propagace území CHKO Žďárské vrchy. Projekt byl mimo jiné představen na veletrhu Regiontour 2015 Brno. Nadále spolu obě MAS spolupracují v době udržitelnosti projektu.

Vedle výše uvedených se MAS aktivně zapojila i do spolupráce s dalšími subjekty.

„MAS jako nástroj spolupráce obcí pro efektivní chod úřadů“ - Zde se jednalo o projekt spolupráce, jehož nositelem bylo Sdružení místních samospráv v ČR (SMS ČR), které obdrželo finanční podporu z Evropského sociálního fondu (ESF) v rámci Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). Místní akční skupina Havlíčkův kraj se podílela na financování vlastního podílu žadatele a vytvořila podmínky pro práci manažera nositele projektu, jehož úkolem bylo v území MAS hledat vhodné příležitosti ke spolupráci obcí. Smyslem projektu bylo podpořit spolupráci obcí a zvýšit kvalitu a efektivitu výkonu veřejné správy s využitím platformy MAS.

„Čistá řeka Sázava“ - tradiční jarní úklid řeky Sázavy a jejího okolí, který organizují společnosti Posázaví o.p.s., Lípa pro venkov z. s., Královská stezka o.p.s., Havlíčkův kraj, o.p.s. s partnery. Cílem projektu je nejen vyčistit řeku a její břehy, ale zamyslet se a uvědomit si, co řeka a příroda přináší lidem, aby se uměli chovat nejen k ní, ale především sami k sobě. Velice významná byla pomoc neziskových organizací (převážně dětí a mládeže), škol, místních samospráv, podnikatelů a Povodí Vltavy.

„Čistá řeka Oslava“ – v roce 2015 rozšířila MAS Havlíčkův kraj myšlenku akce „Čistá řeka Sázava“ na další území v MAS. Oslovila obce, školy a NNO při horním toku řeky Oslavy, aby se do podobné akce

zapojily. Podařilo se a cca 160 dobrovolníků čistilo břehy řeky Oslavy. Vyčištěny byly břehy v délce 9 km, sebralo se 805 kg odpadu.

Spolupráce v oblasti rozvoje a propagace cestovního ruchu

Na území regionů Žďársko, Novoměstsko, Bystřicko, Velkomeziříčsko a Tišnovsko vznikla v roce 2015 turistická destinace Koruna Vysočiny z. s. Cílem zakládajících aktérů je spolupráce v oblasti rozvoje cestovního ruchu regionů, spojení turistického potenciálu jednotlivých regionů ke společné nabídce a propagaci regionu na trhu cestovního ruchu pod společnou značkou. Regiony od spolupráce očekávají lepší a komplexnější informovanost o nabídce turistických příležitostí a služeb v dotčeném území. Cílem je mimo jiné i prodloužení pobytu návštěvníků v území, což jistě kladně ovlivní vyšší ekonomický výsledek z cestovního ruchu pro obce i podnikatelské subjekty. MAS Havlíčkův kraj zde má příležitost zapojit se do spolupráce na propagaci v rámci turistické destinace Koruna Vysočiny, kdy MAS má příležitost vyvíjet činnost ve spolupráci se zapojenými subjekty, zejména pak s ostatními MAS, jako MAS Zubří země, MAS Most Vysočiny, MAS Brána Vysočiny, MAS Brána Brněnska aj.

Nadále chceme pokračovat v projektech, které nelze podpořit v rámci 19.3.1 PRV, ale jsou pro území přínosné:

Čisté řeky

- Zajištění prostupnosti krajiny a břehů řeky Sázavy
- Zajištění likvidace černých skládek a odpadu v krajině (Čistá řeka Sázava)
- Zajištění likvidace invazních rostlin podél řeky Sázavy (křídlatka, netykavka)
- Zajištění revitalizace břehů s ohledem na pravidla ochrany EVL NATURA 2000
- Rekonstrukce a revitalizace vodních děl (jezů) na řece Sázavě
- Protipovodňová opatření a zvýšení retenčních schopností řeky
- Rozvoj vodácké turistiky na řece Sázavě a budování infrastruktury
- Revitalizace kulturních památek v povodí řeky Sázavy a jejich využití pro rozvoj ekonomiky regionu
- příběhy o vodě (story-telling)

Zde předpokládáme spolupráci MAS Havlíčkův kraj s dalšími MAS, které územím navazují na řeku Sázavu - MAS Posázaví, MAS Blaník, MAS Lípa pro venkov a MAS Královská stezka. Tato spolupráce rozšíří aktivity již dlouhodobě realizovaného projektu Čistá řeka Sázava www.cistarekasazava.cz.

Myšlenku tohoto projektu chceme postupně převést do celého území. Od roku 2015 realizujeme „Čistou řeku Oslavu“. Čistit břehy řeky se vydává víc než 250 dobrovolníků.

Na území MAS pramení velké množství vodních toků. Jižní části katastru Žďáru nad Sázavou prochází hranice rozvodí Severního a Černého moře. Kromě Sázavy a Oslavy jsou významné ještě řeky Chrudimka, Doubrava, Svratka, Fryšávka a Stržský potok. Řeky Chrudimka, Svratka a Oslava jsou vyhlášeny vodárenskými toky, mají tedy zvýšenou ochranu před znečištěním. Z hlediska vodních toků je důležité zaměřit se na zajištění prostupnosti krajiny/břehů řek, zajištění revitalizace břehů s ohledem na pravidla ochrany EVL NATURA 2000, ale i protipovodňová opatření a zvýšení retenčních schopností řek. Předpokládáme i nadále zapojení partnerů, kterými jsou Povodí Vltavy, Povodí Moravy, Lesy ČR, Rádio Blaník, Rádio Vysočina a desítky dalších sponzorů. Tím, že bychom rozšířili tento projekt na všechny výše zmiňované řeky, mohly by se do společných projektů zapojit také další MAS, jejichž území se kolem řek rozkládá; např.: MAS Hlinecko, MAS Zubří země, MAS Brána Brněnska, MAS Oslavka, MAS Most Vysočiny, MAS Podhorácko atd.

Další projekty spolupráce

Projekty spolupráce na území MAS budou probíhat i s jednotlivými subjekty z území, např. neziskovými organizacemi, obcemi či podnikatelskými subjekty. Nadále chceme pokračovat v úspěšných projektech z minulého období.

Spolupráce bude probíhat například v rámci:

- Podpora volnočasových aktivit – hřiště pro seniory (prvky na protažení, posezení, mapa, webová prezentace), festivaly a přehlídky divadelních souborů, obnova zvyků a tradic atd.
- Vzdělávací aktivity – „škola hrou“ (výměnné pobyty žáků a pedagogů, výměna funkcí – učitel, žák), tvorba a realizace MAP
- Záchrana drobných sakrálních staveb, církevních památek apod. – mapování (historie), publikace, fotografie, databáze, informační materiály
- Podpora cestovního ruchu – cyklobusy přepravující cyklisty (trasy, mapy)
- Propagace území (spolupráce s městy, obcemi, neziskovými organizacemi, případně s relevantními sdruženími právnických osob)

Projekty spolupráce v rámci operace 19.3.1

MAS Havlíčkův kraj bude navazovat na existující vazby a zkušenosti získané díky realizovaným projektům spolupráce v minulém období. Cílem MAS je tyto vazby dále rozvíjet a zkušenosti předávat. MAS Havlíčkův kraj plánuje vytvoření dalších partnerství a vazeb založených na výměně zkušeností a příkladů dobré praxe.

MAS si na základě svých specifických cílů vytipovala možné projekty spolupráce, které **jsou realizovatelné v rámci 19.3.1 PRV**. Příklady těchto projektů jsou popsány v textu níže. Jejich realizace

je podmíněna aktuálními podmínkami a především finančními možnostmi jednotlivých spolupracujících MAS. MAS chce realizovat minimálně 2 projekty spolupráce z operace 19. 3.1.

Přenos dobré praxe

- **Měkké akce** - přenos příkladů správné praxe mezi spolupracujícími MAS
- Pořádání konferencí, workshopů
- Vzdělávací akce - vzdělávání veřejnosti (včetně škol) na území MAS (informační kampaně, exkurze)
- Uspořádání propagačních, informačních, osvětových a volnočasových akcí v regionu

Projekt má za cíl vzájemnou výměnu zkušeností a bližší poznání sousedních území, navázání další spolupráce. Využití příkladů dobré praxe.

Možné spolupracující MAS: Železnohorský region, Podhůří Železných hor, Hlinecko, Zubří země, Královská stezka

Podpora regionálního zemědělství

- Vzdělávací akce určené podnikům činným v oblasti zemědělské a lesnické prvovýroby a zpracování produktů – exkurze, praktické ukázky
- Propagace regionální značky, podpora vzniku nové značky (regionálních produktů, zeměpisných názvů, např. Žďárský kapr apod.), propagace místních výrobců
- Propagace krátkých dodavatelských řetězců
- Přenos zkušeností odjinud – exkurze, praktické ukázky řemeslné výroby a původního zpracování produktů, workshopy
- Propagace prodeje regionálních produktů na trzích, festivalech, v prodejnách
- Pořádání trhů regionálních produktů
- Pořádání gastronomických festivalů, předávání zkušeností, regionální pokrmy
- Propagace regionálních produktů ve spolupráci se zdravým životním stylem a relaxací

Pro tento projekt spolupráce jsou nejvhodnějšími partnery jednotlivé MAS, jejichž území se nachází v rámci turistické destinace Koruna Vysočiny a nejbližší sousedící MAS.

Možné spolupracující MAS: MAS Zubří země, MAS Most Vysočiny, MAS Brána Vysočiny, MAS Brána Brněnska, Královská stezka, MAS Hlinecko.

Spolupráce MAS na mezinárodní úrovni

Mezinárodní spolupráce na úrovni MAS se pohybuje spíše v oblasti navazování kontaktů. Pro naše území MAS je možná přeshraniční spolupráce s Rakouskem (např. rozvoj přeshraniční spolupráce podnikatelů a podniků se zapojením MAS, studijní pobyty – výměna studentů a žáků) a v rámci Programu rozvoje venkova ČR je možná mezinárodní spolupráce s MAS, které realizují CLLD a jsou z členských států EU.

Budoucí mezinárodní spolupráci zaměříme na rozvoj a podporu např. místních kulturních tradic, společných sportovních nebo volnočasových aktivit, na propagaci příkladů dobré praxe a výměnu zkušeností apod. V Rakousku např. velice dobře funguje projekt sousedské výpomoci – jedná se o jakýsi směnný obchod mezi sousedy (jeden umí např. opravit plot, druhý mu za to vyžehlí prádlo). Osvědčila se jim i tzv. místní měna – za určitou práci jsou lidé vyplaceni v místní měně, za kterou mohou nakupovat u místních prodejců – podpora místní produkce, malých potravinových řetězců, farmářů, prvovýrobců apod.

4.4 Popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci

Programové rámce relevantní pro SCLLD MAS Havlíčkův kraj:

- **Programový rámec PRV**
- **Programový rámec IROP**
- **Programový rámec OP ZAM**
- **Programový rámec OP ŽP**

Programové rámce jsou zpracovány s ohledem na Národní dokument k územní dimenzi verze 1.0 ze dne 30. 6. 2014, který u jednotlivých operačních programů a jejich specifických cílů uvádí územní dimenze. V případě této SCLLD je relevantní územní dimenze pro rozvoj venkova, což je území pokryté místními akčními skupinami, v němž bude uplatněn nástroj CLLD.

Jednotlivé programové rámce jsou popsány v kapitole 3.5 Akční plán tohoto dokumentu.

4.5 Popis opatření pro řízení a sledování strategie

Specifikace způsobu monitorování a hodnocení průběhu realizace strategie:

Způsob sběru informací při průběžné monitorovací zprávě

K provádění průběžných fyzických kontrol jsou oprávněni pracovníci kanceláře MAS, Kontrolní a monitorovací výbor a členové Programového výboru MAS.

Monitoring podporovaných projektů

Monitorování je základní nástroj pro dosažení efektivního nastavení a následné implementace samotné strategie. Monitorování zajišťuje sběr dat a předkládá souhrnné informace o aktuálním stavu procesu implementace.

Kontrolní a monitorovací výbor a Programový výbor provádějí monitorování programu na základě finančních ukazatelů pro výstupy a výsledky. Ukazatelé umožňují měřit pokrok ve vztahu k výchozí situaci a k dosahování cílů na úrovni prioritních os.

Kontrolní a monitorovací výbor má celkovou zodpovědnost za monitorování a je zodpovědný za správný, efektivní, systematický a včasný monitoring.

Povinností Kontrolního a monitorovacího výboru je zajistit dohled nad realizací strategie MAS Havlíčkův kraj, zejména nad zajištěním souladu s předpisy ES a legislativou ČR, dosažením cílů programu při efektivním využití veřejných prostředků, aj.

Monitorovací zprávy představují hlavní výstupy monitorování. Na úrovni příjemce jsou připravovány následující zprávy dle konkrétních podmínek daného operačního programu:

- pravidelná monitorovací zpráva (součást Průběžné zprávy o realizaci) - identifikující průběžné plnění monitorovacích ukazatelů
- závěrečná monitorovací zpráva (součást dokladů k žádosti o platbu)
- monitorovací zprávy o projektu v době jeho udržitelnosti

Pro zajištění efektivního řízení naplnění strategie byly stanoveny 3 druhy indikátorů:

- **indikátory výstupů** – vyjadřují rozsah uskutečněných aktivit
- **indikátory výsledků** – charakterizují přímé účinky strategie na příjemce, tj. jakých konkrétních výsledků již bylo při realizaci strategie dosaženo
- **indikátory dopadu** – vyjadřují střednědobé a dlouhodobé účinky strategie

Vyhodnocování zjištěných informací a využívání poznatků z hodnocení

Provádění hodnocení směřuje ke zlepšení kvality, efektivnosti a konzistence pomoci ze Strukturálních fondů a též implementačního systému. Hodnocení programu je realizováno na základě Evaluačního plánu strategie MAS (dále jen evaluační plán), který se zpracovává na celé programovací období a je schvalován Programovým výborem. Zodpovědnost za realizaci hodnocení programu má Programový výbor, který průběžně informuje o výsledcích Kontrolní a monitorovací výbor.

Programový výbor zejména zajišťuje:

- tvorbu, aktualizaci a řízení realizace evaluačního plánu a jeho ročních aktualizací,
- vyhodnocování plnění evaluačního plánu
- předkládání výsledků plnění evaluačního plánu Kontrolnímu a monitorovacímu výboru
- přípravu a realizaci evaluací (včetně vypracování zadání pro výběr externího zpracovatele, vytváření optimálních podmínek pro realizaci evaluačních projektů a koordinace odborných oponentních skupin), rozvíjení evaluační kapacity pro operační program,
- co nejširší prezentaci výsledků evaluačních aktivit zodpovědným subjektům,
- publicitu výsledků evaluačních aktivit a šíření získaných zkušeností z evaluací.

Podle časového hlediska provádí MAS následující hodnocení:

- **Před implementací strategie Ex-ante hodnocení:** Jedná se o hodnocení v průběhu přípravy strategie, jejímž cílem je zkvalitnění připravovaných programových dokumentů.
- **V průběhu implementace (dle okamžité potřeby):** Jedná se o hodnocení v návaznosti na zjištění monitoringu. Provádí se při zjištění významného odklonu od původně stanovených cílů strategie a provádí ji Výkonný a monitorovací výbor.
- **Průběžné hodnocení:** Jedná se o pravidelné roční zhodnocení realizace programu týkající se dosaženého pokroku ve finanční i věcné stránce realizace strategie. Roční zhodnocení realizace programu jsou podkladem pro Výroční zprávy o provádění strategie, které projednává Valná hromada MAS Havlíčkův kraj. Tuto aktivitu provádí Kontrolní a monitorovací výbor MAS.
- **Po ukončení implementace Ex-post hodnocení:** Jedná se o hodnocení zkoumající rozsah využití zdrojů, účinnosti, efektivitu a socioekonomický dopad. Tato hodnocení provádí Kontrolní a monitorovací výbor MAS.

Zpracování výsledků evaluace do SPL je záležitostí průběžné inovace SPL, která bude probíhat řízeně s jednoroční periodou tak, aby citlivě odrážela potřeby regionu. Pracovat na inovaci budou opět pracovní skupiny, které jmenuje Programový výbor, který zároveň stanoví kalendář inovací a termín zveřejnění upravené strategie (SCLLD).

Výsledky strategie (SCLLD) a vyhodnocování i inovované verze budou zveřejněny na webových stránkách MAS, vyjdou i tiskem v místních zpravodajích a budou prezentovány na setkáních

Programového výboru MAS, která budou koncipována v souvislosti se společenskými změnami tak, aby mělo obyvatelstvo více důvodů k účasti.

PŘÍLOHY

Jednotlivé přílohy tvoří dokumenty, které jsou přiloženy mimo tento dokument.